

درگذشت شادروانان مهدی
بیرجندی، سیدحسن موسوی مهر
و محمدرضا وکیلی را به کلیه
اعضای جامعه حسابداران
رسمی ایران و خانواده‌های
ارجمندشان تسلیت می‌گوییم.

ISSN: ۱۷۵۸-۱۷۳۵

صاحب امتیاز:
جامعه حسابداران رسمی ایران

مدیر مسئول:
مهدی کرباسیان

شورای سیاست‌گذاری:
سیدمحمدرضا بنی‌فاطمی کاشی
یحیی حساس یگانه
رحمت‌الله صادقیان
حجت‌الله صیدی
سیدمحمد علوی

زیرنظر هیأت تحریریه

همکاران تحریریه:
مژده کدخدایی، علی سالم

امور اجرایی:
سمیرا آراین‌نژاد

طراح و صفحه‌آرا:
علی قاصدی

لیتوگرافی و چاپ:
ایران مصور

شماره سی‌وهفت | بهار ۱۳۹۶
انتشار: تیر ۹۶

نظرات و دیدگاه‌های مطرح‌شده،
در مقالات الزاماً دیدگاه جامعه
حسابداران رسمی ایران نیست؛
مگر در مواردی که قید می‌شود.

نشریه‌ی حسابدار رسمی در ارزیابی
مقالات، حسب مورد، از نظرگاه‌های
اعضای جامعه‌ی حسابداران
رسمی ایران و سایر خبرگان حرفه
حسابداری و حسابرسی سود می‌برد.

نشانی: تهران، خیابان سپهد
قرنی، نرسیده به پل کریم‌خان زند
کوچه شهید امانی، پلاک چهار،
جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران

تلفن: ۴۲۹۲۵ نمابر: ۸۸۸۰۱۹۱۰

www.iacpa.ir
hesabdarrasmi@iacpa.ir

@iacpainfo

مقرء

بانك ها و مثلث نظارتى بانك مركزى، بورس و حسابرسان

رحمت اله صادقيان

۴

تريون آزاد

استانداردهاى بين المللى گزارشگرى مالى در صنعت بانكدارى ايران

احمد بدرى

۵

گذار به استانداردهاى بين المللى گزارشگرى مالى از منظر حسابرسان

على امانى، علىرضا جم، مصطفى ديلمى پور، عباس شجاعى، غلامرضا شجرى، عباس وفادار، ولى نادى قمى

۱۴

بازتاب

اهميت نقش دولت در نظارت بر حرفه ي حسابرسى

سيد رحمت الله اكرمى، على فعال قىومى، محمد حسين قديريان آرانى

۲۷

حسابرسى

استقلال حسابرس

اصغر سعادت نيا

۳۳

معيار عامل كلىدى در حسابرسى عملکرد

على خوزين، جمال محمدى

۳۶

مهم ترين نكات قابل توجه در استانداردهاى ارزشيابى خطر

ترجمه ي محمد ميكائىلى

۴۳

جهان

چه‌گونه حرفه و سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری مرتبط‌تری بسازیم؟
حمید حقیقت، امیرهادی معنوی مقدم

۴۵

حسابرسی مبتنی بر عملکرد و مسئولیت پاسخ‌گویی در سطح اتحادیه‌ی اروپا
علی رضا خجسته، بهروز شفا‌ئی زاده

۴۹

دور دنیا
ترجمه و تدوین: مزده کدخدایی

۵۳

اطلاع‌رسانی

دیدوبازدید نوروزی حسابداران رسمی

۶۱

برگزاری همایش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری

۶۲

نشست مشترک اعضای کارگروه‌های تخصصی
جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و شورای عالی جامعه

۶۵

جلسه با مدیر بخش خاورمیانه ACCA
در محل جامعه

۷۰

فهرست مؤسسات حسابرسی عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران
(۱۰ تیرماه ۱۳۹۶)

۷۴

رحمت‌اله صادقیان

بانک‌ها و مثلث نظارتی بانک مرکزی، بورس و حسابرسان

وضعیت مؤسسات مالی - اعتباری در سال‌های اخیر به گونه‌ای بوده که نظارت ویژه و گسترده‌تری را می‌طلبیده است. از آن‌جا که عموم مردم در مؤسساتی مانند بانک‌ها و صندوق‌های مالی - اعتباری سپرده‌گذاری می‌کنند، این مؤسسات نیازمند مراقبت ویژه‌ی نهادهای نظارتی به منظور حفظ منافع عمومی هستند. همچنین، این مؤسسات جایگاه بسیار مهمی در اقتصاد ایفا می‌کنند که از جایگاه یک شرکت متعارف سهامی عام بسیار فراتر است. پس، از آن‌جا که این مؤسسات با منافع عموم مردم به صورت مستقیم سروکار دارند هرگونه شکست و قصور در مدیریت آن‌ها می‌تواند به اعتماد عمومی مردم خدشه وارد کند و پی‌آمدهای ناگوار سلسله‌واری بر کل اقتصاد بگذارد.

علاوه بر عوامل بالا که در تمامی اقتصادها صادق است مؤسسات مالی در اقتصاد ایران به طور خاص از ویژگی‌هایی برخوردارند که آنها را نیازمند مراقبت و نظارت دوجندان می‌کند. اول آن که هنوز بخش مهمی از مؤسسات مالی - اعتباری در حیطه‌ی نظارت بانک مرکزی قرار ندارند. به همین دلیل، از آن‌جا که در گذشته لزومی به رعایت ضوابط حاکم بر مؤسسات مالی تحت نظارت بانکی ندیده‌اند، امروز وضعیت شکننده و آسیب‌پذیرتری دارند و مخاطرات فعالیت آن‌ها بیش‌تر است. دوم آن که در شرایط بعد از «برجام» از آن‌جایی که ارتباط فعالیت مؤسسات مالی در ایران با مؤسسات بانکی و مالی جهانی ضرورت بسیار بیش‌تری پیدا کرده گذار به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در بانک‌ها ضرورتی بیش از پیش یافته است. گذشته از همه‌ی این‌ها، موفقیت اصلاحات بالا منوط به اصلاح ساختار مدیریتی مؤسسات مالی است. حاکم ساختن اصول راهبری شرکتی، کنترل‌های داخلی و حسابرسی داخلی الزامات اولیه‌ی موفقیت در اصلاح ساختاری بازار پول در ایران است.

به هر تقدیر، در مورد اصلاح ساختار نظام بانکی و مؤسسات مالی - اعتباری کم‌تر کسی تردید دارد و بازهم بی‌هیچ گمان این اصلاح ساختاری است که در آن هم نهاد ناظر بر بازار سرمایه، هم نهاد ناظر بر بازار پول و هم نهاد اطمینان‌بخشی به گزارشگری مالی بانک‌ها درگیر آن هستند.

اما فرایند اصلاح ساختار بانک‌ها در دو صورت می‌تواند مختل شود و به اهداف موردنظر دست نیابد. حالت اول ناهماهنگی بین مراجع نظارتی و حالت دوم شتاب‌زدگی در فرایند اصلاح ساختار. تعدد نمونه صورت‌های مالی ابلاغی از سوی دستگاه‌های ناظر بر بازار پول و بازار سرمایه می‌تواند از جمله عواملی باشد که می‌تواند به بروز ناهماهنگی میان دو دستگاه و نیز تعلل و آشفتگی در بنگاه‌های ارائه‌دهنده‌ی صورت‌ها و نیز عدم وحدت رویه‌ی حسابرسان بینجامد.

حالت دومی که می‌تواند فرایند اصلاح ساختار بانک‌ها و مؤسسات مالی را مختل کند، شتاب‌زدگی در گذار به استانداردهای بین‌المللی و الزامات نظارتی جدید است. گذار به استانداردهای بین‌المللی مستلزم بسترهای قانونی و نهادهای جدید است و این بسترسازی‌ها و نهادسازی‌ها نه یک‌شبه امکان‌پذیر است و نه به تبع آن پذیرش دفعه‌تاً واحده استانداردهای بین‌المللی.

اکنون مجموعه مؤسسات بازار پول در ایران در یکی از نقاط عطف تاریخی خود قرار دارند. از سویی شاهد گسترش کمی آن به‌ویژه در دو دهه‌ی اخیر بوده‌ایم و از آن‌جا که این گسترش در مواردی مستقل از اراده و خواست نهادهای نظارتی صورت پذیرفته است شاهد نوعی «تورم نهادی» در این بخش بوده‌ایم. از سوی دیگر، مسایلی مانند حجم بالای مطالبات غیرجاری بسیاری از این بنگاه‌ها را در موقعیتی قرار داده که ناگزیر از افزایش سرمایه هستند. نظم و نسق بخشیدن به این انبوه مؤسسات از مسیر دشوار ادغام‌ها و تحویل‌ها و تزریق منابع مالی جدید می‌گذرد. در چنین شرایطی انتقال به نظام جدید گزارشگری مالی نیز از سوی نهادهای ناظر بر مؤسسات مالی - اعتباری الزامی شده است. در این شرایط دشوار برای تحقق گذار به این نظام جدید از جمله به وحدت رویه‌ی نهادهای نظارتی و پذیرش یک نظام واحد گزارشگری مالی به‌منظور اطلاع‌رسانی به همه‌ی ذی‌نفعان مؤسسات مالی نیاز دارد. تحقق این نظام واحد مستلزم تعامل و هماهنگی نهادهای نظارتی بر بازار پول و بازار سرمایه و حسابرسان، در مقام اعتباربخشان به صورت‌های مالی، است.

استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی در صنعت بانکداری ایران

احمد بدری

نقش چارچوب نظری در گزارشگری مالی

چارچوب گزارشگری مالی اختراع آمریکایی‌هاست و در تحقیقات حسابداری که عمدتاً در آمریکا متمرکز بوده از زمان «هیأت اصول حسابداری» APB به دنبال پیدا کردن این اصول بودند. بعد از شکست APB در اولین نشست مؤسسان هیأت استانداردهای حسابداری مالی FASB مطرح شد که در حسابداری، دسترسی به اصول میسر نیست، چون حسابداری از جمله‌ی علوم اجتماعی است و «اصول» در علوم اجتماعی سنگین و سخت و غیرقابل پیاده کردن است، پس ما باید به سمت تدوین استاندارد برویم. بحث شد که استاندارد چه‌گونه باید تدوین شود؟ مبنا چیست؟ گفتند یک چارچوب نظری می‌نویسیم که حاکم بر استاندارد باشد. دیدگاه اول می‌گفت باید استانداردها را از چارچوب نظری بیرون بکشیم و دیدگاه دوم می‌گفت چارچوب نظری به‌مثابه قانون اساسی است و هیچ‌گاه در هیچ کشوری در مورد تک‌تک قوانین عادی که در مجالس قانون‌گذاری تصویب می‌شود آدرس نمی‌دهند که به کدام اصل قانون اساسی مرتبط است، بلکه گفته می‌شود قوانین نباید با روح

اصلی قانون اساسی در تناقض باشد. بدین ترتیب، اولین چارچوب نظری تدوین شد. آن موقع در استانداردهای اروپایی چارچوب نظری وجود نداشت تا این‌که بنیاد IFRS اولین چارچوب نظری را در سال ۲۰۱۰ ارائه کرد و در ۲۰۱۵ برسر اختلافاتی که با آمریکایی‌ها داشتند یک کارگروه مشترک از IFRS و FASB تشکیل شد که چارچوب نظری مشترکی ارائه کردند.

چرا چارچوب نظری مهم است؟ چون اگر ما در لابه‌لای کلمات دقیق استاندارد گیر کردیم یک سنگ‌بنا و مرجع داشته باشیم که بتوانیم به آن رجوع کنیم. این نقش چارچوب نظری است. اگر استاندارد‌گذارها یا کاربران نتوانند از چارچوب نظری خوب استفاده کنند، اختلافاتی که پیش می‌آید بیش‌تر بگومگو خواهد بود تا بحث علمی و حرفه‌ای. استاندارد QC12 از چارچوب نظری IFRS اخذ شده است. ارائه‌ی درست و منصفانه در این استاندارد سه ویژگی دارد: کامل باشد، بی‌طرفانه باشد و عاری از اشتباه باشد. وقتی به اجرای IFRS می‌رسیم آیا اطلاعاتی تولید خواهیم کرد که این سه ویژگی را داشته باشد؟ مسلماً به استناد چارچوب نظری اگر بخواهیم اطلاعاتی تولید کنیم که این سه ویژگی را نداشته باشد

اگر استاندارد گذارها یا کاربران نتوانند از چارچوب نظری خوب استفاده کنند، اختلافاتی که پیش می‌آید بیش‌تر بگومگو خواهد بود تا بحث علمی و حرفه‌ای

ممکن است ادعا کنیم استاندارد را اجرا کرده‌ایم ولی چارچوب نظری را نقض کرده‌ایم.

پرسش اساسی این است که آیا ما امروز زیرساخت‌های لازم را برای اجرای IFRS داریم یا خیر؟ بحث من بیش‌تر متمرکز بر بانک‌هاست ولی این سؤال را در سطحی کلی‌تر هم می‌توان مطرح کرد. دو مثال مشخص مطرح می‌کنم. برآورد کاهش ارزش تسهیلات که در IAS39 الزام است و تعیین ارزش‌های منصفانه که فعلاً افشای آن الزام است و در IFRS9 افشای کل آن الزام می‌شود. پنج رکن درگیر این مسأله است: ۱- مدیریت بانک‌ها، ۲- حساب‌برسان مستقل بانک‌ها، ۳- ارزش‌گذاران، ۴- سازمان بورس، و ۵- معاونت نظارتی بانک مرکزی. مدیریت مسئول اندازه‌گیری و افشای ارزش‌های منصفانه است. حساب‌برسان مستقل طبق استاندارد مسئول اظهارنظر در مورد اندازه‌گیری و افشای ارزش‌های منصفانه است. ارزش‌گذاران متخصصانی هستند که شایستگی حرفه‌ای لازم دارند و مدیریت یا حساب‌برسان مستقل مطابق استاندارد می‌توانند این افراد را به کار گیرند و البته نکته‌ی ظریف این‌جاست که این افراد در مقابل عملکرد خود پاسخ‌گو هستند. سازمان بورس مقام ناظر بازار

سرمایه است و باید در زمینه‌ی نحوه‌ی، کفایت و کیفیت افشای ناشران نظارت کند. بانک مرکزی و مشخصاً معاونت نظارتی این بانک، مطابق قانون در نظارت بر نظام بانکی دو مسئولیت دارد: یکی نظارت بر فعالیت و عملکرد بانک‌ها که در همه جای دنیا وجود دارد و دیگری نظارت بر نحوه‌ی محاسبه توزیع و گزارشگری درآمدهای مشاع. اگر بانک مرکزی بخواهد به این وظایف عمل کند الزامات متعددی دارد، از جمله اطمینان از قابلیت اتکای اطلاعات مندرج در صورت‌های مالی. اگر معاونت نظارتی بانک مرکزی نتواند این اطمینان را از قابلیت اتکا به دست بیاورد نمی‌تواند به وظایف خود به‌درستی عمل کند.

هر کدام از این پنج رکن، باید به سؤال اصلی در حوزه‌ی خود پاسخ دهد. برای روشن شدن مطلب یک موردپژوهی (case study) مطرح می‌کنم: اندازه‌گیری و افشای تسهیلات. امروز همه‌ی اهمیت بانک‌ها در همین بحث است. در این مورد خاص می‌خواهیم ببینیم توانایی مدیریت و ظرفیت حساب‌برسان چقدر است. در اندازه‌گیری و افشای تسهیلات باید طبقه‌بندی درست انجام شود و ارزش منصفانه‌ی وثایق درست برآورد شود تا کاهش ارزش تسهیلات را بتوانیم برآورد کنیم. این‌ها الزامات همین یک بخش است. بند ۶۳ می‌گوید اگر بخواهیم IFRS را کامل اجرا کنیم همین حالا یعنی تا یکی دو ماه دیگر باید مجامع این کار را انجام دهند. این بند گفته زیان کاهش ارزش وام‌ها را باید حساب کنیم. چه‌گونه حساب کنیم؟ تفاوت بین مبلغ دفتری و ارزش فعلی جریان‌های نقدی آتی برآوردی. همین یک قلم را امروز بحث کنیم. جریان نقدی تسهیلات کدام است تا ما بتوانیم محاسبه کنیم؟ تسهیلات غیرجاری که جریان نقدی ندارد و متوقف شده است. تسهیلاتی که مرتب تمدید می‌شود الان کجاست؟

از سیاست گذران و تصمیم‌سازانی که هم‌اکنون اصرار دارند سریع به سمت اجرای کامل IFRS برویم می‌پرسم اگر محاسبه‌ی سرانگشتی بکنید و طبق IAS39 فقط زیان کاهش ارزش را اجرا کنید فکر می‌کنید در برخی بانک‌ها چه اتفاقی می‌افتد؟

در بسیاری از بانک‌ها در همان طبقه‌ی جاری است ولی اگر به عنوان حساب‌برسان بخواهید محتوایی رسیدگی کنید می‌دانید جریان نقدی سال‌هاست قطع شده است. پس کدام جریان نقدی را می‌خواهیم تنزیل کنیم؟ جواب یکی بیش‌تر نیست. تنها چیزی که مدیریت می‌تواند به عنوان جریان نقدی تنزیل کند و حساب‌برسان باید رسیدگی کنند ارزش وثیقه است. هرچیزی که باشد: ملک، کارخانه‌ی تعطیل یا ماشین‌آلات. پس ماجرا در ایران به کجا می‌رسد؟ استاندارد IAS39 در ۱۹۹۸ نوشته شد و سپس در ۲۰۰۱ جایگزین شد. دوباره در ۲۰۰۳ بازنگری شد و در ۲۰۰۵ استاندارد IFRS7 تصویب شد که بخش افشا را تفکیک کرد. الان ما به طور داوطلبانه IFRS9 را می‌توانیم اجرا کنیم ولی الزامی نیست و از ۲۰۱۸ الزامی می‌شود. نسخه‌ی کامل IFRS9 در ۲۰۱۴ منتشر شده و در دست جایگزینی است. علاوه بر این‌که در IAS39 باید زیان کاهش ارزش را اندازه‌گیری کنیم. طبق بند ۲۵ از IFRS7 الزام است که ارزش منصفانه را هم به گونه‌ای که با مبلغ دفتری قابل‌مقایسه باشد افشا کنیم. این دو کاری است که ما هم‌اکنون باید انجام

دهیم. درباره‌ی ارزش منصفانه و زیان کاهش ارزش ما با چهار مسأله درگیر می‌شویم: ۱- مدیریت از چه مدلی در حال استفاده است؟ ۲- مفروضات چیست؟ ۳- نرخ‌های تنزیل از کجا محاسبه شده است؟ و ۴- آیا بانک اطلاعاتی به روزی از وثایق داریم؟ دوستان حساب‌برسان بانک‌ها بهتر می‌دانند که تقریباً بانک اطلاعاتی وجود ندارد. در بانک‌های ما گزارش عدم اظهارنظر و مردود وجود ندارد. در برخی گزارش‌ها می‌بینیم حتی کفایت طبقه‌بندی و ذخیره‌گیری روی رقم‌های درشت بانک‌ها برای حساب‌برسان محرز نشده است. در این شرایط گزارش مشروط دادن خیلی جرأت می‌خواهد. این اشکالات در مورد مالیات، بدهی دولت، سرمایه‌گذاری‌ها، مطالبات بانک‌ها از شرکت‌های گروه و .. هم وجود دارد.

چالش‌های قبل از اجرای IFRS

یک مجموعه سؤال در مورد استانداردها مطرح کرده‌ام که بیش‌تر از باب ایجاد نگرانی است و خودم پاسخ آنها را نمی‌دانم:

۱- آیا امروز فضای اقتصادی و محیط کسب‌وکار موجود در کشور پذیرای استقرار سیستم جدید ارزش‌یابی است؟

ما در حال تغییر رژیم اقتصادی هستیم. البته دعوای حسابداری تاریخی و جاری از زمان IFRS به وجود نیامده است. از دهه‌ی ۱۹۵۰ میلادی برای اولین بار بنیاد راکفلر آمریکا بودجه‌ی سنگینی اختصاص داد و کارشناسان آن راجع به حسابداری تورمی و ارزش‌های جاری تحقیق کردند. نتیجه این شد که ارزش‌های جاری باید اعمال شود ولی کمیسیون بورس و اوراق بهادار SEC آن را وتو کرد. استدلال این بود که فضای آن روز در دهه‌ی ۱۹۵۰ آن را نمی‌پذیرفت. یکبار دیگر FASB در بیست سال بعد FASB33 را بیرون داد. پرخروش‌ترین استاندارد FASB تا امروز FASB33 است که راجع به ارزش‌های جاری است. یک دوره به صورت اختیاری اجرا شد، یک سال برای شرکت‌هایی که دارایی بالای ۱۰۰ میلیون دلار داشتند الزام شد و یک سال وقتی بعد دیدند برخی امور را به هم ریخته، آن را پس گرفتند و این استاندارد هم به بایگانی رفت. پس بحث ارزش‌های جاری که امروز IFRS دنبال آن رفته بحثی قدیمی است.

۲- آیا وضعیت امروز ما در کیفیت گزارش‌گری مالی در مقایسه با سایر کشورها در نقطه‌ی آغاز اجرای کامل IFRS یکسان و مناسب است؟ مثلاً کیفیت گزارش‌گری مالی عربستان که اجرای IFRS را کاملاً پذیرفته است در ابتدا، شبیه الان ما بود؟ من بررسی کردم و پاسخ می‌دهم خیر اصلاً این مشکلات را نداشتند و گزارش‌های آنها کاملاً شفاف بود. ارزش منصفانه فقط یکی از اقلام شفافیت است.

۳- در اغلب کشورها رتبه‌بندی rating وجود دارد و وام بر اساس آن اعطا می‌شود ولی ما در ایران چنین شرایطی نداریم. ما بر چه اساسی وام می‌دهیم؟ بر اساس وثیقه. آیا واقعاً این دو تفاوت نمی‌کنند؟ وقتی مؤسسه‌ای رتبه‌بندی می‌شود تمام زندگی و شناسنامه‌اش را، از حرکت‌های

مالیاتی گرفته تا جرائم رانندگی، بیرون می‌کشند ولی ما این اطلاعات را نداریم. در خیلی از بانک‌های ما معلوم نیست تسهیلات را اصلاً چه کسی گرفته است؟ یعنی حسابرس شش ماه هم بگردد از روی امضاها نمی‌تواند بفهمد چه کسی وام گرفته است.

۴- از سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازانی که هم‌اکنون اصرار دارند سریع به سمت اجرای کامل IFRS برویم می‌پرسم اگر محاسبه‌ی سرانگشتی بکنید و طبق IAS39 فقط زیان کاهش ارزش را اجرا کنید فکر می‌کنید در برخی بانک‌ها چه اتفاقی می‌افتد؟ پارسال بانک مرکزی فشار کوچکی به دو سه بانک آورد. همه فکر کردند بانک مرکزی می‌گوید هر چه ذخیره از ابتدا بوده محاسبه کنید درحالی‌که این‌طور نبود و فقط بخش کوچکی از آن مدنظر بود، ولی از بورس تا فعالان بازار سرمایه سروصدای همه در آمد و در انتها گفتند مصلحت نیست.

۵- آیا ما اصولاً نهادی برای ارزش‌گذاری داریم؟ امروز استانداردهای بین‌المللی ارزش‌گذاری وجود دارد. در کشورهای دیگر هیأت استانداردهای بین‌المللی ارزش‌گذاری IVSC دارند که با IFRS پروتکل مشترک دارد، یعنی ارزش‌گذاری می‌کنند و جواب مشخص می‌گیرند. ولی ما چنین زیرساختی نداریم. اگر اعداد و رقمی که معلوم نیست از کجا آمده در صورت‌های مالی رها کنیم مشکلات زیادی پیش می‌آید و بر اساس سه ویژگی عنوان‌شده خلاف چارچوب نظری خواهد بود. من شخصاً مشاهده کرده‌ام که یکی از کارشناسان ما در تاکسی کاربرگ را قیمت می‌زند. پرسیدم این‌ها چیست؟ گفت دیشب خسته بودم چند کاربرگ باقی ماند. گفتم از کجا می‌دانی قیمت این زمین هشت میلیارد و پانصد میلیون است؟ گفت بگذریم یک چیزی نوشتم! این کار هم خلاف چارچوب نظری و قانون و استاندارد است و آثار و عواقب آن عملاً

در اندازه‌گیری و افشای تسهیلات باید طبقه‌بندی درست انجام شود و ارزش منصفانه‌ی وثایق درست برآورد شود تا کاهش ارزش تسهیلات را بتوانیم برآورد کنیم.

در محیط اقتصادی تاثیرگذار است.

۶- آیا برای شما حسابداران محترم آمادگی اظهارنظر درباره‌ی زیان کاهش ارزش IAS39 و ارزش‌های منصفانه‌ای که طبق استاندارد ۷ و ۹ از ۲۰۱۸ باید افشا شود و طبق ۷ و ۱۳ الان هم موجود است، وجود دارد؟

۷- آیا ممکن نیست سطح تفاوت بین ارقام واقعی (البته اگر درست برآورد شود) و ارقام گزارش‌شده‌ی بانک‌ها به حدی باشد که صدور گزارش مرسوم و سنتی که در مورد بانک‌ها گزارش مشروط است دیگر امکان‌پذیر نباشد؟ آیا زیرساخت‌ها برای این تغییرات آماده است؟ آیا تصمیم‌سازان و تصمیم‌گیران و سیاستمداران و نهادهای نظارتی آمادگی دارند از شما حسابرسان حمایت کنند یا خیر؟

۸- مدل کسب‌وکار بانکداری ما با مدل جهانی آن متفاوت است. دلخوری‌هایی پیش آمد راجع به اینکه بانک مرکزی بدعت‌گذاری کرده و خواسته با این کار استانداردها را به هم بزند و ناامنی و هرج‌ومرج ایجاد کند و شئون حرفه‌ای را به هم بزند و .. ولی این واقعیت نبود و به خاطر تفاوت مدل کسب‌وکار بانکی این مسائل ایجاد می‌شود. شاید من نیز با شما هم‌عقیده باشم که این مدل کسب‌وکار خوب نیست و بانکداری بدون ربا باید تغییر کند. ولی قانون تا وقتی وجود دارد قانون است و لازم‌الاجرا.

در موردی دیگر دعوای جدیدی درباره‌ی درآمدهای مشاع ایجاد شده است. من مطمئنم تا امروز هیچ‌یک از دوستان در نهادهای استانداردگذار، سازمان بورس، و حدس می‌زنم شما حسابرسان محترم به این مورد فکر نکرده‌اید. ما سه سال است در حال بررسی هستیم و عمق آن را می‌دانیم. وقتی ارزش منصفانه را به دست می‌آورید در IFRS39 دو قسمت می‌شود: یکی قسمت سود و زیان است و یکی قسمت ترازنامه‌ای. تکلیف تقسیم

مشاع و غیرمشاع این‌ها چه خواهد شد؟ آیا همه‌ی این سود و زیان متعلق به سپرده‌گذار است یا همه‌ی آن متعلق به سهام‌دار است یا به نسبت منابع تقسیم می‌شود؟ از سپرده‌ها هم ارزش فعلی باید بگیریم. ارتباط این‌ها با هم چه می‌شود؟ الان فکر نکرده می‌رویم برای این‌ها ارزش منصفانه می‌زنیم و خیال می‌کنیم همه چیز تمام شده است.

۹- آیا معاونت نظارت بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار، این دو ناظر مهم و محترم آمادگی نظارت بر این سازوکار را دارند؟ فرض کنیم مدیریت توانایی داشت و این کار را انجام داد، حساب‌رسان محترم هم توانایی و جرأت داشتند و امضا کردند و تحویل دادند، می‌رسیم به این دو مقام ناظر که مسئول هستند. آیا آن‌ها آمادگی دارند؟

۱۰- آیا ممکن نیست اجرای IFRS در این شرایط و تمهیداتی که ما اکنون داریم کیفیت اطلاعات را به حدی کاهش بدهد که به جای مفید بودن موجب گمراهی در تصمیم‌گیری شود؟ از قدیم در ادبیات حسابداری گفته شده که اطلاعات باید در تصمیم‌گیری مفید باشد. چند وقت پیش مقاله‌ای در گروه اقتصاد با عنوان «کوچ بی‌تمهید» نوشتم که می‌گفت جایگزینی روش نقدی با تعهدی در بانک‌ها در سال ۱۳۸۳ خسارت‌هایی به نظام بانکی زده که سال‌ها طول می‌کشد آثار آن پاک شود چون «گز نکرده بریدیم». من قضاوت نمی‌کنم و فقط هشدار می‌دهم. آیا ممکن نیست دوباره تاریخ تکرار شود و الان این کار را انجام دهیم و پنج سال بعد عده‌ای بگویند چرا دوباره گز نکرده بریدید؟

۱۱- آیا در حال حاضر زمان کافی برای پاسخ‌گویی به همین سؤالات داریم که می‌خواهیم IFRS را برای بانک‌ها اجرایی کنیم؟ برگزاری مجامع کم‌کم آغاز می‌شود. آیا در این مدت کم می‌توانیم به این سؤالات پاسخ دهیم؟

۱۲- سؤال آخر از کارشناسان محترم

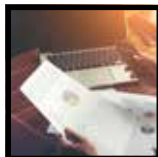
بین‌المللی است. من تجربه‌ی عملی ندارم ولی طبق تجربه‌ی تحقیقاتی بعید می‌دانم کشور دیگری با شرایط ما وجود داشته که اقدام به اجرای IFRS کرده باشد. تصمیم جدی بر اجرای IFRS کامل بعد از حرکت بانک مرکزی بود. همگرا عبارتی بود که اولین بار پارسال بانک مرکزی در صورت‌های مالی عنوان کرد. نگفت طبق IFRS باشد گفت همگرا با IFRS باشد. برنامه‌ی مرحله‌ای را برای اجرای IFRS از اول داشت و امروز هم دارد. بعد از آن، بورس اعلام کرد و تصمیم قطعی گرفت و ابلاغ کرد. چند ماهی بیش‌تر نمی‌گذرد که بالاخره سازمان حسابرسی هم زحمت کشید و لاقلاً ترجمه را منتشر کرد. ولی به نظر من ترجمه کافی نیست. از قدیم یک‌سری کارهایی در این راستا انجام شده ولی آیا کشور دیگری بوده که در عرض چند ماه تصمیم به اجرای IFRS بگیرد؟

صورت‌های مالی نمونه بانک‌ها

نقش بانک مرکزی در نظام بانکی خلاصه می‌شود در مقررات‌گذاری (regulation) و نظارت (supervision). بحث چارچوب گزارشگری مالی بانک‌ها مطابق قانون و مقررات در این زمینه دیده شده است. یعنی regulator این اختیار را به طور ذاتی دارد و در همه‌جای دنیا هم همین‌طور است. در ایران در مواد ۳۳ و ۳۶ قانون پولی و بانکی و در ماده‌ی ۹۷ برنامه‌ی پنجم توسعه مجدداً این بحث در مورد صورت‌های مالی بانک‌ها تصریح شده است. به‌هرحال چارچوب گزارشگری مالی را ما در ذیل مقررات می‌بینیم. تغییراتی که در صورت‌های مالی بانک‌ها انجام شد در دو مرحله بود. یک سری تغییرات بنیادین بود که ۱۶ مورد است. مهم‌ترین آن اضافه کردن یک صورت به صورت‌های مالی بود به‌عنوان صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری. ۱۰۰ مورد

تغییر در جهت ارتقای افشا و شفافیت وجود داشت. ارزش‌های منصفانه که بحث چالشی امروز ماست همه‌ی بحث شفافیت مالی بانک‌ها نیست و ۱۰۰ مورد هم آنجا داشتیم. برخی از آن‌ها عبارتند از: صورت جریان وجوه نقد به روش مستقیم، افشای دارایی غیرعملیاتی بانک‌ها، افشای کیفیت سود، افشای کامل معاملات اشخاص مرتبط و معاملات درون گروهی. ۵۳ مورد هم در جهت همگرایی با IFRS بود که عمده‌ترین آن یادداشت‌های ریسک است. حتماً برخورد کرده‌اید که برای خیلی از حساب‌رسان بین‌المللی و بانکداران بین‌المللی عجیب بود که در صورت‌های مالی ما اصلاً یادداشت ریسک وجود ندارد. می‌پرسیدند یعنی بانک‌های شما با هیچ ریسکی مواجه نیستند؟ چرا در گزارشگری مالی‌تان نیست؟ این بحث در آن زمان الزاماً به IFRS ربطی نداشت.

یک مشکل ما این بود که اگر بخواهیم به سمت IFRS برویم صورت سود و زیان ما نمی‌تواند شکلی کاملاً متفاوت با IFRS باشد. در مورد بانک‌ها همه‌ی تحلیلگران مالی، حساب‌رسان، بانکداران و سرمایه‌گذاران دوست دارند در سه خط اول سود و زیان بانک‌ها سه عدد کلیدی ببینند: interest income، interest expense و net. در غیر این صورت فکر می‌کنند اصلاً بانک نیست. این را چند بار در مذاکرات دیدم که وقتی این را نمی‌بینند می‌پرسند آیا این بانک است؟ این مشکل در صورت سود و زیان جدید اصلاح شد. خالص درآمد تسهیلات و سپرده‌گذاری که کسب‌وکار اصلی بانک‌ها است در صورت‌های مالی قبلی گم بود. شما نمی‌توانید در صورت‌های سود و زیان قبلی نشان دهید net کجاست و ده - دوازده عدد را باید با هم جمع و تفریق کنید. تازه اعداد هم در صورت سود و زیان نیست و بخش عمده‌ای از آن‌ها در

سپرده‌های سرمایه‌گذاری قرض نیست. این منابع وکالتی است و بانک وکیل است پول را ببرد در مصارفی که قانون تصریح کرده خرج کند و بعد بیاورد سود را تقسیم کند

یادداشت است. این اشکال اول را برطرف کردیم به اضافه‌ی یکی دو مسأله‌ی دیگر که نتیجه‌اش آن صورتی بود که اضافه شد.

شما نمی‌توانید صورت سود و زیان منطبق IFRS بنویسید و کنار آن کد رفرنس ندهید. در صورت مالی قبلی، ما درآمدهای مشاع را به کجا رفرنس می‌دهیم؟ حق الوکاله را به چه چیزی رفرنس می‌دهیم؟ ما در این بخش هزینه‌ی بزرگی داریم. دو سال پیش در شورای فقهی و اداره‌ی مطالعات و مقررات بانک مرکزی بحث هزینه‌ی جبران منابع مازاد سپرده‌گذارن مطرح شد. ماجرا چه بود؟ بانک پول سپرده‌گذار را می‌گیرد. موظف است در مصارف مشاع هزینه کند و بعد درآمد را بیاورد تقسیم کند. ولی این پول را به کارهای غیر مشاع می‌برد. مثلاً ارز خرید و فروش می‌کند یا برج می‌سازد یا صرف هزینه‌های دیگر می‌کند. خب اگر فکری نشود بانک منابع سپرده‌گذار را خرج کرده و سود را نمی‌خواهد بدهد. بانک مرکزی مجبور است از سپرده‌گذاران صیانت کند. لذا زمانی که اصلاً بحث صورت‌های مالی نبود در سه سال قبل بانک مرکزی یک بخش‌نامه به بانک‌ها صادر کرد که اگر شما منابع سپرده‌گذاران را بردید در جای دیگری مصرف کردید و درآمدش در درآمدهای مشاع نیامد موظفید به اندازه‌ی میانگین بازده منابع مشاع به آن‌ها سود اضافی بدهید. این عدد در بعضی بانک‌ها درشت است و اهمیت آن بر اساس معیارهای شما حساب‌رسان بالاست و حساب را جابه‌جا می‌کند. این الان کجای IFRS است و چه هزینه‌ای است؟ خیلی از دوستان اول به من زنگ زده بودند و می‌گفتند اسم این هزینه‌ی فرصت است و مربوط به حساب‌رسی نیست و مربوط به اقتصاد است. به هر حال بحث کلامی نداریم و این مقررات است. این‌ها هیچ‌وقت قرار نیست در IFRS بیاید و استاندارد ندارد که

جایگزینی
روش نقدی
با تعهدی در
بانک‌ها در
سال ۱۳۸۳
خسارت‌هایی به
نظام بانکی زده
که سال‌ها طول
می‌کشید آثار
آن پاک شود
چون «گز نکرده
بریدیم»

شما کنار آن را تیک بزنید. بنابراین ما باید یک راه‌حل میان‌بر پیدا می‌کردیم که در ادامه عرض می‌کنم.

شفاف کردن حساب‌ها و جلوگیری از انتقال ثروت بین سهام‌داران و سپرده‌گذاران

در صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری کارهایی که انجام شد یکی این بود که التقاط سود و زیان و تقسیم سود از بین رفت. درست است که ما صورتی که در دنیا وجود ندارد ایجاد کرده‌ایم و ممکن است بگویید این بدعت است و ضرر دارد ولی من فعلاً فایده‌هایش را می‌گویم بعد راجع به ضررهایش صحبت می‌کنیم. اولین فایده این است که آن التقاط و سود اصلی را که افشا نمی‌شد از بین برد. قبلاً کاربر باید با کلی جمع و تفریق در صورت‌های مالی و یادداشت‌ها جست‌وجو می‌کرد ولی این مشکل برطرف شد و با نمونه‌ی IFRS تطبیق کامل پیدا کرد. صورت سود و زیان ما الان به شکلی که تهیه می‌شود دقیقاً با نمونه‌ی رایج در دنیا می‌خواند و هر استفاده‌کننده‌ای می‌تواند آن را درک کند. من ذی‌نفع نیستم و به عنوان کارشناس اینجا حرف می‌زنم و سعی می‌کنم آن چیزی که فهمیدم

درست است را بگویم. نظارت بر فعالیت و عملکرد بانک‌ها در همه جای دنیا بر عهده‌ی مقام supervision است. وظیفه‌ی دوم در ایران به این وظیفه اضافه شده که عبارت است از نظارت بر نحوه‌ی محاسبه‌ی توزیع و گزارشگری درآمدهای مشاع. عددی که این‌جا راجع به آن بحث می‌کنیم ۹۰ درصد سود و زیان بانک است. منابع سپرده‌گذاران چندین برابر سهام‌داران است. سود مشاعی که می‌گوییم روی نحوه‌ی توزیع آن دعوا می‌شد عدد بزرگی است و بانک مرکزی موظف است هم بر محاسبه، هم توزیع و هم گزارشگری آن نظارت کند. نکته‌ی دیگر درباره‌ی ترازنامه است. قانون بانکداری بدون ربا تصریح کرده که سپرده‌های قرض‌الحسنه اعم از جاری و پس‌انداز قرض است. بلافاصله تصریح می‌کند سپرده‌های سرمایه‌گذاری قرض نیست. این منابع و کالتی است و بانک وکیل است پول را ببرد در مصارفی که قانون تصریح کرده خرج کند و بعد بیاید سود را تقسیم کند. این قانون است و من راجع به ایراد آن صحبت نمی‌کنم ولی به عنوان کارشناس مالی موظفم قانون را رعایت کنم. در ترجمه‌ی استانداردهای حسابداری همه ملاحظه کرده‌اید که در

مقدمه‌ای بر استانداردهای حسابداری آمده قوانین آمره ارجح بر استاندارد است. همه جا هم در استانداردها می‌گویند بروید این استاندارد را با توجه به مقدمه‌ای بر استانداردهای حسابداری مطالعه کنید. این یک اصل بدیهی است ولی ممکن است شما بگویید اشکال دارد. این هم متأثر از همان مدل کسب‌وکار ماست. من در این مورد نظری ندارم و ممکن است با شما هم‌عقیده باشم اما عجلتاً این مدل موجود است، لذا ما ناگزیر شدیم در ترازنامه یک سرفصل باز کنیم ولی آن را هم به ظرافت انجام دادیم. بعد آمدیم حقوق سپرده‌های سرمایه‌گذاری که به صراحت می‌گوید قرض نیست و نمی‌توانید در بدهی بگذارید را با بدهی جمع کردیم و جمعش را گرفتیم. برگشت گزارش عملکرد در ترازنامه است. یعنی ما زمانی اجازه داریم یک گزارش جدا بدهیم که این‌ها را بنابر فلسفه‌ی گزارشگری مالی به عنوان یک طبقه به رسمیت بشناسیم. با استناد به عقبه‌ای که در ترازنامه درست شده هویت جدید را به رسمیت شناختیم. این هویت جدید کسانی هستند که ۹۰ درصد منابع بانک را تأمین کرده‌اند. به همان دلیل که به دارندگان ۱۰ درصد منابع یعنی سهام‌داران گزارش مستقل به عنوان سود و زیان می‌دهیم موظفیم به این ۹۰ درصد هم گزارش مستقل بدهیم. این خلاصه‌ی حرف من است و قطعاً انتقاد هم به آن وارد است. بالای آن نوشته گزارش به صاحبان منابع. سپرده‌های سرمایه‌گذاری سود قطعی ندارند. شما اگر در دویچه بانک آلمان پول بگذارید می‌گوید ۴ درصد بهره برای سپرده‌ی دو ساله می‌دهم. اصلاً اجازه نداری بپرسی پول مرا کجا می‌بری یا چرا ۴ درصد به من می‌دهی در حالی که خودت ۱۰ درصد برمی‌داری؟ قرار داد را جلویت می‌گذارد و می‌گوید این قرض است و به من ارتباطی ندارد و اگر نمی‌خواهی

صورت مالی، نمونه‌ی استاندارد محسوب نمی‌شود. یک‌سری اقلام فاقد استاندارد الان به خاطر قانون بانکداری بدون ربا در نظام بانکداری ایران داریم که بی‌متولی هستند

برو به یک بانک دیگر. ولی در ایران به غلط یا درست بانک وکیل سپرده‌گذار است. می‌گوییم پولت را بده ما می‌رویم کاسبی می‌کنیم بعد می‌آییم با هم تقسیم می‌کنیم. یک مقدار علی‌الحساب می‌دهیم بقیه را هم قطعی می‌دهیم. اگر در این سال‌ها بانک‌ها نمی‌رفتند این مابه‌التفاوت را صفر کنند و باز دوستان حسابرس از کنارش بگذرند این همه دادو قال نمی‌شد که نظام بانکی ما ربوی شده است. اگر درست عمل می‌شد لاقلاً این بخش درست می‌شد (بخش تسهیلات هم مطرح است). به هر حال سود آن‌ها قطعی نیست و سطح امنیت منابع هم بالاست و ما دوباره به استناد چارچوب نظری فکر می‌کنیم باید این‌ها را گزارش بدهیم.

این عدد در سال‌های اول در اغلب بانک‌ها مثبت بود. یعنی همیشه چند درصد مابه‌التفاوت وجود داشت. این با فلسفه‌ی بانکداری بدون ربا و روح آن تطبیق داشت. وقتی این عدد مثبت بود مثلاً ۱۵ درصد می‌گرفت و ۴ درصد مابه‌التفاوت می‌داد. در این چند سال اخیر ورق برگشت. تقریباً همه بانک‌ها منفی هستند یعنی حق‌الوکاله را صفر می‌کنند و باز هم اضافی دارند. باز ممکن است برخی دوستان ناراحت

شوند ولی در خیلی از گزارش‌های حسابرسی که شما دوستان حسابرس داده‌اید بانک حق‌الوکاله را منفی کرده است. حق‌الوکاله‌ی منفی یعنی چی؟ بعضی از متخصصان بانکداری اسلامی می‌گویند حتی حق‌الوکاله‌ی صفر هم غلط است. سهام‌دار می‌تواند یقه‌ی مدیریت را بگیرد که مگر شما خیریه باز کرده‌اید؟ چون اصل سود سهام‌دار از حق‌الوکاله می‌آید. بانک مرکزی موظف کرده که بانک‌ها در اول سال آن را در سایت یا روزنامه رسمی بگذارند. شما که گفתי ۲/۵ درصد پس منفی چه معنایی می‌دهد؟

اگر بانکی مازاد بدهد که اغلب این‌گونه است این عدد منفی می‌شود. این منفی یعنی افشا، یعنی شفافیت، یعنی در مجمع هر سهام‌داری می‌تواند از مدیریت بانک سؤال کند چرا این قدر اضافی از جیب من به سپرده‌گذار داده‌ای؟ این جنگ نرخی که الان به وجود آمده این را منفی می‌کند. من کاری به مدیریت بانک ندارم. قطعاً ممکن است مدیریت بانک پاسخ دهد شرایط رقابتی و حیات بانک ایجاب می‌کند و اگر سهام‌دار قانع شود ایرادی ندارد. ما در حسابداری در کار مدیریت نمی‌توانیم مداخله کنیم ولی در کار

خودمان مجبوریم شفاف باشیم. ما نباید اجازه دهیم تهاثر صورت بگیرد. اگر بخواهید رأی فقهی بدهید تهاثر در حسابداری حرام است. تمام تئوری‌های حسابداری را نگاه کنید. فقط در یک موارد خیلی خاص به شما اجازه می‌دهند. می‌گویند حسابرسی و حسابداری باید جلوی تهاثر را بگیرد و همه چیز شفاف باشد. در آن یادداشت‌گذاری که هیچ‌کس سر در نمی‌آورد چیست، می‌روند این عدد را می‌زنند، آن عدد را می‌زنند، تراز می‌کنند، منفی می‌کنند، صفر می‌کنند تا بالاخره با هم بخوانند. من موردی سراغ دارم که در گزارش حسابرسی سال ۱۳۹۳ یکی از بزرگ‌ترین بانک‌های بورسی ما، حتی تا آخر خوانده نشده است. آن بالا سود قطعی شده ۸۶۰۰۰ میلیارد ریال بعد پایین نوشته علی‌الحساب پرداختی ۸۸۰۰۰ میلیارد ریال. ۲۰۰۰ کم آمده ولی خط کشیده نوشته صفر. این گزارش رسمی روی کدال بورس است که الان هم موجود است. از بدشمنی مهر حسابرس هم زیر همان عدد خورده است. از نظر گروه کارشناسی که این کار را انجام دادند و حساب‌رسان و دانشگاهیان و متخصصان خارجی در آن حضور داشتند سطح اهمیت این موضوع بالاتر از یک یادداشت است و به موجب استاندارد یک خودمان نیاز دارد گزارش شود.

صورت مالی، نمونه‌ی استاندارد محسوب نمی‌شود. یک‌سری اقلام فاقد استاندارد الان به خاطر قانون بانکداری بدون ربا در نظام بانکداری ایران داریم که بی‌متولی هستند. یک‌سری هم الزامات کمیته‌ی بال است که متولی آن بانک مرکزی است که می‌تواند بال ۱ یا بال ۲ را قبول کند. ممکن است بانک مرکزی بگوید می‌خواهم بال ۱/۷۵ را اجرا کنم. این موضوع با توجه به بررسی مصالح کشور، شرایط اقتصادی و دیگر مسائل در اختیار بانک مرکزی است.

در خیلی از گزارش‌های حسابرسی که شما دوستان حسابرسان داده‌اید بانک حق‌الوکاله را منفی کرده است. حق‌الوکاله‌ی منفی یعنی چی؟

در مورد اقلامی که در صورت عملکرد است یک ستون برای استاندارد حسابداری، قانون و مقررات بانک مرکزی گذاشته‌ایم. در مورد خیلی از این اقلام عنوان استاندارد جلوی آن خالی است. چه کسی گفته کدام آیتم‌ها درآمدهای مشاع هستند و کدام آیتم‌ها درآمدهای غیرمشاع؟ در IFRS آمده است؟ در اصول پذیرفته‌شده‌ی عمومی حسابداری امریکا US GAAP آمده است؟ کجاست؟ این‌ها اصلاً استاندارد ندارد. این بحث مهمی است چون اگر گروهی را از مشاع به غیرمشاع ببریم EPS بانک به هم می‌ریزد و همه چیز را عوض می‌کند.

جبران هزینه‌ی مازاد منابع سپرده‌گذاران

در هیچ کجای دنیا چنین آیتمی نمی‌بینند. این آیتم نه هزینه است نه درآمد و یک ماهیت خاص دارد که آن را از قانون و مقرراتی که مقررات‌گذار وضع کرده می‌گیرد. البته عدد درشتی هم است. در بعضی از بانک‌ها این عدد به اندازه‌ی سود است و سود خالص همین عدد است. چه‌گونه امکان دارد؟ فقط می‌توانیم بگوییم در قانون ایراداتی وجود دارد و باید برویم آن را درست کنیم ولی تا زمانیکه همین قانون وجود دارد و regulator بانک مرکزی است این اختیارات قانونی را دارد و دستور او لازم‌الاجرا است. بعضی از دوستان یک ادبیات جدید را اخیراً در روزنامه باب کرده‌اند که خیلی خطرناک است. هیچ کجای دنیا نمی‌بینید که یک نفر سخنرانی کند و بگوید بانک‌های ما با بانک مرکزی ما اختلاف‌نظر دارند و باید جلسه بگذارند. این در بانکداری دنیا خیلی حرف عجیبی است و کسی آن را نمی‌گوید که آبروی مملکت برود. مگر بانک مرکزی طرف معامله است و اختلافات تجاری با هم دارند؟ خریدوفروش می‌کنند؟ نه‌خیر بانک

مرکزی regulator است و وقتی دستور می‌دهد باید اجرا شود. البته این به این معنی نیست که هر کار دلش خواست انجام بدهد. معترضان هم برای رسیدگی به حقوق خود مجاری لازم را دارند ولی حکم نباید معطل بماند. مثل این است که قاضی حکم غلط صادر کرده باشد ولی به هر حال نیروی انتظامی باید حکم را اجرا کند و بعداً شکایت و رسیدگی امکان‌پذیر است و قانون این موارد را پیش‌بینی کرده است. سه مورد اول هم استاندارد و هم مقررات دارد. دو مورد دقیقاً قانون است و از مقررات هم بالاتر است: مشاع و بحث حق‌الوکاله. اکثراً فقط مقررات دارد و یک‌سری هم مشترک است. یکی از گرفتاری‌های ما هم‌اکنون این است که نمی‌توانیم رفرنس‌های استاندارد را در صورت سود و زیان و IFRS ترانزنامه انجام دهیم و برخی موارد باز می‌ماند. در نمونه‌ی جدید این مشکل حل شده است. صورت سود و زیان هم همین‌طور است. در آیتم‌های سود و زیان تعداد استانداردها خیلی بیش‌تر است.

مبنای دوگانه در بند مسئولیت‌های هیأت مدیره و بند اظهارنظر حساب‌رسان

مبنای دوگانه در اظهارنظر حسابرسی به دلایلی مرسوم است. حساب‌رسان می‌گوید طبق این و آن مبنا به این شکل اظهار نظر کرده‌ام. الان هیأت مدیره می‌گوید این صورت‌های مالی طبق استانداردهای حسابداری چه ملی و چه IFRS تهیه شده است. این حرف نادرستی است چون واقعاً طبق استاندارد تهیه نشده است. من ۱۰ آیتم را می‌توانم قلم بزنم و بپرسم کدام استاندارد را باید نگاه کنیم؟ رفرنسی که وجود ندارد. سپس مجبور می‌شود بگوید طبق مقررات بانک مرکزی. مگر نمی‌خواهیم شفاف حرف بزنیم پس

هیأت مدیره‌ی محترم بانک از اول بگوید این صورت‌های مالی بر مبنای استانداردهای ملی یا IFRS و مقررات بانک مرکزی تهیه شده است.

سپس به بند اظهارنظر می‌رویم. حسابرس محترم می‌نویسد صورت‌های مالی بر مبنای IFRS و بر مبنای استانداردهای ملی و رفرنس به فلان مقررات regulator و ... می‌دهد. نمونه‌ی این در دنیا هم مرسوم است. در طول سه سال گذشته جلسات متعددی هم در ایران و هم همکاران ما در خارج از کشور با متخصصان بین‌المللی داشته‌ایم و مشورت کرده‌ایم مثلاً در آمریکا با اعضای AICPA و یکی از مشاورین FASB یا در انگلستان با خود بنیاد IFRS. نظرات یکسان نبود. برخی گفتند کار شما غلط است. ولی پیش‌بینی من این است که با آنها می‌گویند ما اینها را می‌گیریم و به آنها می‌گوییم که مطابق با IFRS یا استاندارد ملی تان است رسیدگی می‌کنیم. قبل از آن دو سؤال می‌پرسند: اول می‌پرسند فلسفه‌ی آن چیست و چه خاصیتی دارد؟ اگر همراه‌کننده باشد صورت‌های مالی را رد می‌کنند. توضیح می‌دهیم که متعلق به این گروهی است که منابع‌شان را اینجا گذاشته‌اند. دوم می‌پرسند rule چیست؟ در حقیقت می‌پرسد من می‌خواهم رسیدگی کنم و بر چه اساسی باید رسیدگی کنم؟ جواب می‌دهیم بله ما هم قانون پولی و بانکی داریم و هم مقررات ابلاغ شده‌ی بانک مرکزی که می‌گوید حق الوکاله چیست و هزینه‌ی جبران چیست. می‌گوید بسیار خب این‌ها را به من بدهید و من در بند اظهارنظر می‌نویسم صورت‌های مالی به شرح فوق که مدیریت گفته مورد رسیدگی این مؤسسه قرار گرفته است. صورت‌های مالی ما طبق IFRS و استانداردهای ملی رسیدگی شده و نتیجه هم این است. یک صورت اضافی وجود دارد که در IFRS نیست و اصلاً در کره زمین نیست. این را regulator

بانک مرکزی
هم از ابتدا
حرکت به
سمت IFRS را
دو مرحله‌ای
پیش‌بینی کرد
و هیچ
تغییری هم
در این
موضع داده
نشده

به استاندارد قانون گذاشته ما هم به استاندارد مقررات رسیدگی کردیم. من در نامه‌ای این صورت عملکرد را یک سال و نیم پیش به عنوان یک دانشگاهی برای بنیاد IFRS فرستادم. فکر کنم الان هم روی سایت IFRS موجود است. نوشتیم اگر می‌خواهید چترتان همه‌ی دنیا را بگیرد چاره‌ای جز انعطاف‌پذیری ندارید. وقتی آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها استاندارد ملی خودشان را دارند ایرانی‌ها هم استاندارد ملی خودشان را دارند، اما اگر می‌خواهید افغانستان و یمن و آمریکا و ایران و همه را بیاورید زیر یک چتر چاره‌ای جز انعطاف‌پذیری عقلانی rational flexibility ندارید. نوشتیم ما در ایران این قانون جدید و این طبقه را داریم و راه‌حل‌مان هم این است. الان هم به دوستان عرض می‌کنم شاید در ادامه چاره‌ای جز این نباشد که بانک مرکزی مستقیماً با بنیاد IFRS جلسه بگذارد و مشکلات را حل کند. بگوید این راه حل ماست و اگر شما راه‌حل بهتری دارید بگویید. اما خط قرمزهای بانک مرکزی هم هست و می‌گوید باید به این‌ها گزارش بدهم. چون هر خواننده‌ی منصف و هر متخصصی حق دارد بپرسد اگر قرار است صورت مالی بانک‌های ما عیناً شبیه HSBC باشد پس قانون بانکداری بدون ربا چه صیغه‌ای است و از کجا آمده است؟

ما در ناحیه‌ی عقود تسهیلات هم مشکلات حسابداری داریم. این طرف اگر اصلاح شود بانک مرکزی بعداً مجبور است برود طرف تسهیلات را هم اصلاح کند. راه دیگر این است که این قانون تغییر نکند. بنابراین به نظر من متخصصان بی‌طرف بین‌المللی شامل دانشگاهیان، اعضای حرفه‌ای، مشاورین IFRS، مشاورین FASB و حسابرسان بین‌المللی مشکل‌شان با صورت‌های مالی به حادی‌ای که در ایران مطرح شد نیست. اگر ما منطقی و چارچوب را بپذیریم نظر خودمان هم لحاظ

خواهد شد.

صورت جریان وجه نقدی

اگر صورت جریان وجه نقد قدیمی را در نظر بگیرید در آن یک یادداشت می‌گذاریم، جریان خالص، وجوه نقد و فعالیت‌های عملیاتی. سه عدد در یادداشت با هم جمع می‌شود و یک عدد به دست می‌آید. این عدد هیچ چیزی را در مورد بانک نشان نمی‌دهد. چون تغییرات سپرده و تسهیلات هم هست و با سود جمع می‌شود. این عدد مفت نمی‌ارزد. سال‌ها در دانشگاه دانشجویان به ما می‌گفتند که این کیفیت سود بانک‌ها الان چه‌گونه مشخص می‌شود؟ استادها یادشان داده بودند که جریان وجه نقد را با سود مقایسه کنند. ولی نمی‌توانستند پیدا کنند چون تغییرات سپرده‌ها آن‌قدر زیاد بود که آن را می‌پوشاند. این صورت مالی به درد ما نمی‌خورد و کیفیت سود در آن وجود ندارد و گم شده است. صورت جریان نقد به روش غیرمستقیم به این شکل برای غیربانکی‌ها خوب بوده ولی برای بانک‌ها خوب نیست به خصوص بانک‌های ما چون تمديد می‌کنند فاصله‌ی نقدی که از بابت درآمد تسهیلات می‌گیرند با درآمدی که وجه التزام و تعهدی را شناسایی می‌کند، خیلی زیاد است. ما چه کردیم؟ اگر من جای بانک مرکزی بودم در مورد صورت جریان نقد جدید می‌گفتم صورت مالی از تو نمی‌خواهم و هیچ یادداشتی هم نمی‌خواهم فقط همین یک برگ را درست انجام بده و به من تحویل بده. تمام زندگی بانک‌ها در همین عدد است. این را با سود خالص مقایسه می‌کنیم که می‌شود کیفیت سود. این یک برگ به تنهایی ۱۰ برابر کل صورت‌های مالی امروز بانک‌های ما ارزش دارد. پاشنه آشیل بانک‌ها همین جاست. مدیریت اگر می‌خواهد اصلاح کند باید این‌جا را اصلاح کند. بانک مرکزی و دولت اگر می‌خواهند ساختار

نظام بانکی را اصلاح کنند که همه معتقدیم این کار باید انجام شود باید از همین نقطه شروع کنند. کسب و کار اصلی بانک همین جاست که کیفیت سود را نشان می‌دهد. جریان ورود و خروج ناشی از فعالیت‌های عملیاتی قبل از تغییر در دارایی و بدهی مالی مشخص است. ما دو تکه کرده‌ایم. تغییرات در دارایی و بدهی مالی آمده در زیر و بعد جمع می‌شود. به نظر من افشای این عدد در شرایط امروز به اندازه‌ی ارزش منصفانه اولویت دارد.

زیرساخت‌های لازم برای حرکت به سمت IFRS

ریاست بانک مرکزی، آقای دکتر سیف دو هفته پیش در جایی سخنرانی کردند و صراحتاً برخی از نظرات بانک مرکزی را گفتند. نظر بانک مرکزی از اول هم همین بود و شروع کننده بود. قطعاً بانک‌ها اولین اولویت برای گزارشگری مالی IFRS و شفافیت هستند و باید آن را انجام دهند. ولی به دلایلی که در قسمت اول عرض کردم شاید با آن مشکلات، امروز بانک‌ها کاندیدای مناسبی نباشند به همین دلیل بانک مرکزی هم از ابتدا حرکت به سمت IFRS را دو مرحله‌ای پیش‌بینی کرد و هیچ تغییری هم در این موضع داده نشده و به همین دلیل اولین صورت‌های مالی که در ۱۳۹۴ ابلغ شد عنوانش بود همگرا با IFRS. می‌دانستیم قسمت اول که فرهنگ سازمانی IFRS و چارچوب و یادداشت‌های ریسکی و... است می‌توان پیاده کرد. اما مسلماً در ارتباط با ارزش‌های منصفانه ما مشکل اساسی داریم و باید زیرساخت فراهم کنیم. برای مثال، سیستم نرم‌افزار بانک‌ها باید درست شود. برخی از این‌ها مشکل دارد که جواب طبقه‌بندی و تفکیک و تمثیلی‌ها را نمی‌دهد. بانک اطلاعاتی و تأیید نداریم. تعارف نداریم و این بانک باید کامل و به‌روز شود. استاندارد

تنها مرجعی که بانک مرکزی می‌تواند و باید با آن تعامل کند تا بتواند به طور اساسی این مسأله را حل کند خود بنیاد IFRS است

ارزش‌گذاری نداریم. نهاد ارزش‌گذار پاسخ‌گو هم نداریم. بر اساس شواهد به نظرمی‌رسد مؤسسات حسابرسی ما هم باید بیش‌تر تجهیز شوند؛ هم در زمینه کار بر روی هسته‌ی IT و هم نرم‌افزار و هم آشنایی با ارزش‌یابی valuation که سطح ۱ و ۲ و ۳ دارد. من وارد IFRS9 نشدم ولی وقتی به سطح ۲ و ۳ وارد می‌شوید کلاً مدل‌های valuation است و رسیدگی به آن فوق‌العاده سخت است. ضمن اینکه در قسمت اول هم عرض کردم برای بانک‌های خارجی، اگر ارزش وثایق تسهیلات در کل مدل valuation بانک‌ها ۱۰ درصد باشد برای ما ۹۰ درصد است. ما گیر این مسأله‌ایم.

الان در زمانی هستیم که صورت‌های مالی سری دوم بانک مرکزی ابلاغ شده است. نظر رسمی بانک مرکزی را هم خود بانک مرکزی می‌گوید نه من. معاونت نظارتی بانک مرکزی مقام رسمی است. آخرین خواسته و ابلاغ آنها این صورت‌های مالی جدید بوده که توضیح دادم که جریان نقدی cash flow آن با روش مستقیم محاسبه می‌شود. اختلاف نظر‌ها هم وجود دارد و چیز بدی نیست. خلاصه اینکه بانک مرکزی regulator است و باید این

کار را انجام دهد. قصد استانداردگذاری ندارد، دخالت هم نمی‌خواهد در استاندارد بکند. کمیسیون بورس و اوراق بهادار SEC هم در آمریکا همین کار را می‌کند. تاریخچه‌ی آن را بخوانید که ۱۰ بار استانداردهای FASB را و تو کرده است و می‌گوید من regulator هستم و آن‌جا که ببینم منافع عمومی به خطر افتاده دخالت می‌کنم. این غیر از این است که کار خود را رها کند و بیاید استانداردگذاری کند. از نظر بانک مرکزی صورت‌های مالی که اعلام شده روی آن مجوز برگزاری مجمع می‌دهند همان صورت‌های مالی است که باید در مجمع قرائت شود. حالا اگر یک سری یا دو سری دیگر IFRS کامل هم دوستان در سازمان بورس، سازمان حسابرسی و وزارت اقتصاد بیایند بدهند هیچ مسأله‌ای نیست. شاید قدم بعدی بانک مرکزی مذاکره جدی با خود بنیاد IFRS به طور مستقیم باشد. تنها مرجعی که بانک مرکزی می‌تواند و باید با آن تعامل کند تا بتواند به طور اساسی این مسأله را حل کند خود بنیاد IFRS است. من پیش‌بینی می‌کنم بنیاد IFRS جواب رد نخواهد داد، یا راه‌حل بهتری ارائه خواهد داد یا به عنوان یک استثنا این بحث را از ما خواهد پذیرفت. ■

گذار به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی از منظر حسابرسان

علی امانی، علیرضا جم، مصطفی دیلمی پور، عباس شجاعی، غلامرضا شجری، عباس وفادار، ولی نادی قمی

یک

آیا فضای اقتصادی و محیط کسب و کار موجود کشور، پذیرای استقرار سیستم جدید ارزش‌یابی است؟

علیرضا جم

سیستم جدید ارزش‌یابی طبق IFRS عمدتاً مبتنی بر ارزش‌های منصفانه است. وجود ارزش‌های منصفانه و در عین حال قابل‌اتکا نیازمند شفافیت اقتصادی در بخش‌های مختلف، وجود بازارهای کارا و فعال و همچنین دسترسی عمومی به اطلاعات مختلف اقتصادی است. با توجه به ضعف‌های موجود در زیر ساخت‌های لازم برای استخراج ارزش‌های منصفانه، به نظر می‌رسد که فضای فعلی اقتصادی و محیط کسب و کار موجود در کشور نمی‌تواند به اندازه‌ی کافی پاسخ‌گوی نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان برای تعیین ارزش‌های منصفانه باشد. درضمن باید توجه داشت که ارزش‌گذاری منصفانه احتیاج به کارشناسان مجرب و حرفه‌ای در امور ارزش‌یابی‌ها را دارد.

علی امانی

از جمله مشخصات هر محیط کسب و کار، وضعیت مقررات ناظر بر کسب و کار، به‌ویژه مقررات مالیاتی، است. از آن‌جا که برخی از مهم‌ترین بخش‌های استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی مربوط به مباحث ارزش منصفانه، مالیات، ابزارهای مالی و مصون‌سازی است، لذا مادام که بسترسازی لازم جهت تطبیق این موارد با مقررات مالیاتی فراهم نشود به نظر می‌رسد مشکلاتی در راه استقرار سیستم جدید ارزش‌یابی وجود خواهد داشت. اما این امر به مفهوم تجویز عدم سمت‌گیری اقتصاد جهت استفاده از زبان مشترک حسابداری نبوده، اما موضوع اساسی نقشه‌ی راه مورد نظر است.

مصطفی دیلمی پور

اگر منظور از سؤال، استفاده از ارزش‌های بازار در مقابل بهای تمام‌شده‌ی تاریخی است، فضای کسب و کار کشور ایران با سایر کشورهای استفاده‌کننده از IFRS تفاوت‌های ساختاری دارد. نمونه‌ای از ارزش‌گذاری در اموال، ماشین‌آلات و تجهیزات که به‌موجب قانون برای تجدید ارزش‌یابی دارایی‌ها مورد استفاده قرار گرفت، مغایر منافع ملی کشور ما بوده است. متأسفانه گوش شنوایی برای لغو چنین قانونی پیدا نشد و فساد پولی و بانکی روز به‌روز گسترده‌تر شد.

غلامرضا شجری

نظام فعلی ارزش‌یابی و برآورد ارزش منصفانه در کشور به دلیل فقدان استانداردهای ارزش‌یابی، قائم به فرد بودن تصمیم‌گیری در آن، کهنگی این نظام و به‌روز نبودن آن در مقایسه با کشورهای هم‌تراز، فقدان وجود آیین رفتار حرفه‌ای در این نظام ارزش‌یابی، عدم تعریف و استاندارد گزارشگری و مستندسازی یکسان در نظام ارزش‌یابی، زمینه‌های جزم‌اندیشی در مقابل تغییرات در این ساختار و... همگی موانع جدی در سر راه استقرار نظام ارزش‌یابی بهینه در کشور است. کما این‌که شرکت‌ها هنوز از تبعات غیر قابل‌اتکا بودن مبانی ارزش‌یابی‌های مرتبط با قانون تجدید ارزش‌یابی‌ها بی‌نیافته‌اند. (آقای شجری برای سؤال پنجم نیز عیناً همین پاسخ را قائل هستند.)

ولی نادی قمی

تدوین اقتضایی سیاست‌های کلان اقتصادی و قوانین حاکم بر کسب و کارهای مختلف از جمله قانون برنامه‌ی توسعه، قانون رفع موانع تولید رقابت‌پذیر و ارتقای نظام مالی و پیچیدگی و یکپارچه نبودن قوانین مختلف موجب عدم پایداری در نظام اقتصادی و عدم دستیابی به شاخص‌های اقتصادی هدف‌گذاری شده از جمله رشد تولید ناخالص داخلی شده است. از سوی دیگر یکی از موانع مهم اجرای سیستم جدید ارزش‌یابی، قوانین و مقررات مالیاتی است که به نظر می‌رسد قبل از پیاده‌سازی مفاد استانداردهای بین‌المللی در خصوص اعمال ارزش‌های منصفانه باید موانع و محدودیت‌های مالیاتی نسبت به مازاد ارزش‌یابی ایجاد شده به نحو مقتضی مورد بازنگری قرار گیرد. با این شرایط وضع قوانین نظارتی از جمله استانداردهای جدید ارزش‌گذاری اگرچه موجب بهبود قابلیت مقایسه اطلاعات مالی بنگاه‌های اقتصادی می‌شود، به دلیل فراهم ساختن فرهنگ افشای رویدادهای مالی بر اساس واقعیت‌ها و از سوی عدم ثبات اقتصادی و اشکال در قوانین بالادستی، ممکن است اجرای سیستم جدید ارزش‌گذاری با مشکل روبرو شود.

عباس شجاعی و عباس وفادار

سیستم‌های داخلی بانک‌های ایران به دلیل تطابق با رویکرد سنتی بانکداری و اعطای وام بر پایه‌ی ارزش وثایق و عدم کارایی واحد ریسک آن‌ها، آمادگی پذیرش ساختارهای نوین و پیچیده‌ی مبتنی بر ریسک مطرح‌شده در استانداردهای بین‌المللی را ندارد. از این رو ابتدا باید زیر ساخت‌های قانونی و عملیاتی مناسب از جمله سیستم مدون حسابداری برای ثبت و نگهداری اطلاعات بر مبنای استاندارد ایران و بین‌المللی به‌طور همزمان فراهم شود. سپس در راستای به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی حرکت کرد. از سوی دیگر یکی از مهم‌ترین چالش‌های پذیرش استانداردهای بین‌المللی به گزارشگری مالی (IFRS)، فراگیرتر شدن استفاده از اندازه‌گیری بر مبنای ارزش منصفانه نسبت به استانداردهای ایران است که عموماً اندازه‌گیری بر مبنای بهای تمام‌شده‌ی تاریخی است. در کشورهای توسعه‌یافته اندازه‌گیری بر مبنای ارزش منصفانه بر اندازه‌گیری بر مبنای بهای تمام‌شده‌ی تاریخی رجحان دارد. در کشور ما، که یک کشور «در حال توسعه» تلقی می‌شود، استفاده از ارزش منصفانه با چالش‌هایی روبرو است که مواردی از آن به شرح زیر است:

- کمبود داده‌های بازار و دیگر اطلاعات مهم لازم و ضروری برای اندازه‌گیری ارزش منصفانه.
- پیچیدگی‌های شناسایی و اندازه‌گیری عناصر صورت‌های مالی بر مبنای ارزش منصفانه.
- حجم افشای اطلاعات در گزارش‌های مالی، برای مثال از مواردی که IFRS 13 افشای آن را در صورت‌های مالی الزامی کرده، عبارتست از:
 - الف) توصیف اطلاعات، فرآیند و فنون ارزش‌گذاری استفاده شده برای تعیین ارزش‌های منصفانه‌ی سطح دوم و سوم.
 - ب) سود (زیان) های دوره و سود (زیان) های طبقه‌بندی شده در بخش سایر درآمد (هزینه) های صورت سود و زیان جامع.
 - ج) دارایی‌ها و بدهی‌هایی که نوع سطح اندازه‌گیری آن تغییر کرده است.
 - د) تغییرات در تکنیک‌های ارزش‌گذاری و دلایل تغییر.
 - ه) تغییر در سطوح ارزش منصفانه.
- ...
- گستردگی استفاده از قضاوت‌های حرفه‌ای و وجود امکان انتخاب روش‌های حسابداری مختلف.
- دانش علمی و فنی و میزان آمادگی در به‌کارگیری استانداردهای حسابداری ارزش منصفانه محور.
- چالش‌های مالیاتی در سیستم اقتصادی فعلی ایران.
- مشکلات مرتبط با مفروضات زیربنایی مدل‌های ارزش‌یابی از قبیل «مشکلات مربوط به اندازه و زمان‌بندی جریان‌های نقدی برنامه‌ریزی شده» و «مشکلات مرتبط با نرخ تنزیل مورد استفاده به منظور محاسبه‌ی ارزش فعلی جریان‌های نقدی برنامه‌ریزی شده».

مصطفی دیلمی پور

نقطه‌ی آغاز، واقعیت عینی است و جایی برای فرض در کاربری نخستین IFRS وجود ندارد. اگر تصمیم به اجرای IFRS خواه به شکل موازی با استانداردهای ملی و خواه به تنهایی باشد باید الزامات IFRS به شماره ۱ را با رعایت معافیت‌های اختیاری و استثنای الزامی بی کم و کاست به اجرا گذاشت.

غلامرضا شجری

تا کمتر از دو دهه قبل هیچ گونه استاندارد برای اعلام گزارش مالی شرکت‌ها وجود نداشت و اکثر فعالان اقتصادی با سلیقه و یافته‌های خویش گزارشگری مالی می‌کردند سال‌ها طول کشید تا به این نقطه رسیدیم که حدود ۴۰ استاندارد همسو با IFRS تهیه شده است.

تجربه‌ی جهانی به‌ویژه در کشورهایی مشابه ایران می‌تواند راهنمای عمل مفیدی برای کشورمان به سمت اجرای کامل IFRS باشد چرا که این کشورها چندین سال در یک روال برنامه‌ریزی‌شده حرکت و کار را با حرکت تدریجی به سمت IFRS آغاز کرده‌اند. در اغلب این کشورها توجه به شرایط و محدودیت‌های حاکم بر محیط اقتصادی و اجتماعی مهم‌ترین نکته بوده است که بدون توجه کافی به آن‌ها، نتیجه‌ی حاصله نه آن چیزی است که نیاز کشور را تأمین کند و نه آن چیزی که نهادهای بین‌المللی و طرف‌های خارجی را متقاعد به استفاده از صورت‌های مالی و یا سرمایه‌گذاری نماید. در محیط اقتصادی ایران در مقایسه با کشورهای موصوف و به‌ویژه در صنعت بانکداری ایران که مدل کسب‌وکار متفاوتی دارد، این محدودیت‌ها فراگیرتر خواهد بود، این بدان معنا نیست که هرچه کشورهای مشابه کردند ما نیز همان را پیاده کنیم چرا که نقطه‌ی آغاز ما با این کشورها شاید قدری متفاوت باشد باید با دقت این محدودیت‌ها در عمل و کار کارشناسی، مورد توجه قرار گرفته و راه‌حل‌های منطقی و قابل دفاعی برای آن فراهم شود. جامع‌نگری امروز ما موجب اثربخشی و کارایی بیش‌تر استقرار نظام گزارشگری مالی بین‌المللی در آینده نزدیک خواهد شد. وگرنه رخداد کوچ بی‌تمهید حادث خواهد شد.

(برای پرسش‌های نهم و دهم نیز عیناً همین پاسخ را قائل هستند.)

دو

آیا وضعیت موجود مادر کیفیت گزارشگری مالی در مقایسه با سایر کشورها در نقطه‌ی آغاز اجرای کامل IFRS یکسان فرض می‌شود؟

علی امانی

اصطلاح (سایر کشورها) شامل طیف وسیعی از کشورها با نظام‌های متفاوت سیاسی و اقتصادی است. بنابراین این گونه طرح سؤال محل ایراد است. بدیهی است چنانچه فهرست کشورهای موجود در قسمت ذی‌ربط تارنمای مربوط در نظر گرفته شود. ملاحظه می‌شود کشورهایی در این فهرست وجود دارند که از سال‌ها قبل رسماً استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی را پذیرفته یا در جهت همگرایی با آن حرکت کرده‌اند. اما از این حیث هیچ یک از شاخص‌ها قابل مقایسه با کشور ما نیستند. به عبارت دیگر با توجه به تلاش‌های انجام‌شده جهت تدوین استانداردهای مالی حسابداری، وضعیت کشور ما در نقطه‌ی آغاز، از بسیاری کشورهای دیگر مناسب‌تر است.

علیرضا جم

پاسخ به این سؤال از دو منظر می‌تواند مورد توجه قرار گیرد:

الف) با توجه به این که استانداردهای ملی مورد استفاده جهت گزارشگری مالی عمدتاً ترجمه استانداردهای بین‌المللی است، این امر می‌تواند وضعیت کشور ما را نسبت به سایر کشورهایی که فاقد استانداردهای ملی هستند و یا استانداردهای ملی آن‌ها تفاوت عمده‌ای با IFRS دارد در شرایط بهتری قرار دهد.

ب) به‌طور خاص در زمینه‌ی صنعت بانکداری، با توجه به تفاوت‌های قابل‌ملاحظه‌ی بانکداری اسلامی با بانکداری معمول در غرب و با توجه به آن که بعضی از کشورهای اسلامی (از جمله مالزی و عربستان) چندین سال است که اجرای IFRS در صنعت بانکداری را نیز در دستور کار خود قرار داده‌اند، استفاده از تجربیات این کشورها می‌تواند نقطه تفاوت مثبتی برای اجرای IFRS در کشور ما در نقطه‌ی آغاز باشد.

عباس شجاعی و عباس وفادار

در ایران قوانین متعارضی با استانداردهای بین‌المللی حسابداری وجود دارد که نیازمند اصلاح است. برای مثال می‌توان به مواد ۳۳ و ۳۶ قانون پولی و بانکی مصوب سال ۱۳۵۱ اشاره کرد که به شرح زیر است:

بند (ج) ماده ۳۳: نحوه و اصول حسابداری و دفترداری بانک‌ها به نحوی که ترازنامه مربوط نشان‌دهنده کلیه دارایی‌ها و بدهی‌های بانک باشد، به‌وسیله شورای پول و اعتبار تعیین خواهد شد و بانک‌ها موظف به اجرای آن خواهند بود. ماده ۳۶: طرز تهیه و تنظیم ترازنامه و حساب سود یا زیان بانک‌ها و مؤسسات اعتباری از طرف بانک مرکزی ایران تعیین خواهد شد.

وجود این ماده در قانون پولی و بانکی کشور باعث شد که در سال گذشته بانک مرکزی یک صورت مالی جدید به نام صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری به صورت‌های مالی اساسی بانک‌ها اضافه کند که در تعارض با استانداردهای بین‌المللی بوده است. لذا برای گذار به استانداردهای بین‌المللی باید چنین قوانینی اصلاح و با استانداردهای بین‌المللی منطبق شود. همچنین با توجه به شرایط موجود اقتصادی و تجربه تحریم و رکود در بازار ایران، مراجع ذی‌صلاح از جمله سازمان حسابرسی و بانک مرکزی باید تمهیدات لازم را جهت اجرای استانداردهای بین‌المللی با توجه به محدودیت‌های موجود ناشی از وضع کنونی و طرح موارد لاینحل با کمیته‌ی IASB به عمل آورند.

ولی نادی قمی

حدود ۱۵ سال از وضع استانداردهای حسابداری که بر پایه‌ی مبانی نظری گزارشگری مالی و استانداردهای بین‌المللی حسابداری تدوین شده می‌گذرد و اگرچه تفاوت‌هایی در برخی از سرفصل‌ها همچون سرمایه‌گذاری، ارزش‌گذاری دارایی‌های مالی و تسعیر ارز در این استاندارد وجود دارد، در بسیاری از موارد استانداردهای وضع‌شده با استانداردهای بین‌المللی همگراست. بر این اساس اگرچه در حال حاضر استانداردهای IFRS در بیش از ۱۲۰ کشور الزامی بوده و به کار گرفته می‌شود، در ایران با وجود تدوین استانداردهای بین‌المللی (IAS) بسترهای لازم جهت تغییر استانداردها به IFRS فراهم است و بر این اساس به نظر می‌رسد همگرایی با استانداردهای بین‌المللی دور از واقع نیست اگرچه در حال حاضر چالش‌های جدی در زمینه‌هایی همچون ارزش‌گذاری ابزارهای مالی وجود دارد.

سه

آیا بین کشورهایی که بر اساس رتبه‌ی اعتباری مشتریان وام می‌دهند و بانک‌های ما که عمدتاً به اتکای وثایق تسهیلات می‌دهند، تفاوتی در اجرای بندهای مرتبط با ارزش منصفانه در IFRS وجود ندارد؟

علیرضا جم

تفاوت در نحوه‌ی اعطای تسهیلات بین کشور ما و کشورهایی که بر اساس سیستم رتبه‌بندی مشتریان اقدام به اعطای تسهیلات می‌کنند، عمدتاً در نرخ سود تسهیلات اعطاشده به مشتریان مختلف منعکس می‌شود. با توجه به این که تعیین ارزش منصفانه‌ی تسهیلات عمدتاً مبتنی بر پیش‌بینی جریان‌های ورودی نقدی آتی تسهیلات است، تفاوت فوق نمی‌تواند تأثیر مهمی بر روی تعیین ارزش منصفانه داشته باشد. به عبارت دیگر، مادامی که بانک بتواند جریان‌های ورودی نقدی آتی را به‌طور قابل‌اتکا پیش‌بینی کند، قادر خواهد بود تا با تنزیل این جریان‌ها با نرخ سود مؤثر تسهیلات، ارزش منصفانه را تعیین نماید. این موضوع البته می‌تواند از نگاه دیگری نیز مورد توجه قرار گیرد و آن این که توانایی بانک‌هایی که دارای سیستم رتبه‌بندی مشتریان هستند در تعیین پیش‌بینی جریان‌های ورودی نقدی آتی قابل‌اتکاتر است. (این بانک‌ها معمولاً با قابلیت اتکای بیش‌تری می‌توانند این جریان‌ها نقدی و همچنین عوامل نکول مشتری را تعیین کنند).

علی امانی

اعطای تسهیلات با توجه به رتبه‌ی اعتباری مشتری، به مفهوم عدم اخذ وثیقه نبوده بلکه نوع وثیقه را تعیین می‌کند. به عبارت دیگر در فرآیند اعطای تسهیلات، اعتبارسنجی اولین گام مدیریت ریسک اعتباری تلقی شده و بخشی از آن رتبه‌بندی اعتباری است. در نبود چنین رویکردی، سیستم بانکی کشورمان اعتبارسنجی و تعیین رتبه‌ی اعتباری را، در توسل به وثیقه‌ی غیرمنقول جستجو کرده است. لذا استفاده از نظام ارزش منصفانه در تهیه صورت‌های مالی متقاضیان دریافت تسهیلات، در شرایطی که اولویت با وثیقه‌ی غیرمنقول بوده و ارزش‌گذاری آن تابع نظامات دیگری است، تفاوتی در موضوع نخواهد داشت.

مصطفی دیلمی پور

اساساً سیستم بانکداری ما معیوب و بیمار است چرا که در کشورهایی که بر اساس رتبه‌ی اعتباری به مشتریان وام می‌دهند، بانک‌ها خود را هم به اعتبار اقتدار قانون و هم به لحاظ قواعد بانکداری پوشش می‌دهند. حتی در آن سیستم مفروض هم در نقطه‌ای بانک وثیقه‌ی لازم را از مشتری دریافت می‌کند. تفاوت اساسی بین بانکداری در ایران با بانکداری در کشورهای پیشرفته صنعتی در تصدی‌گری است. در آن‌جا بنگاه‌های پولی بانکداری می‌کنند و در ایران بانک‌ها بنگاه‌داری. مثلاً رابطه‌ی Bank of America با گروه مالی TD Bank U.S Holding Company در این‌جاست که وثایق دریافتی از مشتریان و روش وثیقه‌گیری و ارزش‌گذاری وثایق در بانکداری ایران موجب تعمیق فساد بانکی می‌شود.

عباس شجاعی و عباس وفادار

احتمال عدم وصول وام‌های اعطایی توسط بانک‌ها در مواردی که بر اساس رتبه‌بندی مشتریان بوده، کم‌تر از حالتی است که بدون توجه به ریسک اعتباری مشتری و صرفاً بر اساس ارزیابی وثایق است. لذا به‌رغم اعطای تسهیلات به اتکای وثایق، در بانک‌های ایران نیز واحد اعتبارسنجی مشتریان وجود دارد که در حالت عام، اقدام به اعتبارسنجی و بررسی سوابق مشتریان پیش از اعطای وام می‌کند. لیکن در موارد خاص که مشتریان افراد معرفی‌شده از سوی هیأت مدیره‌ی بانک و یا شرکت‌های گروه هستند، اعطای وام صرفاً بر اساس دستور هیأت مدیره انجام می‌پذیرد. بدهی این گروه، قسمت عمده‌ای از مطالبات معوق و مشکوک‌الوصول بانک‌ها را تشکیل می‌دهد که فاقد ذخایر کافی بوده و صرفاً دارای وثایقی از قبیل سفته و چک است. نکته‌ی حائز اهمیت این‌که حجم بالایی وثایق در بانک‌های ایران، ارزش‌یابی آن‌ها را بر اساس استانداردهای گزارشگری بین‌المللی با مشکل مواجه می‌سازد.

ولی نادی قمی

در زمینه‌ی محاسبه‌ی ارزش منصفانه‌ی تسهیلات مالی آن‌چه بیش از موضوع مکانیزم اعطای تسهیلات (مبتنی بر رتبه‌ی اعتباری یا مبتنی بر وثایق) اهمیت دارد، نحوه‌ی ارزش‌گذاری تسهیلات مالی است. در این خصوص چالش جدی، اعمال نرخ تنزیل مناسب به‌منظور محاسبه‌ی ارزش فعلی جریان‌های نقدی آتی تسهیلات اعطا شده است که محاسبه‌ی این نرخ به‌ویژه در ارتباط با تسهیلات اعطا شده در قالب عقود مشارکتی، به دلیل متغیر بودن نرخ سود این تسهیلات، اعمال قضاوت را اجتناب‌ناپذیر می‌کند و به دلیل حساسیت نرخ تنزیل با جریان‌های نقدی آتی این موضوع یکی از چالش‌های اجرای بندهای مرتبط با ارزش منصفانه مطابق با استانداردهای بین‌المللی است.

غلامرضا شجری

قطعاً تفاوت هست و کاملاً معنادار نیز است سیستم رتبه‌بندی اعتباری مشتریان در دنیای پیشرفته به‌گونه‌ای است که اگر لطمه به آن وارد شود ذی‌نفع باید بساط کسب‌وکار خود را جمع کند ولی در ایران نسبتاً این‌گونه نیست شاید یک مشتری نزد یک بانک بی‌اعتبار باشد ولی نزد مؤسسه‌ی اعتباری دیگری معتمد و خوشنام باشد یا در اداره‌ی مالیاتی بدحساب ولی در شهرداری خوش‌حساب باشد. این سازمان‌ها هم با هم مرتبط نیستند لذا فراهم کردن زیرساخت‌های لازم در بانک‌ها که یکی از مهم‌ترین آنها ایجاد بانک اطلاعاتی قابل‌اتکا و وثایق مرتبط با تسهیلات در تمام بانک‌هاست، از جمله ضرورت‌هایی است که اجرای دقیق و گام‌به‌گام IFRS را اجتناب‌ناپذیر می‌کند. ارزیابی وثایق یکی از پارامترهای اصلی در تعیین ارزش منصفانه‌ی تسهیلات است.

چهار

آیا سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان ما، یک برآورد سرانگشتی از نتیجه‌ی اجرای فقط بند ۱۶۳ از IAS ۳۹ برای اندازه‌گیری مبلغ تسهیلات (شامل شناسایی کاهش ارزش آن) در بانک‌های ایران دارند؟

علی امانی

استاندارد حسابداری مورد اشاره در خصوص ابزارهای مالی، شناخت و اندازه‌گیری می‌باشد. به نظر می‌رسد در خصوص بانک‌ها، از مباحث مطرح‌شده در این استاندارد ارزش منصفانه و مصون‌سازی با توجه به وضعیت دارایی‌های ستمی ایجاد شده در سنوات اخیر، زیان ناشی از به‌کارگیری ارزش منصفانه و میزان آن امری است که می‌بایستی مورد توجه قرار گیرد. از آن‌جا که وضعیت فعلی حاصل فرآیندی است که در آن مباحث اعتبارسنجی، رتبه‌بندی، فقدان گزارش پیشینه‌ی اعتباری و مدیریت ریسک مورد توجه نبوده، سیستم‌های اطلاعاتی متناسب آن نیز به‌کار گرفته نشده است. بنابراین انتظار آگاهی سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان از نتیجه‌ی موضوع چندان بجا نبوده است. بالاین‌حال، حجم دارایی‌های ستمی معیار مناسبی جهت قضاوت در این خصوص است.

غلامرضا شجری

متأسفانه شاید بتوان اظهار کرد خیر، اما دوستان در بورس، سازمان حسابرسی، بانک مرکزی و جامعه‌ی حسابداران رسمی کاملاً واقفند که صورت‌های مالی نمونه‌ی بانک مرکزی پیشنهاد ۱،۵ درصد ذخیره‌گیری برای تسهیلات را داد و دیدیم چه‌گونه بانک‌ها یکی پس از دیگری متحمل زیان‌های هنگفتی شدند. در این میان، نه نظام اقتصادی کشور (به‌واسطه‌ی اعلام ورشکستگی این نظام) و نه سهام‌داران (به‌واسطه‌ی منفی شدن سرمایه‌ی خود) و نه حسابرس (به‌واسطه‌ی فشارهای ذی‌نفعان مبنی بر اظهارنظری که می‌نماید و مجبور به کناره‌گیری شدن) قادر به انتشار و پذیرش تبعات مرتبط با عدم رعایت استانداردهای از ifrs و یا ias39 خواهند بود. (برای پرسش‌های ششم و هفتم نیز عیناً همین پاسخ را قائل هستند.)

علیرضا جم

این‌که آیا سیاست‌گذاران و تصمیم‌سازان نظام بانکی ما یک برآورد سرانگشتی از نتیجه اجرای (بند ۶۳) IAS 39 دارند یا نه، سؤالی است که آن‌ها باید پاسخ دهند. آن‌چه می‌توان در این‌جا مطرح ساخت این است که: الف) بند ۶۳ (IFRS 39) در رابطه با Impairment تسهیلات است و ب) عوامل مؤثر در تعیین میزان Impairment عبارتند از: ۱) پیش‌بینی جریان‌ات نقد آتی مربوط به تسهیلات، و ۲) نرخ تنزیل مناسب برای تعیین NPV.

عباس شجاعی و عباس وفادار

طبق بند ۶۳ استاندارد بین‌المللی حسابداری شماره ۳۹، اگر شواهد عینی مبنی بر تحمل زیان کاهش ارزش وام‌ها و دریافتی‌ها یا سرمایه‌گذاری‌های نگهداری شده تا سررسید که به بهای مستهلک‌شده به حساب منظور می‌شوند، وجود داشته باشد، مبلغ زیان به صورت تفاوت بین مبلغ دفتری دارایی و ارزش فعلی جریان‌های نقدی آتی برآوردی (به‌استثنای زیان‌های اعتباری آتی تحمل نشده) تنزیل شده بر اساس نرخ بهره‌ی مؤثر اولیه‌ی دارایی مالی (یعنی نرخ بهره‌ی مؤثر محاسبه شده در زمان شناخت اولیه) اندازه‌گیری می‌شود. مبلغ دفتری دارایی باید به‌طور مستقیم یا با استفاده از حساب ذخیره‌ی کاهش ارزش، کاهش داده شود. مبلغ زیان باید در سود یا زیان دوره شناسایی شود.

در ایران محاسبه‌ی ذخیره‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول در بانک‌ها بر اساس بخشنامه ۲۸۲۳ ابلاغی بانک مرکزی صورت می‌پذیرد که بر این اساس وام‌ها در تاریخ تهیه‌ی صورت‌های مالی به چهار طبقه‌ی جاری، سررسید گذشته، معوق و مشکوک‌الوصول بر اساس سررسید آخرین قسط پرداختی تقسیم می‌شوند که با به‌کارگیری ضرایب خاص در مورد انواع مختلف وثایق، مقدار ذخیره‌ی خاص لازم محاسبه و از مانده‌ی تسهیلات کسر می‌شود. از سوی دیگر ۱،۵ درصد کل تسهیلات اعطایی را نیز به‌عنوان ذخیره‌ی عام در حساب‌ها منظور می‌کنند. اما همان‌طور که اشاره شد بر اساس استاندارد بین‌المللی شماره ۳۹، بانک‌ها باید از مدل زیان تحمل‌شده استفاده کرده و بر اساس شواهد عینی از عدم بازیافت مبلغ وام‌ها، مشتریان را در پرتفوهایی با ریسک‌های متفاوت طبقه‌بندی و سپس با استفاده از فرمول تعریف‌شده اقدام به اخذ ذخیره مناسب کنند. این گروه‌بندی از جمله مشکلات عمده‌ی به‌کارگیری این استاندارد است و تاکنون هیچ یک از بانک‌ها اقدام به برآورد زیان کاهش ارزش از این طریق نکرده‌اند.

از سوی دیگر بر اساس استانداردهای بین‌المللی، شناسایی درآمد بهره در خصوص تسهیلات معوق مجاز است، در حالی که بر اساس الزامات بانک مرکزی ایران، شناسایی این درآمد ممنوع بوده که در سال جاری، بسیاری از بانک‌ها در صدد اصلاح آن برآمده‌اند.

ولی نادی قمی

طبق استاندارد ۳۹ و یا بخش 9 IFRS، بانک‌ها و نهادهای مالی ملزم به انعکاس تسهیلات مالی به بهای تمام‌شده‌ی مستهلک‌شده به کسر ذخیره‌ی کاهش ارزش انباشته می‌باشند و با یک محاسبه‌ی ساده میزان کاهش ارزش تسهیلات به دلیل تفاوت نرخ مؤثر، نرخ اسمی و قراردادی وام که می‌تواند به دلیل اعطای وام با دوره‌ی تنفسی بدون بهره، با دریافت کارمزد در زمان اعطای وام، با کارمزد کارشناسی و سایر کارمزدها در زمان دریافت وام و دریافت سود در ابتدای هر دوره باشد، بسیار قابل توجه خواهد بود. از سوی دیگر، با وجود پیش‌بینی تحقق زیان کاهش ارزش یا Impairment loss و وجود شواهد عینی در کاهش ارزش فعلی خالص جریان وجوه نقد ورودی موردانتظار نسبت به ارزش دفتری تسهیلات، در اثر اجرای استاندارد ۳۹، مبلغ بالایی زیان در صورت‌های مالی بانک‌ها پیش‌بینی می‌شود. البته توجه به سیاست‌های پول بانک مرکزی در خصوص اعطای تسهیلات و سپرده‌گیری بانک‌ها نیز می‌بایستی مورد توجه قرار گیرد. به هر حال نظام گزارشگری IFRS بر مبنای منصفانه بودن معاملات و افشای صحیح عملیات تجاری شرکت‌ها در جهت حفظ حقوق ذی‌نفعان بنگاه‌های اقتصادی وضع شده و لحاظ نکردن ذخایر کافی از بابت هزینه‌های احتمالی موجب برهم خوردن تعادل و بی‌انصافی در نحوه‌ی برخورد با حقوق سهام‌داران فعلی و آتی می‌شود.

آیا نهادهای ارزش‌گذار موجود در ایران ضابطه‌مند و پاسخ‌گو هستند؟ و مطابق استانداردهای بین‌المللی ارزش‌گذاری عمل می‌کنند؟

علی امانی

در شرایط فعلی نهادهای ذی‌ربط از ضوابط مخصوص خود استفاده می‌کنند و در این چارچوب ضابطه‌مند و پاسخ‌گو هستند. صرف‌نظر از کیفیت امر، بدیهی است وجود مراجع حرفه‌ای ارزیابی همانند کشورهای دیگر و استفاده از استانداردهای مناسب، نتایج متفاوتی خواهد داشت.

علیرضا جم

در ارتباط با نهادهای ارزش‌گذار در ایران موارد زیر قابل‌ذکر است:
(الف) این نهادها از پاسخ‌گویی و ضابطه‌مندی بالایی برخوردار نیستند و بیش‌تر، از یک جایگاه قانونی و حقوقی، برای قیمت‌گذاری برخوردارند.
(ب) در بسیاری از موارد این نهادها از «استقلال کافی» برای تعیین قیمت برخوردار نبوده و معمولاً تحت تأثیر منافع سازمانی هستند که ارزش‌گذاری را به آن‌ها واگذار کرده است.
(ج) این نهادها فاقد استانداردهای ارزش‌گذاری‌اند و ارزش‌گذاری در بسیاری از موارد، سلیقه‌ای و فاقد مبانی و مستندات لازم برای راستی‌آزمایی است.
(د) ترجمه و تدوین استانداردهای ارزش‌گذاری ملی، که می‌تواند با استفاده از استانداردهای ارزش‌گذاری بین‌المللی (IVSC) باشد، می‌تواند به فرآیند ارزش‌گذاری کمک به‌سزایی کند.

مصطفی دیلمی‌پور

نهادهای ارزش‌گذار موجود در ایران چه کسانی هستند؟ منظور هیأت مدیره‌ها هستند یا مدیران مالی و یا ارزیابان سهام و یا کارشناسان رسمی دادگستری؟ اگر منظور کارشناسان رسمی دادگستری باشند آیا در ایران هم مثل آمریکا ترتیبات خاصی برای آنها وجود دارد؟ آیا بیمه‌ی مسئولیت حرفه‌ای دارند؟ که در صورت ایراد خسارت به سرمایه‌گذار بالقوه بتوان زیان وارده را از طریق بیمه‌ی حرفه‌ای کارشناسان رسمی جبران کنند؟

ولی نادی‌قمی

با توجه به تصویب قانون کارشناسان رسمی دادگستری در سال ۱۳۳۹ و پس از آن قانون کانون کارشناسان رسمی دادگستری در سال ۱۳۸۱ و آیین‌نامه‌ی اجرایی ماده‌ی ۱۸۷ قانون برنامه‌ی سوم توسعه در سال ۱۳۷۹، موضوع ارزش‌گذاری و تعیین ارزش حقوق مالی از منظر قانونی بر عهده کارشناسان رسمی دادگستری قرار داده شده است و اگرچه طبق تبصره یک ذیل ماده ۱۹ قانون اجرای سیاست‌های اصل ۴۴، نهادهای مالی همچون شرکت‌های تأمین سرمایه نیز می‌توانند نسبت به ارزش‌گذاری و بازاریابی انواع دارایی‌های مالی اقدام نمایند، به‌طور کلی موضوع ارزش‌گذاری به لحاظ شرایط حرفه‌ای و قانونی دچار تضاد است. به عبارتی از سویی نهادهای مالی همچون شرکت‌های تأمین سرمایه با داشتن شبکه‌ی اطلاعاتی در بخش‌های مختلف اقتصادی و تخصص حرفه‌ای دانش مالی در ارزش‌گذاری دارایی‌های مالی، وجهه‌ی قانونی در محافل قضایی را ندارند و از سوی دیگر کارشناسان دادگستری دارای تأثیرگذاری قانونی هستند ولی به دلیل حقیقی بودن هویت آن‌ها، توان پاسخ‌گویی و ایفای تعهدات ناشی از ضرر و زیان‌های وارده به خریداران و فروشندگان دارایی‌های مالی را ندارند و صرفاً به لحاظ قانونی، اظهارنظر کارشناسی ارائه می‌کنند. بر این اساس، به‌یقین بازنگری استانداردهای ارزش‌گذاری و ملحق شدن نهادهای مالی و یا کانون کارشناسان دادگستری به مجمع IVSC، موجب بهبود فرآیندهای ارزش‌گذاری و تدوین رویه‌های واحد در راستای پیاده‌سازی استانداردهای IFRS می‌شود.

عباس شجاعی و عباس وفادار

یکی از مشکلات عمده در زمینه‌ی ارزش‌گذاری در ایران، «نبود استانداردهای تخصصی برای فرآیند ارزیابی، آیین رفتار حرفه‌ای برای افراد متخصص در حوزه‌ی ارزیابی و همچنین پایگاه داده برای بررسی صحت نتایج حاصل از کارشناسی» است. تحت این شرایط، ارزیابی‌ها از قابلیت اتکای کافی برخوردار نیست و اقلام صورت‌های مالی که با استفاده از این ارزیابی‌ها در صورت‌های مالی درج شده، خدشه‌دار خواهد شد.

شش

آیا حسابرسان مستقل بانک‌ها آمادگی اظهارنظر درباره زیان کاهش ارزش تسهیلات (IAS 39) و ارزش‌های منصفانه (IFRS 7, IFRS 9, IFRS 13) را دارند؟

علی امانی

موضوع ارتباط مستقیم با حسابرسان مستقل ندارد. زیرا مسئولیت آن‌ها اظهارنظر در خصوص صورت‌های مالی تهیه شده توسط مدیریت بانک‌ها است. بدیهی است در چارچوب استانداردهای حسابرسی و مفاد اصلاحیه‌ی قانون تجارت مبنی بر تجویز استفاده از کارشناس، این ظرفیت وجود دارد که حسابرسان مستقل در شرایط ضرور، از نظرات کارشناسان ذیصلاح استفاده کنند.

علیرضا جم

با توجه به فقدان تجربیات عملی مرتبط با IFRS در بین مؤسسات حسابرسی داخلی، خصوصاً در زمینه‌ی بانک‌ها، به نظر می‌رسد که حسابرسان نیز همانند بانک‌ها در حال طی کردن فرآیند یادگیری هستند و ممکن است زمان رسیدن به تسلط کامل برای اظهارنظر نسبت به صورت‌های مالی مبتنی بر IFRS، چند سالی به طول انجامد. لازم به توضیح است که در خصوص پیاده‌سازی Fair Value مادامی که از استاندارد IAS 39 استفاده شود مشکل حادی به وجود نخواهد آمد چون مقادیر مربوط به تسهیلات را می‌توان به صورت Amortized Cost شناسایی و ارزش منصفانه را در صورت‌های مالی افشا کرد. اما اگر قرار بر پیاده‌سازی IFRS 9 باشد (این استاندارد از ابتدای سال ۲۰۱۸ میلادی جایگزین IAS 39 خواهد شد) در آن صورت اگرچه کماکان می‌توان تسهیلات اعطایی را به صورت Amortized cost شناسایی کرد لیکن هرگونه سرمایه‌گذاری در سهام (حتی در شرکت‌های سهامی خاص) می‌بایست به ارزش منصفانه شناسایی شود که به دلیل نبود بازار فعال واقعی می‌تواند شدیداً مشکل ساز شود.

ولی نادی قمی

دو موضوع اساسی در این زمینه قابل توجه است: (۱) همان‌طور که عنوان شد اعمال ارزش‌های منصفانه و کاهش ارزش دارایی‌های مالی (از جمله تسهیلات اعطایی از سوی بانک‌ها) دارای دو مرحله‌ی مهم و اساسی است، نخست پیش‌بینی جریان‌های نقدی آتی تسهیلات اعطا شده و دوم اعمال نرخ مناسب، در خصوص تنزیل جریان‌های نقدی آتی تسهیلات به‌خصوص تسهیلات اعطایی در قالب عقود مشارکتی، به دلیل متغیر بودن نرخ سود این تسهیلات، اعمال نرخ تنزیل با اعمال قضاوت از سوی بانک‌ها همراه خواهد بود که همین امر قاعداً موجب حساسیت حسابرسان می‌شود. (۲) به‌لحاظ تکنیکی و اهمیت زبان‌های احتمالی قابل شناسایی و به‌واسطه استانداردهای ارزش‌گذاری جدید، به‌احتمال قوی در سه سال ابتدایی اجرای استانداردها، حسابرسان گزارش‌های خود را با تعدیل ارائه می‌کنند و در اجرای دقیق استانداردهای حسابرسی حاکم بر خود انحراف خواهند داشت.

مصطفی دیلمی پور

اگر ارزش‌های منصفانه معنی‌دار باشد حسابرسان بر اساس استانداردهای حسابرسی امکان اظهارنظر در مورد صورت‌های مالی تهیه شده در انطباق با استانداردهای حسابداری را خواهند داشت.

عباس شجاعی و عباس وفادار

یکی از چالش‌های جدی پیش رو، دانش علمی و فنی و میزان آمادگی در عمل اعضای شاغل در حرفه‌ی حسابداری اعم از حسابداران و حسابرسان در رابطه با به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) است. با توجه به این‌که میزان تغییرات در بانک‌ها و مؤسسات مالی و اعتباری بیش از سایر گروه‌هاست، لذا این چالش برای حسابداران و حسابرسان این گروه‌ها بیش‌تر نیز خواهد شد. برای مثال، می‌توان به تغییرات محاسبه‌ی ذخایر از «دستورالعمل طبقه‌بندی دارایی‌های مؤسسات اعتباری و نحوه‌ی محاسبه‌ی ذخیره‌ی مطالبات مؤسسات اعتباری مصوب سال ۱۳۸۵» به محاسبه‌ی ذخیره‌ی بانک‌ها طبق «مقررات بال ۲ و IAS 39» اشاره کرد. با توجه به شرایط فعلی بعید به نظر می‌رسد که آمادگی گروه‌های مختلف ذی‌ربط و همچنین امکانات سخت‌افزاری در حدی باشد تا صورت‌های مالی بانک‌ها به‌طور کامل (و نه تنها به صورت شکلی) طبق استانداردهای بین‌المللی تهیه شود.

هفت

آیا ممکن نیست سطح اهمیت تفاوت بین ارقام واقعی (اگر درست برآورده شود) و ارقام گزارش شده به حدی باشد که صورت گزارش حسابرسی مرسوم و سنتی مشروط امکان پذیر نباشد؟

علی امانی

بنابر قول مرسوم، چرا که نه؟ بدیهی است در شرایطی که آثار کمی یا کیفی نظرات حسابرسان، اصطلاحاً (اساسی) باشد، در این صورت امکان صدور گزارش‌های حاوی اظهارنظر مردود یا عنداللزوم عدم اظهارنظر در دستور کار قرار خواهد گرفت.

مصطفی دیلمی پور

سطح اهمیت یک قضاوت حرفه‌ای است برای ایجاد اطمینان از صحت و قابلیت اتکا برای حسابرس و به ماهیت و اندازه و جنبه‌های مختلف واحد تجاری و ماهیت رویدادهای مالی، مرتبط است. تعیین سطح اهمیت توسط نهادهای حرفه‌ای یا مؤسسات بزرگ حسابرسی برای تسهیل کار حسابرسان صادر می‌شود.

علیرضا جم

در خصوص اجرای IFRS، اگرچه این استانداردها با استانداردهای حسابداری ملی متفاوت است، لیکن نحوه حسابرسی صورت‌های مالی مبتنی بر IFRS نیز بر همان اساس استانداردهای فعلی مورد استفاده‌ی مؤسسات حسابرسی است. طبق استانداردهای حسابرسی اگر شرکتی تفاوت‌های ناشی از اجرای IFRS را به صورت کامل در صورت‌های مالی منعکس نکند موضوع می‌تواند برحسب میزان اهمیت به صدور گزارش مشروط و یا مردود منجر شود. لذا با توجه به توضیحات فوق در تعیین نوع اظهارنظر و تعیین سطح اهمیت برای صدور گزارش حسابرسی، تفاوتی بین این‌که صورت‌های مالی بر اساس استانداردهای حسابداری ملی یا بر اساس IFRS تهیه شده باشند وجود ندارد و معیار اظهارنظر، انحراف صورت‌های مالی از هر کدام از استانداردهای یادشده است. با توجه به آن‌که یکی از موارد مهم در پیاده‌سازی IFRS بانک‌ها موضوع Impairment تسهیلات اعطایی و تبعات آن است، این امکان وجود دارد که میزان تفاوت بین ارقام گزارش شده (طبق دفاتر) و ارقام محاسبه‌شده (بر مبنای IFRS) به حدی باشد که گزارش از حالت مشروط به مردود تنزل پیدا کند.

عباس شجاعی و عباس وفادار

قطعاً به کارگیری استانداردهای بین‌المللی منجر به متفاوت شدن ارقام صورت‌های مالی نسبت به استانداردهای ملی می‌شود. برای مثال یکی از مهم‌ترین دارایی‌های بانک‌ها تسهیلاتی است که به مشتریان اعطا می‌کنند. تجارب جهانی گواه این موضوع است که استفاده از استاندارد بین‌المللی شماره ۳۹ در اندازه‌گیری میزان هزینه‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول، احتمال کاهش این هزینه‌ها را زیاد می‌کند. با توجه به این تغییرات و آثار آن بر روی صورت‌های مالی، ممکن است به اظهارنظر متفاوت توسط حسابرس منجر شود.

ولی نادی قمی

این امر به میزان ابهام حسابرسان راجع به ارقام برآورد شده وابسته است. قاعدتاً ارقام برآوردی از لحاظ اصول حسابداری از قابلیت اتکای کم‌تری نسبت به ارقام تاریخی برخوردارند، طبیعی است اگر مفروضات شرکت به‌منظور برآورد ارقام جدید از مفروضات منطقی برخوردار نباشد، حسابرسان احتمالاً گزارش عدم اظهارنظر صادر خواهند کرد. البته با توجه به نحوه‌ی تعامل شرکت‌ها و حسابرسان در بنگاه‌های اقتصادی اظهارنظر مردود یا عدم اظهارنظر از سوی حسابرسان بعید به نظر می‌رسد.

هشت

آیا با توجه به تفاوت مدل کسب و کار بانکداری ایران، به‌ویژه موضوع تسهیم منافع مشاع، در خصوص نحوه‌ی تسهیم سود و زیان‌های حاصل از اعمال ارزش‌های منصفانه روی دارایی‌های مشاع و ارتباط آن با تغییرات ارزش منصفانه‌ی سپرده‌ها، ابهامی در اجرای IFRS در بانک‌های ایران وجود ندارد؟

علی امانی

اعمال ارزش منصفانه در خصوص دارایی‌ها و بدهی‌های ناشی از اجرای قانون عملیاتی بانکی بدون ربا که آثار آن در تسهیم درآمد مشاع، نمود ویژه دارد، بدون انجام اصطلاحات لازم در مقررات بانکداری، قابل تصور نخواهد بود.

مصطفی دیلمی پور

بانکداری بر مبنای شریعت، در برخی کشورهای اسلامی هم وجود دارد ولی بانکداری در ایران همان‌گونه که در مقالات متعدد به عرض رسانده‌ام به غایت ربوی است. نمونه‌ی آن اوراق مرابحه و عقد اسلامی موسوم به خرید دین می‌باشد که درست Factoring و یا همان شرخری پیش از انقلاب اسلامی است. آیا در دنیای واقعی سپرده‌گذار حق و یا منافع مشاعی با بانک دارد و مجاز به عملی نمودن این حق مشاع مفروض است؟

علیرضا جم

در حال حاضر مبنای محاسبات تفاوت سود قطعی و علی الحساب سپرده‌ها در بانک‌ها، اطلاعات استخراج‌شده از دفاتر کل است که بر مبنای استانداردهای حسابداری ملی تهیه می‌شود. با توجه به این که استانداردهای حسابداری مورد قبول برای مراجع قانونی (از جمله بانک مرکزی) در حال حاضر استانداردهای حسابداری ملی است، تفاوت یادشده نیز بر اساس همان استانداردها قابل محاسبه و قابل پرداخت است. گفتنی است که در صورتی که در آینده استانداردهای IFRS جایگزین استانداردهای حسابداری ملی شود و مبنای استفاده‌ی مراجع قانونی قرار گیرد، محاسبات تفاوت سود قطعی و علی الحساب نیز ناگزیر باید بر همان اساس انجام شود. استانداردهای حسابداری ملی و IFRS هر دو بر اساس مفهوم حسابداری تعهدی بوده و سیستم بانکی نیز از سال ۱۳۸۴ روش‌های حسابداری را از نقدی به تعهدی تغییر داده است. با توجه به توضیحات فوق پذیرش مبالغ ارزش‌گذاری دارایی‌ها و بدهی‌ها بر اساس ارزش منصفانه که مطابق با مفهوم حسابداری تعهدی است، می‌تواند در محاسبات مربوط به تفاوت سود قطعی و علی الحساب پذیرفته شود.

غلامرضا شجری

قطعاً این موضوعی چالش‌برانگیز و خاص در صنعت بانکداری ایران است و گفته می‌شود جهت تدوین دستورالعمل مرتبط با نحوه شناسایی و ارائه‌ی سود و زیان‌های ناشی از اِعمال ارزش منصفانه و تطبیق آن با دستورالعمل نحوه تسهیم درآمد مشاع، هم اکنون در دست مطالعه کارشناسی توسط نهادهای مرتبط با محوریت بانک مرکزی است.

عباس شجاعی و عباس وفادار

در حال حاضر تفکیک منافع بانک به منافع مشاع (مشترک بین بانک و سپرده‌گذار) و منافع غیر مشاع (منافع مختص بانک) و چگونگی تقسیم منافع مشاع فی‌مابین بانک و سپرده‌گذاران بر اساس دستورالعمل مصوب یک‌هزار و دوستمین جلسه‌ی مورخ ۱۳۹۴/۲/۲۹ شورای پول و اعتبار (منبع از ماده‌ی ۵ قانون عملیات بانکی بدون ربا و ماده‌ی ۱۰ آیین‌نامه‌ی فصل دوم قانون مذکور) انجام می‌شود. از آنجایی که مینا و اساس محاسبه سود قطعی، تعیین منافع، منابع و مصارف مشاع است، به‌کارگیری IFRS تأثیر مستقیم بر منافع و مصارف مشاع داشته و به‌کارگیری قضاوت‌ها در خصوص زمان اعمال ارزش‌های منصفانه و کاهش ارزش‌های احتمالی و یا بازیافت کاهش ارزش‌های شناسایی شده قبلی نداشته، از طریق تأثیرگذاری بر محاسبه میانگین مصارف ۵۲ هفته (تراز آخر هر هفته ملاک تغییرات منابع و مصارف مشاع است) و چگونگی محاسبه‌ی منافع مشاع، مدیریت بانک‌ها را به‌سوی اعمال سلیقه‌ای ارزش‌های منصفانه در مقاطع مختلف سوق خواهد داد. از طرفی با توجه به شرایط حال حاضر که ناشی از شرایط اقتصادی و یا سوء مدیریت بانک‌ها بخش عمده‌ای از منابع بانک‌ها در تسهیلات مشکوک‌الوصول، معوق و یا اموال تملیکی ناشی از وثایق تسهیلات بلوکه شده و بر اساس مقررات دستورالعمل فوق‌الاشاره بخش عمده‌ای از این مصارف به عنوان مصارف مشاع، مورد پذیرش بانک مرکزی نیست، به‌کارگیری این استاندارد موجب می‌شود که نسبت سهم سپرده‌گذار از منابع مشاع افزایش یافته و به‌تبع آن هزینه‌ای ناشی از محاسبه سود قطعی مازاد بر سود علی‌الحساب پرداختی به سپرده‌گذار به بانک‌ها تحمیل خواهد شد که این امر نیز بانک‌ها را با کسری بیش‌تر در منابع مواجه نموده و ایجاد یک دور باطل در جذب سپرده خواهد کرد. مضافاً شناسایی درآمد فروش اموال غیرمنقول در سال‌های اخیر به علت کاهش درآمدهای عملیاتی بانک‌ها به‌رغم ممنوعیت دخالت بانک‌ها در فعالیت‌های دلالتی‌گری از سوی بانک مرکزی، از جمله موارد دیگر اختلاف است. لذا برای کاهش تبعات منفی که از به‌کارگیری این استانداردها ایجاد خواهد شد، ضروری است ارزیابی و تحلیل درستی از شرایط فعلی بانکداری (به‌ویژه در بانک‌های خصوصی) به عمل آمده و به‌کارگیری این استانداردها همزمان با تغییر دستورالعمل و همگام‌سازی بخشنامه‌های بانک مرکزی با الزامات IFRS باشد.

ولی نادی قمی

بله درست است، از آن‌جا که نظام بانکداری ایران مبتنی بر قانون بانکداری بدون ربا است، در شناسایی و گزارشگری سود و زیان ناشی از ارائه صورت‌های مالی منطبق با IFRS می‌بایستی به منشأ تولید کارمزد توجه شود. البته با لحاظ کردن نسبت سرمایه‌ی پایه‌ی بانک‌ها و حداکثر مبلغ سرمایه‌گذاری و دارایی‌های ثابت بانک‌ها باید استاندارد اصلاح شده‌ای در این زمینه تدوین شود.

آیا معاونت نظارتی بانک مرکزی و سازمان بورس و اوراق بهادار، آمادگی و سازوکار لازم برای نظارت بر اندازه‌گیری و افشای زیان‌های کاهش ارزش و ارزش‌های منصفانه را دارند؟

علی امانی

نمی‌توان تهیه‌کنندگان صورت‌های مالی را ملزم به رعایت استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی شامل مباحثی همچون زیان کاهش ارزش و ارزش منصفانه کرد و مقام‌های ناظر را در این خصوص مجهز نساخت. به عبارت دیگر این یک اتوبان دوطرفه است. از این جاست که بخش مهمی از فرآیند پذیرش یا همگرایی با استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، آموزش و بسترسازی است.

علیرضا جم

همان طور که می‌دانید صندوق بین‌المللی پول مطالبی را در خصوص تجربیات کشورهایی که استانداردهای IFRS را در سیستم بانکداری خود پیاده کرده‌اند، منتشر کرده است. سوابق درج‌شده در تجربیات کشورهای مزبور بیانگر نیاز مبرم به دخیل شدن نهادهای نظارتی، خصوصاً بانک مرکزی، در تعیین رویه‌های لازم برای موضوعات مربوط به IFRS و همچنین مقررات احتیاطی مربوط به این حوزه است. عدم ورود بانک مرکزی به این حوزه در زمان لازم، می‌تواند به گزارشگری مالی ناهمگون بانک‌ها بر اساس استانداردهای IFRS بینجامد. شاهد این ادعا تفاوت تفسیر استانداردهای حسابداری ملی توسط بانک‌ها در طی سالیان متمادی و شناسایی متهورانه‌ی سود و شناسایی نادرست ذخائر توسط برخی از این بانک‌ها است. اگرچه بانک مرکزی در سال‌های اخیر نسبت به این موضوع واکنش نشان داده و با اقدامات لازم از عوارض این امر تا حدود زیادی جلوگیری کرده، لیکن به نظر می‌رسد که در ارتباط با استانداردهای IFRS نیز بهتر است از همین ابتدا و همراه با بانک‌ها و حسابرسان آنها اقدام به یکسان سازی رویه‌های مورد استفاده بانک‌ها در خصوص استانداردهای فوق و ابلاغ برخی از آنها حتی در قالب بخشنامه یا رهنمود بنماید. بایستی توجه داشت که یکی از شرایط لازم جهت پیاده‌سازی موفق IFRS در فضای موجود کشور هماهنگی بین دست‌اندرکاران بالخصوص سازمان بورس و اوراق بهادار، سازمان حسابرسی و بانک مرکزی است.

مصطفی دلیلی پور

سطح اهمیت یک قضاوت حرفه‌ای است برای ایجاد اطمینان از صحت و قابلیت اتکا برای حسابرس و به ماهیت و اندازه و جنبه‌های مختلف واحد تجاری و ماهیت رویدادهای مالی، مرتبط است. تعیین سطح اهمیت توسط نهادهای حرفه‌ای یا مؤسسات بزرگ حسابرسی برای تسهیل کار حسابرسان صادر می‌شود.

عباس شجاعی و عباس وفادار

اگرچه بانک مرکزی حسب قوانین و مقرراتی که وضع کرده تا حدودی اطلاعاتی از میزان تسهیلات معوق و مشکوک‌الوصول بانک‌ها را داشته، ولیکن از آنجایی که بانک مرکزی و هیچ یک از بانک‌های کشور سیستم اطلاعاتی جامعه از وثایق (اعم از منقول و غیرمنقول) نداشته و از طرفی تسهیلات بلوکه شده در بانک‌های خصوصی عمدتاً در اختیار سهام‌داران عمده بانک‌ها بوده و وثایق کافی از بابت آن‌ها اخذ نشده است، امکان ارزیابی مشتریان و به تبع آن اندازه‌گیری و افشای زیان‌های کاهش ارزش و ارزش‌های منصفانه تسهیلات فراهم نبوده و یا در صورت امکان، تعیین ارزش‌های منصفانه در شرایط فعلی ارزیابی‌های مزبور وضعیت بانکداری را با ابهام قابل ملاحظه‌ای در تداوم فعالیت مواجه خواهد کرد.

ولی نادی قمی

این موضوع از سه منظر قابل توجه است؛

(۱) اشکال نظام بانکی در نحوه‌ی اعمال و اجرای سیاست‌های پولی که در جهت اهداف عملیاتی و اصلی ترسیمی، بر عملیات نهادهای مالی تأثیرگذار بوده و منجر به تحقق زیان‌های هنگفت عملیاتی در صورت‌های مالی بانک‌ها می‌شود. در این زمینه، سیاست‌های پولی بانک مرکزی می‌بایستی به چالش‌های اصلی جریان تولید نقدینگی در نظام بانکی و رشد آن از محل ضریب فزاینده در مقابل تسهیل دسترسی به منابع مالی برای شرکت‌ها توجه کند و مناسب است سازمان بورس و بانک مرکزی از طریق تدوین ابزارها و نهادهای مالی مناسب و کاربردی، مشکل مطالبات غیر جاری بانک‌ها را حل نمایند تا اصرار به ارائه مجدد صورت‌های مالی.

(۲) سیاست‌های نظارتی بانک مرکزی می‌بایستی شرایط محاسبه‌ی ذخیره مطالبات غیر جاری را بر اساس شرایط اقتصادی بهینه‌یابی و از سویی جریان اعطای تسهیلات را قاعده‌مندتر کند. به عبارت دیگر با توجه به اصل رجحان محتوا بر شکل، به جای تمرکز بانک مرکزی بر نحوه‌ی ارائه‌ی صورت‌های مالی، به محتوای عملیاتی بانک‌ها و بهبود کنترل‌های داخلی در نظام بانکی و راه کارهای مدیریت ریسک‌های عملیاتی و اعتباری بانک‌ها پرداخته شود.

(۳) با توجه به اهمیت زیان‌های قابل شناسایی در نتیجه‌ی اجرای استانداردهای IFRS، می‌باید دستورالعمل مدونی به صورت مشترک از سوی بانک مرکزی و سازمان بورس به منظور تدریجی نمودن شناسایی زیان‌های احتمالی با توجه به شرایط خاص اقتصادی ایران ارائه شود تا حقوق سهام‌داران بانک‌ها نیز مورد توجه قرار گیرد.

آیا ممکن نیست اجرای کامل IFRS در این شرایط و با این تمهیدات، کیفیت اطلاعات را در حدی کاهش دهد که به جای مفید بودن در تصمیم‌گیری، موجب گمراهی شود؟

علیرضا جم

به نظر می‌رسد که لزوم اجرای استانداردهای IFRS در حال حاضر بر کسی پوشیده نباشد، لیکن پرهیز از عوارض ناشی از اجرای نامناسب این استانداردها، خصوصاً در سال‌های ابتدایی، امری معقول و ضروری است. با توجه به ضعف زیر ساخت‌های لازم برای اجرای کامل IFRS، خصوصاً در سیستم بانکی اجرای آن را با موانع و محدودیت‌هایی مواجه خواهد کرد. لیکن از طرف دیگر می‌توان به این نکته نیز توجه کرد که تا زمانی که ضعف‌ها و موانع مزبور به‌طور جدی مطرح نشود، اقدامات اجرایی لازم در سیستم بانکی برای برطرف نمودن این موارد اتخاذ نخواهد شد. لذا به نظر می‌رسد که در صورت مد نظر قرار دادن هزینه‌ها و منافع اجرای IFRS در حال حاضر، منافع درازمدت آن نسبت به هزینه‌هایش فزونی داشته و به نفع عموم ذی‌نفعان است. از طرفی این موضوع قابل طرح است که با توجه به نحوه شناسایی متهورانه‌ی درآمد توسط بانک‌ها، بالاخص در رابطه با تسهیلات از یک طرف و مدیریت طبقه‌بندی تسهیلات به منظور بهتر و انمود کردن وضعیت تسهیلات و کاهش ذخیره‌ی مطالبات مشکوک‌الوصول از طرف دیگر، احتمال قوی وجود دارد که تهیه‌ی صورت‌های مالی مبتنی براساس IFRS، و بدون مدیریت شناسایی درآمد و طبقه‌بندی تسهیلات، به زیان بیش‌تری در صورت‌های مالی بانک‌ها منجر شود. در تأیید این موضوع می‌توان به کاهش قابل‌ملاحظه‌ی سود خالص بانک‌ها توسط بانک مرکزی در یکی دو سال گذشته اشاره کرد.

علی امانی

به نظر می‌رسد مصوبه‌ی اخیر سازمان بورس و اوراق بهادار مبنی بر الزام بانک‌ها به تهیه‌ی صورت‌های مالی بر مبنای IFRS، منشأ طرح سؤال باشد. صرف نظر از اینکه این نگرانی ممکن است در سایر صنایع مشمول نیز مطرح شود. باید گفت ریسک بروز گواهی جهت تصمیم‌گیرندگان، در وضعیت فعلی اطلاعات مالی بانک‌ها بیش‌تر از اجرای مصوبه‌ی فوق‌الذکر است.

عباس شجاعی و عباس وفادار

به‌طوری که در بندهای فوق به تفصیل به شرایط ارزیابی و رتبه‌بندی مشتریان در مؤسسات اعتباری پرداختیم، شرایطی که در حال حاضر بر بانک‌ها و علی‌الخصوص بانک‌های خصوصی حاکم بوده طبیعتاً مدیریت بانک‌ها را به سمت گزارشگری به‌گونه‌ای که بانک‌ها را سودده و موجه جلوه نماید، پیش می‌برد. الزامات IFRS اگرچه با هدف تعیین ارزش‌ها منطبق بر ارزش‌های منصفانه است، ولیکن در شرایط نبود سیستم جامع کنترل و ارزیابی امکان صدور گزارش‌های مالی متقلبانه افزایش یافته که این امر نیز موجب گمراهی بیش‌تر خواهد شد. در این شرایط ضروری است، در دوره‌ی گذار، نظارت بر به‌کارگیری صحیح IFRS توسط مؤسسات بین‌المللی و دارای تجربه انجام پذیرد.

ولی نادی قمی

اصولاً اجرای استانداردهای بین‌المللی منجر به گزارش ارقام به روزتر در قالب ارزش منصفانه در صورت‌های مالی می‌شود، با توجه به میانی نظری گزارشگری مالی ارزش منصفانه از لحاظ تصمیم‌گیری مربوطتر هستند هرچند قابلیت اتکای کم‌تری خواهند داشت، بنابر این چنانچه مفروضات برآورد ارزش‌های منصفانه معقول و مستدل باشد قاعدتاً منجر به بهبود فرآیند تصمیم‌گیری ذی‌نفعان خواهد شد.

یازده

آیا زمان کافی صرفاً برای پاسخ‌گویی به این سؤالات و ابهامات در فاصله‌ی زمانی کوتاه باقی‌مانده به برگزاری مجامع بانک‌ها وجود دارد؟

علی امانی

بانک‌ها جهت تهیه صورت‌های مالی سال ۱۳۹۵ خود سه تکلیف دارند:
الف) تهیه‌ی صورت‌های مالی طبق نمونه‌ی ابلاغی بانک مرکزی که به‌عنوان پیش‌شرط صدور مجوز برگزاری مجامع عمومی آن‌ها اعلام شده است.
ب) تهیه صورت‌های مالی طبق نمونه‌ی ابلاغی سازمان بورس و اوراق بهادار.
ج) تهیه‌ی صورت‌های مالی بر مبنای IFRS.
بنابر این سؤالات مورد نظر از قبل ایجاد شده و تازه نیست. اخبار نشان می‌دهد که هر یک از بانک‌ها در مقام چاره‌جویی برآمده و تمهیدی اندیشیده‌اند. گذشت زمان نشان خواهد داد که نتیجه تا چه میزان با انتظارات تطبیق خواهد داشت.

علیرضا جم

به نظر می‌رسد که با توجه به سوابق و تجربیات سایر کشورها در پیاده‌سازی استانداردهای IFRS و همچنین تجربیات بانک‌های داخلی در چند ماه اخیر، بازه زمانی برای اجرای کامل IFRS واقع‌بینانه نباشد. تجربیات جهانی حاکی از آن است که پیاده‌سازی کامل IFRS بدون در نظر گرفتن امکانات و تجربه‌ی عملی تهیه‌کنندگان صورت‌های مالی به‌طور قطع در حد چند ماه عملاً امکان‌پذیر نیست و پیاده‌سازی کامل احتیاج به زمانی در حدود ۳ تا ۵ سال را دارد.

غلامرضا شجری

در حرف و مصاحبه شاید بخشی از ابهامات تئوریک بررسی شود ولی اگر وارد عمل شویم به‌مراتب وضعیت ابهامات و سؤالات گسترده خواهد بود.

ولی نادی قمی

البته با توجه به تضادهای موجود بین بانک مرکزی و سازمان حسابرسی راجع به انطباق صورت‌های مالی جدید بانک‌ها به نظر نمی‌رسد در کوتاه مدت این تضاد برطرف شود از سوی دیگر با توجه به اثرات مالی گسترده‌ای که اجرای استانداردهای مالی IFRS بر سود و زیان اعلامی بانک‌ها خواهد داشت، زمان بیش‌تری می‌بایستی به این موضوع اختصاص داده شود و تمام جوانب آن لحاظ شود و راهکارهای لازم از جمله مرحله‌ای نمودن تطبیق با استانداردها، تدوین الزامات مرتبط با بال ۳ برای بانک‌ها و غیره، جهت مدیریت مناسب‌تر زیان‌های شناسایی شده بانک‌ها و مدیریت اعتراض‌های احتمالی سهام‌داران در نظر گرفته شود.

عباس شجاعی و عباس وفادار

با توجه به فرصت باقی‌مانده تا زمان برگزاری مجامع بانک‌ها، زمان کوتاهی برای یافتن پاسخ پرسش‌های فوق و رفع ابهامات موجود در خصوص به‌کارگیری الزامات استانداردهای بین‌المللی باقی است که نیازمند همکاری کلیه مراجع صرفاً برای آماده‌سازی زیرساخت می‌باشد.

نتیجه‌گیری

غلامرضا شجری

(۱) مسئولیت اجرای IFRS در سطح فرا ملی باید تعریف شود و یک یا چند نهاد فعلی کفایت پاسخ‌گویی در برابر ایجاد زیرساخت‌های این پروژه‌ی ملی را نمی‌دهند. استقرار استانداردهای بین‌المللی نیازمند مشارکت عقلانی و خودخواسته‌ی مراجع آکادمیک، جامعه‌ی حسابداران رسمی، مراجع حرفه‌ای و سازمان حسابرسی، سازمان بورس، نهادهای ارزیابی، دولت، مجلس و حتی فرهنگستان زبان فارسی و هماهنگی با کشورهای فارسی زبان است و با نگاه بخشی امکان تحقق و استقرار آن فراهم نیست.

(۲) مخارج گسترده‌ای برای آموزش در اجرای این پروژه توسط نهاد قانون‌گذار باید پیش‌بینی شود.

(۳) دموکراسی و شفافیت و نظارت می‌بایست در سطح نظام مالی برای این پروژه همه‌گیر شود. ذی‌ربطان و ذی‌نفعان باید سخت کار کنند و مسئولیت بپذیرند. باید همه به شفافیت تن بدهند و اجازه‌ی نمایان شدن عملکرد (حتی عملکرد رانتی) خود را بدهند.

(۴) به حساب‌رسان مستقل توصیه شود که هر بندی را برای پوشش خود در گزارش نیاورند و دستگاه‌های نظارت نیز تغییر نگاه از محتوا به شکل را ملحوظ دارند. در بعد گزارشگری مالی بین‌المللی، گزارش‌های حسابرسی با انواع بندهای مشروط ابتدا مورد انتظار و قابل قبول نیست و ارائه‌ی چنین صورت‌های مالی به بازارهای جهانی بدون شک صورت خوشی ندارد و نمایانگر نبود یا ضعف حاکمیت شرکتی، نقض مکرر مقررات و خلاصه بی‌اعتمادی و عدم اتکا به چنین گزارشگری است.

(۵) تطبیق با IFRS تنها یک مسأله‌ی حسابداری نیست، بلکه باید تمام جنبه‌های سازمان از جمله سیستم‌ها، فرآیندها و حتی مدل تجاری سازمان از این تغییر متأثر شود.

(۶) برای اجرای سریع‌تر، جامعه حسابداران رسمی می‌بایست برای اجرای IFRS در قالب «خدمت تنظیم صورت‌های مالی» (به‌عنوان مثال بازرس علی‌البدل خدمات تنظیم را عهده دار شود) با سایر نهادها (بورس، هلدینگ‌ها، سازمان حسابرسی و...) مکاتبه کنند. ■

عباس شجاعی و عباس وفادار

از آن‌جا که بانک‌ها جزو صنایع خاص هستند، به‌کارگیری استانداردهای بین‌المللی حسابداری، نیازمند فرصتی حدوداً دو ساله برای اصلاح زیرساخت‌ها و ارائه‌ی آموزش‌های لازم توسط افراد متخصص است. در این خصوص ضروری است کارگروهی متخصص از نمایندگان جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، سازمان حسابرسی و بانک مرکزی برای حل مسایل مربوطه و ارائه‌ی راهکار، تشکیل شود تا تجربیات ناموفق کشورهایمانند هند در این زمینه تکرار نشود. افزون بر آن، استفاده از تجربیات مؤسسات حسابرسی بین‌المللی، در زمینه‌ی تهیه و حسابرسی صورت‌های مالی بر مبنای استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی امری ضروری است.

علیرضا جم

(۱) تجربه‌ی پیاده‌سازی IFRS در سایر کشورها حاکی از آن است که این فرایند برای بانک‌ها و شرکت‌های بیمه در عمل ۳ تا ۵ سال طول کشیده و به نظر ما پیاده‌سازی IFRS در ایران نمی‌تواند از این قاعده مستثنا باشد.

(۲) پیاده‌سازی موفق IFRS مستلزم وجود زیرساخت‌های لازم از جمله آموزش نیروی انسانی در سطوح مختلف مدیران بانک‌ها و شرکت‌های بیمه و همچنین مؤسسات حرفه‌ای است. علاوه بر موارد فوق، نبود «پایگاه‌های داده» از عملکرد گذشته‌ی بانک‌ها و شرکت‌های بیمه از جمله در رابطه با ذخایر مطالبات مشکوک‌الوصول، مطالبات سوخت‌شده برای هر طبقه از تسهیلات، میزان خسارت هر نوع از بیمه‌نامه‌ها، و همچنین نبود بازارهای فعال برای ارزش‌گذاری بر مبنای (IFRS-Fair value measurement) می‌تواند چالش مهمی را در پیاده‌سازی IFRS ایجاد کند.

اهمیت نقش دولت در نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی

سید رحمت‌الله اکرمی، علی فعال قیومی، محمد حسین قدیریان آرانی

و حسابرسی ارائه‌کننده‌ی خدمات عمومی با اهمیتی است، بایستی در راستای منافع عمومی عمل نماید و به عموم مردم خدمت رسانی کند. در واقع، پایداری این حرفه همچون دیگر حرفه‌ها به کیفیت خدمات ارائه شده توسط افراد شاغل در آن و ظرفیت حرفه برای پاسخ‌گویی کارا و اثربخش به درخواست‌های اقتصاد و جامعه بستگی دارد. انتظام‌بخشی به دنبال تضمین کیفیت مناسب و اطمینان از کیفیت خدمات حسابداری و حسابرسی است. تضمین رعایت استانداردهای اخلاقی، فنی و حرفه‌ای و لزوم نمایندگی کردن استفاده‌کنندگان بدون قرارداد (همچون سرمایه‌گذاران و بستانکاران) از جمله مهمترین دلایل وجود مقررات برای اطمینان از کیفیت مناسب خدمات این حرفه است (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱).

به‌طور کلی، دو دلیل عمده برای توجیه فرآیند انتظام‌بخشی به‌عنوان وسیله‌ای برای اطمینان از کیفیت و پاسخ‌گویی به نارسایی‌های ذاتی عملکرد بازار برای خدمات حسابداری و حسابرسی وجود دارد. اول این‌که انتظام‌بخشی می‌تواند در موقعیت‌هایی سودمند باشد که بین دانش و معلومات صاحبکار (دریافت‌کننده خدمات) و ارائه‌دهنده خدمات (که دارای دانش و تخصص حرفه‌ای است) تعادل وجود ندارد. دوم، انتظام‌بخشی می‌تواند در مواردی که ارائه خدمات حسابداری یا حسابرسی برای اشخاص ثالث (یعنی افرادی که به‌صورت مستقیم آن خدمات را دریافت نکرده‌اند) مزایا و یا هزینه‌های قابل ملاحظه داشته باشد، می‌تواند سودمند باشد (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱).

جایگاه نظارت در انتظام‌بخشی
انتظام‌بخشی به حرفه شامل الزام‌های مربوط به ورود به حرفه و صدور مجوز،

به‌ندرت اتفاق می‌افتد که یک سازمان حرفه‌ای بدون شکلی از نظارت دولتی یا وکالت از طرف دولت، به انتظام‌بخشی بپردازد

بستری مناسب برای عملکرد صحیح بازارهای مالی و سرمایه برای اقتصاد و جامعه سودمند خواهد بود (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). به صورت خاص، حسابرسان مستقل با گواهی‌دهی در خصوص انطباق صورت‌های مالی تهیه شده از سوی مدیریت با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری، نقش با اهمیتی را در افزایش قابلیت اتکای اطلاعات مالی ایفا می‌کنند (سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار، ۲۰۰۲).

هر حرفه به‌وسیله دانش، مهارت‌ها، نگرش‌ها و اخلاق افراد شاغل در آن حرفه تعریف می‌شود. انتظام‌بخشی هر حرفه پاسخ مشخصی به‌منظور برآوردن نیاز به استانداردهای خاص به‌وسیله اعضای آن حرفه است. نیاز به چنین انتظام‌بخشی و ماهیت آن به حرفه و شرایط بازار فعالیت آن حرفه بستگی دارد. از آن‌جا که حرفه‌ی حسابداری

اعتماد سرمایه‌گذاران، پایه و اساس فعالیت موفقیت‌آمیز بازارهای مالی دنیاست. این اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که سرمایه‌گذاران برای تصمیم‌گیری در مورد تخصیص سرمایه، اطلاعات مالی معتبر و درخور اتکایی در اختیار داشته باشند. افشای کامل و منصفانه برای حفاظت از سرمایه‌گذاران ضروری بوده، اعتماد سرمایه‌گذاران را بالا می‌برد و نقدینگی و کارایی بازار را ارتقا می‌دهد (سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های اوراق بهادار، ۲۰۰۲). در این میان اعضای حرفه‌ی حسابداری و حسابرسی، گروه وسیعی از نقش‌های مختلف [دفتردار، حسابدار و حسابرس] در سازمان‌های گوناگون را به عهده می‌گیرند؛ به‌طوری که عملکرد با کیفیت آن‌ها از طریق ایجاد شرایط لازم در جهت مدیریت و تخصیص کارآمد منابع و ایجاد

نظارت بر رفتار و عملکرد حسابداران حرفه‌ای و تعیین استانداردهای لازم‌الاجرا؛ از جمله معیارهای اخلاقی و ضوابط انضباطی برای افراد خاالی از این الزامات، می‌شود (کمیتسه رقابت سازمان همکاری اقتصادی و توسعه، ۲۰۰۹؛ فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). به‌علاوه، انتظام بخشی طیف گسترده‌ای از رویه‌ها را در برمی‌گیرد که از آن جمله، رسیدگی به کیفیت کار حسابداران حرفه‌ای، اجرای استانداردهای حرفه‌ای و اخلاقی توسط سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و یا نهادهای نظارتی است. در حقیقت، نظارت جزئی از انتظام‌بخشی است که ممکن است توسط یک سازمان حرفه‌ای و یا یک سازمان عمومی انجام شود. بر اساس نظر سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های بورس اوراق بهادار (۲۰۰۲) نظارت اثربخش شامل موارد زیر است:

- ۱) وجود سازوکاری برای بررسی صلاحیت حرفه‌ای حساب‌برسان؛
- ۲) وجود سازوکاری نظارتی برای حفظ استقلال باطنی حساب‌برسان؛
- ۳) وجود سازوکاری برای نظارت بر کیفیت اجرای حساب‌برسی، استقلال و رعایت استانداردهای اخلاقی و محیط کنترل کیفی حساب‌برسی توسط نهادی که در حوزه منافع عمومی عمل می‌کند؛
- ۴) وجود سازوکاری که بر اساس آن حساب‌برسان تابع مقررات انضباطی یک نهاد نظارتی مستقل از حرفه باشند؛ یا در صورت حرفه‌ای بودن نهاد ناظر، نهاد مستقلی بر آن نهاد نظارت داشته باشد؛ و
- ۵) اختیار داشتن نهاد ناظر بر حساب‌برسان برای چاره‌اندیشی درمورد مشکلات شناسایی شده، وضع مجازات برای حساب‌برسان و مؤسسه‌های حساب‌برسی و به‌کار بستن اقدام‌های انضباطی مناسب در صورت لزوم.

انتظام‌بخشی می‌تواند در موقعیت‌هایی سودمند باشد که بین دانش و معلومات صاحبکار (دریافت‌کننده خدمات) و ارائه‌دهنده خدمات (که دارای دانش و تخصص حرفه‌ای است) تعادل وجود ندارد

اشکال مختلف انتظام‌بخشی به حرفه و نقش حرفه و دولت در آن

انتظام‌بخشی به حرفه ممکن است به‌صورت خودانتظامی به‌وسیله حرفه، خودانتظامی تحت نظارت عمومی به همراه پاسخگویی و انتظام‌بخشی خارج از حرفه باشد. آشنایی با بازار فعالیت حرفه و دستیابی ساده‌تر به اطلاعات مربوط به آن، از مهمترین نقاط قوت خودانتظامی توسط حرفه است. این موضوع، در خودانتظامی تحت نظارت عمومی از طریق ادای مسئولیت پاسخگویی و انجام فعالیت‌های نظارتی بیشتر تکمیل و تقویت می‌شود. مستقل بودن از حرفه نیز مهمترین جنبه مثبت نهاد نظارتی خارج از حرفه است (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). در برخی پژوهش‌های تجربی نیز شواهدی از نقاط قوت و ضعف خودانتظامی و انتظام‌بخشی خارجی ارائه شده است. برای نمونه یافته‌های پژوهش آنا تارامن (۲۰۱۲) حاکی از آن است که انتظام‌بخشی قانونی نسبت به بررسی همپیشگان کمتر در معرض بررسی‌های دوستانه قرار می‌گیرد. از طرف دیگر، بررسی همپیشگان می‌تواند اطلاعات بیشتری در مورد صاحبکاران و رویه‌های آن‌ها فراهم کند. به‌ندرت اتفاق می‌افتد که یک سازمان حرفه‌ای بدون شکلی از نظارت دولتی یا وکالت از طرف دولت، به انتظام‌بخشی بپردازد. دولت نیز به‌ندرت بدون هیچ‌گونه تعاملی با سازمان‌های حرفه‌ای و بدون تفویض اختیار صریح یا ضمنی به آنان، به انتظام‌بخشی می‌پردازد. به‌طور معمول، سازمان‌های حرفه‌ای زیر نظر دولت‌های متبوع خود کار می‌کنند. دولت، سازمان‌های حرفه‌ای را به لحاظ قانونی به رسمیت می‌شناسد، مجموعه‌ای از نقش‌ها و مسئولیت‌ها را به آن‌ها محول می‌کند و از آن‌ها انتظار گزارشگری و پاسخ‌گویی دارد. این مسئولیت‌ها ممکن است

شامل ۱) تعیین معیارهای پذیرش، ۲) تعیین الزام‌های آموزش (شامل آموزش مستمر)، ۳) تعیین ضوابط انضباطی و ۴) انطباق و پیاده‌سازی استانداردهای اخلاقی، فنی و حرفه‌ای باشد (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). نقش دولت در فرایند انتظام‌بخشی، کسب اطمینان از دستیابی به اهداف حرفه به منظور حفظ منافع عمومی است (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). سازمان‌های حرفه‌ای نیز در همکاری با دولت‌ها نقش مهمی ایفا می‌کنند تا از کارایی و اثربخشی انتظام‌بخشی و انطباق آن با منافع عمومی اطمینان حاصل شود. برقراری گفت‌وگو و همکاری پیوسته برای اطمینان از وجود تعادلی مناسب میان خودانتظامی به‌وسیله حرفه، خودانتظامی تحت نظارت عمومی به همراه پاسخگویی و انتظام‌بخشی خارج از حرفه ضروری است. در نتیجه، وجود گفت‌وگوهای پیوسته‌ای بین دولت و سازمان‌های حرفه‌ای الزامی خواهد بود. این گفت‌وگو باید نسبت به پیشرفت‌های موجود در حرفه، پیشرفت‌های مربوط به اقتصاد و جامعه اثرگذار بر حرفه پاسخگو باشد. وجود چنین گفت‌وگویی برای دستیابی به انتظام‌بخشی به‌روز، کارا و اثربخش ضروری است (فدراسیون بین‌المللی حسابداران، ۲۰۱۱). به‌بیان دیگر، گفت‌وگو عامل تقویت انتظام‌بخشی و در نتیجه اعتلای حرفه است.

وضعیت فعلی انتظام‌بخشی به حرفه در دنیا

الگوهای فرایند انتظام‌بخشی را می‌توان به‌صورت طیفی در نظر گرفت که در یک سوی آن خودانتظامی و در سوی دیگر آن نظارت خارج از حرفه قرار دارد. در سال‌های نه چندان دور، بسیاری از کشورهای دنیا اکثر مسئولیت‌های مرتبط با انتظام‌بخشی را به حرفه واگذار نموده بودند؛ به‌طوری که این فرایند به خودانتظامی نزدیک‌تر

مهمی از فرایند انتظام بخشی است که به دنبال رسوایی های مالی رخ داده در دهه گذشته، در بیشتر کشورها در کانون توجه قرار گرفته و سعی شده است به نحوی این بخش تقویت شود. مراجع نظارت بر حسابرسی این مسئله را ارزیابی می کنند که آیا حسابرس الزام های استانداردهای حسابرسی را رعایت کرده است یا خیر (همنشینی بین المللی مراجع نظارت بر حسابرسی مستقل، ۲۰۱۵). بنابراین، نظارت مؤثر بر حرفه ی حسابداری و حسابرسی های مستقل برای قابلیت اتکا و درستی فرایند گزارشگری مالی اهمیت زیادی دارد (سازمان بین المللی کمیسیون های بورس اوراق بهادار، ۲۰۰۲). در حال حاضر، نظام های گوناگونی برای نظارت بر حسابرسان در کشورهای مختلف وجود دارد. در بیشتر کشورها، نظام های پیشین در نتیجه کاستی های گزارشگری مالی، نقاط ضعف کشف شده در ساختارهای خودانتظامی، تغییر در انتظارهای عمومی، الزام های جدید قانونی و یا به دلایل دیگر، مورد بازنگری قرار گرفته اند. در برخی از موارد بررسی همپیشگان بر اساس مقررات خودانتظام موفقیت آمیز نبوده و مقررات قانونی جدید به سمت ایجاد نهاد مستقل نظارت بر حسابرس (مستقل از حرفه) حرکت کرده است تا قدرت بیشتری برای قانون گذاری، بازرسی و اقدامات انضباطی داشته باشد. به طور کلی، در مورد مزایای طراحی نظامی برای نظارت بر حسابرسان که فقط بر مبنای خودانتظامی نباشد، اتفاق نظر روبه رشدی در سطح بین المللی وجود دارد (سازمان بین المللی کمیسیون های بورس اوراق بهادار، ۲۰۰۲). به منظور ارائه شواهدی از وجود نظارت عمومی در سایر کشورها، در ادامه نهادهای ناظر بر حرفه در آمریکا، آلمان، ژاپن، لهستان و مجارستان به طور خلاصه بررسی می شود.

نظارت سالانه بر مؤسسات حسابرسی اعمال کنند. همچنین، به هیأت های مذکور این قدرت داده شده است که در صورت تخلف یا عدم کاربرد صحیح استانداردهای حرفه ای برای حسابرسی توسط مؤسسات حسابرسی، بهترین اقدام انضباطی را در مورد آن ها اعمال کنند (اسلم، ۲۰۱۳). بل و همکاران (۲۰۰۰) معتقدند که تغییرات اخیر در زمینه انتظام بخشی و تأسیس هیأت های جدید بدین معنی است که انتظار جامعه در مورد استانداردهای حداقلی کیفیت حسابرسی افزایش یافته است. بنابراین، به طور خلاصه می توان گفت که به دلیل افزایش انتظارات عمومی از کیفیت حسابرسی، افزایش رسوایی های مالی و کاهش اعتماد عمومی به خودانتظامی، در بسیاری از کشورها قوانینی برای خارج کردن انتظام بخشی به حرفه ی حسابرسی از حالت خودانتظام، وضع و اجرا شده است، به طوری که به اعتقاد لنوکس و پیتمن (۲۰۱۰) وضع قانون ساربینز- آکسلی به ۲۵ سال خودانتظامی حرفه ی حسابرسی پایان داد.

وضعیت فعلی نظارت بر حرفه در دنیا

همان طور که گفته شد نظارت، بخش

بود. با این وجود، به علت عدم اعتماد به خودانتظامی در حسابرسی به عنوان یک سازوکار مؤثر انتظام بخشی، در بسیاری از این کشورها نظام های انتظام بخش از طریق تأسیس هیأت های مختلف عالی انتظام بخش و افزایش نظارت عمومی تقویت شده اند (اسلم، ۲۰۱۳)، به طوری که این فرایند از خودانتظامی فاصله گرفت. در حقیقت، تأسیس هیأت های مختلف عالی انتظام بخش در کشورهای مختلف (همچون هیأت گزارشگری خارجی (XRB) در نیوزیلند، شورای گزارشگری مالی (FRC) در انگلستان، هیأت نظارت بر حسابداری شرکت های سهامی عام (PCAOB) در آمریکا، هیأت نظارت بر حسابرسی و حسابداران رسمی (CPAAOB) در ژاپن، کمیسیون ناظر بر حسابرسان (AOC) در آلمان، هیأت حسابداری عمومی (CPAB) در کانادا، کمیسیون سرمایه گذاری و اوراق بهادار (ASIC) در استرالیا) به منظور نظارت بر حسابرسان، حاکی از آن است که اعتماد عمومی به حسابرسان و خودانتظامی به طور قابل ملاحظه ای کاهش یافته است (اسلم، ۲۰۱۳). دلیل این ادعا آن است که تمامی این هیأت ها برای مطرح کردن قواعد خاص برای حسابرسی و وضع شرایط ارائه مجوز به حسابرسان قدرت عالی دارند و می توانند

در مورد مزایای طراحی نظامی برای نظارت بر حسابرسان فقط بر مبنای خودانتظامی نباشد، اتفاق نظر روبه رشدی در سطح بین المللی وجود دارد

ساختار نظارت عمومی بر حرفه‌ی حسابرسی در امریکا

تا پیش از رسوایی‌های بزرگ مالی اوایل قرن بیستویکم، در امریکا اعتقاد بر این بود که خودانتظامی بهترین شیوه نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی است. سقوط شرکت‌های انرون و وردکام و رسوایی برخی از مؤسسات حسابرسی مشهور همچون آرتور اندرسون باعث کاهش اعتماد عمومی به گزارشگری مالی، مدیران شرکت‌ها، استقلال حسابرسان، روش‌های گزارشگری مالی و تحلیلگران مالی شد. برای بازگرداندن اعتماد عمومی قانون ساربینز-آکسلی در سال ۲۰۰۲ به تصویب رسید. به موجب این قانون، هیأت نظارت حسابداری شرکت‌های سهامی عام تشکیل شد. این هیأت به کمیسیون بورس و اوراق بهادار (SEC) وابسته است و قدرت زیادی برای نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی دارد؛ به طوری که به خودانتظامی صرف در بزرگترین اقتصاد بازار آزاد دنیا پایان داد و نوعی نظارت دولتی را در کنار خودانتظامی حرفه‌ایجاد کرد. به عبارتی، این قانون دامنه دخالت دولت در حرفه‌ی حسابداری را افزایش داد. تمامی مؤسساتی که شرکت‌های سهامی عام را حسابرسی می‌کنند، باید نزد این هیأت به ثبت برسند و هیأت به طور منظم آن‌ها را ارزیابی می‌کند. این هیأت علاوه بر نظارت بر مؤسسه‌های حسابرسی، استانداردهای کنترل کیفی برای مؤسسات حسابرسی (شامل نظارت بر اخلاقیات و استقلال، مشاوره‌های داخلی و خارجی، سرپرستی حسابرسی، حق الزحمه‌ها، ارتقای حسابرسان، پذیرش مشتری و ادامه کار با وی و بازرسی‌های داخلی) را تدوین می‌کند. این هیأت می‌تواند مدارک و اطلاعاتی که مؤسسات حسابرسی در اختیار دارند را درخواست و دریافت کند و در صورت نیاز می‌تواند آن‌ها را به کمیسیون بورس اوراق بهادار یا مقامات فدرال ارائه کند.

ترکیب خودانتظامی و انتظام‌بخشی خارج از حرفه، به چندین عامل بستگی دارد که از آن جمله مسیر توسعه اقتصادی و جهت‌گیری کلی سیاسی نسبت به نظارت به عنوان ابزاری برای مدیریت اقتصادی است

همچنین، بر اساس قانون ساربینز-آکسلی، هیأت نظارت این اختیار را دارد که در مورد مؤسسات خاطی جرایمی (از جمله فسخ ثبت و تعلیق) اعمال کند.

ساختار نظارت عمومی بر حرفه‌ی حسابرسی در آلمان

جامعه‌ی حسابداران رسمی (WPK) و کمیسیون ناظر بر حسابرسان (AOC) از ارکان اساسی ساختار نظارت بر حرفه در آلمان هستند. جامعه‌ی حسابداران رسمی این کشور در سال ۱۹۶۱ و در قالب یک شرکت قانونی تأسیس شد. اگرچه این سازمان از سوی شاغلان حرفه اداره می‌شود اما کارکنان آن غیرشاغل هستند. جامعه‌ی حسابداران رسمی آلمان آزمون‌های حرفه‌ای، فرایند تأیید و مجوز تأسیس، لغو تأیید و مجوز تأسیس، اقدام‌های انضباطی و تضمین کیفیت خدمات را سازماندهی می‌کند؛ رویه‌های تضمین کیفیت (بررسی همپیشگان نظارت شده) را اجرا می‌نماید و از سپتامبر سال ۲۰۰۷، بازرسی‌ها را راساً انجام می‌دهد (به وسیله کارکنان). تمام فعالیت‌های نظارتی این نهاد زیر نظارت دقیق کمیسیون ناظر بر حسابرسان (AOC) است و با تأیید این کمیسیون انجام می‌شود.

در سال ۲۰۰۵ کمیسیون ناظر بر

حسابرسان به منظور اعمال نظارت عمومی مستقل بر جامعه‌ی حسابداران رسمی (WPK) تأسیس شد. این کمیسیون از سوی افراد غیرشاغل مستقل اداره می‌شود که از سوی وزارت اقتصاد این کشور منصوب شده‌اند. این کمیسیون حق دسترسی به هر گونه اطلاعات در مورد مسائل نظارتی و مشارکت در هر گونه فعالیت نظارتی را دارد. اگرچه کمیسیون برخی وظایف خود را به جامعه‌ی حسابداران رسمی تفویض کرده ولی کماکان مسئولیت نهایی با این کمیسیون است. همچنین، کمیسیون مذکور حق تدوین رویه‌ها، فرمان دادن به جامعه‌ی حسابداران رسمی و رد کردن تصمیم‌های جامعه را دارد.

ساختار نظارت عمومی بر حرفه‌ی حسابرسی در ژاپن

هیأت نظارت بر حسابرسی و حسابداران رسمی ژاپن (CPAAOB)، نهاد نظارتی مستقلی است که در سازمان خدمات مالی (FSA) این کشور در سال ۲۰۰۴ شکل گرفت ولی اختیار قانونی خود را مستقل از سازمان مذکور دارد. اعضای این هیأت توسط نخست‌وزیر و با اجازه مجلس منصوب می‌شوند. این هیأت مسئولیت ارزیابی کنترل کیفی و

بازرسی‌ها، برگزاری آزمون‌های حسابدار رسمی، و بحث و تبادل نظر در مورد اقدام‌های انضباطی علیه حسابداران رسمی و مؤسسه‌های حسابرسی را به عهده دارد. در حقیقت این هیأت به‌منظور ارتقای کیفیت و اثربخشی حسابرسی، بر مؤسسات حسابرسی نظارت دارد. نظارت‌های این هیأت به دو صورت نظارت در محل (بازرسی) و نظارت خارج از محل (همچون گردآوری گزارش‌های مؤسسات حسابرسی) انجام می‌شود. هیأت نظارت بر حسابرسی و حسابداران رسمی ژاپن گزارش‌های کنترل کیفیت جامعه‌ی حسابداران رسمی (JICPA) را دریافت و مورد بررسی قرار می‌دهد و در صورتی که نتایج بیانگر نامناسب بودن بررسی‌های کنترل کیفیت باشد، این موضوع را به اطلاع سازمان خدمات مالی می‌رساند تا بر حسب شرایط اقدامات لازم صورت گیرد.

ساختار نظارت عمومی بر حرفه‌ی حسابرسی در لهستان

در سال ۲۰۰۹ کمیسیون نظارت بر حسابرسی (AOC) به‌عنوان مسئول نظارت عمومی بر حسابرسی قانونی و مؤسسات حسابرسی شروع به کار کرد. این کمیسیون نهادی عمومی است که وابسته به بخش حسابداری و حسابرسی وزارت دارایی این کشور است. این کمیسیون بر وظایف هیأت‌های خودراهبر حرفه‌ای حسابرسان نظارت عمومی دارد. در حقیقت این هیأت بر فعالیت هیأت‌های اتاق ملی حسابرسان قانونی (NCSA) به‌ویژه در مورد صدور مجوز برای حسابرسان و مؤسسات حسابرسی، وضع استانداردها و قواعد اجرایی حرفه‌ی حسابرسی، بازرسی‌های منظم از مؤسسات حسابرسی فعال در زمینه حسابرسی واحدهای عمومی و اقدام‌های انضباطی برای حسابرسان نظارت دارد.

نظارت جزئی از انتظام‌بخشی است که ممکن است توسط یک سازمان حرفه‌ای و یا یک سازمان عمومی انجام شود

ساختار نظارت عمومی بر حرفه‌ی حسابرسی در مجارستان

در مجارستان دو نوع نظارت عمومی بر فعالیت‌های حسابرسان وجود دارد: الف) کمیته‌ی عمومی نظارت بر فعالیت‌های حسابرسان که یک هیأت مشورتی است و به‌منظور اطمینان از عملکرد حسابرسی در جهت منافع عمومی، بر حسابرسان نظارت می‌کند تا کارهای خود را به‌صورت کنترل شده و شفاف انجام دهند. ب) کنترل و نظارت قانونی که توسط وزارت دارایی به‌منظور اطمینان از انطباق اساسنامه و دیگر قواعد خودراهبری با قوانین مربوط انجام می‌شود. همچنین وزارت دارایی، بر چگونگی آموزش حسابرسان مجاز و رویه‌های آزمون نظارت می‌کند.

وضعیت ساختار نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی در ایران

در ایران تا پیش از سال ۱۳۷۸ سازوکار مشخصی برای نظارت بر حسابرسان وجود نداشت. در این سال جامعه‌ی حسابداران رسمی به‌منظور تنظیم امور و اعتلای حرفه‌ی حسابداری و حسابرسی در کشور و نظارت حرفه‌ای بر کار حسابداران رسمی تأسیس شد. طبق اساس‌نامه جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، شورای عالی، هیأت‌مدیره و هیأت عالی نظارت ارکان اصلی جامعه محسوب می‌شوند. اعضای شورای عالی از میان اعضای جامعه توسط مجمع عمومی انتخاب می‌شود (البته رئیس هیأت عالی نظارت یا یکی از اعضای هیأت یاد شده به همراه سه نفر به نمایندگی از دولت بدون حق رأی در جلسات شورای عالی جامعه شرکت می‌کنند). اعضای هیأت‌مدیره نیز از بین اعضای جامعه توسط شورای عالی انتخاب و با حکم رئیس این شورا منصوب می‌شوند. هیأت عالی نظارت

تنها رکن عمومی جامعه است که توسط وزیر امور اقتصادی و دارایی از میان حسابداران رسمی عضو جامعه تعیین می‌گردد. بنابراین، با توجه به فرایند گزینش اعضای این ارکان، می‌توان دو رکن اول جامعه حسابداران رسمی (شورای عالی و هیأت‌مدیره) را حرفه‌ای و رکن سوم آن (هیأت عالی نظارت) را عمومی دانست.

طبق نظر فدراسیون بین‌المللی حسابداران (۲۰۱۱) ترکیب خودانتظامی و انتظام‌بخشی خارج از حرفه، به چندین عامل بستگی دارد که از آن جمله مسیر توسعه اقتصادی و جهت‌گیری کلی سیاسی نسبت به نظارت به‌عنوان ابزاری برای مدیریت اقتصادی است. خوشبختانه در اساس‌نامه جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران با توجه به ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور، رویکردی متعادل برای نظارت بر حسابداران و حسابرسان در نظر گرفته شده است. به‌بیان دیگر، در این اساس‌نامه به‌خوبی تعادل بین خودانتظامی (از طریق مجمع عمومی، شورای عالی و هیأت‌مدیره) و انتظام‌بخشی خارج از حرفه (هیأت عالی نظارت و حضور نمایندگان دولت در جلسات شورای عالی) لحاظ شده به‌طوری که نظارت حرفه‌ای و عمومی در کنار یکدیگر بر حرفه‌ی حسابرسی وجود داشته باشد.

از طرف دیگر، یکی از اصول اساسی نظارت اثربخش بر حرفه‌ی حسابرسی وجود سازوکاری است که بر اساس آن حسابرسان تابع مقررات انضباطی یک نهاد نظارتی مستقل از حرفه باشند یا در صورت حرفه‌ای بودن نهاد ناظر، نهاد مستقلی بر آن نهاد نظارت داشته باشد (سازمان بین‌المللی کمیسیون‌های بورس اوراق بهادار، ۲۰۰۲). همانطور که پیش‌تر اشاره شد؛ شورای عالی و هیأت عالی نظارت از ارکان اصلی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران هستند که وجود آن‌ها در کنار یکدیگر با این

اصل به‌خوبی تطابق دارد. در حقیقت شورای عالی جنبه حرفه‌ای نظارت بر جامعه و هیأت نظارت جنبه عمومی آن را در برمی‌گیرد و به‌نوعی بر نظارت حرفه‌ای که توسط اعضای هیأت‌مدیره بر حساب‌رسان اعمال می‌شود، نظارت مستقل دارد.

بحث و نتیجه‌گیری

با توجه به اهمیت انتظام‌بخشی به حرفه‌ی حسابرسی، سازمان‌های حرفه‌ای در بسیاری از کشورها این مسئولیت را به عهده گرفتند و به اصلاح حرفه‌ی حسابرسی یکی از حرفه‌های خودانتظام به‌شمار می‌رفت. با گذشت زمان با توجه به مشخص شدن نارسایی‌های خودانتظامی (از جمله رسوایی‌های بزرگ مالی ابتدای قرن بیست و یکم) و به دنبال آن افزایش انتظارات نسبت به کیفیت حسابرسی و کاهش اعتماد عمومی به حرفه، در بسیاری از کشورها (حداقل ۵۰ کشور) سازمان‌های دولتی برای نظارت مستقیم و یا غیر مستقیم بر حرفه‌ی حسابرسی ایجاد شد و به خودانتظامی حرفه پایان داد. مطالعه حاضر به منظور پاسخ به این پرسش انجام شد که در زمانی که تقریباً در بیشتر کشورها دوران خودانتظامی به‌سر آمده است آیا حرفه‌ی حسابرسی ایران باید به سمت خودانتظامی حرکت کند و به دنبال کاهش نظارت دولت باشد؟

اصولاً طرفداران نظارت بر بازار بر این عقیده‌اند که به دلیل شکست بازار، نظارت در جهت منافع عمومی است و می‌تواند رفاه عمومی را افزایش دهد. نقش دولت در فرایند انتظام‌بخشی به حرفه‌ی حسابرسی نیز کسب اطمینان از دستیابی به اهداف مقررات حرفه در جهت منافع عمومی است. به‌منظور اطمینان از وجود تعادلی مناسب میان خودانتظامی به‌وسیله حرفه و انتظام‌بخشی خارج از حرفه، دستیابی به

انتظام‌بخشی کارا و اثربخش و در نتیجه افزایش کیفیت حسابرسی و حفظ منافع عمومی، برقراری گفتمان و همکاری پیوسته میان دولت و سازمان‌های حرفه‌ای ضروری به‌نظر می‌رسد. به‌بیان دیگر، گفتمان عامل تقویت انتظام‌بخشی و در نتیجه اعتلای حرفه است؛ ولی اتهام، عامل تضعیف انتظام‌بخشی و در نتیجه کاهش اعتبار حرفه در اذهان عمومی است.

نظارت جزئی از انتظام‌بخشی است که ممکن است توسط یک سازمان حرفه‌ای و یا یک سازمان عمومی انجام شود. این بخش از فرایند انتظام‌بخشی به دنبال رسوایی‌های مالی رخ داده در دهه گذشته، در بسیاری از کشورها در کانون توجه قرار گرفته و سعی شده است به‌نحوی این بخش تقویت شود. به‌بیان دیگر، برقراری نظارت دولتی بر حرفه‌ی حسابرسی در بسیاری از بزرگترین اقتصادهای آزاد دنیا نشان‌گر این موضوع است که نظارت در قالب خودانتظامی صرف، با شکست مواجه شده و حمایت از منافع عمومی، وجود نظارت دولتی را توجیه می‌کند. اگرچه در برخی از کشورها (همچون آمریکا) نظارت دولتی تنها بر حساب‌رسان شرکت‌های سهامی عام وجود دارد اما در کشورهای دیگر (همچون ژاپن) تمامی مؤسسات حسابرسی تحت نظارت دولتی قرار دارند.

به‌طور کلی، در مورد مزایای طراحی نظامی برای نظارت بر حساب‌رسان که صرفاً بر مبنای خودانتظامی نباشد، اتفاق نظر روبه‌رشدی در سطح بین‌المللی ایجاد شده است؛ به‌طوری که در بسیاری از کشورها علی‌رغم وجود سازمان‌های حرفه‌ای ناظر، سازمان‌های مستقل دولتی برای نظارت بر حرفه تأسیس شده‌اند. خوشبختانه در تنظیم اساس‌نامه جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران ویژگی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور در نظر گرفته شده و

بر خلاف بسیاری از کشورهای دیگر، از همان ابتدا در فرایند نظارت بر حساب‌رسان، نظارت مستقل و عمومی در کنار خودانتظامی حرفه‌ای لحاظ شده است.

بنابراین، نظارت دولتی بر جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران نه تنها یک نقطه ضعف به‌شمار نمی‌رود، بلکه نقطه قوتی در مقایسه با جامعه‌ی حسابداران رسمی دیگر کشورها است. در حقیقت، همان‌طور که مجمع عمومی، شورای عالی و هیأت مدیره جامعه‌ی حسابداران رسمی، ضامن حرفه‌ای بودن نظارت بر حساب‌رسان مستقل و فرآیند حسابرسی است، وجود نظارت دولتی در ساختار فعلی جامعه‌ی حسابداران رسمی نیز تضمین‌کننده نظارت مستقل بر حرفه و ایجاد اعتماد عمومی است. از آن‌جا که هرکدام از شیوه‌های انتظام‌بخش به تنهایی نقاط ضعف و قوتی دارند (آنا‌تارامن، ۲۰۱۲) به‌نظر می‌رسد ترکیب آن‌ها راه‌کاری است که می‌تواند ضمن افزایش منافع عمومی، منافع حرفه را نیز در نظر بگیرد. بنابراین، بهتر است از تجربه دیگر کشورها در مورد پیامدهای عدم وجود نظارت دولتی درس گرفته شود و به‌جای تلاش برای کم‌رنگ کردن نظارت دولتی بر جامعه‌ی حسابداران رسمی، تلاش‌هایی در جهت تقویت هر دو بعد نظارت (حرفه‌ای و دولتی) انجام شود. به‌بیان دیگر، این دو بعد نظارت، رقیب یکدیگر نیستند بلکه مکمل هم هستند و باید برای رسیدن به اهداف اصلی انتظام‌بخشی که بهبود کیفیت حسابرسی و حمایت از منافع عمومی است، به هر دو بعد به میزان کافی توجه شود. در حقیقت، کم‌رنگ کردن نظارت دولتی بر جامعه‌ی حسابداران رسمی، نه تنها در جهت منافع عمومی نیست بلکه در بلندمدت از طریق کاهش سطح اعتماد عمومی به حرفه، کاهش منافع اعضا را نیز در پی خواهد داشت. ■

در ایران
تا پیش از
سال ۱۳۷۸
سازوکار
مشخصی
برای نظارت
بر حساب‌رسان
وجود نداشت

استقلال حسابرس

اصغر سعادت نیا

امریکا در گزارش سالانه خود ضمن توجه به افزایش خدماتی که حسابرسان به صاحبکاران خود ارائه می‌دادند و این که حسابرسان آن قدر به صاحبکار خود نزدیک شده‌اند که تصمیم‌هایی را که باید به‌وسیله مدیریت گرفته شود، آن‌ها اتخاذ می‌کردند، اعلام کرد این حسابرسان استقلال خود را از دست می‌دهند. استاندارد شماره ۱ هیأت تدوین استانداردهای استقلال^۹ (ISB) که در ژانویه سال ۱۹۹۹ منتشر شد،^{۱۰} حسابرسان را ملزم کرد که سالانه و به‌طور کتبی تمام روابط خود را با صاحبکاران که به‌طور معقولی انتظار رود که بر استقلال او اثر گذارد افشا کنند و استقلال خود را تأیید کنند؛ اما الزامات سال ۲۰۰۰ کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا، شرکت‌ها را ملزم به افشای خدمات غیر حسابرسی کرد که به‌وسیله حسابرسان برای آن‌ها انجام شده بود.

هدف از این کار، افزایش اطمینان به سهامداران نسبت به استقلال حسابرس است. بورس اوراق بهادار آمریکا و قانون ساربینز-اکسلی^{۱۱} هر دو خدماتی را که در ارتباط با مشاوره مدیریتی بوده است و ممکن است بر استقلال حسابرس مؤثر باشد ممنوع کرده‌اند. آیین‌نامه رفتار حرفه‌ای حسابداران رسمی ایران بیان می‌دارد که اگر بخش عمده‌ای از درآمدهای سالانه حسابدار رسمی

به‌عبارت‌دیگر کشف تحریف بااهمیت در صورت‌های مالی به شایستگی و صلاحیت حرفه‌ای حسابرس ارتباط دارد، حال آنکه افشای تحریف بااهمیت کشف‌شده و تعدیل گزارش حسابرسی بر مبنای آن، به استقلال حسابرس بستگی دارد.

مفهوم استقلال در مبانی نظری و استانداردهای حسابرسی

در مواردی مشاهده می‌شود که درعین حال که حسابرس از مدیریت صاحبکار استقلال (ظاهری و واقعی)^۱ ندارد، گزارش‌های حسابرسی تهیه‌شده با عنوان گزارش حسابرسی مستقل تهیه و تنظیم می‌شود؛ بنابراین حسابرسان باید در به‌کارگیری این کلمه در گزارش‌های خود با احتیاط بیشتری عمل کنند تا در نبود یک سیستم پوشش بیمه‌ای مناسب، مجبور به پرداخت هزینه‌های ناشی از دعاوی علیه خود (به علت گزارش‌های نادرست که متأثرکننده سرمایه‌گذاری است) نباشند. به اعتقاد موتز و شرف^۲ حسابرس باید در مراحل سه‌گانه برنامه‌ریزی، گردآوری و ارزیابی شواهد و مهم‌ترین آن‌ها گزارشگری، مستقل باشد.

نگاهی به مفهوم استقلال در مراجع بین‌المللی

کمیسیون بورس و اوراق بهادار^۳

رویدادهای دو دهه‌ای اخیر در اقتصاد جهان که به فروپاشی و ورشکستگی گسترده‌ای در کارخانه‌ها، شرکت‌ها و بانک‌های ایالات‌متحده آمریکا، انگلستان، یونان و سایر کشورهای دیگر اتحادیه اروپا و شرکت‌هایی همچون انرون^۱ و ورلدکام^۲ در اوایل هزاره جدید انجامید، متأسفانه نشان‌دهنده شواهدی گویا، مبنی بر از بین رفتن استقلال حسابرس و یا نبود شناسایی کامل عوامل مؤثر بر استقلال حسابرس^۳ در این وضعیت‌ها است. این سؤالی است که باید با تعمق مورد بررسی و کنکاش استانداردگذاران قرار گیرد تا راهکارهای پیشگیرانه با تبیین ضوابط و حدود جدید صورت پذیرد. از آنجا که گزارش‌های حسابرسان مستقل موجب اعتباربخشی به اطلاعات حسابداری و منابع تصمیم‌گیری گروه‌های ذینفع در شرکت می‌شود، استقلال حسابرس یک مفهوم ضروری به نظر می‌رسد.

اگر حسابرس مستقل از مدیریت صاحبکار جدا نباشد، چیزی به اعتبار^۴ صورت‌های مالی نمی‌افزاید. پس این انتظار وجود دارد که حسابرسان به شایستگی و درستکاری در حرفه خود عمل کنند، به‌ویژه از آن‌ها انتظار می‌رود که در انجام این کار اجازه ندهند که قضاوت‌ها^۵ و تصمیم‌گیری‌هایشان تحت تأثیر و نفوذ مدیریت صاحبکار قرار گیرد.

استقلال
حسابرسی
همچنین بر
استقلال
طی فرآیند
جمع‌آوری و
ارزیابی شواهد
و بخصوص ارائه
اظهار نظر مناسب
بر مبنای شواهد
جمع‌آوری‌شده
تأکید می‌کنند

از طریق یک صاحب‌کار یا گروهی از صاحب‌کاران تأمین می‌شود، چنین موضوعی می‌تواند ایجاد شک و ابهام در خصوص استقلال حسابرسان کند. اگرچه ملاحظات استقلال از مسئولیت‌های حسابداری رسمی است، اما در هر صورت طبق قوانین مذکور تحصیل بیش از ۲۵ درصد از درآمدهای مستمر سالانه یک حسابداری رسمی از یک صاحب‌کار یا گروه صاحب‌کار خاصی برای مدت بیش از دو سال، مجاز نیست.

استقلال؛ مهم‌ترین احکام و استانداردها

مهم‌ترین استاندارد حسابرسی که حسابرسان را از اظهار نظر نسبت به صورت‌های مالی منع می‌کند، مگر آنکه مستقل از واحد مورد حسابرسی باشد، استقلال است. بدین معنی که استقلال، با داشتن منافع مالی با اهمیت، در استخدام بودن، گرفتن یا دادن وام و روابط مختلف دیگر، از بین می‌رود. بدین ترتیب باینکه در متون استانداردهای حسابرسی به استقلال حسابرسان پرداخته شده است، لیکن در این متون تعریفی مستقل با ابعاد مشخص مورد توجه قرار نگرفته است؛ همچنان که در آیین رفتار حرفه‌ای استقلال حسابرسان در قالب احکام قابل اجرا بدین صورت تعریف شده است: "هنگامی که حسابداران حرفه‌ای مستقل مسئولیت انجام کاری را به عهده می‌گیرند که مستلزم گزارشگری حرفه‌ای است، باید فاقد هرگونه نفع و علاقه‌ای، صرف نظر از آثار واقعی آن باشند که ممکن است بر درستکاری^{۱۲} و بی‌طرفی^{۱۳} و استقلال ایشان تأثیر گذارد" که این مفهوم تا حدود بسیار زیادی سختگیرانه و از جهاتی نیز باز و تفسیرپذیر است. الزامی شدن تشکیل کمیته حسابرسی، تشکیل دادگاه حسابرسی، تشکیل هیأت حسابرسی استانی، تشکیل مؤسسات حسابرسی به شکل تضامنی

(مسئولیت نامحدود)، تشکیل حرفه جداگانه حسابرسی خدمات اعتبار دهی و خدمات غیر اعتباردهی و بررسی هم‌پیشگان از جمله پیشنهادهایی است که با توجه به اهمیت استقلال و حفظ و بهبود آن، ضروری به نظر می‌رسد.

استقلال به عنوان یک مفهوم انتزاعی

با توجه به نبود تعریفی جامع از استقلال، استقلال در واقع، مفهومی انتزاعی^{۱۴} است که به طور مستقیم قابل مشاهده نیست و اغلب آن را به عنوان حالتی ذهنی توصیف می‌کنند که به مفاهیمی همچون بی‌طرفی، صداقت، امانت و شخصیت ارتباط دارد. در بیشتر تعاریف موجود، دو بعد برای استقلال وجود دارد. یکی استقلال واقعی (باطنی) و دیگری استقلال ظاهری، به طوری که بارتلت^{۱۵} استقلال واقعی را نبود گرایش ذهنی در اجرای عملیات حسابرسی می‌داند و استقلال ظاهری را پرهیز از شرایطی که حسابرسان را در تضاد منافع آشکار با صاحب‌کار نشان دهد، بنابراین استقلال واقعی با بی‌طرفی و استقلال ظاهری به طور معمول با تصور استفاده‌کنندگان از وجود تضاد منافع حسابرسان در یک وضعیت معین ارتباط دارد.

حسابرسی بر اساس روش بی‌طرفانه صورت می‌پذیرد و این موضوع به طور سنتی، به عنوان حالتی از ذهن که به مفهوم نگرش حسابرسی به روابط موجود با مدیریت صاحب‌کار، سهامداران و سایر ذی‌نفعان و استفاده‌کنندگان صورت‌های مالی است، تصور شده است. بدین ترتیب در هر موقعیت برای انجام حسابرسی، این سؤال وجود دارد که آیا حسابرسی از نظر ذهنی مستقل از مدیریت صاحب‌کار و فشارهای وارد به او هنگام تصمیم‌گیری‌های حسابرسی عمل کرده است یا خیر. فلینت با این نگرش در مورد این موقعیت حسابرسان

موافق است که استقلال حسابرسان یک نگرش ذهنی است و آن را به ویژگی‌های فردی یعنی درستکاری و قدرت شخصیت وی پیوند می‌دهد. باین‌همه، نسبت دادن مفهوم استقلال حسابرسان به یک ویژگی ذهنی نامحسوس، آن را تبدیل به عبارت مبهمی می‌کند که در رابطه با حسابرسی، تفسیر آن پیچیده و مشکل است.

استقلال در حسابرسی متضمن استقلال حسابرسان

با توجه به اهمیت فزاینده استقلال حسابرسان و انتزاعی و غیر ملموس بودن مفهوم آن، تشخیص مستقل بودن حسابرسان را بیش از پیش دچار پیچیدگی می‌کند. این موضوع زمینه‌ساز پیدایش نگرشی با عنوان استقلال در حسابرسی گردید. استقلال در حسابرسی به جای تأکید بیش از حد بر استقلال حسابرسان، کاهش فرصت‌های دست‌کاری صورت‌های مالی را ضروری می‌داند، به گونه‌ای که این اطلاعات بر اساس شواهد قابل آزمون مستقل، بنا شده باشند. در موارد نقض استقلال، نباید تمامی تقصیرات را به حسابرسان نسبت داد بلکه باید به فرآیند حسابرسی اطلاعات مالی نیز توجه کرد، چرا که مشکل اصلی در ماهیت محتوای صورت‌های مالی به عنوان موضوع مورد حسابرسی است، زیرا ممکن است بر اساس شواهدی که به طور مستقل قابل آزمون باشند بنا نشده باشد و امکان دست‌کاری مدیریت فراهم باشد و در نتیجه حسابرسان تحت فشار بالقوه مدیریت قرار می‌گیرد و استقلال وی به خطر می‌افتد.

استقلال در حسابرسی همچنین بر استقلال طی فرآیند جمع‌آوری و ارزیابی شواهد و بخصوص ارائه اظهار نظر مناسب بر مبنای شواهد جمع‌آوری شده تأکید می‌کند. به عبارت دیگر هرچه شواهد پشوانه گزارش حسابرسان قوی‌تر باشد

استقلال، با داشتن منافع مالی با اهمیت، در استخدام بودن، گرفتن یا دادن وام و روابط مختلف دیگر، از بین می‌رود

منابع

14. John M. Tornton (2002). The effect of nonaudit services on auditor independence: evidence from the SEC'S independence hearing. Proceedings, AAA Annual Meeting.
15. Kevin, H. (2016), "Perceived Auditor Independence and Audit Firm Fees", Journal of Accounting and Business Research, 42, 115-141.
16. Kinney, W (1999). Auditor independence: A burdensome constraint or core value?
17. Lee, Hoseoup (2003). Effect of Sarbanes-Oxley Act of 2002 and SEC Final Rulings on Auditor Independence.
18. Listya, A. & Sukrisno, A. (2014), "Influence of Auditor Independence, Audit Tenure, and Audit Fee on Audit Quality", Journal of Finance, 63 (2), 163-206.
19. Lowe, D.J. and Pany, K. (1995), 'CPA Performance of Consulting Engagements with Audit Clients: Effects on Financial Statement Users' Perceptions and Decisions', Auditing: A Journal of Practice & Theory, 14(2).
20. Östman, F., Campello, M. & Weisbach, M. S. (2012), "Client Importance and Audit Partner Independence", Journal of Finance, 31(3), 320-336.
21. Rodrigo, H. & Luiz, A., (2012), "Determinants of audit and non-audit fees provided by independent auditors", Journal of Financial Economics, 60(3), 187-243.
22. Svetlana, B. & Patricia, S. (2006), "Auditor Independence in Economies in Transition" Journal of European Accounting Review, 30, 409-442.
23. Vinci Guerra. Barbara, Marie (2001). Auditor independence: an examination of the effect of self - interest threats and organization safeguards on auditor judgment. UMI proquest digital dissertation. Degree: PHD, school: Drexel university.
24. Vivian, Li. and David, Hay. And Robert, Knechel. (2003). Non-audit services and auditor independence: New Zealand Evidence, Department of Accounting and Finance, University of Auckland.
25. www.pobauditpanel.org: Appendix D-prior considerations of non-audit services, pp: 203-204.
۱. جامعه حسابداران رسمی ایران، (۱۳۸۲)، آیین رفتار حرفه‌ای، جامعه حسابداران رسمی ایران، بهار ۱۳۸۳.
۲. سازمان حسابرسی، استانداردهای حسابرسی.
3. Allen, T. & Donald, S. (2012) " , Auditor Independence and Fee Dependence" , Journal of Accounting & Economics, 33, 193-210.
4. Audit Committees and Auditor Independence (2012), "The Role of the Independent Auditor in Financial Reporting", Sec.
5. Banham, Russ (2003). Period of adjustment. Journal of Accountancy (February), 43-48.
6. Bartlett, R.W. (1993), "A Scale of Perceived Independence: New Evidence on an Old Concept", Accounting, Auditing & Accountability Journal, 6(2), pp.52-67.
7. Brockman, P. & Unlu, E. (2009), "Auditor Independence, Audit Quality and Auditor-Client Negotiation Outcomes," Journal of Financial Economics, 92, 276-299.
8. Christopher, W. , Martin, W., (2014). "Can Auditors Be Independent? – Experimental Evidence on the Effects of Client Type". Journal of Financial Economics, 33(1), 3-56.
9. Dahlia, R. (2006), "Tax Service Fees and Auditor Independence: Evidence from Going-Concern Audit Opinions Prior to Bankruptcy Filings" , Available at SSRN 2416995.
10. Gaa, James (1992). The auditor's role: The philosophy and psychology of independence and objectivity. School of Business, University of Kansas, Lawrence, KS.
11. Gaoguang ,S. & Fuller, a. K. (2012) , "Client Importance and Auditor Independence: The Effect of Asian Financial Crisis", Journal of Accounting Review, 14 , 133-152.
12. ISB (2001). Staff Report: A Conceptual Framework for Auditor Independence, Independence standards Board.
13. Jabbarzadeh, S. C. (2013), "Independent Auditor Opinion, Corporate Governance and Financial Reporting Quality in Firms Listed in Tehran Stock Exchange," The SIJ Transactions on Industrial, Financial & Business Management (IFBM), 1(2), 323-329.

پی‌نویس‌ها:

1- Enron	11- Sarbanes-Oxley Act
2- Worldcom	12- Honesty
3- Auditor independence	13- Unbias
4- Validation	14- Subjective
5- Judgment	15- Bartlett
6- Seeming and real	16- Iranian Association of Certified Public Accountants
7- Mautz & Sharaf	17- Independence in auditing
8- Securities and Exchange Commission	18- Auditor independence
9- Independence standards Board	19- Reliable evidence
10- Kinny	20- Auditing quality

و با اظهار نظر حسابرس رابطه قوی و مستقیمی داشته باشد، می‌توان ادعا کرد که استقلال حسابرس در مراحل سه‌گانه یادشده حفظ شده است. بازرسی سالانه مؤسسات حسابرسی و کنترل کیفیت عملیات آن‌ها توسط جامعه حسابداران رسمی ایران^{۱۶}، از مهم‌ترین اقداماتی است که در جهت بررسی استقلال در حسابرسی^{۱۷} و به تبع آن استقلال حسابرس^{۱۸} انجام می‌گردد.

نتیجه‌گیری

پیشینه حسابرسی در طی یک‌صد و پنجاه سال گذشته بر اهمیت تغییر مفهوم و شیوه استقلال حسابرس از نظر ظاهری و باطنی، درصدد انجام وظیفه یک فرد متخصص به نفع جامعه است. با توجه به مشکلات موجود در شناخت صریح استقلال حسابرس برای حرفه حسابرسی، راه‌حل مرسوم و رایج حرفه حسابرسی برای این موضوع، پیگیری راه‌های استقلال حسابرس از طریق پیشگیری روابط بین صاحب‌کار و حسابرس است، اما با توجه به پیچیدگی مفهوم استقلال و تشخیص مستقل بودن حسابرس، استقلال در حسابرسی و تأکید بر ارتباط منطقی بین گزارش حسابرسی و شواهد پشتوانه آن، منطقی به نظر می‌رسد و تا حدود زیادی از این پیچیدگی کاسته است. ضروری به نظر می‌رسد و پیشنهاد می‌شود که سازمان حسابرسی به‌عنوان یک مرجع قانونی استانداردگذاری و جامعه حسابداران رسمی به‌عنوان یک نهاد حرفه‌ای، برای بالا بردن کیفیت حسابرسی و نیز جلب اعتماد جامعه نسبت به حرفه حسابرسی در ارائه خدمات حسابرسی، مقرراتی را به ترتیب برای کاهش فرصت‌های دست‌کاری صورت‌های مالی و صدور گزارش حسابرس بر مبنای شواهد موجود و قابل‌اتکا^{۱۹} و تأکید بر کیفیت حسابرسی^{۲۰}، تدوین کنند. ■

عامل کلیدی در حسابرسی عملکرد

علی خوزین، جمال محمدی

حسابرسی عملکرد

با معیارهای صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثربخشی می‌تواند

در روش‌ها و تصمیمات مدیران دوایر دولتی در مصرف بهینه و هدفدار اعتبارات مؤثر واقع شده و آن‌را به سمت اتخاذ شیوه‌ای که منجر به کاهش ضایعات، افزایش بهره‌وری، کاستن از هزینه‌ها و بالاخره تحقق اهداف مورد نظر سازمان تحت مدیریت بنحو مطلوب گردد، سوق دهد. معیار حسابرسی، مهم‌ترین شاخص حسابرسی عملکرد است، زیرا معیار مبنای قضاوت است. معیارهای حسابرسی عملکرد شاخص‌های ایده‌آلی هستند که عملیات واقعی در برابر آن سنجیده خواهد شد لذا حسابرسان در زمان انتخاب معیارهای حسابرسی باید به ویژگی‌های کیفی آن (مربوط بودن، قابلیت اتکا، بی‌طرفی، قابل فهم و کامل بودن) و متناسب بودن آن با موضوع مورد رسیدگی توجه ویژه داشته باشند. این معیارها می‌توانند از قوانین و مقررات، استانداردهای تدوین شده نهادهای حرفه‌ای و از اطلاعات سایر سازمان‌های مشابه به دست آید انتخاب یک معیار خوب و مرتبط، می‌تواند در یافته‌ها و ارتقای سطح کیفیت گزارش حسابرسی عملکرد مفید واقع شود.

مقدمه

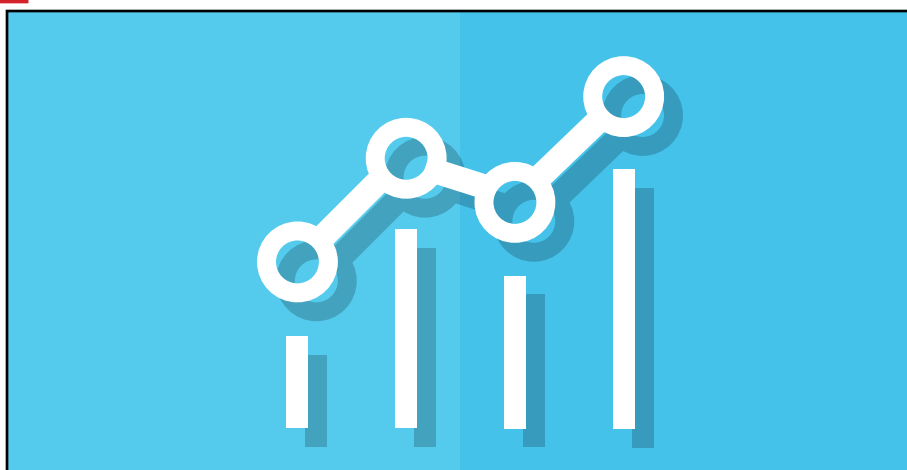
امروزه به‌علت رشد و توسعه برنامه‌های دولت، حسابرسی بخش عمومی متحول شده و حوزه‌ی خود را فراتر از حسابرسی مالی یا رعایت قرار داده و به سمت حسابرسی عملکرد جهت نظارت مؤثر و کارآمد، سوق داده است. حسابرسی عملکرد ابزاری مهم است که شرایط را برای بهبود حسابدگی مهیا کرده و به ایجاد نظام حاکمیتی پاسخ‌گو در قبال منابع عمومی کمک می‌کند (Daujotaite, 2008). لذا به همین دلیل حرکت به سوی حسابرسی دستگاه‌های اجرایی از منظر بهبود مؤلفه‌های صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثربخشی در سال‌های اخیر در رأس اولویت‌های دیوان محاسبات قرار گرفته است و از طرفی تأکید ریاست دیوان و درخواست مجلس شورای اسلامی مبنی بر ضرورت انجام حسابرسی عملکرد در کشور، برنامه‌ریزی‌های دیوان محاسبات را به منظور فرهنگ‌سازی و ایجاد بسترهای لازم به سمت تشکیل کارگروه تخصصی حسابرسی عملکرد، کمیته اجرایی حسابرسی عملکرد، کارگروه تدوین معیارها و دستورالعملها و برگزاری کارگاه‌های آموزشی در سطح مرکز و استانها سوق داده است. با اجرای حسابرسی عملکرد کارایی، اثربخشی و صرفه‌ی اقتصادی استفاده از منابع در اجرای وظایف دستگاه‌های

تحت رسیدگی، بررسی می‌شود، و این امر می‌تواند منتج به بهبود نظارت بردستگاه‌های دولتی، ارتقای پاسخ‌گویی، استفاده بهتر از منابع، بهبود مدیریت دستگاه‌های دولتی، فراهم ساختن فرصت کاهش هزینه‌ها، ارتقای بهره‌وری، شناخت توانایی‌های سازمان و ارائه توصیه‌هایی برای اصلاح امور، رفع انحرافات، بهبود سیستم‌ها و عملکرد شود (محمدی، ۱۳۹۳). حسابرسی عملکرد ابزاری مهم است، که شرایط را برای بهبود حسابدگی، مهیا کرده و به ایجاد نظام حاکمیتی پاسخ‌گو در قبال منابع عمومی کمک می‌نماید (زارعی وفاصلی نژاد، ۱۳۹۵). حسابرسی عملکرد تعریف‌های متعددی دارد که عبارتند از ارزیابی میزان رعایت هدف‌ها، سیاست‌ها، روش‌های سازمان و یا قوانین و مقررات مربوط؛ ارزیابی اثربخشی سیستم‌های برنامه‌ریزی و کنترل مدیریت؛ ارزیابی کیفیت گزارش‌های مدیریت از نظر درخور اعتماد و مربوط بودن (رحیمیان، ۱۳۸۲). به‌طور کلی حسابرسی عملکرد یعنی حسابرسی کارایی، اثربخشی، صرفه‌ی اقتصادی: حسابرسی صرفه‌ی اقتصادی فعالیت‌های اداری در انطباق با اصول و رویه‌های مدیریتی سالم و سیاست‌های مدیریتی است، و حسابرسی کارایی در مورد استفاده از منابع انسانی و مالی و سایر منابع، شامل ارزیابی سیستم‌های اطلاعاتی، سنجش‌های

تفاوت‌های حسابرسی عملکرد با سایر حسابرسی‌ها در اهداف، دامنه‌ی حسابرسی، روش‌های مورد استفاده و گزارشگری است

تفاوت حسابرسی عملکرد با سایر حسابرسی‌ها

تفاوت‌های حسابرسی عملکرد با سایر حسابرسی‌ها در اهداف، دامنه‌ی حسابرسی، روش‌های مورد استفاده و گزارشگری است. به عنوان مثال، در حسابرسی‌های مالی، رویدادها و صورت‌های مالی یک دوره‌ی مالی به منظور اظهارنظر در خصوص وضعیت مالی و رعایت استانداردهای حسابداری مورد بررسی قرار می‌گیرد. در حسابرسی رعایت نیز، عملکرد دستگاه‌های اجرایی با قوانین و مقررات ذی‌ربط تطبیق داده می‌شود. در حالی که در حسابرسی عملکرد اهداف و دوره رسیدگی، انتخابی بوده و به منظور اظهارنظر در خصوص عملکرد بخش‌های مختلف، از نظر صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثر بخشی مورد بررسی قرار می‌گیرد. از نظر روش‌های مورد استفاده، در حسابرسی‌های مالی معمولاً داده‌های مالی با رویکرد تأکید بر شناسایی انحرافات از استانداردهای حسابداری، در صورت‌های مالی مطابقت داده می‌شود، در حسابرسی رعایت نیز فعالیت‌های صورت گرفته با قوانین و مقررات عام و خاص مربوط، تطبیق داده می‌شود، در حالی که در حسابرسی عملکرد، فعالیت‌ها تحلیل و با معیارهای معین مقایسه می‌شود؛ تا میزان انطباق عملکرد، با اهداف مشخص شود. از نظر گزارشگری هم در حسابرسی‌های مالی برای اظهارنظر از چارچوب استاندارد استفاده می‌شود و در حسابرسی رعایت چارچوب گزارشگری به گونه‌ای است که موارد عدم انطباق با قوانین و مقررات به عنوان تخلف به مراجع ذی‌ربط ارسال می‌شود، اما در حسابرسی عملکرد جمع‌بندی و اظهارنظر در چارچوبی کاملاً متفاوت و با توجه به شرایط و مقتضیات هر کار انجام می‌گیرد و شامل توصیه‌هایی برای اصلاح نواقص و بهبود سیستم‌ها و عملکرد است (محمدی، ۱۳۹۱).

به منظور بهبود پاسخ‌گویی عمومی و نیز سهولت تصمیم‌گیری واحدهاست. طبق استانداردهای حسابرسی اینتوسای، حسابرسی عملکرد، بررسی مستقل کارایی و اثربخشی اقدامات، برنامه‌های دستگاه‌های دولتی است که با در نظر گرفتن صرفه‌ی اقتصادی انجام می‌گیرد و هدف آن راهبری به سوی اصلاح امور است (محمدی، ۱۳۹۱). در استاندارد شماره ۳۳۰۰ دیوان محاسبات کشور، تحت عنوان «اصول بنیادی حسابرسی عملکرد»، چنین تعریف شده است: «حسابرسی عملکرد بررسی مستقل، هدفمند و قابل اتکا از این موضوع است که آیا تعهدات، سامانه‌ها، عملیات، برنامه‌ها، فعالیت‌ها یا دستگاه‌های اجرایی مطابق با اصول صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثربخشی عمل می‌کنند؟ و آیا جایی برای پیشرفت وجود دارد؟» هدف از حسابرسی عملکرد، ارائه‌ی اطلاعات جدید، تحلیل، و در صورت مقتضی، توصیه‌هایی برای بهبود است. حسابرسی‌های عملکرد از طریق موارد زیر اطلاعات، دانش یا ارزش جدید را ارائه می‌کند:

- ✓ ارائه تحلیل‌های جدید (تحلیل وسیع‌تر یا عمیق‌تر با دید جدید)
- ✓ قابل دسترس‌تر کردن اطلاعات موجود برای استفاده‌کنندگان ذی‌ربط
- ✓ ارائه‌ی پیشنهاد بر اساس تحلیل یافته‌های حسابرسی

عملکرد و روش‌های نظارتی و ضوابطی که توسط واحدهای حسابرسی شده برای رفع نقایص شناسایی شده به کار می‌روند، اما حسابرسی اثربخشی عملکرد در رابطه با دستیابی به هدف‌های واحدهای حسابرسی‌شده و حسابرسی آثار واقعی فعالیت‌ها در مقایسه با آثار مورد انتظار می‌باشد (کرباسی، ۱۳۹۰). در ادبیات علمی نیز حسابرسی عملکرد به شیوه‌های مختلف تعریف شده است. به عنوان مثال وارینگ (Waring) و مورگان (Morgan) حسابرسی عملکرد را به عنوان ارزیابی نظام‌مند و هدفمند فعالیت‌ها یا فرایندهای یک برنامه یا یک فعالیت برای تعیین کارایی، اثربخشی و صرفه‌ی اقتصادی فعالیت‌ها، تعریف کرده‌اند. این تعریف در کنار توصیه‌هایی برای بهبود کار مدیران و کسانی را که مسئول اجرای توصیه‌ها یا اطمینان یافتن از حسابداری برای فعالیت صحیح هستند نیز شامل می‌شود (Waring & Morgan, 2007). از دیدگاه دیگر، حسابرسی عملکرد عبارت است از: فرایند سیستماتیک ارزیابی اثربخشی و کارایی و صرفه‌ی اقتصادی عملیات تحت کنترل مدیریت و گزارش نتایج یافته‌ها همراه با پیشنهادها. طبق استانداردهای حسابرسی آمریکای حسابرسی عملکرد؛ بررسی هدفمند و نظام‌مند برای ارزیابی مستقل از عملکردها و فعالیت‌های سازمان دولتی

حسابرسی
بخش عمومی
متحول شده
و حوزه‌ی خود
را فراتر از
حسابرسی مالی
یا رعایت قرار
داده و به سمت
حسابرسی
عملکرد جهت
نظارت مؤثر
و کارآمد، سوق
داده است

معیارهای حسابرسی عملکرد

به منظور اطمینان از هماهنگی بخش‌های مختلف در سیستم اقتصادی و حرکت هدفمند به سوی هدف‌های تعیین شده، ایجاد یک سیستم کنترلی ضروری است. این سیستم کنترلی می‌تواند نتایج واقعی به دست آمده را با ضوابط و استانداردهای مناسب و مبتنی بر هدف‌های از پیش تعیین شده تطابق دهد و برای انجام اصلاحات به هنگام، راهکارهای مناسب را ارائه کند. بررسی هدفمند کارکردهای هر سازمان و یا هر بخش مشخص از آن، موضوع حسابرسی عملکرد است (فاوچی، ۱۳۸۴). بنابراین، دستیابی به هدف‌های مورد انتظار با در نظر گرفتن معیارهای حسابرسی ممکن است (اعتباریان و همکاران، ۱۳۹۳) معنای معیار عبارت است از قانون، استاندارد و... که توان قضاوت در مورد چیزی را فراهم می‌آورد (Zuraidan Mohd, 2007) ایجاد معیار حسابرسی یکی از موضوع‌های بسیار مهم و کلیدی در بحث حسابرسی عملکرد است (فاوچی، ۱۳۸۴). مؤلفه‌ی اصلی حسابرسی عملکرد، یافته‌های حسابرسی است. یافته‌های حسابرسی متشکل از عناصر استاندارد از جمله معیار، شرایط، علت‌ها و معلول‌ها است. ساختار یافته‌های حسابرسی به وسیله هدف‌های حسابرسی و مدلی که حسابرسی با استفاده از این عناصر برپا شده است، تعیین می‌شود. معیار شاخص ایده‌آلی است که عملیات واقعی در برابر آن سنجیده خواهد شد. معیار می‌تواند شامل انتظارات، استانداردها، قوانین، خط‌مشی‌ها، محک‌های مقایسه، هدف‌های برنامه یا میانگین عملکرد در برنامه‌ها یا نهادهای مشابه باشد. در طراحی روش‌های زمینه‌ای، حسابرسان ضوابط جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها را برای رسیدن به هدف‌های حسابرسی، طراحی می‌کنند (Mohamadi & heidayi, 2013).

ویژگی‌های کلیدی معیارها شامل قابل اتکا بودن، بی‌طرفی، مفید بودن، قابل فهم بودن، قابل قبول بودن، کامل بودن، مربوط بودن و مقایسه‌پذیر بودن است

معیار را می‌توان به واسطه محک زدن به کمک برنامه‌های مقایسه‌پذیر، انتظارات یا نیازهای مشتری، تعیین هدف برنامه، شناسایی هدف‌های تنظیم شده داخلی، مقایسه‌ی واحدهای مقایسه‌پذیر انفرادی در داخل یک سازمان، تعیین استانداردهای صنعت یا بخش، مقایسه با روندهای تاریخی، شناسایی عملکرد بهینه یا میانگین عملیات حاصل در یک روند، مقایسه زمان کاری با زمان هدر رفته واقعی یا مقایسه عملکرد گروه آزمون با گروه کنترل، ایجاد کرد (کرباسی، ۱۳۹۰). در نتیجه، معیارها مجموعه‌ای از شاخص‌ها هستند که حسابرسان یافته‌های خود را با آن می‌سنجند تا به نتیجه‌گیری‌های منطقی دست یابند؛ و به عبارت دیگر استانداردهایی هستند که مدیریت واحد اقتصادی می‌تواند به‌طور واقع‌بینانه انتظار داشته باشد که به آنها دست یابد. معیار مبنای قضاوت است. (Zuraidan Mohd, 2007) حسابرسی عملکرد نیز شکلی از قضاوت است. هر پروژه، برنامه و واحد اقتصادی، عملکردی خوب، مناسب و یا بد دارد و در نتیجه حسابرسان عملیاتی نیز باید، چه به‌طور صریح و چه ضمنی، برای امر قضاوت خود در حسابرسی‌ها از معیار استفاده کنند. از این‌رو، این معیارها هسته مرکزی کل فرایند حسابرسی را شکل می‌دهند (اسدی، ۱۳۹۱). اگر معیار حسابرسی موجود نباشد، در واقع هیچ مبنایی برای مقایسه و نتیجه‌گیری و دستیابی به یافته‌های حسابرسی و در نهایت ارائه‌ی پیشنهادها در دست نخواهد بود. این معیارها، الگوی کنترلی مطلوبی برای موضوع مورد رسیدگی هستند. معیارها روش صحیح انجام کار را ارائه می‌نمایند، یعنی انتظارات یک فرد منطقی و مطلع از "آنچه که باید باشد" را نشان می‌دهند (فاوچی، ۱۳۸۸) و از مقایسه‌ی معیارها با آنچه که واقعا اتفاق افتاده، یافته‌های حسابرسی حاصل

می‌شود. هدف از معیارهای حسابرسی جهت‌دهی به ارزیابی‌هاست (کمک به حسابرسان)، معیارهای حسابرسی را می‌توان از جنبه‌های مختلف عملیات واحد اقتصادی به کار برد. معیار برای سنجش کیفیت و بموقع بودن اطلاعات به کار می‌رود، امانتداری و درستکاری مدیران را ثابت می‌کند (بنی فاطمی، ۱۳۸۲). ویژگی‌های کلیدی معیارها شامل قابل اتکا بودن، بی‌طرفی، مفید بودن، قابل فهم بودن، قابل قبول بودن، کامل بودن، مربوط بودن و مقایسه‌پذیر بودن است اگر معیارها این ویژگی‌ها را داشته باشند به یقین می‌تواند مجموعه‌ای از نقش‌های مهم را برای کمک به اجرای حسابرسی عملکرد ایفا نماید.

قابل اتکا بودن: معیارهای قابل اتکا منتج به نتیجه‌گیری‌های یکسان توسط حسابرسان دیگر که در همان شرایط از معیارهای مذکور استفاده کرده‌اند، می‌گردد.

بی‌طرفی: معیارهای بی‌طرفانه عاری از هر نوع غرض‌ورزی حسابرسان نسبت به مدیریت هستند.

مفید بودن: معیارهای مفید بودن منتج به یافته‌ها و نتیجه‌گیری‌هایی می‌شود که نیازهای اطلاعاتی استفاده کنندگان را تأمین می‌کند.

قابل فهم بودن: معیارهای قابل فهم بودن بصورت واضح بیان شده و در معرض تفسیرهای مختلف قرار نمی‌گیرد.

قابل مقایسه بودن: معیارهای قابل مقایسه بودن با معیارهایی که در حسابرسی عملکرد سازمان‌های مشابه یا فعالیت‌های مشابه و معیارهایی که در حسابرسی‌های قبلی واحد تحت رسیدگی استفاده شده است، یکسان می‌باشند.

کامل بودن: کامل بودن اشاره به تدوین کلیه معیارهای با اهمیت برای ارزیابی عملکرد در شرایط مختلف دارد، و

قابل قبول بودن: معیارهای قابل

قبول معیارهایی هستند که واحد تحت رسیدگی، قوه مقننه، رسانه‌ها و عامه مردم با آن موافق باشند (این‌توسای، ۲۰۰۴).

چالش‌های تعیین معیار حسابرسی عملکرد

برخی از مهمترین چالش‌های تعیین معیارهای حسابرسی عملکرد در ایران که در بسیاری از موارد مشابه سایر کشورهای دیگر دنیا است شامل موارد زیر است:

نداشتن برنامه‌ریزی راهبردی - عدم وجود اطلاعات عملکردی مناسب - عدم اجرای بودجه ریزی عملیاتی در کشور - مشکلات پذیرش معیارهای تعیین شده توسط مدیریت - در دسترس نبودن مجموعه معیارهای حسابرسی عملکرد (رحیمیان، ۱۳۸۸).

از طرفی به دلیل نقش محوری معیارها در حسابرسی عملکرد، معیارهای حسابرسی باید به نحوی انتخاب شود که کیفیت، استقلال و بی طرفی گزارش‌ها را تضمین کند. عدم اعمال دقت در تعیین معیارها می‌تواند منجر به دستیابی نتایج نادرست گردیده و ارائه و پذیرش گزارش را با چالش جدی مواجه سازد از این رو تعیین معیار حسابرسی، خود بعنوان یکی از چالش‌های اساسی اجرای حسابرسی عملکرد محسوب می‌شود (محمدی، ۱۳۹۱).

فلسفه‌ی کاربرد معیارها در حسابرسی عملکرد

رهنمودهای کاربردی این‌توسای (INTOSAI) ویژه‌ی حسابرسی عملکرد، معیارهای حسابرسی عملکرد را چنین بیان می‌کند:

«مجموعه استانداردهای مستدل، معقول و دست‌یافتنی هستند که به‌وسیله‌ی آن‌ها می‌توان صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثر بخشی فعالیت‌ها را ارزیابی کرد». معیارها گویای مدل‌های کنترل عادی و مطلوب هستند. آنها

در رسیدگی‌ها امکان به‌وجود آمدن یافته‌های حسابرسی را فراهم می‌آورند (این‌توسای، ۲۰۰۴).

انواع معیارها حسابرسی عملکرد

در استانداردهای حسابرسی دولتی و در منابع و کتب مربوط به حسابرسی عملکرد، معیارهای حسابرسی مورد توجه قرار گرفته که نمونه‌هایی به شرح زیر بیان می‌شود.

۱) کتاب راهنمای جامع حسابرسی عملکرد: در این کتاب قید گردیده که معیارها درون‌سازمانی هستند و یا به‌وسیله حسابرسان عملیاتی و با هماهنگی مدیریت تدوین می‌شوند. معیارهای درون‌سازمانی: شامل سیاست‌های سازمانی، قوانین و مقررات، قراردادهای الزامات تأمین مالی، طرح‌های سازمانی، مقصدها و هدف‌های عملیاتی، بودجه‌ها، جدول‌های سازمانی و طرح‌های تفصیلی است امامعیارهای تدوین‌شده به‌وسیله حسابرسان عملیاتی: شامل عملکرد سازمان‌های مشابه، آمارهای مربوط به صنعت و عملکرد، تحلیل گذشته و حال صاحبکار، تحلیل یا بررسیهای ویژه، استانداردهای مهندسی، قضاوت حسابرسی، روش‌های کاری مناسب، عرف تجاری مطلوب، می باشد (رایدر، ۱۳۸۶).

۲) استانداردهای حسابرسی این‌توسای: طبق این استاندارد معیارها اصولی هستند که شواهد حسابرسی با آنها سنجیده می‌شود هدف از معیارهای حسابرسی جهت دهی به ارزیابی‌ها است (کمک به حسابرسی) و باید هر یک از معیارها به شکل یک سؤال مطرح شود به‌طوری‌که این سؤالات دارای خصیصه‌ی واقعی بوده و هدف آن‌ها تشریح و یا سنجش وضعیت واقعی مورد رسیدگی باشد و این معیارهای حسابرسی را می‌توان از منابع زیر تهیه کرد: قوانین و مقررات حاکم بر عملیات واحد مورد رسیدگی، تصمیمات اتخاذ شده توسط قوه‌ی مجریه یا قوه‌ی مقننه، خط

مشی‌ها و رویه‌ها، رجوع به عملکردهای دوره‌های قبل، مقایسه با بهترین روش، استانداردهای حرفه‌ای، تجارب و ارزش‌ها، شاخص‌های کلیدی عملکرد که توسط دولت یا دستگاه مورد رسیدگی تعیین شده است، توصیه‌ی کارشناسان مستقل، فرمول‌ها و فن‌آوری‌های تولید، دانش تخصصی اثبات شده یا جدید، سایر اطلاعات مورد اتکا، معیارهای مورد استفاده در حسابرسی‌های مشابه یا مورد استفاده سایر موسسات حسابرسی، سازمان‌های دارای فعالیت‌های مشابه یا برنامه‌های مشابه، استانداردهای عملکرد یا اعلام‌های قبلی صورت گرفته توسط قوه‌ی مقننه، مدیریت عمومی و ادبیات موضوع مورد رسیدگی (این‌توسای، ۲۰۰۴).

۳- کتاب دستورالعمل حسابرسی عملکرد پاکستان: طبق این دستورالعمل در حسابرسی عملکرد می‌توان از منابع زیر برای تعیین معیارهای جدید استفاده و درباره‌ی آنها با مسئولان واحد مورد رسیدگی مذاکره نمود: مقررات و خط مشی‌های دولتی، قواعد، مقررات و قوانین کاربردی شامل مقررات درون‌سازمانی و برون‌سازمانی، شرح سیستم‌ها، روش‌های مورد عمل و شرح مسئولیت‌ها و اختیارات، اسناد و مدارک اصلی و عمده‌ی مربوط به برنامه‌ریزی، جداول زمانی، طرح‌ها و بودجه‌ها، روش‌های پذیرفته شده‌ی مدیریت، اصول پذیرفته‌شده‌ی حسابداری و استانداردهای حسابرسی، بیانیه‌های تحقیقاتی دانشگاهی ارائه شده توسط مجامع حرفه‌ای، مجموعه استانداردهای عملکرد ارائه شده توسط مدیریت واحد تجاری، مطالب علمی و پژوهشی موجود درباره‌ی موضوع و استانداردهای مورد استفاده حسابرسی عملکرد، استانداردهای استفاده شده در حسابرسی عملکرد واحدهای مشابه، عملکرد گذشته‌ی حسابرسی واحد مورد رسیدگی، مصاحبه با کارشناسان متخصصان (Department of the

پیشرفت و موفقیت در دستیابی به مزایای حسابرسی عملکرد تا حد زیادی به مهارت‌های حسابرسان و طرز فکر مدیریت نسبت به آنان بستگی دارد

Auditor General of Pakistan,
(1993).

از دیدگاه دیگر یک معیار، حداقل به دو شکل عام و خاص ارائه‌شدنی است. معیارهای عام از اصول عقلایی یا تفکر منطقی استنتاج می‌شود (بنی‌فاطمی کاشی، ۱۳۸۲). معیارهای عمومی شامل مواردی است که از منطق یا عرف عمومی استنباط می‌شود این معیارها در طی مطالعات مقدماتی می‌شوند. زمانی که مطالعات مقدماتی پیشرفت می‌کنند، این معیارها معمولاً توسعه‌یافته و اختصاصی‌تر می‌شوند. با پایان مطالعات مقدماتی، معیارها باید به اندازه‌ای جزئی شوند که برای گام‌های اجرایی حسابرسی، رهنمون‌های لازم را فراهم آورند. معیارهای عمومی در واقع بیان و توضیحات گسترده و کلی از عملکردهای اتکاپذیر و پذیرفته‌شده هستند. معیارهای عمومی اغلب نتیجه احساس‌های عمومی خردمندانه هستند. به‌عنوان مثال، یک رویه در سازمانی از منظر اجرایی بسیار سخت و طاقت‌فرسا است؛ به‌طوری‌که حتی بررسی عمومی این رویه، نواحی بالقوه‌ی تسهیل آن را پیشنهاد می‌کند. بنابراین لازم است حساب‌برسان خود را با شیوه‌های عمومی پذیرفتنی مدیریت در شرایط و نواحی متفاوت آشنا و مطلع کنند. این شیوه‌ها می‌تواند به‌عنوان معیارهای حسابرسی عمومی برای یک مأموریت حسابرسی به‌کار گرفته شود. طبق استانداردهای پذیرفته‌شده دولتی که توسط دیوان محاسبات امریکا تدوین‌شده، نمونه‌هایی از معیارهای ممکن برای بخش عمومی به‌شرح زیر بیان شده است:

- انتظارها یا هدف‌های وضع‌شده به‌وسیله قوانین و یا مقررات تعیین‌شده از سوی مدیریت،
- استانداردها و هنجارهای فنی،
- نظر کارشناسان،
- عملکرد سال‌های قبل،
- عملکرد سایر واحدهای اقتصادی

مشابه،

• عملکرد در بخش خصوصی

معیارهای اختصاصی به‌طور بسته‌ای به قوانین، هدف‌ها، برنامه‌ها، کنترل‌ها و سیستم‌های یک واحد تحت حسابرسی مربوط می‌شود. معیارهای اختصاصی معمولاً از هدف‌های تعیین‌شده برای یک پروژه یا برنامه خاص و استانداردها و شیوه‌های مربوط به آن استنتاج می‌شود. به‌عنوان مثال، برنامه واکسیناسیون فلج اطفال برای واکسینه کردن کلیه کودکان بالای پنج سال در طی یک دوره و یا یک برنامه آبرسانی، ۱۰۰۰ روستا در طول دوره طرح، یک هدف باشد. هدف‌های این برنامه‌ها می‌تواند به‌عنوان معیار اختصاصی برای برنامه یا طرح فوق در نظر گرفته شود. (Mohamadi&heidayi, 2013).

ویژگی معیارهای خوب

• اطمینان‌پذیری: معیارهای درخور اتکا زمانی که به‌وسیله سایر حساب‌برسان در همان شرایط مورد استفاده قرار گیرند و به نتیجه ثابتی منجر شوند.

• بی‌طرفانه بودن: معیارهای بی‌طرف از هر نوع جهت‌گیری حساب‌برسان یا مدیران مبری هستند.

• مفید بودن: معیارهای مفید دارای یافته‌ها و نتایجی در راستای نیازهای اطلاعاتی استفاده‌کنندگان هستند.

• درک‌پذیر بودن: معیارهای درک‌پذیر، معیارهایی هستند که دارای توضیحات آشکار و روشنی هستند و معانی با تفاسیر مختلف ندارند.

• مقایسه‌پذیری: معیارهایی مقایسه‌پذیرند که سازگار با معیارهایی هستند که در سایر سازمان‌ها یا فعالیت‌های مشابه یا در حسابرسی‌های عملکرد قبلی سازمان، به‌کار می‌روند.

• کامل بودن: کامل بودن به توسعه تمام معیارهای مهم متناسب جهت ارزیابی عملکردها در شرایط مختلف مربوط می‌شود.

• پذیرفتنی بودن: معیارهای پذیرفتنی، معیارهایی هستند که مورد پذیرش واحد حسابرسی‌شونده، قانون‌گذار، استفاده‌کنندگان عمومی و... هستند (حیدری و محمدی، ۱۳۹۲).

ویژگی‌های یک حساب‌برس اثر بخش در حسابرسی عملکرد

پیشرفت و موفقیت در دستیابی به مزایای حسابرسی عملکرد تا حد زیادی به مهارت‌های حساب‌برسان و طرز فکر مدیریت نسبت به آنان بستگی دارد. حساب‌برسانی که مأمور انجام چنین مسئولیتی می‌شوند باید توانایی‌های لازم را در زمینه‌ی حسابرسی مالی، مدیریت و محیط‌های عملیاتی داشته باشند. ویژگی‌های یک حساب‌برس که بتواند به خوبی حسابرسی عملکرد را انجام دهد عبارت است از:

کنجکاوی (Curiosity)،

توانایی تحلیل (Analytical ability)،

توانایی متقاعد سازی

(persuasiveness)،

قضاوت خوب حرفه‌ای (Good

business judgment)،

آگاهی متعارف (Common sense)،

بی‌طرفی (Objectivity)،

مهارت برقراری ارتباط

(Communication)،

استقلال (Indepndence)،

اعتماد به نفس (Confidences)

خلاصیت در تلفیق مجموعه‌ای از تکنیک‌ها همچون کارسنجی، تهیه‌ی نمودارها، تحلیل هزینه - سود، تحلیل سازمانی، داده‌پردازی و غیره (مهمی، ۱۳۹۰).

منابع معیارهای حسابرسی و نحوه‌ی تعیین معیارها

حساب‌برسان نیاز دارند که معیارهای مناسبی را که متناسب با ماهیت فعالیت تحت رسیدگی است، ایجاد کنند. این امر ممکن است مقیاس‌های کمی و یا کیفی را

حساب‌برسان
نیاز دارند
که معیارهای
مناسبی را که
متناسب با
ماهیت فعالیت
تحت رسیدگی
است،
ایجاد کنند

در بر داشته باشد. اطلاعات عملکرد واحد حسابرسی شونده اعم از کمی و کیفی، پایه‌ای برای ارزیابی صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثربخشی به‌شمار می‌رود (حیدری و محمدی، ۱۳۹۲). معیارهای مربوط به یک عملکرد پذیرفتنی می‌تواند از هدف‌های خود واحد تحت رسیدگی یا از استانداردهای پذیرفته‌شده صنعتی یا استانداردهای عملکرد دولتی استنتاج شود. در برخی موارد، تعریف معیارهای حسابرسی آسان است. برای مثال، وقتی که هدف‌ها توسط قانون‌گذار تعیین می‌شود یا زمانی که هدف اصلی مجری، به‌دقت مشخص و متناسب است؛ هر چند که اغلب موارد، بدین شکل نیستند. هدف‌ها ممکن است مبهم، متضاد و یا ناموجود باشند. در چنین شرایطی، حسابرسان ناگزیر از احیای مجدد معیارها هستند. معیارهای حسابرسی را می‌توان از منابع متعددی استخراج کرد، اما در هر حال قضاوت حسابرسان نقش مهمی در شناسایی منابع مرتبط و قابل قبول ایفا می‌کند و معیارها باید بیشتر واقع‌گرایانه و متناسب با شرایط، تدوین گردد (محمدی، ۱۳۹۳). برخی پیشنهادها در خصوص تدوین معیارها که لازم است حسابرسان مد نظر داشته باشند به‌شرح زیر بیان می‌شود.

الف) حسابرسان باید سعی کنند در مورد پروژه‌ها یا وظایف، برنامه‌های متناسب متعددی را در نظر بگیرند. یک پروژه برای

اجرا لازم است از مراحل متعددی عبور کند؛ نظیر طراحی، تأمین مالی، تایید و اجرای عملیات و ارزیابی. حسابرسان در هر گامی از پروژه این سؤال را با خود مطرح می‌کنند: یک مدیر منطقی خوب در این مرحله از پروژه چه چیزی را انجام می‌دهد و کنترل می‌کند؟ این سؤال می‌تواند در مورد سایر منابع معیارها مطرح شود. پاسخ به این سؤال ما را در یافتن معیار حسابرسی راهنمایی می‌کند (مهدوی‌خو و میرزایی از ندریانی، ۱۳۸۸):

ب) حسابرسان باید کنترل‌ها، استانداردها و هدف‌هایی که توسط مدیریت سازمان یا الزامات مجلس یا سازمان مرکزی در نظر گرفته شده است، بررسی کنند. (رحیمیان، ۱۳۸۸).

ج) هر جا که واحد تحت حسابرسی نتواند استانداردهای خوبی را برای اندازه‌گیری ایجاد کند و برای رسیدن به هدف‌های حسابرسی نیاز به قضاوت درخصوص عملکرد باشد، در این حالت معیارها می‌توانند از منابع دیگری نظیر قوانین، مقررات و استانداردهای منتشرشده از طرف انجمن‌های حرفه‌ای مربوط با تشخیص و تایید کارشناسان امر به‌دست آید. اگر منابع فوق نیز در دسترس نباشد، حسابرسان می‌توانند بر اطلاعات عملکرد سایر سازمان‌ها اعم از دولتی و غیردولتی که دارای فعالیت‌ها یا عملیات مشابه هستند، تکیه کنند (اسدی، ۱۳۹۱).

د) از آن‌جا که در اغلب موارد

معیارهای حسابرسی باید با در نظر گرفتن شرایط زمانی و مکانی و به‌صورت واقع بینانه تنظیم شود و همچنین باید بی‌طرفانه تعیین شود

معیارهای پذیرفته شده برای حسابرسی عملکرد وجود ندارد، حسابرسان خود باید معیارهای مناسب را برای هر حسابرسی جدید تعیین کنند. و این معیارها را می‌توان به‌شکل معیار اصلی و معیار فرعی تعیین کرد. معیار اصلی اصول کلی را تعیین می‌کند در حالی که معیارهای فرعی، فعالیت‌های تفصیلی مورد انتظار مدیریت است. (محمدی، ۱۳۹۳).

ه) معیارهای حسابرسی باید با در نظر گرفتن شرایط زمانی و مکانی و به‌صورت واقع بینانه تنظیم شود و همچنین باید بی‌طرفانه تعیین شود. این امر مستلزم اعمال ملاحظات منطقی و قضاوت صحیح است. حسابرسان باید شناخت کلی از حوزه‌ی تحت رسیدگی و دانش تخصصی موضوع تحت رسیدگی داشته و از انگیزه‌ها و مبنای قانونی برنامه دولتی یا فعالیت مورد رسیدگی، و آرمان‌ها و اهداف تعیین شده توسط قوه‌ی مقننه یا دولت، اطلاع کافی داشته باشند. همچنین با استنادات قانونی و انتظارات ذی‌نفعان اصلی و حسابرسی‌ها و بررسی‌هایی که اخیراً در حوزه تحت رسیدگی انجام گرفته آشنایی داشته باشند. شناخت روش‌ها و تجارب موجود در سایر برنامه‌ها و فعالیت‌های مشابه یا مرتبط دولت، می‌تواند در این زمینه راهگشا باشد (فاوچی، ۱۳۸۸).

نتیجه‌گیری

هدف اصلی حسابرسی عملکرد، بهبود اداره‌ی امور و مدیریت دستگاه‌های دولتی، بهبود نظارت بردستگاه‌ها، ارتقای پاسخ‌گویی، استفاده‌ی بهتر از منابع، ارتقای بهره‌وری و ارائه‌ی توصیه‌هایی برای اصلاح نواقص و انحرافات از طریق ارزیابی‌هایی است که با استفاده از معیارهای تعیین شده برای سه مؤلفه‌ی صرفه‌ی اقتصادی، کارایی و اثربخشی انجام می‌شود. گزارش‌های حسابرسی عملکرد ارزیابی مستقلى از حیطه‌ی فعالیت بخش دولتی است و تلاش می‌کند تا مدیریت

منابع را بهبود بخشد و از طریق ارائه‌ی رهنمود برای بهبود عملکرد و روش‌ها، ارزش سازمان‌های دولتی را افزایش دهد و همچنین حسابرسی عملکرد موجب تقویت پاسخ‌دهی مسئولان و مدیران بخش دولتی به لحاظ عملکرد آن‌ها و نیز اعلام نتایج حاصله از اجرای صحیح قوانین و مقررات، به‌ویژه توسعه قوانین در دسترس به اهداف مد نظر قانون‌گذاران است. لذا حسابرسی عملکرد یک ابزار مدیریتی پیشرفته است

که می‌تواند خیلی از سطوح مختلف فعالیت‌های دولتی را مورد ارزیابی قرار داده و با ارائه‌ی پیشنهادهای ارزنده جلوی هر گونه انحراف و تضعیف حقوق بیت‌المال را بگیرد. حساب‌رسان در اجرای حسابرسی عملکرد نیاز به ابزاری جهت اندازه‌گیری عملکرد حوزه مورد رسیدگی دارند که این ابزار همان معیار حسابرسی است، بنابراین معیار حسابرسی، مهم‌ترین شاخص حسابرسی عملکرد است. حساب‌رسان در زمان

انتخاب معیارهای حسابرسی باید به ویژگی‌های کیفی آن (مربوط بودن، قابلیت اتکا، بی‌طرفی، قابل فهم بودن، و کامل بودن) توجه ویژه داشته باشند. این معیارها می‌تواند از قوانین و مقررات، استانداردهای تدوین‌شده‌ی نهادهای حرفه‌ای و از اطلاعات سایر سازمان‌های مشابه به دست آید. انتخاب معیار مناسب و مرتبط با موضوع رسیدگی می‌تواند در ارتقای کیفیت گزارش‌های حسابرسی عملکرد مفید واقع شود. ■

منابع

- ۱- اینتوسای، (INTOSI). (۱۳۸۷). رهنمودهای اجرایی استانداردهای حسابرسی عملکرد، مترجم: هادی فاوچی، دیوان محاسبات کشور، مرکز آموزش و بهسازی منابع انسانی.
- ۲- اسدی، غلامحسین؛ طاوسی محمد رضا و سمانه طاوسی. (۱۳۹۱). حسابرسی عملیاتی و اهمیت تعیین معیار، مجله حسابرس، شماره ۵۸.
- ۳- اعتباریان، اکبر، عمادزاده، مصطفی و روحانی، علی (۱۳۹۳). رابطه حسابرسی عملکرد با کاهش فساد اداری از طریق افزایش شفافیت، بهبود پاسخ‌گویی و ارتقای اعتماد، فصلنامه دانش حسابرسی شماره ۵۵.
- ۴- بنی فاطمی کاشی محمد رضا. (۱۳۸۲). آشنایی با برخی مفاهیم اساسی حسابرسی عملیاتی، فصلنامه حسابرس، سال پنجم، شماره ۲۰.
- ۵- حیدری، کورش و جمال محمدی. (۱۳۹۲). ویژگی‌های یک معیار خوب در حسابرسی عملکرد، اولین کنفرانس ملی حسابداری و مدیریت، شیراز، موسسه بین‌المللی آموزشی و پژوهشی خوارزمی.
- ۶- حساس یگانه، یحیی. (۱۳۸۲). حسابرسی عملکرد و چالش‌های آن، نشریه حسابداری، شماره ۱۶۱.
- ۷- خداکرمی، علیرضا. (۱۳۸۰). بررسی نقش حسابرسی عملکرد بر انگیزش مدیران، پایان نامه کارشناسی ارشد دانشگاه تهران- دانشکده مدیریت و حسابداری.
- ۸- دهقان نیری، احمد. (۱۳۸۵). بررسی تعامل مهندسی ارزش و حسابرسی عملکرد در بهره‌وری طرح‌های عمرانی، فصلنامه دانش حسابرسی، سال ششم، شماره ۲۰.
- ۹- رایدر، هری آر. (۱۳۸۶). راهنمای جامع حسابرسی عملکرد، مترجمان: محمد مه‌بینی و محمد عبدالله پور، سازمان حسابرسی، کمیته حسابرسی عملیاتی، نشریه ۱۴۹، چاپ چهارم.
- ۱۰- رحیمیان، نظام الدین. (۱۳۸۸). چالش‌های تعیین معیارهای حسابرسی عملکرد، مجموعه مقالات و سخنرانی‌های همایش حسابرسی عملکرد، پاسخ‌گویی و ارتقای بهره‌وری، تهران: مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما.
- ۱۱- رحیمیان نظام‌الدین. (۱۳۸۲). حسابرسی عملیاتی- ابزاری برای پاسخ‌گویی و کمک به مدیریت، فصلنامه حسابرس، سال پنجم، شماره ۲۰.
- ۱۲- زارعی، حسین و جواد فاضلی نژاد (۱۳۹۵). الزامات حقوقی تحقق حسابرسی عملکرد در دیوان محاسبات کشور، فصلنامه دانش حسابرسی، شماره ۶۳، ص ۲۶۹.
- ۱۳- فاوچی، هادی. (۱۳۸۴). مروری بر ویژگی‌ها و ساختار گزارش‌های حسابرسی عملکرد، دانش حسابرسی شماره ۱۵.
- ۱۴- فاوچی، هادی. (۱۳۸۸). معیارهای حسابرسی عملکرد و چالش‌های تعیین آن، مجموعه مقالات و سخنرانی‌های همایش حسابرسی عملکرد، پاسخ‌گویی و ارتقای بهره‌وری، تهران: مرکز همایش‌های بین‌المللی صدا و سیما.
- ۱۵- فرزانه، حیدر. (۱۳۸۶). بررسی موانع اجرایی حسابرسی عملیاتی در دستگاه‌های اجرایی از دیدگاه مدیران و کارشناسان دیوان محاسبات کشور، فصلنامه حسابرسی، شماره ۲۴.
- ۱۶- کرباسی، حسین؛ پورکریم، یعقوب و محمد رضا عباسی. (۱۳۹۰). توسعه حسابرسی عملکرد و بهبود مدیریت در بخش دولتی، مجله حسابرس، شماره ۵۲.
- ۱۷- محمدی، جمال. (۱۳۹۱). نقش حسابرسی عملکرد در نیل به اهداف سازمان‌ها، هفته نامه خبری تحلیلی وزارت امور اقتصادی و دارایی شماره ۳۹۷.
- ۱۸- محمدی، جمال؛ بیات علی و کامران محمدی. (۱۳۹۱). مباحث جاری در حسابرسی، انتشارات صانعی، چاپ اول.
- ۱۹- محمدی، جمال. (۱۳۹۳). عوامل مؤثر بر بهبود گزارش حسابرسی عملکرد، مجله حسابرس. شماره ۷۱.
- ۲۰- مهدوی خو، مهدی و سعید میرزایی ازندریانی. (۱۳۸۸). مروری جامع بر حسابرسی عملکرد مدیریت، Magiran. cim
- ۲۱- مه‌بینی، محمد. (۱۳۹۰). حسابرسی عملیاتی؛ حسابرسی با دیدگاه مدیریت، مجله حسابرس، شماره ۵۲.
- 22- Daujotaite D. , I. Macerinskiene, (2008). Development of Performance Audit in Public Sector, 5th International Scientific Conference Business and Management, Vilnius, Lithuania, 16-17 May, p. 177-185.
- 23- Department of the Auditor General of Pakistan, (1993). Performance Audit idelines, Book1, introduction on performance Audit: Annex2.
- 24- Mori Dian, Suzan, (1996). Traditional Changes in the Program and Operational Auditing in Executive Control Schedule in the Contract Services, PhD Thesis, University of South California.
- 25- Mohammadi, J. and Heidari ,K. (2013). Characteristics of a good criterion of the performance audit. European Online Journal of Natural and Social Sciences 2013; vol. 2, No. 3 (s), pp. 527-533.
- 26- Pollitt, CH. , H. Summa, (1997). Performance Audit and Public Management Reform, University of Vermont.
- 22- Raaum, B. and Campbell, R. (2006). Challenges in performance Auditing, The journal of Government financial management 55 (4). 26-30
- 23- Waring, C. , S. Morgan, (2007). Performance Accountability and Combating Corruption, Washington, D C: The World Bank, p: 448.
- 24- Zuraidan Mohd – Sanusi, Takiah. Mohd – Iskandar, (2007). Audit, judgment performance: Assessing the effect of performance incentive, effort and task complexity, managerial Auditing journal, vol. 22 no. 1.

مهم‌ترین نکات قابل توجه در استانداردهای ارزیابی خطر

ترجمه‌ی محمد میکائیلی

• حساب‌رسان باید روش‌های حساب‌رسی (ماهیت، زمان‌بندی و حدود کاری که انجام می‌دهند)، را به خطر تحریف بااهمیت مرتبط سازند. از آنجایی که در استاندارد جدید پیش‌فرض بالاترین سطح خطر کنترل، مجاز نیست، حسابداران رسمی برای مرتبط ساختن عملیات حساب‌رسی با خطرهای شناسایی شده، باید بر مبنای روش‌های ارزیابی خطر بعمل آمده از قضاوت خود برای استفاده نمایند.

• حساب‌رسان باید برای برخورد با خطرهای ارزیابی شده در سطح مربوطه، روش‌های حساب‌رسی متناسب طراحی و اجرا نمایند. طبق استاندارد حساب‌رسی شماره ۵۵ در خصوص ملاحظات ساختار کنترل‌های داخلی در حساب‌رسی صورت‌های مالی، حساب‌رسان تا آنجایی ملزم به کسب شناخت از کنترل‌های داخلی می‌باشند که قادر به برنامه‌ریزی حساب‌رسی باشند لیکن استاندارد، پیش‌فرض بالاترین خطر را برای حساب‌رسان مجاز دانسته بود. تحت استاندارد جدید، تعیین بالاترین سطح خطر کنترل، صرفاً بر مبنای مفروضات یا مشاهدات اولیه حساب‌رسان، مورد پذیرش قرار نگرفته است. در نتیجه، حساب‌رسان باید به

کسب شناخت
و ارزیابی
خطرهای تحریف
بااهمیت در
سطح صورت‌های
مالی و در سطح
ادعاهای مربوط با
اجرای روش‌های
ارزیابی خطر،
الزامی است

برای کاهش آن انجام می‌دهد.
• حساب‌رسان باید ارزیابی دقیق‌تری از خطرهای تحریف بااهمیت ارائه دهند. کسب شناخت و ارزیابی خطرهای تحریف بااهمیت در سطح صورت‌های مالی و در سطح ادعاهای مربوط با اجرای روش‌های ارزیابی خطر، الزامی است.

• خطر تحریف بااهمیت شامل خطر کنترل و خطر ذاتی است که هر دو متغیر مستقل می‌باشند. آنها خطرهای مشتری هستند، نه حسابداران رسمی. از طرف دیگر، خطر حساب‌رسی شامل ارائه اظهارنظر مقبول نسبت به صورت‌های مالی دارای تحریف بااهمیت است. حسابداران رسمی خواستار ارائه اظهارنظر قابل اتکا (یا سطح بالا) از لحاظ اطمینان بخشی می‌باشند، از این‌رو کاهش خطر حساب‌رسی به سطح پایین ضروری است. تنها روش حسابداران رسمی برای کاهش خطر کنترل، هدایت خطر عدم کشف (خطر اینکه روش‌های حساب‌رسی تحریف را کشف نکند) به سطحی پایین است. به طور کلی، خطرهای بالاتر تحریف مستلزم کار بیشتر به منظور کاهش خطر عدم کشف است.

با شروع فصل پرمشغله‌ی کاری پیش‌رو، حساب‌رسان برای اولین بار با استانداردهای حساب‌رسی ۱۰۴ تا ۱۱۱ (لازم‌الاجرا از تاریخ ۱۵ دسامبر ۲۰۰۶ و بعد از آن) کار خواهند کرد. استانداردهای ارزیابی خطر یادشده، بر اهمیت بازگشت به مبانی روش‌های حساب‌رسی خوب تاکید دارد، بنابراین به سادگی، اکثر روش‌ها بر عملیات موجود حساب‌رسی تاکید دارد. به عنوان مثال، اکثر تئوری‌های مورد استفاده در استانداردهای ارزیابی ریسک، همانند استاندارد حساب‌رسی شماره ۹۹ در خصوص مسئولیت حساب‌رسان در ارتباط با تقلب در حساب‌رسی صورت‌های مالی، است.

با این وجود، حساب‌رسان باید آگاه باشند، استانداردهای جدید در دستیابی به اهداف، حاوی تغییرات بااهمیتی برای عملیات حساب‌رسی است. شامل:

• حساب‌رسان باید شناخت عمیق‌تری از واحد مورد رسیدگی و محیط آن کسب نمایند، مانند کنترل‌های داخلی به منظور شناسایی خطرهای تحریف بااهمیت صورت‌های مالی و آنچه واحد

درکی عمیق تر، شامل ارزیابی استحکام طراحی کنترل‌های داخلی نایل آیند. به موازات اینکه موسسات حسابرسی برای جاری سازی استانداردهای جدید ارزیابی خطر آماده می شوند، بهتر است پیشنهادها زیر را نیز به یاد داشته باشند:

کوزور (COSO)² را ملاحظه کنید. چارچوب مفهومی کوزو مبنای درک سیستم کنترل‌های داخلی مشتری است. قبل از جاری سازی استانداردها یا تمرین و ممارست همکاران بر روی آنها، مطمئن شوید که شرکا و همکاران این چارچوب را درک می کنند (برای یادگیری بیشتر به www.coso.org مراجعه نمایید). حسابرسان قادر به نتیجه گیری درباره‌ی استحکام طراحی کنترل‌های داخلی مشتری نخواهند بود مگر اینکه با الزامات یک سیستم اثربخش آشنایی داشته باشند که موضوع یاد شده در چارچوب مفهومی تشریح شده است. به عنوان بخشی از فرآیند حسابرسی، حسابرسان باید چگونگی ارتباط پنج مرحله کنترل‌های داخلی کوزو در واحد تجاری را مورد ارزیابی قرار دهند.

حسابرس نمی تواند بخشی از سیستم کنترل داخلی مشتری محسوب شود. این الزامات اخیراً تحت استاندارد حسابرسی شماره ۱۱۲ در خصوص مرتبط ساختن کنترل‌های داخلی با موارد شناسایی شده در

حسابرسی، تدوین شده است. از بابت پیاده سازی این استاندارد جدید، توجه به موضوع یاد شده در برنامه ریزی موسسات حسابرسی، اهمیت دارد.

منابع در دسترس:

واحد آموزش شرکتهای خصوصی (PCPS)³ و جامعه حسابداران رسمی امریکا (AICPA) برای اعضا، تعداد زیادی ابزار پیاده سازی استانداردهای جدید را فراهم نموده که در آدرس زیر در دسترس است:

<http://pcps.aicpa.org/Resources/Keeping+Up+With+Standards/Risk+Assessment+Standards+Implementation+Guidance.htm>

همچنین حسابداران رسمی می توانند برای کسب اطلاعات بیشتر در مورد یادگیری استانداردها و ابزارهای زیر به آدرس www.aicpa.org/risk مراجعه نمایند:

- راهنمای حسابرسی یک حسابدار رسمی، "ارزیابی و برخورد با خطر حسابرسی در حسابرسی صورتهای مالی."
- آماده باش حسابرسی خطر، "شناخت استانداردهای جدید مرتبط با ارزیابی خطر"

- دو دوره خود آموز آموزش حرفه ای مستمر (CPE)⁴ و توصیه های عملیاتی

فنی جدید

استانداردهای ارزیابی خطر:

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۴، تغییرات بیانیه استانداردهای حسابرسی شماره ۱

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۵، تغییرات بیانیه استانداردهای حسابرسی شماره ۹۵، استانداردهای حسابرسی پذیرفته شده

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۶، شواهد حسابرسی

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۷، اهمیت و خطر حسابرسی در اجرای حسابرسی

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۸، برنامه ریزی و سرپرستی

استاندارد حسابرسی شماره ۱۰۹، تشخیص و ارزیابی خطرهای تحریف با اهمیت از طریق شناخت واحد تجاری و محیط آن

استاندارد حسابرسی شماره ۱۱۰، اجرای روشهای حسابرسی در برخورد با خطرهای ارزیابی شده و ارزشیابی شواهد حسابرسی کسب شده

استاندارد حسابرسی شماره ۱۱۱، تغییرات بیانیه استانداردهای حسابرسی شماره ۳۹، نمونه گیری حسابرسی ■

منبع: سایت جامعه حسابداران رسمی امریکا

پی نویس ها:

۱- این استاندارد در واکنش به رسوایی های حسابداری در انرون، ورلد کام، ادلفیا و تایکو تصویب شد. این استاندارد با توجه به ملاحظات مرجع تدوین استانداردهای بین المللی حسابرسی و خدمات اطمینان بخشی (IAASB) تدوین شده است.

۲- کمیته سازمانهای حامی کمیسیون گزارشگری مالی متقلبان (The Committee Of Sponsoring Organizations of the treadway commission) در سال ۱۹۸۵، به منظور حمایت از کمیسیون ملی گزارشگری مالی متقلبان (که با نام مدیر و موسس آن جیمز تردوی شناخته می شود)، تشکیل شد و یک نهاد خصوصی مستقلی است که به توسعه چارچوب مفهومی و ارائه رهنمود مدیریت خطر واحدهای تجاری، کنترل های داخلی و پیشگیری از

تقلب می پردازد. آن نهاد همچنین پیشنهاداتی را برای شرکت های سهامی عام و حسابرسان مستقل آنها، برای سازمان بورس و اوراق بهادار ایالات متحده و دیگر قانونگذاران و نهادهای دانشگاهی ارائه می دهد. نهاد مذکور به طور مشترک از طریق پنج نهاد حرفه ای که دفتر مرکزی آنها در ایالات متحده است تأمین مالی می شود آن نهادها عبارتند از: انجمن حسابداری امریکا، انجمن حسابداران رسمی امریکا، انجمن حسابرسان داخلی، انجمن حسابداران مدیریت و مدیران مالی بین المللی.

3-The Private Company Practice Section

4-Continuing Professional Education

تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار

چه‌گونه حرفه و سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری مرتبط‌تری بسازیم؟

حمید حقیقت، امیرهادی معنوی مقدم

حسابداران شاغل در کسب‌وکار:

بخشی از حرفه‌ای حسابداری

از بین تقریباً ۲/۸ میلیون حسابدار حرفه‌ای (اعضای سازمان‌های عضو IFAC)، حداقل ۱/۵ میلیون نفر در حوزه‌ی تجارت، صنعت، بخش عمومی و غیرانتفاعی و دانشگاهی/آموزشی فعالیت می‌کنند (برای کسب اطلاعات بیشتر درباره‌ی حرفه، به «پیوند ۱: حرفه‌ی حسابداری، پشت پرده‌ی آمار و ارقام» نگاه کنید).^۱ حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار بخش قابل‌توجهی از حرفه در سطح جهانی را تشکیل می‌دهند که تعدادشان به سرعت هم‌رو به رشد است. سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری بر اساس چارچوب‌های مختلف قانونی و مقرراتی فعالیت می‌کنند. اکثر اعضای بیشتر سازمان‌های عضو IFAC را حسابداران حرفه‌ای کلیه‌ی بخش‌ها تشکیل می‌دهند و تعداد کمی از سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری صرفاً بر حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار و حسابداری مدیریت متمرکز هستند.^۲ سایر سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری به کسانی که کار حرفه‌ای حسابداری را به دلیل کار در حوزه‌ی کسب‌وکار و یا بخش دولتی رها می‌کنند اجازه نمی‌دهند عضو آن سازمان‌ها باقی بمانند.

تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار، حمایت از آنها و پرورش مهارت‌هایشان یکی از فرصت‌هایی است که معمولاً سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری نادیده گرفته‌اند

فعالیت و تأثیرگذاری در اقتصاد ملی قوی‌تر را افزایش دهد. همچنین به سازمان حرفه‌ای حسابداری شما کمک می‌کند تا با نیازهای حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار و کسانی که این حسابدارها به آنها خدمات می‌دهند همگام باشد.

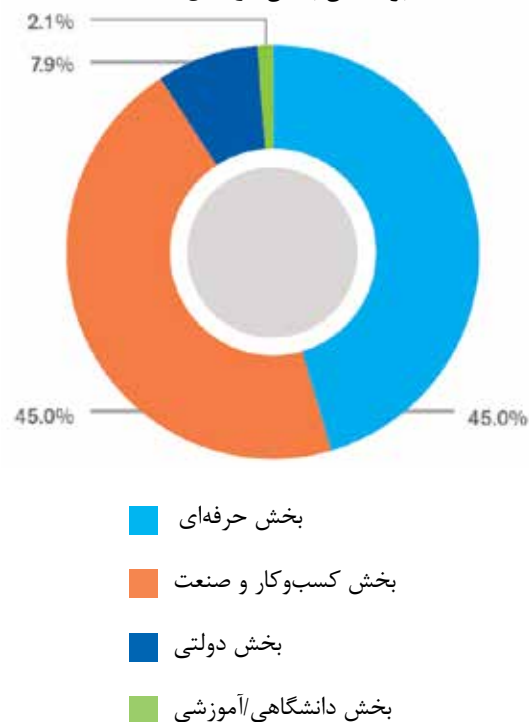
حسابداران شاغل در کسب‌وکار امکان ایجاد پایگاه عضویت گسترده‌تر و متنوع‌تر در سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری را فراهم می‌کنند که یکی از حوزه‌های کلیدی مورد تمرکز در تمام سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری است (برای کسب اطلاعات بیشتر، گزارش توسعه‌ی جهانی سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری را ملاحظه کنید).^۳ این راهنما از طریق تعامل مستقیم‌تر، به سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری کمک می‌کند تا از اعضای خود که به عنوان حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار فعالیت دارند، بهتر حمایت کنند. این راهنما بخشی از مجموعه راهنماهای ظرفیت‌سازی سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری است که شامل «استقرار حاکمیت: راهنمایی برای سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری»^۴ می‌شود.

حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار^۱ بخش مهمی از حرفه‌ی حسابداری در جهان هستند. حسابداران با انجام فعالیت در شرکت‌های بازرگانی، صنعتی، دولتی و بخش‌های غیرانتفاعی، از طریق نقشی که در رهبری و مدیریت، امور مالی، عملیات، ریسک و کنترل و ارتباط با ذی‌نفعان دارند، موفقیت سازمانی پایدار را رقم می‌زنند.

مشارکت آنها در حرفه‌ی حسابداری در سطح جهانی، منطقه‌ای و ملی به افزایش مرتبط بودن حرفه و ایجاد اعتماد به شرکت‌های تجاری و دولت منجر می‌شود که در نهایت مهر تأییدی بر نقش حرفه در ایجاد اقتصادهای قوی‌تر است.

در مواقعی که حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار بخشی از ساختار تصمیم‌گیری و راهبری سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری^۲ (PAO) نیستند، این سازمان‌ها در تعامل با این بخش از حسابداران دچار مشکل هستند. تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار، فرصت قابل‌توجهی را در اختیار سازمان حرفه‌ای حسابداری شما قرار می‌دهد تا گستره‌ی

عضویت سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری در IFAC بر اساس بخش در سال ۲۰۱۳

بیشتر سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری برای‌شان سخت است که با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار بعد از دریافت مدارک حرفه‌ای همگام بمانند.

نقش حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار

حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار، در کنار همتایان خود در بخش حرفه‌ای، از طریق ارائه اطلاعات مؤثر در تصمیم‌گیری به ذی‌نفعان داخل و خارج سازمان، از زنجیره تأمین گزارشگری تجاری پشتیبانی می‌کنند. علاوه بر نقش مهم‌شان در گزارشگری، بسیاری از آنها در راستای خلق، توانمندسازی و حفظ ارزش فعالیت می‌کنند (برای کسب اطلاعات بیشتر درباره نقش‌ها و مسئولیت‌های مختلف حسابداران شاغل در کسب‌وکار، به مطلب «شایستگی و استعداد: حسابداران حرفه‌ای در کسب‌وکار چه‌گونه موفقیت پایدار را رقم می‌زنند»

تعامل با حسابداران شاغل در کسب‌وکار باعث وحدت بیشتر حرفه شده و در نتیجه می‌تواند به توسعه حرفه و افزایش قابلیت آن برای خدمت‌رسانی در راستای منفعت عمومی و جامعه منجر شود

مراجعه کنید^۷.

حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار کارهای مختلفی در سطوح گوناگون انجام می‌دهند، از جمله:

- در سمت‌های رهبری و مدیریت مانند مدیر عامل، مدیر مالی ارشد یا رئیس امور مالی، مدیر عملیاتی ارشد، رئیس راهبری یا عملیات یا خزانه‌داری فعالیت دارند؛

- در امور عملیاتی مانند مدیر مالی واحد تجاری، تحلیل‌گر مالی یا عملکرد، حسابدار بهای تمام شده، مدیر منابع، مدیر پشتیبانی بازرگانی یا تحلیل‌گر سیستم‌ها؛

- در کنترل مدیریت مانند مدیر اطمینان‌بخشی، ریسک یا رعایت یا حسابرس داخلی و

- در حسابداری و واحد ارتباط با ذی‌نفعان مانند مدیر مالی گروه، رئیس واحد گزارشگری، مدیر واحد ارتباط با سرمایه‌گذاران، حسابدار مدیریت یا حسابدار مالی.

حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار در سازمان‌های مختلف در مکان‌های مختلف پراکنده هستند، تخصص‌های مختلفی داشته و به منابع اطلاعاتی انبوه دسترسی دارند. در نتیجه، حسابداران حرفه‌ای اغلب از سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری خود جدا می‌شوند که این امر به ضرر خود حسابداران، حرفه‌ای حسابداری، سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و در نهایت به ضرر جامعه است. در صورتی که به این مسأله توجهی نشود، حرفه‌ای حسابداری و سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری با مشکلاتی روبرو می‌شوند، از جمله:

- کاهش تأثیرگذاری در جامعه، با توجه به نقش حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار در راهبری صحیح، مدیریت بهتر و شفافیت بیشتر در سازمان‌ها؛

- کاهش درک عموم از ارتباط

سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و حسابداران حرفه‌ای؛

- اعضای که مهارت‌ها و شایستگی‌های چندانی ندارند نقش «شرکای تجاری» را در سازمان‌ها بر عهده می‌گیرند؛ و
- برای پر کردن این خلأ، سایر سازمان‌های حرفه‌ای پیش قدم می‌شوند.

اهمیت تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار

بسیج کردن حسابداران شاغل در کسب‌وکار و ارتباط با آن‌ها در قالب یک تشکل گروهی و قابل شناسایی مسأله‌ای چالش‌برانگیزی برای سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری است. تعامل معنادار با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار و حمایت از آنها، هم به نفع حرفه‌ای حسابداری و هم به نفع سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری است.

- نفع آن برای سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و حرفه‌ای حسابداری در سطح ملی به قرار زیر است:

- افزایش مرتبط بودن از طریق ایده‌های جدید برای پرورش مهارت‌های اعضا و حمایت ایجاد شده از طریق استفاده از مهارت‌ها و تجارب جدید در راهبری سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری؛
- روابط مستحکم‌تر بین سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و جامعه‌ی تجاری و بخش عمومی، که به شکل‌گیری چارچوب‌های شایستگی منجر می‌شود و نیازهای کارفرمایان را رفع می‌کند؛

- افزایش اعتبار و وجهه‌ی سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری در زمانی که رهبران ارشد تجاری و مالی که حسابداران حرفه‌ای هستند به عضویت این سازمان‌ها در می‌آیند و الگوی سایرین می‌شوند؛

- جذب دانشجویان مستعد به حرفه‌ی حسابداری از طریق ایجاد فرصت برای تعقیب مسیرهای شغلی

مختلف و جذاب؛

- نفوذ بیشتر و شهرت بیشتر نزد سازمان‌های دولتی و تنظیم مقررات که به افزایش توانایی سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری برای حمایت از استانداردها و مقررات مناسب با تجارت و بازار منجر می‌شود.

• نفع آن برای اقتصاد و جامعه به قرار زیر است:

- استانداردهای بالاتر رفتار اخلاقی در سازمان‌ها که به افزایش اعتماد به گزارشگری مالی و تجاری در بخش‌های دولتی و خصوصی و اقدامات ضد تقلب و فساد منجر می‌شود؛

- افزایش اعتماد به دلیل استفاده‌ی گسترده از بهروشن‌های تجاری و بهبود تعامل در زمینه‌ی مسائل حساس تجاری بین حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار، مقررات‌گذاران و نهادهای دولتی؛

- بهبود سواد مالی در حوزه‌ی تجارت و جامعه؛

- تأثیرگذاری بیشتر حرفه در راستای توسعه‌ی بین‌الملل که از اهداف توسعه‌ی پایدار سازمان ملل است.

- نفع آن برای حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار به قرار زیر است:

- فرصت‌هایی برای به اشتراک‌گذاری بهروشن‌های صنعت و تسهیل شبکه‌سازی و تأثیرگذاری بر خط‌مشی عمومی و مقرراتی در سطح محلی، منطقه‌ای و جهانی از طریق بهره‌گیری از تجارب و تخصص‌های گسترده و متنوع حسابداران عضو؛

- ایجاد شبکه‌ی حمایتی از کسانی که از کار در بخش حرفه‌ای به کار در بخش دولتی/خصوصی جا به جا می‌شوند و بالعکس؛

- تداوم توسعه‌ی مهارت‌های حرفه‌ای و فعالیت‌های خدماتی اعضا مانند مربی‌گری.

• نفع آن برای حرفه در سطح جهانی به قرار زیر است:

- ارتباط مستحکم‌تر با حرفه در سطح جهانی که فرصت‌هایی برای ایجاد محافل مؤثر جهت اشتراک‌گذاری ایده‌ها بین سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری، دولت و حرفه‌ی حسابداری را فراهم می‌کند.

تحقق موارد فوق بدون تعامل با حسابداران حرفه‌ای که در بخش‌های دولتی و خصوصی کار می‌کنند و بدون مشارکت آنها در راهبری و امور سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری، دشوار است. توصیه ما این است که مزایای تغییر یا حمایت از تغییر را در نظر بگیرید. در نهایت اینکه، تعامل با حسابداران شاغل در کسب‌وکار باعث وحدت بیشتر حرفه شده و در نتیجه می‌تواند به توسعه‌ی حرفه و افزایش قابلیت آن برای خدمت‌رسانی در راستای منفعت عمومی و جامعه منجر شود.

راهی که پیش روی سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری قرار دارد

تعامل

یکپارچگی

تشکیل گروه

یک سازمان حرفه‌ای حسابداری با راهبری خوب و منسجم که به رشد و حفظ انسجام حرفه‌ی حسابداری کمک می‌کند، از طریق ایجاد ثبات اقتصادی و رشد پایدار، در راستای منفعت عمومی خدمت‌رسانی می‌کند. سازمان موفق حرفه‌ای حسابداری نقاط قوتش را از نقشی که هر یک از اعضا و مؤسسه‌های عضو در حرفه دارند و از حس هویت، منافع و حقوق اعضای خود که به دلیل عضویت در آن سازمان به وجود آمده است، به دست می‌آورد.

تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار

برای اینکه حرفه‌ی حسابداری و

سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری از حسابداران حرفه‌ای حمایت کند و آنها را بر اساس تقاضا و انتظارات کارفرماها و جامعه‌ی تجاری آماده سازند، به تعامل بیشتر و معنادارتری نیاز است. باید در حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار این اطمینان بوجود آید که عضویت در سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری، برای‌شان ارزشی در پی دارد.

برای نشان دادن این ارزش، سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری می‌توانند حسابداران شاغل در کسب‌وکار، مشکلات و دغدغه‌های آنها را مدنظر قرار دهد که این مسأله در نهایت تفکر و فرهنگ سازمان را بالا می‌برد. مؤثرترین ابزار برای این کار مشارکت حسابداران شاغل در کسب‌وکار در ساختار راهبری سازمان است.

یکپارچگی در راهبری سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری

به کارگیری حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار در بدنه‌ی راهبری سازمان (یعنی شورا، هیئت مدیره، یا سایر کمیته‌های مربوطه) یکی از گام‌های مهم اولیه است. این مسأله نشان می‌دهد که سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری از زمینه‌های کاری حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار آگاه هستند و سعی دارند تا نیازهای آنها را تا حد امکان مدنظر قرار دهد.

تشکیل گروه ویژه

گام بعدی تشکیل گروهی از حسابداران حرفه‌ای در قالب انجمن، گروه مشاوره یا کمیته‌ی رسمی است که بخشی از ساختار راهبری سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری به حساب آید. این گروه، پس از تشکیل می‌تواند زیرساختی پایدار برای تعامل معنادار با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار باشد.

حسابداران حرفه‌ای اغلب از سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری خود جدا می‌شوند که این امر به ضرر خود حسابداران، حرفه‌ی حسابداری، سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری و در نهایت به ضرر جامعه است

تشکیل گروه حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار: گام‌ها و اصول راهنما

اطلاع‌رسانی مزایا

- رهبر و اعضای سازمان را به طور کامل از مزایای تعامل با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار و تشکیل یک گروه ویژه مطلع سازید.

تشکیل گروه

- بر اساس دستورعمل نهاد راهبری سازمان حرفه‌ای حسابداری خود، یک گروه، انجمن یا کمیته تشکیل دهید.
- رهبر و اعضای سازمان، مثلاً اعضای فعال در امور مالی، را به این گروه معرفی کنید.
- برای اطمینان از ترکیب متنوع و متوازن اعضا، اعضا را از بخش‌های مختلف شامل تجارت و صنعت، بخش‌های دولتی و غیرانتفاعی و دانشگاهی و نیز حسابداران شاغل در کسب‌وکار انتخاب کنید که پیش از این در ساختار راهبری سازمان تان عضو بوده‌اند.
- اهمیت اعضای که با حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار مرتبط‌اند و نیازهای آنها را می‌دانند، به یاد داشته باشید.
- اهداف شفاف و عملی تعیین کنید و ارتباط با کمیته‌ی حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار IFAC و اعضای آن برای اطمینان از همراهی با اهداف حرفه را مدنظر داشته باشید.
- اصطلاحات مرجعی تعریف کنید که حوزه‌ی مسئولیت را به شکل شفاف نشان می‌دهند و در جلسات و پروتکل‌ها از آنها استفاده کنید. بخش راهبری سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری می‌تواند اصطلاحات مرجع را تأیید کند.
- منابع انسانی لازم برای حمایت از این کارگروه را مدنظر داشته باشید. اگر به دنبال کمک برای تشکیل چنین گروهی هستید، می‌توانید از IFAC و سازمان‌های منطقه‌ای کمک بگیرید.

تعیین اهداف گروه

- برای حسابدارانی که در حوزه‌ی کسب‌وکار و بخش عمومی کار می‌کنند، وجهه و اعتبار ایجاد کنید تا شهرت سازمان حرفه‌ای حسابداری خودتان حفظ شود.
- برای مثال، از طریق ترویج و حمایت از حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار در زمینه‌ی گزارشگری تجاری و مالی باکیفیت و پایبندی آنها به راهبری خوب و روش‌های اخلاقی.
- از ایده‌ها و نظرات حسابداران شاغل در کسب‌وکار و کارفرمایان‌شان در تدوین برنامه و چارچوب شایستگی برای حسابداران حرفه‌ای استفاده کنید.
- از طریق آموزش تئوری و عملی مرتبط با حسابداری در بخش‌های دولتی و خصوصی، نیاز افراد به توسعه‌ی مهارت‌های حرفه‌ای را مد نظر قرار دهید.
- برنامه‌ای که نیازهای حسابداران شاغل در کسب‌وکار را در برداشته باشد شامل ترکیبی از رویدادهای شبکه‌سازی، رقابت‌ها و جوایز، رویدادها، رهبری فکری و راهنمایی در مسائل موضوعی و ارائه‌ی خط‌مشی عمومی در قوانین و مقررات آتی است.
- پشتیبانی و راهنمایی سودمند حرفه‌ای نیز می‌تواند شامل حمایت از توسعه‌ی شغلی، مثلاً از طریق یک برنامه‌ی ساختاریافته برای حمایت از رشد به عنوان رهبران مالی و پشتیبانی فکری، ارائه‌ی منابع و ابزارها شامل دسترسی به دروازه‌ی دانش جهانی IFAC¹ باشد.
- ترغیب ارتباط بین حسابداران حرفه‌ای محلی و بین‌المللی شاغل در کسب‌وکار به طوری که:
- حسابداران شاغل در کسب‌وکار از طریق سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری، ارتباط بیشتری با سازمان‌های منطقه‌ای و IFAC داشته باشند که به آنها کمک می‌کند تا حس کنند بخشی از یک جامعه‌ی جهانی هستند و صدای‌شان در آن جامعه شنیده می‌شود؛
- جلسات تبادل ایده و گفت‌وگوهای میان فرهنگی درباره‌ی مشکلات و بهر‌وش‌های غالب در سراسر جهان شکل بگیرد و این امر تسهیل شود؛ و
- سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری بتوانند از منابع IFAC و سازمان‌های منطقه‌ای جهت پشتیبانی از ارائه‌ی خدمات به حسابداران حرفه‌ای شاغل در کسب‌وکار استفاده کنند.
- فراهم کردن فرصت‌های شبکه‌سازی و فرصت‌هایی برای اشتراک‌گذاری تجارب اعضا
- این مسأله مبنایی برای خدمات حمایتی جدید مانند اشتراک‌گذاری بهر‌وش‌ها و ایجاد برنامه‌های مربی‌گری شکل می‌دهد.
- ایجاد تشکلی مؤثر بین سازمان‌های حرفه‌ای حسابداری، مقامات دولتی و حسابداران شاغل در کسب‌وکار از طریق:
- شناسایی مسائل خط‌مشی‌های عمومی که کسب‌وکارها و صنایع با آنها مواجه است، مثلاً خط‌مشی‌های مالیاتی و مالی دولت یا مسائل گزارشگری مالی؛
- ایجاد چشم‌انداز برای حسابداران شاغل در کسب‌وکار در زمینه‌ی رویه‌های فعلی، از قبیل کیفیت و اثربخشی رویکردهای راهبری، مدیریت ریسک، کنترل داخلی و کیفیت حسابرسی؛
- مشارکت در فعالیت‌های توسعه‌ی بخش دولتی و خصوصی از طریق حمایت، انجمن‌های نمایندگی و مشارکت در کمیته‌های دولتی مرتبط. ■

پی‌نو‌یس‌ها:

1- Professional accountants in business (PAIB)

2- Professional accountancy organizations (PAOs)

3- <http://www.ifac.org/publications-resources/professional-accountancy-organization-global-development-report>

4- <http://www.ifac.org/publications-resources/establishing-governance-guide-professional-accountancy-organizations>

5- <https://www.ifac.org/publications-resources/nexus-1-accountancy-profession-behind-numbers>

۶- این شامل برخی اعضای IFAC از جمله: انجمن حسابداران خبره مدیریت (انگلستان)، انجمن حسابداران رسمی مدیریت سريلانكا، انجمن حسابداران بهای تمام شده در هند، انجمن حسابداران بهای تمام شده و مدیریت در بنگلادش و انجمن حسابداران مدیریت (آمریکا) از میان سایر اعضا می‌باشد.

7- <https://www.ifac.org/publications-resources/competent-and-versatile-how-professional-accountants-business-drive-sustainab>

8- <http://www.ifac.org/global-knowledge-gateway>

حسابرسی مبتنی بر عملکرد و مسئولیت پاسخ‌گویی در سطح اتحادیه‌ی اروپا

علی رضا خجسته، بهروز شفائی زاده

سیستم بودجه‌بندی بر مبنای عملکرد در سطح کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا این نتیجه را بدست می‌دهد که تحقق کامل شفافیت نسبت به ارزش افزوده اروپا، مستلزم گسترش دامنه‌ی استفاده از این سیستم بودجه‌بندی خواهد بود.

استفاده کامل‌تر از سیستم بودجه‌بندی بر مبنای عملکرد، شامل شکستن مرزهای ملی و ورود به صندوق‌های تامین منابع مالی اتحادیه‌ی اروپا، مصرف نتیجه‌گرایی بودجه به جای تامین کامل نرخ‌های جذب بودجه در سطح ملی، کاهش ساختار حسابرسی رعایت در راستای استفاده از اطلاعات غیر مالی در مسیر یادگیری و بهینه‌سازی، و عدم حرکت در مسیر ساختار شاخص‌های کلیدی عملکرد «متحدالشکل» (برنینک میجر، ۲۰۱۶).

حال این اتحادیه به عنوان گام بعدی در راستای ارزش‌یابی سطح ارزش افزوده‌ی کشورهای عضو و نیز سنجش میزان پاسخ‌گویی مدیران نسبت به این مهم، استفاده از سیستم حسابرسی مبتنی عملکرد را در دستور کار خود قرار داده است. تا از این طریق هم بتواند پاسخ‌گوی نیاز کشور برای دستیابی به ابزار قوی برای ارزش‌یابی مسئولیت پاسخ‌گویی مدیران بوده و هم بتواند

تعامل با
حسابداران
حرفه‌ای شاغل
در کسب‌وکار،
حمایت از آنها
و پرورش
مهارت‌هایشان
یکی از
فرصت‌هایی
است که معمولاً
سازمان‌های
حرفه‌ای
حسابداری
نادیده گرفته‌اند

که به گفته ایجیری اگر بر مبنای مسئولیت پاسخ‌گویی بنا شده باشد، می‌تواند جریان صحیح اطلاعاتی بین پاسخ‌گو و پاسخ‌خواه برقرار کند و از حقوق هر دو طرف حمایت کند (کردستانی و نصیری، ۱۳۸۸).

امروزه گسترش فرهنگ پاسخ‌گویی، مسئولان (در مقام پاسخ‌گو) و شهروندان (در مقام پاسخ‌خواه) خواستار اطلاعات بیشتری همچون نتایج یا بروندادها، اثر بخشی، کارایی و قیمت تمام‌شده فعالیت‌های مندرج در بودجه دولت هستند (باباجانی، ۱۳۸۸).

بعلاوه شالوده‌ی نظام حسابداری در بخش دولتی و غیر دولتی بر مفهوم مسئولیت پاسخ‌گویی قرار دارد بر اساس این مفهوم، دولت‌ها باید در برابر شهروندان پاسخ‌گو باشند و بتوانند فرایند جمع‌آوری منابع مالی و نحوه‌ی مصرف این منابع را به گونه‌ای مناسب توجیه کنند (امیر اصلانی، ۱۳۷۹).

کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا، در سالهای اخیر تلاش‌های گسترده‌ای را برای استقرار سیستم بودجه‌بندی عملکرد در سه سطح کوچک^۱، میانی^۲ و بزرگ^۳ به منظور ارزش‌یابی ارزش افزوده ایجاد شده توسط کشورهای عضو این اتحادیه، شکل داده است. بررسی پیاده سازی

مقدمه

مردم سالاری ایجاب می‌کند دولت‌ها در برابر مردم که قدرت را به آن‌ها تفویض کرده‌اند، پاسخ‌گو باشند. مردم حق دارند با استفاده از حقوق شهروندی و حق پاسخ‌خواهی از نحوه‌ی مصرف منابع مالی عمومی و کارایی و اثربخشی برنامه‌های مقامات منتخب و میزان تاثیر اجرای برنامه‌های یاد شده در ارتقای سطح رفاه خویش، آگاه شوند. بنابراین، مدیران دولتی باید در برابر تصمیم‌هایی که می‌گیرند و اقداماتی که انجام می‌دهند، پاسخ‌گو باشند. پاسخ‌گویی بدون بهره‌گیری از یک سیستم اطلاعاتی مناسب، امکانپذیر نمی‌نماید.

سیستمی که در واقع یک جریان منصفانه و صحیح اطلاعاتی را بین دولت به عنوان پاسخ‌گو و مردم و نمایندگان ایشان به عنوان پاسخ‌خواه برقرار کند و به پاسخ‌خواه این اطمینان را بدهد که دولت منابعی را که در اختیار می‌گیرد به نحوی مناسب و در جهت مصوب نمایندگان ایشان مصرف می‌کند.

به نظر می‌رسد سیستمی که چنین ویژگی داشته باشد، نظام حسابداری و گزارشگری مالی است. نظام حسابداری

حسابرسی مبتنی بر عملکرد و ارزش‌یابی

چالش‌های بسیار زیادی در خصوص حسابرسی مبتنی بر عملکرد در سطح اتحادیه‌ی اروپا وجود دارد، یکی از مهمترین آن‌ها؛ مشکلات گسترده در یافتن استانداردهای عینی برای ارزش‌یابی مباحث پیش‌رو مانند اخلاق، رفتار و ... می‌باشد. دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا یک موسسه فنی بوده و از آگاهی و هوشیاری لازم نسبت فعالیت در یک محیط سیاسی برخوردار است. این سازمان بایستی حداقل به طور غیر مستقیم در فرآیند تصمیم‌گیری سیاسی و مسئولیت پاسخ‌گویی مشارکت نماید. در حالی‌که، تمرکز مستقل، کارشناسی و گزینش شده این سازمان حائز اهمیت است، ولی؛ مطابق با دیدگاه بلام هانسن^{۱۱} (۲۰۱۶)، کافی به

رویکرد، حسابرسی مبتنی بر عملکرد به عنوان "ارزش‌یابی منطقی سیاست‌ها و رویه‌ها با استفاده از ارزش‌یابی عینی کارایی و اثربخشی" تعریف می‌شود. این سیستم حسابرسی هیچگونه ارزش‌یابی ذهنی نسبت به رویه یا سیاست خاص صورت ندارد از این رو "عاری از ارزش‌های ذهنی"^{۱۰} نامیده می‌شود. دومین رویکرد مورد توجه برنندزما، رویکرد مجادله‌گر در ارزش‌یابی سیاست‌ها و رویه‌ها است. این رویکرد، وابسته به الویت‌های سیاسی بوده و بر مبنای این رویکرد، فعالان بازار آن بخشی از اطلاعات را انتخاب می‌کنند که از ادعای آنان در مقابل تصمیمات آتی حمایت نماید. به طور خلاصه، این بررسی‌ها می‌توانند مبنای ارزش‌یابی منافع خاص باشند.

سیستم حسابرسی دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا، مدیریت کمک‌های مالی این اتحادیه را که در طول بحران مالی از طریق تسهیلات تراز پرداخت‌ها و سازوکار ثبیت مالی اروپا فراهم شده بود، مورد بررسی و آزمون قرار داد

آن‌ها را برای رسیدن به سطح مطلوب در حوزه عملکرد و مسئولیت پاسخ‌گویی یاری رساند.

بیان مسأله

برنینک میجر^۴ (۲۰۱۶)، بیان می‌دارد که دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا^۵ به صورت گام به گام در حال ارزیابی توسعه‌ی سیستم حسابرسی مبتنی عملکرد کارا است. همواره این بحث بین دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا و کمیسیون این اتحادیه وجود دارد. تمرکز توسعه‌یافته‌ی جاری بیانگر آن است که در این کمیسیون تأکید اصلی بروی سیستم حسابرسی مبتنی بر عملکرد بوده و به حسابرسی مالی و رعایت به عنوان مکمل این سیستم نگریسته می‌شود.

استانداردهای اینتوسای^۶ در خصوص سیستم حسابرسی مبتنی بر عملکرد و دستورالعمل دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا در این حوزه، مهمترین نقش را در شناسایی موضوعات مفید حسابرسی و روش‌شناسی عملیاتی؛ ایفا می‌کنند.

در کنفرانس سیستم حسابرسی مبتنی بر عملکرد اتحادیه‌ی اروپا در مارس سال ۲۰۱۶ میلادی این سؤالی در خصوص نحوه ارتباط بین حسابرسی مبتنی بر عملکرد مورد تعهد حسابرسان و ارزش‌یابی مدیران سازمانی مطرح گردید. سه نفر از اعضای شبکه ارزش‌یابی اتحادیه‌ی اروپا اقدام به تشریح جنبه‌های متفاوت ارزش‌یابی، شباهات‌ها و تفاوت‌های بین حسابرسی عملکرد و ارزش‌یابی پرداختند.

ارزش‌یابی رویه

برنندزما^۷ (۲۰۱۶)، اقدام به تشخیص ارتباط بین رویکرد منطقی^۸ و مجادله‌گر^۹ در ارزش‌یابی سیاست‌ها و رویه‌ها نمود. در رویکرد منطقی، تأثیرات رویه‌ها قابل اندازه‌گیری بوده و بخشی از فرآیند تصمیم‌گیری خواهند بود. طبق این

نظر نمی‌رسد. همانطور که حسابرسان نیازمند برخورداری از استقلال هستند، به همین میزان بایستی از دقت لازم برای توجه به مسائل برخوردار باشند. حال سؤال اینجاست که آیا حسابرسان بایستی به موقع و سریع به مسائل مهم و مخاطرات آمیز واکنش مناسب نشان داده و زنگ خطر را به صدا درآورند؟ چه مرجعی به آن‌ها اجازه برخورد مناسب را می‌دهد؟ و آیا یافته‌های حسابرسی منجر به دستیابی به نتایج خواهند شد؟

آدن^{۱۲} (۲۰۱۶)، مراحل چرخه‌ی سیاسی را توصیف نموده و حسابرسی مبتنی بر عملکرد و ارزش‌یابی را مقایسه می‌کند. نتایج مطالعه‌ی وی نشان می‌دهد که به طور کلی منافع استفاده از حسابرسی مبتنی بر عملکرد، احتمال استفاده از این سیستم را توسط سیاست‌گذاران در به کارگیری نتایج حسابرسی افزایش خواهد داد.

و به منظور سیاست‌گذاری موثر با استفاده از نتایج حسابرسی، آن‌ها بایستی در ارتباط طولانی با یکدیگر باشند. نتایج توصیه‌های حسابرسی نیز، باید در ساخت زبان گویاتر و قابل دسترس‌تر؛ مطرح گردند. ناتر^{۱۳} (۲۰۱۶)، به تشریح چیزی می‌پردازد که کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا در شرایط ارزش‌یابی مطابق با چارچوب چرخه سیاسی منظم و نوین؛ دنبال می‌نماید. به نظر می‌رسد که این ارزش‌یابی به عنوان ارزیابی عملکرد نسبت به رویه‌ها و سیاست‌های موجود برنامه هزینه کرد باشد. ابعاد جدید این مهم شامل نتایج بازخورد بهینه، کیفیت بهتر ارزیابی موثر، و مسئولیت هیات بررسی دقیق برای ارزیابی‌ها و ارزش‌یابی‌های موثر^{۱۴} خواهد بود.

گارسیا^{۱۵} (۲۰۱۶)، دبیر کل دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا، در تعریف ارزش‌یابی بیان می‌دارد:

"ارزش‌یابی عبارتست از نظم خاصی که هم به عنوان ابزاری در چرخه‌ی

سیاسی بوده و هم برای کنترل، مسئولیت پاسخ‌گویی و انجام قانونی مخارج عمومی، بسیار ارزشمند می‌باشد، ارزش‌یابی می‌تواند به عنوان مکمل ابزار حسابرسی مستقل دیده شود. به این صورت که دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا از این ابزار مهم برای مدیریت اجرایی موسسات اتحادیه‌ی اروپا استفاده می‌کند. همچنین، ارزش‌یابی، هدف و چشم‌انداز حسابرسی‌های دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا می‌باشد. برای مثال، گزارش حسابرسی مبتنی بر عملکرد دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا در خصوص ارزیابی‌های موثر"

وی تفاوت بین حسابرسی مبتنی بر عملکرد و ارزش‌یابی را چندان مربوط و با معنی ندانسته و مهمترین مسأله را توجه به این پرسش می‌داند که چگونه ارزش‌یابی و حسابرسی مبتنی بر عملکرد می‌توانند توأمان به ارزش تصمیمات سیاست‌گذاران بیافزایند؟

مسئولیت پاسخ‌گویی جدید برای دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا

دومین گزارش ویژه دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا (گزارش شماره ۱۸/۲۰۱۵، ۲۰۱۶)، بیانگر آن است که این دیوان در سال‌های اخیر در زمینه حاکمیت مالی و اقتصادی، اقدام به کسب ابعاد نوینی در حوزه مسئولیت پاسخ‌گویی نموده، و حسابرسان آن ابعاد را از طریق کسب مهارت حسابرسی؛ تامین می‌نمایند.

اتحادیه‌ی اروپا در سال ۲۰۰۸ میلادی با یک بحران مالی بسیار شدید در حوزه بدهی روبه‌رو گشت. این بحران که پیامد عوامل متعددی نظیر نظارت ضعیف در حوزه بانکداری، سیاست‌های ضعیف مالی، و تجارب ناموفق موسسات مالی و هزینه‌های بالای کمک‌های مالی آتی نهادهای بزرگ مالی بود؛ از دو جنبه دولت‌های عضو اتحادیه‌ی اروپا را درگیر نمود؛ اولاً، تأثیرگذاری بر کشورهای غیر

عضو حوزه یورو در سال‌های ۲۰۰۹-۲۰۰۸ میلادی و بعد از آن اثرگذاری بر کشورهای عضو اتحادیه‌ی اروپا.

سیستم حسابرسی دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا، مدیریت کمک‌های مالی این اتحادیه را که در طول بحران مالی از طریق تسهیلات تراز پرداخت‌ها و سازوکار تثبیت مالی اروپا فراهم شده بود، مورد بررسی و آزمون قرار داد. این سازوکار، به منظور کمک مالی کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا به بازار مالی با استفاده از بودجه این اتحادیه به عنوان ضمانت انجام کار صورت گرفت، بعد از آن نیز حسابرسی با تأکید بر نقش این کمیسیون در برنامه‌های کمک‌رسانی به کشورهای مجارستان، لتونی، رومانیف ایرلند و پرتغال عملیاتی شد.

همچنین، حسابرسان دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا به آزمون میزان مشارکت این کمیسیون با شرکا خود (بانک مرکزی اروپا در فرانکفورت و صندوق بین‌المللی پول در واشنگتن)، پرداختند. آنها علاوه بر گردآوری مدارک حسابرسی از طریق بازبینی دقیق اوراق و تجزیه و تحلیل‌های مستند، مصاحبه‌هایی را با کارکنان اجرایی کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا، مقامات ملی، بانک مرکزی اتحادیه‌ی اروپا و صندوق بین‌المللی ترتیب دادند. در این فرآیند حسابرسی، آن‌ها به بررسی نقش دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا، شرکای کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا و یا تصمیمات متخذه در سطح سیاسی این اتحادیه، مورد بررسی قرار ندادند.

نتایج حسابرسی

دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا دریافته است که این کمیسیون به دلیل عدم وجود علائم هشدار دهنده نسبت به نقاط ضعف اولیه در فرآیند مدیریتی، از آمادگی لازم نسبت به اولین درخواست کمک‌های مالی در خلال بحران مالی سال ۲۰۰۸ برخوردار نبودند. آن‌ها چهار

نظام
حسابداری
اگر بر مبنای
مسئولیت
پاسخ‌گویی بنا
شده باشد،
می‌تواند جریان
صحیح اطلاعاتی
بین پاسخ‌گو
و پاسخ‌خواه
برقرار کند و
از حقوق هر دو
طرف حمایت
کند

حوزه‌ی اساسی در خصوص رهبری این بحران توسط کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا را شناسایی کرده‌اند: رویکردهای متفاوت مورد استفاده، کنترل کیفی محدود، نظارت ضعیف و کمبود مستندسازی.

به منظور توضیح این نقاط ضعف، حسابرسان اقدام به شناسایی چند کشور نمونه با ویژگی‌های زیر کردند، عدم مقایسه پذیری در شرایط یکسان و دقت پایین در شماری از برنامه‌های کمک رسانی.

آن‌ها ضمن بررسی خود دریافتند که تیم کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا به طور مؤثر اسناد و مدارک اصلی را مورد بازبینی خود قرار نداده، در زمان انجام محاسبات اساسی مدارک تنها در داخل تیم مورد بررسی قرار گرفته، تلاش کارشناسان به طور گسترده مورد بررسی دقیق قرار نگرفته و نیز فرآیند بازبینی به خوبی مستند نشده است.

اگر چه، نتایج بررسی آن‌ها نشان

می‌دهد که دیوان محاسبات اتحادیه‌ی اروپا، علی‌رغم وجود ضعف‌های کارشناسی که منجر به تحمیل محدودیت‌های زمانی می‌شود؛ در زمینه‌ی توجه به وظایف مدیریتی جدید خویش برای اداره کردن برنامه‌های کمک رسانی و رسیدگی، موفق عمل کرده است. به بیان دیگر، این حسابرسان علی‌رغم وجود پاره‌ای از تاخیرات؛ دیگر نتایج مثبت نظیر برنامه‌های تامین کننده اهداف، کاهش گسترده نقاط ضعف، بهبود ضعف‌های ساختاری و موافقت کشورهای عضو اتحادیه با بسیاری از شرایط حاکم بر برنامه‌ها را مورد بررسی خود قرار داده‌اند.

حسابرسان به این مهم توجه دارند که شماری از نقاط ضعف شناسایی شده، هنوز به قوت خود باقی بوده و اینک کمیسیون اتحادیه‌ی اروپا با قدرت خاصی رویکردهای مدیریتی خویش را برای اداره نمودن کمک مالی، دنبال می‌کند.

نتیجه‌گیری

در این مقاله، پیشنهادها برای اتحادیه‌ی اروپا به منظور تضمین مدیریت مستحکم کمک مالی برای نیاز آتی اعضا به منظور پیاده سازی سیستم حسابرسی مبتنی بر عملکرد و در همین راستا ارزش‌یابی سطح پاسخ‌گویی مدیران مطرح گردید. برنیک میجر (۲۰۱۶)، بیان می‌دارد که مسئولیت پاسخ‌گویی در نقطه رجحان و برتری قرار دارد، چرا که به عنوان یک فرآیند دیده می‌شود. این فرآیند در مقابل پول، به دلایلی نظیر ابعاد حاکمیت مناسب، کارایی مدیریت و کسب نتایج، مسئولیت پاسخ‌گویی بیشتری را مطالبه می‌کند. اگر حسابرسان درصدد ارتباط با انتظارات شهروندان باشد، بایستی وارد بحث و گفتگو در خصوص ارزش‌های مورد نظر آن‌ها شوند. برای مثال، ارزش حاکمیت مناسب و نحوه تحقق آن. ■

منابع

۱. کردستانی، غلامرضا و محمود نصیری، کارایی گزارشگری مالی و ارتقای سطح مسئولیت پاسخ‌گویی در بخش عمومی، حسابدار، سال بیست و پنجم، شماره ۲۰۸ و ۲۰۹، ص ۵۸، تیر و مرداد ۱۳۸۸،
۲. باباجانی، جعفر. (۱۳۸۸). حسابداری و مسئولیت پاسخ‌گویی در بخش عمومی (مجموعه مقالات)، تهران، ترمه، چاپ اول،
۳. امیر اصلانی، حامی. (۱۳۷۹). به سوی دستیابی به یک چارچوب نوین، تهران، حسابرس، سال دوم، شماره ۷، ص ۵۴-۶۲.
4. ECA's financial and economic governance audit work, Special report N2015/18° Performance audit in focus: Financial assistance provided to countries in difficulties,
5. Performance audit and evaluation in the policy cycle: building blocks for better policy and regulation? At the invitation of Alex Brenninkmeijer, ECA Member, and with the participation of Eduardo Ruiz García, ECA Secretary-General, three academic experts and a European Commission official presented their views on the role of performance audit and evaluation in the political decision-making process 1 March 2016,
6. Performance Budgeting: A Discourse on EU Added Value 2nd annual EU Budget Focused on Results Conference, 2016,

پی‌نویس‌ها:

1- Micro	7- Brandsma	13- Naudts
2- Meso	8- Rational	14- Regulatory Scrutiny Board responsible for Impact Assessments and Evaluations
3- Macro	9- Argumentative	15- Garica
4- Brenninkmeijer (2016)	10- Value Free	
5- European Court of Auditors	11- Blom-Hansen	
6- INTOSAI	12- Aden	

به خصوص هنگام ارزیابی یک شرکت در یک صنعت تخصصی منجر می شود.

۵- اندازه گیری های عددی که ممکن است با توجه به عملکرد تاریخی یا مورد انتظار از وضعیت مالی یک شرکت، مستلزم شمول یا عدم شمول معیارهای تحت GAAP باشد.

پیشتر اشاره شد که در حال حاضر کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا بر موضوع استفاده ی فزاینده از معیارهای مالی خارج از GAAP تمرکز کرده است، چرا که معتقد است استفاده از این معیارها موجب گمراهی استفاده کنندگان و ارائه ی تصویری متفاوت نسبت به اندازه گیری های مالی تحت اصول عمومی پذیرفته ی حسابداری می شود. از این رو SEC استفاده از این معیارها را در شرایط ذیل منع کرده است:

۱- اندازه گیری های عملیاتی و آماری مانند تعداد واحد فروش یا تعداد کارکنان

۲- نسبت ها یا اندازه گیری های مالی که فقط تحت اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری امکان پذیر است مانند محاسبه ی حاشیه ی سود عملیاتی

۳- اندازه گیری های مالی مستلزم افشا تحت GAAP، مانند سود و زیان بخش های عملیاتی و کل دارایی های هر بخش

۴- اندازه گیری های تحت قوانین کمیسیون بورس و اوراق بهادار یا مقررات یک سیستم دولتی مانند اندازه گیری سرمایه یا ذخایر برآورد شده برای اهداف نظارتی

لازم به ذکر است کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا در تاریخ ۱۷ می ۲۰۱۶ یک کارگروه داخلی را برای نظارت بر استفاده از معیارهای خارج از GAAP ایجاد نمود و تفسیرهای جدید و به روز شده ی خود از موارد مورد قبول تحت معیارهای مالی خارج از GAAP را در قالب یک راهنما منتشر کرده است. از این رو شرکت ها و حسابداران آن ها باید در تعیین این که آیا استفاده از معیارهای مالی خارج از GAAP و افشا تحت آن می تواند باعث نقض راهنمای SEC و در نتیجه افزایش دعوی حقوقی علیه شرکت بشود، مراقب باشند.

www.accountingtoday.com، ۶ مارس ۲۰۱۷

معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری آمریکا، مقبول یا گمراه کننده؟

کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا SEC در پی رشد استفاده از معیارهای مالی به غیر از معیارهای مبتنی بر اصول عمومی پذیرفته ی حسابداری اعلام کرد، این افزایش به این دلیل است که شرکت ها معتقدند با استفاده از این معیارها قادر خواهند بود، نتایج عملیات مالی خود را به شکل دقیق تر و کامل تری گزارش نمایند. این موضوع در حالی است که شرکت ها فقط مجازند از معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری، به عنوان اطلاعات مکمل استفاده کنند و طبق اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری آمریکا، شرکت ها مجاز به استفاده از این معیارها در صورت های مالی و گزارش حسابرس مستقل خود نیستند. به نقل از پایگاه اطلاع رسانی (اکانتینگ تودی)، کمیسیون بورس و اوراق بهادار اخیراً بر مسئله ی افزایش استفاده از معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری توسط شرکت ها، متمرکز شده است. چراکه کمیسیون معتقد است، استفاده از این معیارها می تواند منجر به گمراهی سرمایه گذاران و ارائه ی تصویر غلط از فعالیت واحد تجاری باشد. الزامات کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا تحت قانون ساربینز- آکسلی، شرکت های سهامی را ملزم می نماید که اطلاعات مبتنی بر استفاده از معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری را تنها در یادداشت های توضیحی گزارش نمایند. همچنین با توجه به الزامات افشا و تطابق با قوانین SEC و سایر نهادهای استانداردگذار، نقش حسابداران در گزارشگری اطلاعات مبتنی بر معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری، بسیار حائز اهمیت است، چراکه آن ها قادر هستند به طور شفاف، منطق پشتوانه ی استفاده از معیارهای مالی خاص را توضیح دهند و از رعایت قوانین کمیسیون و بورس اوراق بهادار توسط شرکت ها اطمینان کسب نمایند. از جمله موارد استفاده از معیارهای مالی خارج از اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری می توان به موارد ذیل اشاره نمود:

۱- در شرایطی که واحد گزارشگر به واقع بینی و قضاوت بیشتری در گزارشگری مالی نیاز دارد.

۲- در شرایطی که مستلزم الزامات افشای قوی تری است.

۳- در شرایطی که باید تطابق روشن و صریحی بین اصول عمومی پذیرفته شده ی حسابداری و تعدیلات وجود داشته باشد.

۴- در شرایطی که سهام داران، سرمایه گذاران و بانکداران، استفاده از چنین معیارهایی را به عنوان یک ابزار تحلیلی ارزشمند تلقی می کنند، شرکت ها باید از معیارهای مالی خارج از GAAP به منظور ارائه ی شفاف تر گزارش های مالی و تکمیل گزارشگری خود تحت GAAP استفاده نمایند. اعتقاد بر این است که این معیارها راحت تر به فهم و تسهیل درک کاربران صورت های مالی از وضعیت مالی یک شرکت؛

بهبود دانش، مهارت و صلاحیت فنی حسابرسان داخلی در فرآیند ارزیابی ریسک از طریق دوره‌های مجازی آموزش فردی

دوره‌های آموزشی آماده نموده و به مدیر خود تحویل بدهد. این پروپزال به طور مثال باید دربرگیرنده‌ی موارد ذیل باشد:

- ۱- مبلغ ۲۰۰۰ دلار هزینه دوره‌ی آموزشی
- ۲- بین ۱۵۰۰ تا ۲۵۰۰ دلار هزینه سفر
- ۳- مدت دوره‌ی آموزشی ۴ روز کاری
- ۴- جمع مخارج حدود ۴۰۰۰ دلار

مدیر دپارتمان حسابرسی داخلی به احتمال بسیار زیاد پروپزال را نخواهد پذیرفت، چراکه بودجه‌ی کافی برای فرستادن حسابرس به چنین دوره‌ی آموزشی در دسترس نیست و مدیریت غیبت ۴ روزه‌ی حسابرس را قبول نمی‌کند. حال سوال این است که در چنین وضعیتی باید چه کرد؟ در هنگام بروز چنین شرایطی، به یک برنامه‌ی جایگزین نیاز است تا بتوان از طریق آن دوره‌های آموزشی مورد نیاز حسابرسان داخلی را در یک زمان مناسب، که مطابق با برنامه‌ی پر مشغله‌ی آنان باشد و با مخارج کمتری برآورده شود، فراهم نمود. این برنامه اخیراً توسط پایگاه اطلاعاتی **Audit Net** پیاده‌سازی شده است. پس از گذشت چندین سال، برنامه‌های آموزشی با کیفیت بالا در زمینه‌های حسابرسی داخلی، حسابرسی فن‌آوری اطلاعات، تحلیل داده، تقلب و غیره توسط این پایگاه اطلاعاتی، به شکل تحت وب تولید شده است. این دوره‌های آموزشی تحت وب به آسانی در دسترس قرار دارند و به حسابرسان داخلی به عنوان یک حرفه‌ی ریسک بنیان کمک می‌کند تا بتواند ریسک‌های پیش روی سازمان خود را به وضوح ببینند و در نتیجه ارزش بیشتری برای سازمان خود فراهم نمایند و حرفه‌ی حسابرسی داخلی را ارتقا دهند. گفتنی است با ثبت نام رایگان در سامانه‌ی **ondemand.criskacademy.com**، می‌توان به حوزه‌ی آموزشی مورد نیاز خود برای کسب دانش، مهارت و صلاحیت فنی دسترسی داشت.

www.auditnet.org، ۱ مارس ۲۰۱۷

است بر سازمان آن‌ها در برآورده ساختن اهداف‌شان تاثیر داشته باشد. برخی از حوزه‌ها که حسابرسان در آن نیاز به بهبود دانش، مهارت‌ها و صلاحیت فنی خود را دارند، عبارتند از:

- ۱- استفاده از تحلیل داده‌ها برای شناسایی تغییرات در محیط کسب و کار
- ۲- تکنیک‌های شناسایی ریسک و ابزارهای آن
- ۳- تکنیک‌های ارزیابی ریسک و ابزارهای آن
- ۴- چگونگی استفاده از اهرم فن‌آوری برای کمک به حسابرسان داخلی در فرآیند شناسایی و ارزیابی ریسک
- ۵- بهبود درک اولیه از حسابرسی فن‌آوری اطلاعات IT

پس از شناسایی نیازهای آموزشی، حسابرسان داخلی ملزم به یافتن راهی برای بهبود دانش، مهارت‌ها و صلاحیت‌های خود در این حوزه‌ها هستند. یافتن دوره‌های آموزشی مناسب برای برطرف کردن نیاز آموزشی یعنی برطرف کردن حدود ۶۰ درصد از نیازهای آموزشی یک حسابرس داخلی برای بهبود مهارت‌ها و دانش‌های خویش. پس از این مرحله حسابرسان داخلی باید پروپزال خود را برای ثبت نام و شرکت در

آن‌چه که حسابرسان داخلی را به حسابرسانی موثر تبدیل می‌کند، برخورداری از دانش لازم، مهارت‌ها و شایستگی‌هایی است، که در فرآیند ارزیابی‌های خود به کار می‌گیرند. در واقع برخورداری از این موارد نوعی بدهی حسابرسان به خود و سازمان‌هایشان است. این مفاهیم بارها و بارها در استانداردهای حسابرسی داخلی مورد بحث قرار گرفته است. حسابرسان داخلی این دانش‌ها، مهارت‌ها و صلاحیت‌های فنی را از طریق ابزارهای مختلفی به دست می‌آورند، اما یکی از مهم‌ترین آن‌ها از طریق آموزش‌های فردی است. بسیاری از سازمان‌ها بودجه‌ی آموزشی را قطع کرده اند یا حتی حسابرسان داخلی را ملزم نموده اند که با هزینه‌ی شخصی خود در دوره‌های آموزشی شرکت کنند. متأسفانه عدم توجه سازمان‌ها نسبت به مسئله‌ی آموزش حسابرسان داخلی، ذره‌ای از دامنهی مسئولیت حرفه‌ای آنان و تمایل حسابرسان داخلی به بهبود صلاحیت‌های حرفه‌ای‌شان نکاسته است. بنابراین جای سوال است که حسابرسان داخلی باید چه کنند؟

حسابرسان داخلی به‌خوبی می‌دانند که حوزه‌های مختلف کسب و کار به سرعت در حال تغییر است، و این تغییرات ممکن

توسعه‌ی خدمات از راه دور در راستای اجرای پروژه‌ی ارائه‌ی راهکارهای یک روزه

طبق اعلام مؤسسه‌ی حسابرسی، خدمات مشاوره و مالیات دیلویت، این مؤسسه متعهد شده است تا به عنوان بخشی از اجرای پروژه‌ای به نام ارائه‌ی راهکارهای یک روزه، تعداد مؤسسات مشاوره‌ای از راه دور و کارگاه‌های جدید از راه دور را در مناطق مختلف اضافه نماید و حدود ۳۰۰۰ جایگاه شغلی را برای مهندسان فن‌آوری در سال آینده در ایالات متحده آمریکا ایجاد نماید. پروژه‌ی ارائه‌ی راهکارهای یک روزه، نوعی خدمات مشاوره‌ای است که به عنوان یک ادغام‌کننده‌ی سیستم‌ها، ارائه دهنده‌ی خدمات مدیریت و نمایندگی فروش ارزش افزوده عمل می‌کند. این خدمت اخیراً به دامنه‌ی خدمات فن‌آوری محور دیلویت اضافه شده است. به عنوان یکی از بزرگترین سازمان‌های خدمات حرفه‌ای در جهان و یک رهبر شناخته شده در استفاده از فن‌آوری‌های جدید در کسب و کار، مؤسسه‌ی دیلویت نیازمند متخصصانی است تا بتواند پاسخگوی طیف گسترده‌ی مشتریان خود و نیازهای متنوع آنان باشد. مؤسسه‌ی دیلویت اعلام کرد، قصد دارد با استخدام

این دفاتر، شبکه‌ی موجود دیلویت از مجموع ۴۴ کارگاه فن‌آوری محور در سطح جهان، به شکلی چشم‌گیر گسترش پیدا خواهد کرد. دیلویت معتقد است با اضافه کردن این سرمایه‌گذاری قابل توجه به مجموعه‌ی خود، مشتریان خود را از خدمات تخصصی از راه دور و قابلیت‌های نوآورانه‌ی بیشتر بهره‌مند خواهد ساخت و آن‌ها را به قدرتی درونی برای موفقیت در یک اقتصاد فن‌آوری محور که با سرعت در حال حرکت است، مجهز می‌نماید.

www.accountingtoday.com

۲۷ مارس ۲۰۱۷

مهندسان فن‌آوری در سال آینده و با استفاده از فرآیند خدمات از راه دور، مشتریان خود را در زمینه‌ی مدیریت عملیات کسب و کارشان یاری نماید. تیم‌های کاری جدید بر ایجاد نوآوری در ارائه‌ی خدمات فن‌آوری محور از راه دور، برای فراهم نمودن راهکارهای شناختی و تحلیلی بیشتر برای مشتریان متمرکز خواهند بود. اکثریت مهندسان جدید خارج از سه کارگاه ارائه خدمات از راه دور که قرار است دیلویت، سال آینده در ایالت‌های اورلاندو، واشنگتن دی سی و نیویورک تاسیس نماید، فعالیت خواهند کرد. با تاسیس

عدم همکاری رؤسای سابق دیلویت برزیل با بازرسی‌های منظم PCAOB

نیست. وی بر پابندی مداوم به بالاترین استانداردهای حرفه‌ای در کار برای مشتریان دیلویت و تمرکز بر حصول اطمینان از قابلیت اعتماد کامل به کیفیت حسابرسی‌ها، اشاره نمود. در جریان اتهامات مطرح شده، هیأت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام، رئیس هیأت مدیره‌ی سابق مؤسسه‌ی دیلویت برزیل را به مدت پنج سال از ارتباط با مؤسسات ثبت شده در PCAOB محروم و به پرداخت ۳۵۰۰۰ دلار جریمه به عنوان مجازات مدنی محکوم کرد. همچنین مدیر عامل و شریک این مؤسسه به دلیل امتناع از بازرسی‌ها و ارائه‌ی اسناد و اطلاعات نادرست به بازرسان هیأت نظارت، به طور دائم از همکاری با مؤسسات ثبت شده در PCAOB منع شد. در پی احکام صادره از سوی هیأت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی، مدیر بخش بازرسی و اجرائیات PCAOB اذعان کرد، بازرسی‌های PCAOB بر علیه سوء رفتارهای اخلاقی در مؤسسات به شکلی جدی ادامه دارد و افرادی که حاضر به همکاری با بازرسی‌ها نباشند، با محرومیت‌های شدیدی روبرو خواهند شد.

www.accountingtoday.com، ۲۹ مارس ۲۰۱۷

هیأت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام PCAOB، مدیر عامل و رئیس هیأت مدیره‌ی سابق مؤسسه‌ی دیلویت برزیل را به دلیل عدم همکاری با بازرسی‌های منظم PCAOB متهم کرد. هیچ یک از این دو نفر این ادعا را تایید و رد نکرده‌اند و در حال حاضر هیچ گونه ارتباطی با مؤسسه ندارند.

گفتنی است، هیأت نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام در ماه دسامبر سال گذشته دستور بررسی قانونی مؤسسه‌ی دیلویت برزیل را صادر کرد، در جریان رسیدگی‌ها مشخص شد این مؤسسه و برخی از مقامات آن به تلاش برای سرپوش گذاشتن بر نقض حسابرسی با استفاده از تغییر نادرست اسناد و ارائه‌ی شهادت دروغ به بازرسان مبادرت ورزیده‌اند.

شریک مؤسسه‌ی دیلویت در بیانیه‌ای اعلام کرد، رفتار افراد درگیر در این پرونده با فرهنگ سازمانی مؤسسه‌ی دیلویت سازگار نبوده و ضمن تاکید بر عدم همکاری دیلویت با این افراد اذعان نمود، دو موضوع مشتریان و رفتار حرفه‌ای در مؤسسه‌ی دیلویت بسیار جدی است و رفتارهای غیر اخلاقی در این مؤسسه به هیچ وجه قابل تحمل

جایگاه احساسات در کار حسابرسان داخلی

حرکت شرکت در مسیر ارزش‌های سازمانی، ترس ذی‌نفعان را از تهدیدهای پیش روی آنان را حذف می‌کند.

۸- نترسیدن از اشتباهات

گرچه حسابرسان داخلی مرتکب اشتباه ساده نمی‌شوند، ولی نباید از ارتکاب به اشتباه هراس داشته باشند. این نوع رویکرد سبب می‌شود مقابله با اشتباهات و جلوگیری از آن‌ها ساده تر باشد.

۹- حفظ تمرکز

حسابرسان داخلی باید تمرکز خود را بر مسائل و ارزش‌های سازمانی حفظ نمایند و احساساتی را که مانع از ثابت قدم ماندن در مسیر تمرکز می‌شود، شناسایی نمایند.

۱۰- عدم ایجاد مانع بر سر راه تیم کاری

حسابرسان داخلی نباید بر سر راه تیم کاری خود مانع ایجاد کنند. آن‌ها باید بدانند آن‌چه که به تیم حسابرسی اعتماد به نفس لازم را برای حل چالش‌ها و قدرت مورد نیاز را برای به جلو راندن شرکت می‌دهد، چیزی نیست به جز تعامل و همکاری با یکدیگر.

۱۱- عدم هراس از ایجاد ارتباط

حسابرسان داخلی از ورود به ارتباطات کاری ایمن و بی خطر با دیگران نمی‌هراسند. زیرا آن‌ها می‌دانند، ارتباطات ایمن منجر به شفافیت بیشتر در مسائل پیش روی آنان می‌شود.

۱۲- پرهیز از سردرگمی

حسابرسان داخلی باید بدانند که سردرگمی و افکار غیرمنتظره دشمن آن‌ها محسوب می‌شود. آن‌ها باید درک کنند، شرط موفقیت تیم کار حسابرسی داخلی، ایجاد یک محیط ایمن و عاری از هرگونه آشوب است.

۱۳- عدم واگذاری مسئولیت خود بر

عهده‌ی دیگران

حسابرسان داخلی می‌دانند ایجاد یک تیم کاری اثر بخش بسیار چالش برانگیز است و کارهای زیادی را که باید انجام شود، در بر می‌گیرد، پس باید در اجرای نقش و مسئولیت خود به مرحله‌ی رضایت شخصی برسند.

www.accountingtoday.com

۲۹ مارس ۲۰۱۷

۳- عدم ترس از تفاوت‌ها و تضادها

تفاوت آراء در موضوعات مختلف وجود دارد و حسابرسان داخلی نباید از این تفاوت‌ها اجتناب کنند. آنان باید پذیرای تفاوت در دیدگاه‌ها و نظرات باشند و با هرگونه انعطاف پذیری در کشف دیدگاه‌های جدید موافقت نمایند.

۴- عدم تسلیم شدن در مقابل سختی‌ها

حسابرسان داخلی نباید در مقابل مسائل و مشکلات سخت پیش روی خود به سادگی تسلیم شوند. آنان می‌دانند تنها چیزی که بین آن‌ها و شفافیت کامل فاصله می‌اندازد قطع چنین احساسی است.

۵- عدم تردید در پرسیدن سوال

حسابرسان داخلی حرفه‌ای هرگز از تعداد سوالاتی که باید بپرسند، شکایت نمی‌کند. از آنجا که آن‌ها می‌دانند راه اتصال و تعامل با دیگران، ورود به یک مکالمه از طریق پرسش است.

۶- در دسترس بودن، پاسخگو بودن و

متعهد بودن

حسابرسان داخلی هرگز نباید سه اصل در دسترس بودن، پاسخگو بودن و متعهد بودن را فراموش کنند. زیرا آنان می‌دانند که پاسخگویی به ایمیل‌ها و تماس‌های مخاطبان، ارتباط آن‌ها را پایدار و ایمن می‌سازد و پیام روشنی است که نشان می‌دهد، آنان همیشه برای کمک در دسترس هستند.

۷- جلوگیری از ایجاد ترس در افراد

تیم حسابرسی داخلی با اطمینان بخشی از

حسابرسان داخلی با کاری سخت برای ورود به یک تیم کاری و کسب اعتماد و شفافیت در مدت زمان محدود روبرو هستند. آن‌ها می‌دانند که راه موثر و کارآمد برای به دست آوردن اعتماد، کسب آن از طریق روابط احساسی است. احساسات یک نقطه‌ی کلیدی در کار هر حسابرس داخلی است. برای آغاز فرآیند مدیریت ریسک و ارزیابی حاکمیت شرکتی به سطح بالایی از شفافیت نیاز است که می‌تواند تا حد زیادی از روابط احساسی، حاصل شود. در کار با حسابرسان داخلی و کمیته‌ی حسابرسی هیأت‌مدیره، مسائل احساسی وجود دارد که توسط حسابرسان داخلی مورد توجه قرار نمی‌گیرند. در ذیل به این موارد اشاره می‌شود:

۱- عدم احساس گناه و ملامت کردن خود

حسابرسان داخلی نباید در کار خود را مقصر دانسته و ملامت کنند. زمانی که افراد احساس گناه می‌کنند، حالت تدافعی به خود می‌گیرند و شروع به پنهان کردن اطلاعات برای حفظ امنیت خود می‌آورند.

۲- دوری از جهش ناگهانی به نتیجه‌گیری

حسابرسان داخلی نباید در کار خود سریع به سمت نتیجه‌گیری حرکت کنند، بلکه آن‌ها باید احساسات خود را مدیریت کنند تا بتوانند خود را برای شنیدن تمام جنبه‌های یک موضوع آماده نمایند. با چنین رویکردی حسابرسان داخلی، قادر خواهند بود با احتمال بالاتری محتوای واقعی مسائل را به شکل دقیق‌تر تعیین نمایند.

تأثیر ارائه خدمات اطمینان بخشی ترکیبی توسط گروه‌های مختلف بر فرآیند حسابرسی داخلی

فرآیند اطمینان بخشی خواهد شد. بر اساس به‌روز رسانی‌های اخیر استانداردهای انجمن حسابرسان داخلی IIA، ما باید با ترکیب تلاش‌های گروه‌های مختلف در برنامه‌ریزی حسابرسی و گزارشگری کمیته‌ی حسابرسی، از پوشش مناسب و به حداقل رساندن تکرار فعالیت‌ها، اطمینان حاصل نماییم. هدف از توجه انجمن حسابرسان داخلی به این موضوع افزایش آگاهی از تغییرات اخیر استانداردهای حسابرسی داخلی در زمینه خدمات اطمینان بخشی، شناسایی فرصت‌ها برای اتخاذ فرآیندهای اطمینان بخشی ترکیبی (توسط گروه‌های مختلف) و یافتن فرصت‌هایی به منظور استفاده‌ی اهرمی از فن‌آوری برای تسهیل فرآیند خدمات اطمینان بخشی ترکیبی است.

www.auditnet.org، ۶ مارس ۲۰۱۷

بسیاری از تیم‌های کاری دیگر، در یک سازمان به سمت یک هدف مشترک برای ارائه خدمات مشاوره و اطمینان بخشی به مدیریت در راستای حمایت از تصمیم‌گیری‌ها و فرآیند کاهش ریسک در تلاش‌اند. این در شرایطی است که تمام این تیم‌ها تمایل دارند در یک دژ جداگانه به فعالیت بپردازند و این موضوع باعث استیصال تیم حسابرسی داخلی در اجرای اثر بخش

خدمات اطمینان بخشی ترکیبی عبارتی است که در چندین سال اخیر بارها و بارها شنیده شده است. این عبارت بیانگر رویکردی هماهنگ شده و ترکیبی از سوی تمام گروه‌هایی است که اطمینان می‌دهند آیا نحوه‌ی برخورد مدیریت با ریسک‌های کلیدی سازمان به شکلی مناسب و منطقی صورت می‌پذیرد یا خیر. این فرآیند مانند فرآیند مدیریت ریسک برای سالیان متمادی توسط سازمان‌های موفق اجرا می‌گردد. امروزه گروه‌های مختلفی در یک سازمان، در سایه‌ی چتر حاکمیت شرکتی فعالیت دارند که بعضاً شاهد تداخل در مسئولیت این گروه‌ها و تیم‌های کاری در سازمان‌ها هستیم. تیم حسابرسان داخلی، تیم مدیریت منابع سازمانی، تیم امنیت اطلاعات، تیم ناظر بر اجرای قانون ساربینز-آکسلی و

گزارش CBOK از پررنگ شدن نقش مدیران ارشد حسابرسی داخلی

روابط قابل اعتماد و پربازدهی ساخت، که به مدیریت ریسک‌ها و برآورده ساختن نیازهای سازمانی کمک نماید. گفتنی است، این گزارش تفسیری روشن از دیدگاه ذی‌نفعان سازمان را ارائه می‌دهد و به فهرستی از اقدامات، که باید برای موفقیت در حوزه‌های کلیدی فعالیت سازمان‌ها انجام شود، اشاره می‌کند. در این راستا از مدیران ارشد حسابرسی داخلی درخواست می‌شود تا مستقیماً خود را نسبت موضوعات مورد انتظار ذی‌نفعان سازمان متعهد دانسته و با بهبود دامنه‌ی نقش‌های خود، راه‌کارهایی را بیابند، که به خلق ارزش برای ذی‌نفعان سازمان منجر شود.

na.theiia.org، 23 مارس

2017

بینشی کلیدی در کمیته‌های حسابرسی و مدیریت سازمان برای انتخاب و به کارگماردن مدیران ارشد حسابرسی داخلی تواناست. زیرا آنان به مدیران ارشد حسابرسی داخلی نیاز دارند که درک بالایی از محیط تجاری پیرامون خود داشته باشند و ضمن برخورداری از مهارت‌های رهبری، بتوانند اولویت‌های رقابتی را مدیریت نموده، و بر فرهنگ سازمانی تأثیرگذار باشند. بر طبق نتایج نظرسنجی به عمل آمده از ۱۱۰۰ عضو هیأت مدیره، مدیر عامل و مدیر مالی ۲۳ کشور، درک کیفیت از دیدگاه ذی‌نفعان، مهم‌ترین بینشی است که یک مدیر ارشد حسابرسی داخلی باید به آن مجهز باشد. زیرا تنها با چنین نگرشی می‌توان

در حال گسترش نقش‌های حسابرسان داخلی و دامنه‌ی وظایفی است که مدیریت و هیأت مدیره انتظار دارند، حسابرسان داخلی آن‌ها را برآورده سازند. بر اساس گزارش اخیر CBOK، آن‌چه نیاز ذی‌نفعان سازمان را برای تقابل با ریسک‌های مدرن کسب‌وکار برطرف می‌سازد، ایجاد

در شرایطی که چشم‌انداز ریسک‌های مدرن، پویا و دارای یک فرآیند در حال تغییر است، نیاز به ایجاد روحیه‌ای یکپارچه برای تلاش‌های بی‌وقفه و همه‌جانبه در جهت شناسایی و مدیریت تهدیدهای پیش روی سازمان‌ها به طور فزاینده احساس می‌شود. این واقعیت جدید،

شرایط کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا برای اعطای پاداش به افشاگران چیست؟

را به SEC گزارش کنند. شرط بعدی برای احراز این که آیا فرد واجد شرایط دریافت پاداش است یا خیر؟، این موضوع می باشد که آن حسابدار یا حسابرس، اولین فرد افشا کننده ای اطلاعات اصلی باشد. اطلاعات اصلی و دست اول هرگونه اطلاعاتی است که تاکنون در اختیار کمیسیون نبوده است. افشاگری که برای گزارش اطلاعات تامل می کند با ریسک افشای اطلاعات مشابه توسط شخصی دیگری روبرو خواهد شد. از سوی دیگر امکان کاهش مبلغ پاداش، به دلیل تاخیر غیر منطقی افشاگر در افشای موارد نقض قانون به کمیسیون بورس و اوراق بهادار وجود دارد. گفتنی است حدود ۲۰ درصد از پاداش ها در سال ۲۰۱۵ به دلیل همین تاخیرهای غیرمنطقی کاهش یافته است. سومین شرط این است که فرد از ثبت ادعای خود بر مبنای اطلاعات ناقص، نظری و بدون پشتوانه ای مدارک کافی در اداره ای افشاگران SEC، بهره یزد. به عنوان نکته ای پایانی، اداره ای افشاگران کمیسیون بورس و اوراق بهادار نسبتاً اداره ای کوچکی است که هر سال موارد زیادی از ادعاهای مبنی بر نقض قانون یا تقلب در آن به ثبت می رسد، از این رو افشاگران نباید با ارائه ای حجم انبوهی از اطلاعات در زمان و نحوه ای رسیدگی ها خلل ایجاد نمایند، و به عبارت بهتر باید یک نقشه ای راه موفقیت آمیز برای برخورد قانونی موفقیت آمیز ارائه نمایند. ضمن آن که کمیسیون به موارد نقض قانونی که به شکلی جدی با منابع محدود مالی گره خورده است، واکنش نشان می دهد و آن ها را بررسی می کند، بنابراین افشاگران باید بر موارد مالی و مادی برای افشا اتکا نمایند.

www.accountingtoday.com

۱۴ آوریل ۲۰۱۷

زیر باید خود را منطقاً مجاز به افشا بدانند:

- ۱- افشا در شرایطی ضروری است که از رفتاری جلوگیری نماید که موجب زیان قابل توجهی در منافع مالی و دارایی های واحد تجاری یا سرمایه گذاران شود.
- ۲- در شرایطی که واحد تجاری از تحقیقات و بررسی درباره ای یک سوء رفتار مالی جلوگیری به عمل آورد.
- ۳- حداقل ۱۲۰ روز از زمانی که واحد تجاری در جریان موضوع افشاء شده قرار گرفته است، گذشته باشد. به عبارت بهتر مدیران در جریان این اطلاعات قرار گرفته باشند. شایان ذکر است که این فاصله ای زمانی درباره ای حسابرسان مستقل صدق نمی کند و حسابرسان مستقل می توانند پس از اطلاع رسانی به مؤسسه ای حسابرسی و در صورتی که مؤسسه ای حسابرسی مورد نقض قانون را به سرعت به کمیسیون گزارش ننماید، بلافاصله فعالیت غیرقانونی یا نامناسب واحد گزارشگر

کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا، تحت یکسری قوانین کارکنان یک سازمان یا شرکت را برای گزارشگری تخلفات، واجد شرایط دریافت پاداش می داند. این در حالی است که بسیاری از حسابرسان داخلی، مستقل یا حسابداران به اشتباه تصور می کنند که در شرایط دریافت پاداش از کمیسیون بورس و اوراق بهادار آمریکا قرار ندارند، اما در عمل SEC معتقد است که حسابرسان و حسابداران اغلب در بهترین موقعیت برای تشخیص و افشای تقلب هستند. اولین قدم برای احراز این که آیا واقعاً یک شخص واجد شرایط دریافت پاداش است یا خیر، این موضوع می باشد که وی از کارکنان بخش حسابداری، یا دارای مسئولیت، حسابرسی مستقل، حسابرسی داخلی و تطابق با قوانین و مقررات، و یا از مدیران و شرکای آن واحد تجاری باشد. بر اساس برنامه ای کمیسیون، افرادی در سمت های شغلی مذکور در شرایط

رویارویی حسابرسان داخلی با افزایش تقاضا برای تحلیل داده‌ها

ذی‌نفعان کمک می‌کند تا توانایی خود را برای به‌روز رسانی و تطبیق با شرایط کسب‌وکار خود افزایش دهند. بر طبق نظرسنجی اخیر، ۳۴ درصد از مؤسسات حسابرسی در حال برنامه‌ریزی برای افزایش تعداد حسابرسان دارای مهارت‌های تحلیل داده‌ها هستند. این در شرایطی است که بسیاری از آن‌ها هنوز مراحل اولیه پذیرش و به‌کارگیری انواع ابزارهای جدید برای بهبود فرآیند حسابرسی را طی می‌نمایند. کریستنسن معتقد است، تحلیل و ترکیب داده‌ها و تبدیل آن‌ها به اطلاعاتی که به ذی‌نفعان قدرت پیش‌بینی آینده را می‌دهد، رسالت حسابرسان داخلی می‌باشد؛ هدفی که به دلیل حمایت از کسب‌وکارهای تجاری و ذی‌نفعان، بسیار با ارزش تلقی می‌شود. علی‌رغم تمام پیشرفت‌های فن‌آوری، حسابرسان داخلی هنوز هم به برقراری ارتباط موثر بین یافته‌های خود و دیگر مهارت‌هایشان، با مدیریت واحد تجاری نیاز دارند. پرسشی که بارها و بارها مطرح می‌شود این است که آینده‌ی حسابرسی چه خواهد شد؟ در پاسخ باید گفت آینده‌ی حرفه‌ی حسابرسی بسیار روشن است اما دربرگیرنده‌ی مهارت‌های در حال تکاملی است که حسابرسان باید به آن‌ها مجهز باشند. بر خورداری از این مهارت‌ها تنها به سابقه‌ی حسابداری و مالی افراد مربوط نمی‌شود، بلکه به توانایی برقراری ارتباط و درک داده‌های پیچیده و اعمال آن‌ها در شرایط خاص یک کسب‌وکار تجاری باز می‌گردد.

۵ آوریل ۲۰۱۷ www.accountingtoday.com

بر اساس نظرسنجی جدید مؤسسه‌ی حسابرسی داخلی و مشاوره‌ای Protiviti، دپارتمان‌های حسابرسی داخلی به‌طور فزاینده‌ای بر فن‌آوری تحلیل داده‌ها اتکا می‌کنند و به دنبال استخدام افرادی هستند که از مهارت‌های تحلیل داده‌های پیچیده برخوردار باشند. یافته‌های این نظرسنجی که با مشارکت تعداد ۹۰۰ حسابرس داخلی حرفه‌ای صورت گرفته، نشان می‌دهد ۷۳ درصد از سازمان‌ها بر اجرای فرآیند تحلیل داده‌ها تاکید دارند و دو حوزه‌ی حسابرسی داخلی فن‌آوری‌گرا و استانداردهای حسابداری، توسط پاسخ دهندگان این نظرسنجی به عنوان برترین حوزه‌های آماده برای پیشرفت، طبقه‌بندی شده‌اند. از این رو، تقاضا برای تحلیل داده‌ها افزایش یافته است، به ویژه این موضوع در سازمان‌هایی که بر پیاده‌سازی بهترین شیوه‌های عمل تاکید دارند، بیشتر مشاهده می‌شود. براین کریستنسن معاون اجرایی مدیر عامل مؤسسه‌ی حسابرسی داخلی و مشاوره‌ای Protiviti اذعان نمود، از آن‌جا که امروزه کسب‌وکارهای تجاری به مسئله‌ی تحلیل داده‌ها توجه ویژه‌ای دارند، حسابرسان داخلی را بر آن داشته است تا اهمیت این موضوع را بپذیرند. ظهور بسیاری از ابزارها و تکنیک‌های جدید برای ارزیابی داده‌ها و توانایی حسابرسان برای تحلیل داده‌ها به شیوه‌ای معنادار، احتمالاً به چالش جدید سازمان‌ها تبدیل خواهد شد. توانایی ارزیابی، نظارت و حتی پیش‌بینی رفتارها بر اساس مجموعه‌ای از داده‌ها پیرامون فرآیندهای کسب‌وکارهای تجاری، به سازمان‌ها و

ارزش‌آفرینی در سایه‌ی فرآیند حسابرسی

با طراحی فرآیندی تحت عنوان چرخه‌ی ارزش، ارتباط بین دیدگاه ارزش‌آفرینی و بینش تجاری که فرآیند حسابرسی برای شرکت‌ها و کمیته‌های حسابرسی به ارمغان می‌آورد، مورد بررسی قرار داده‌اند. بر طبق تحقیقات مؤسسه‌ی دیلویت حدود یک سوم شرکت‌ها به ندرت از اهرم اطلاعات دریافتی حاصل از فرآیند حسابرسی صورت‌های مالی با هدف ارزش‌آفرینی استفاده می‌کنند و به این دلیل فرصت‌های بسیاری را از دست می‌دهند. این موضوع در حالی است که برقراری ارتباط بین کمیته‌های حسابرسی و مدیریت با بینش‌های تجاری که توسط حسابرسان پیرامون صنعتی خاص یا پیرامون کنترل‌های داخلی شکل می‌گیرد، برای حرفه‌ی حسابرسی از اهمیت بالایی برخوردار است و مؤسسات حسابرسی باید برای نوآوری در ایجاد چنین دیدگاه‌هایی سرمایه‌گذاری نمایند. با توجه به این‌که امروزه راه‌های بسیاری برای شکل‌گیری بینش‌مدیریت از محیط پیرامون کسب‌وکارهای تجاری وجود دارد، ولی حسابرسی هنوز هم به عنوان یک منبع مستقل و حرفه‌ای شناخته می‌شود که قادر است با مدیریت ارتباط برقرار کند و اطمینان دهد، نقشی که حسابرسی ایفا می‌کند فراتر از نقش اولیه‌ی حسابرسی در زمینه‌ی حسابرسی صورت‌های مالی است.

۳۰ مارس ۲۰۱۷ www.accountingtoday.com

بر اساس نظرسنجی اخیر مؤسسه‌ی دیلویت، حسابرسی صورت‌های مالی به شرکت‌ها در بهبود عملکردشان یاری می‌رساند. نتایج نظرسنجی انجام شده از ۳۰۰ مجموعه هیأت‌مدیره و تعداد ۱۰۰ عضو کمیته‌ی حسابرسی، نشان می‌دهد حدود سه چهارم از مدیران ارشد عضو هیأت‌مدیره و ۹۱ درصد اعضای کمیته‌ی حسابرسی اذعان دارند، حسابرسی صورت‌های مالی امکان شناسایی فرصت‌های بهبود عملکرد کسب و کارشان را فراهم می‌سازد. علاوه بر این، ۷۰ درصد از مدیران ارشد عضو هیأت‌مدیره و ۷۹ درصد از اعضای کمیته‌ی حسابرسی معتقدند، حسابرسی صورت‌های مالی بینش تجاری ارزشمندی را با هدف ارزش‌آفرینی برای کسب‌وکارهای تجاری فراهم می‌کند. دیلویت ضمن ابراز خرسندی از نتایج این نظرسنجی که نشان‌دهنده‌ی توجه حداکثری اعضای هیأت‌مدیره‌ها و کمیته‌های حسابرسی به حسابرسی به عنوان راهی برای بهبود عملکرد کسب‌وکارهای تجاری است، اذعان می‌کند در بازه‌ی سه تا پنج ساله‌ی اخیر، تعداد شرکت‌هایی که تصمیمات خود را بر اساس اطلاعات دریافتی از فرآیند حسابرسی پایه‌گذاری کرده‌اند، ۲۲ درصد افزایش یافته‌اند. همچنین وجود روابط روشن و ساده بین یافته‌های فرآیند حسابرسی و دیدگاه ارزش‌آفرینی در شرکت‌ها، موجب بهبود عملکرد کسب‌وکارهای تجاری می‌شود. مؤسسه‌ی دیلویت اخیراً

به روز رسانی ابزارهای ارزیابی کیفیت کار حسابرسان مستقل توسط مرکز کیفیت حسابرسی CAQ

نظارت بر حسابداری شرکت‌های سهامی عام (PCAOB)، اشاره نمود. به علاوه برای طراحی فرم نمونه‌ای ارزیابی و تعیین مقیاس رتبه‌بندی مؤسسات حسابرسی، این ابزارها شامل نمونه پرسش‌هایی است که بر سه محور اصلی متمرکز می‌باشند که عبارت‌اند از:

۱- کیفیت خدمات و سطح منابع فراهم شده توسط حسابرس.

۲- کیفیت ارتباط و تعامل با حسابرس، و

۳- استقلال، عینیت و تردید حرفه‌ای حسابرس

از زمان ارائه ابزارهای ارزیابی کیفیت کار حسابرسان برای اولین بار در سال ۲۰۱۲، این ابزارها به یک ابزار ارزشمند برای کمیته‌های حسابرسی تبدیل شده است. سبندی فورنلی رئیس هیأت‌مدیره مرکز کیفیت حسابرسی در سخنرانی اخیر خود نسبت به ارائه این ابزارها به عنوان بخشی از خدمات نظارت بر حرفه‌ی حسابرسی با هدف بهبود فرآیند کیفیت حسابرسی شرکت‌های سهامی عام، ابراز خرسندی نمود. وی همچنین به نقش این ابزارها در افزایش قابلیت اعتماد سرمایه‌گذاران و ارتقای نظام راهبری شرکتی خبر داد. گفتنی است مرکز کیفیت حسابرسی، یک سازمان مستقل غیرانتفاعی، غیر حزبی و حامی سیاست‌های عمومی در واشنگتن دی سی است که توسط انجمن حسابداران رسمی آمریکا مورد قبول می‌باشد.

www.accountingtoday.com، ۱۸ آوریل ۲۰۱۷

CENTER
FOR AUDIT
QUALITY

Serving Investors, Public Company Auditors & the Markets

به نقل از پایگاه اطلاع رسانی اکانتینگ تودی، مرکز کیفیت حسابرسی CAQ با همکاری کمیته‌ی حسابرسی این مرکز، ابزارهای ارزیابی کیفیت کار حسابرسان را به روز رسانی کرده است. این ابزارها منبع بسیار خوبی است که به کمیته‌های حسابرسی برای ارزیابی مؤسسات حسابرسی کمک می‌نماید. به عبارت دیگر، این ابزارها یک چارچوب کلی را، برای کمیته‌های حسابرسی در انتخاب، نظارت و جبران مزایای خدمت حسابرسان فراهم می‌کند. ضمن آن که به روز رسانی ابزارها همگام با تغییرات و چالش‌های جدید در استانداردهای حسابداری رخ داده است، که از آن زمره می‌توان به تغییرات در قوانین شناخت درآمد، اجاره‌ها، استانداردهای مربوط به شناخت زبان اعتباری و استانداردهای هیأت

عدم نتیجه‌گیری مالی و فرصت‌های از دست رفته‌ی شرکت‌های کوچک و متوسط اروپایی به دلیل کمبود منابع مالی

تجاری در Aldermore اذعان کرد، بیش از دو پنجم شرکت‌های کوچک و متوسط اولویت کلیدی کسب و کار تجاری خود را برای سال ۲۰۱۷، دستیابی به رشد تجاری عنوان نموده‌اند، وی ضمن اشاره به جایگاه بانک‌های تخصصی در تامین منابع مالی مورد نیاز شرکت‌های کوچک و متوسط، از دست دادن فرصت‌های تجاری بی شمار به دلیل عدم دسترسی به منابع مالی مناسب، را بسیار تاسف بار دانست. این در حالی است که میزان ۱۸ درصد منابع مالی شرکت‌های کوچک و متوسط اروپایی توسط بانک‌هایی مانند Aldermore فراهم می‌شود. بنابراین، بسیار حیاتی است که صنعت تامین مالی شانس موفق شدن را به این شرکت‌ها بدهد. لازم به ذکر است، بانک تخصصی Aldermore، یک بانک تخصصی در صنعت خدمات مالی، و ارائه دهنده‌ی خدمات مالی به شرکت‌های کوچک و متوسط است که سهام آن در بورس لندن معامله می‌شود.

www.accountancyage.com، ۱۵ مارس ۲۰۱۷

بر طبق گزارش بانک تخصصی Aldermore، حدود یک پنجم شرکت‌های کوچک و متوسط اروپایی در سال گذشته حداقل یک فرصت تجاری را به دلیل عدم دسترسی به منابع وجوه کافی از دست داده‌اند. به نقل از پایگاه اطلاع رسانی (اکانتینگ ایج)، Aldermore در گزارش خود به ۱،۰۴ میلیون شرکت اروپایی با کمتر از ۲۵۰ نفر کارمند، اشاره می‌کند که طی ۱۲ ماه گذشته تحت تاثیر کمبود منابع مالی قرار گرفته‌اند. گزارش‌ها حاکی از آن است که به طور خاص، یک سوم شرکت‌های متوسط با تعداد کارمندان بین ۵۰ تا ۲۴۹ نفر، تحت تاثیر قابل ملاحظه‌ی کمبود منابع مالی قرار گرفته‌اند، گفتنی است میانگین این تاثیر بر هر شرکت بالغ بر ۱۱۲،۵۰۸ پوند بوده است. همچنین، ۲۸ درصد از شرکت‌ها با تعداد کارمندان بین ۱۰ تا ۴۹ نفر، ۱۵ درصد از شرکت‌های کوچک با تعداد کارمندان کمتر از ۱۰ نفر و ۹ درصد از شرکت‌های تک مالکیتی نیز فرصت‌های تجاری خود را از دست داده‌اند. مدیر گروه تامین منابع مالی کسب و کارهای

دید و بازدید نوروزی حسابداران رسمی

امسال نیز همچون سال‌های گذشته مراسم دید و بازدید نوروزی حسابداران رسمی بعد از تعطیلات سال نو برگزار شد. شنبه نوزدهم فروردین ماه سال ۱۳۹۶ تالار کوه نور هتل اوین تهران میزبان حسابداران رسمی ایران بود. در این روز صدها نفر از حسابداران رسمی در این سالن گردهم آمدند تا ضمن دید و بازدید نوروزی برنامه‌های کاری فشرده‌ی سال جدید خود را آغاز کنند.

برگزاری همایش استانداردهای

بین‌المللی گزارشگری

جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران به منظور تبیین ابعاد و زوایای پیچیده مدل گزارشگری مالی بین‌المللی (IFRS) و استفاده از تجارب مؤثر مؤسسات حسابرسی بین‌المللی در پیاده‌سازی و اطمینان‌بخشی (IFRS)، به برگزاری همایش بین‌المللی کاربردی استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی (IFRS) اقدام کرد. این همایش از ساعت ۹ الی ۱۸ روز چهارشنبه سیزدهم اردیبهشت‌ماه ۱۳۹۶ در سالن خلیج فارس پژوهشگاه نیرو برگزار شد.

مخاطبان این همایش شرکا و مدیران و کارمندان ارشد مؤسسات حسابرسی بودند. در این همایش تشریح تغییرات صورت‌های مالی نمونه‌ی جدید بانک‌ها، استانداردهای مرتبط با ذخایر و بدهی‌های احتمالی، استانداردهای مرتبط با ابزارهای مالی، استانداردهای مربوط به قراردادهای بیمه، استانداردهای مربوط به گزارشگری مالی بانک‌ها و استاندارد شماره یک مرتبط با پیاده‌سازی IFRS تشریح شد.

در آغاز همایش بر همکاری‌های آموزشی و مشاوره‌ای پیوسته‌ی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و ACCA تأکید و گفته شد که این همایش از جمله همکاری‌های مشترک این دو تشکل با استفاده از توان کارشناسی مؤسسات حرفه‌ای بین‌المللی است.

به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، نخستین سخنران همایش سیدمحمد علوی، دبیرکل جامعه بود. وی در سخنان خود بر ضرورت برخورداری از رویکرد یکپارچه در پذیرش استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی IFRS تأکید کرد. وی گفت اصلاح ساختارها و محیط قانونی و مقرراتی، نهادسازی و اصلاح نهادهای موجود،

آموزش و فرهنگ‌سازی و اصلاح ساختار نهادی گزارشگری مالی و اعتمادبخشی الزامات گذار موفقیت‌آمیز به استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی است.

در پی سخنرانی افتتاحی دبیرکل جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، حسین عبده تبریزی عضو شورای عالی بورس دیدگاه‌های خود درباره‌ی اقتصاد سیاسی گذار به IFRS در ایران را ارائه کرد. عبده تبریزی با اشاره به اقتصاد سیاسی این گذار تأکید کرد که توجه به مجموعه عواملی که رقم‌زننده‌ی اقتصاد سیاسی ایران است انتقال به استانداردهای بین‌المللی نمی‌تواند به‌سرعت و به صورت کامل صورت پذیرد. وی در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به اختلافات نهادهای ناظر، مقررات‌گذار و استاندارد‌گذار تأکید کرد این انتقال باید همراه با تعدیل و انطباق استانداردها با محیط مقرراتی و نهادی ایران صورت پذیرد.

سومین سخنران همایش احمد بدری، مشاور بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران بود. وی در بخش نخست سخنرانی خود با تحلیل وضعیت موجود چالش‌های اجرای کامل IFRS در بانک‌های ایران را بررسی کرد. بدری تأکید کرد که با توجه به ویژگی‌های قانون بانکداری غیربوی و ویژگی‌های خاص نظام بانکی در ایران، گذار به IFRS نمی‌تواند بدون قیدوشرط صورت پذیرد و نیازمند مطالعه و انطباق استانداردهای بین‌المللی با شرایط خاص بانکداری ایران است.

سخنران بعدی، خانم لیندزی مدیر خاورمیانه‌ی ACCA بود. خانم لیندزی در سخنرانی خود با عنوان گذار به IFRS به‌مثابه‌ی استانداردهای جهانی به طور مختصر فعالیت‌های ACCA را معرفی کرد و تجربه‌ی این نهاد در کشورهای

مختلف جهان و ازجمله در کشورهایی که گذار به IFRS را طی کرده‌اند تشریح کرد. در ادامه‌ی نشست، گواهی ACCA به دو نفر از پذیرفته‌شدگان ایرانی این آزمون توسط خانم لیندزی و رحمت‌اله صادقیان، رئیس شورای عالی جامعه ارائه شد.

در پی آن، احمد بدری بحث دیگری در مورد صورت‌های مالی نمونه‌ی بانک‌ها ارائه کرد. وی در بحث خود با تشریح وظایف دشواری که حسابرسان بانک‌ها برعهده دارند برخی نکات مهم صورت‌های مالی جدید را که به شفافیت بیش‌تر و افشای بهتر اطلاعات مالی منجر می‌شود تشریح کرد.

کامی زرگر شریک ایرانی KPMG سخنران بعدی بود. وی در ابتدای سخنان خود به دامنه‌ی گسترده‌ی فعالیت‌های KPMG در سطح جهانی اشاره کرد و در ادامه به مبحث چالش‌های پذیرش IFRS برای نخستین بار اشاره کرد.

سخنرانان نشست بعدازظهر این همایش محمد ابوبکر شریک مؤسسه‌ی بیکر تیلی بود. وی در سخنرانی خود تفاوت‌های IFRS9 و IAS39 را تشریح کرد.

دیگر سخنران نشست بعدازظهر همایش اندرو رابینسون، شریک بازنشسته‌ی KPMG بود. وی سخنان خود را در بخش ارائه کرد. در بخش نخست با تشریح IFRS4 استانداردهای گزارشگری قراردادهای بیمه را ارائه و در دومین بخش نیز IFRS9 و استانداردهای ابزارهای مالی را بیان کرد. وی در سخنانش به طور مشخص به مباحث مربوط به ارزش منصفانه در استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی پرداخت.

بخش پایان همایش پانل پرسش و پاسخ بود که با حضور عباس شجاعی، محمد ابوبکر و اندرو رابینسون برگزار شد.

نشست مشترک اعضای کارگروه‌های تخصصی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و شورای عالی جامعه

نخستین نشست مشترک اعضای شورای عالی و کارگروه‌های تخصصی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران از ساعت ۱۷:۳۰ لغایت ۲۰:۳۰ روز چهارشنبه ۲۴ خردادماه برگزار و پس از مراسم افطاری به پایان رسید. به گزارش پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران در ابتدای نشست، رحمت‌الله صادقیان، رئیس شورای عالی با اشاره به اهمیت کارگروه‌های تخصصی در اساسنامه و مستندات قانونی به فعالیت ۱۲ کارگروه فعال در جامعه‌ی حسابداران رسمی اشاره و اعلام کرد هدف از برگزاری جلسه‌ی حاضر آشنایی با دیدگاه‌های کارشناسی اعضای کارگروه‌ها است. وی در بخش دیگری از سخنان خود بر این امر تأکید کرد که گسترش فعالیت‌های جامعه‌ی حسابداران در ماه‌های اخیر حاصل تلاش‌ها و عملکرد تمامی ادوار شورای عالی بوده است به نحوی که اکنون شاهد بلوغ یافتگی فعالیت‌های جامعه هستیم.

در ادامه‌ی نشست سیدمحمد علوی دبیرکل جامعه گزارشی از اقدامات انجام شده‌ی هیأت مدیره از مهرماه سال ۱۳۹۵ تا امروز ارائه کرد. وی گفت از ابتدای اسفندماه شاهد فعالیت عملی کارگروه‌های جدید جامعه بودیم و هم‌اکنون ۱۲ کارگروه با ۷۲ عضو در جامعه فعال‌اند. علوی با اشاره به مشخصات کارگروه‌ها اعلام کرد تلاش کرده‌ایم دبیر هر کارگروه یک کارشناس تمام‌وقت باشد و برنامه‌های راهبردی نیز برای هر کارگروه استخراج شده است. وی همچنین به رئوس برنامه‌های راهبردی کارگروه‌های قوانین و

مقررات، آموزش و کارآموزی، مؤسسات حسابرسی، حسابرسی داخلی و عملیاتی، فنی و استانداردها، مالیاتی، کنترل کیفیت، آیین رفتار حرفه‌ای و توسعه‌ی کسب‌وکار و فرهنگ حسابداری را برشمرد.

علوی در ادامه برخی از اقدامات انجام شده‌ی هیأت مدیره طی ماه‌های اخیر را فهرست‌وار برشمرد و به انتشار عمومی فهرست حساب‌رسان، اقدامات انجام شده در خصوص حدنصاب‌های ماده‌ی ۲۷۲ قانون مالیات‌های مستقیم، طراحی سامانه پردیس برای استعلام‌های نظام بانکی، توسعه‌ی بدنه‌ی کارشناسی جامعه، بهسازی دفتر مرکزی جامعه، تسریع در روند ساخت دفتر می‌رداماد، طراحی وبسایت جدید جامعه، ارتباط مستمر با ACCA و برگزاری سمینار مشترک استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی، ترجمه‌ی دستورالعمل‌های حسابرسی و منابع آموزشی IFRS، انتشار شماره‌های جدید نشریه‌ی حسابدار رسمی و سالنامه‌ی جامعه، تعامل با اعضای کمیسیون اقتصادی و کمیسیون برنامه و بودجه مجلس شورای اسلامی، و معاونت‌های وزارت امور اقتصادی و دارایی، بانک مرکزی و وزارت اطلاعات، بازنگری آیین‌نامه حق عضویت‌ها و پیش‌بینی کمیته‌ی کارشناسی برای اصلاح اساسنامه و بسیاری از موارد دیگر اشاره داشت.

در ادامه مرتضی اسدی دیگر عضو شورای عالی بر اهمیت فعال‌تر شدن اعضای کارگروه‌ها با اهداف حرفه‌ای تأکید کرد. اسدی با اشاره به ضرورت استقلال نظری و حرفه‌ای حساب‌رسان

پیشنهاد کرد یک برنامه‌ی خودارزیابی برای کارگروه‌ها پیش‌بینی و در این چارچوب گزارش‌های سه‌ماهه، شش‌ماه و سالانه ارائه شود.

در ادامه غلامرضا شجری، با اشاره به میثاق اعضای کارگروه‌ها برای استقلال حرفه‌ای به طراحی اهداف مشترک و رسالت و چشم‌انداز برای کارگروه‌ها اشاره داشت. محمدرضا گلچین پور در سخنانی ضمن اشاره به این که در گذشته استفاده‌ی بهینه از کارگروه‌ها نمی‌شد به اهمیت ارسال به‌موقع پاسخ‌های کارگروه‌ها به سؤال‌کنندگان، ضرورت گسترش فرهنگ کار گروهی و نیز تنوع بخشیدن به کسب‌وکار حساب‌رسان حرفه‌ای اشاره داشت.

داود معرفتی در سخنانی با تأکید بر ضرورت استقلال حرفه‌ای حساب‌رسان مواردی مانند استعلام بها را خارج از شؤن حرفه‌ای دانست و تأکید کرد که مبلغ قراردادهای حسابرسی با شرکت‌ها باید قاعده‌مند باشد و تسویه‌ی قراردادهای قبل از ارائه‌ی گزارش نهایی حساب‌رسان صورت پذیرد.

منصور شمس احمدی نیز طی سخنانی با اشاره به این که حساب‌رسان در انتهای فرایند گزارشگری مالی قرار دارند اشاره کرد که باید مشکلات را در کل فرایند حل کرد و نظارت بر کل فرایند گزارشگری مالی انجام شود. مثلاً باید شرکت قبل از ورود به بورس کمیته‌ی حسابرسی داشته باشد. وی با اشاره به این که گزارش غیرمقبول برای یک شرکت بورس فاقد معناست بر ضرورت رتبه‌بندی ریسک شرکت‌های پذیرفته شده توسط سازمان بورس تأکید داشت.

سردار بارگاهی سخنان بعدی با اشاره به اهمیت آسیب‌شناسی کارگروه‌ها اعلام کرد که باید خروجی و حاصل عملکرد کارگروه‌ها بررسی شود. وی همچنین با اشاره بر این که اعضای کارگروه‌ها باید وقت کافی به این کار اختصاص دهند و بر ضرورت تعریف معیارها و شاخص‌ها در انتخاب اعضای کارگروه تأکید کرد. هوشنگ نادریان نیز در ادامه بر نقش جامعه‌ی حسابداران در اعتلای حرفه‌ای تأکید کرد و یکی از ابزارهای این کار را کارگروه‌ها و توسعه‌ی فرهنگ مشاوره دانست. نادریان گفت ویژگی یک مشاور در اولویت بخشیدن منافع حرفه‌ای به منافع فردی است. وی گفت باید نظارت مستمر بر فعالیت کارگروه‌ها وجود داشته باشد و فعالیت هر کارگروه کاملاً شفاف باشد. او همچنین با تأکید بر ضرورت تجهیز اعضای کارگروه‌ها اشاره کرد که باید محصول فعالیت‌های هر کارگروه در اختیار سایر کارگروه‌ها و دیگر اعضای جامعه‌ی حرفه‌ای قرار بگیرد و همچنین بر ضرورت نظرسنجی دایمی از همکاران تأکید کرد.

رحمت‌اله اکرمی معاون وزیر دارایی و ناظر شورای عالی جامعه سخنران بعدی بود که بر ضرورت آسیب‌شناسی کارگروه‌ها و گسترش فرهنگ انتقاد و نقدپذیری در جامعه تأکید کرد. وی برگزاری چنین جلساتی را در نفس خود ارزشمند دانست اما تأکید کرد باید جلساتی با دستورکارهای مشخص‌تر نیز برگزار شود.

در ادامه، مرتضی اسدی دیگر عضو شورا با تأکید مجدد بر این که جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران یک حرفه است نه یک صنف بر نظارت حرفه‌ای و

حمایت حرفه‌ای دایمی در جامعه تأکید داشت.

کوروش پرویزیان ناظر بانک مرکزی در شورای عالی جامعه نیز طی صحبت‌هایی با اشاره به حضور خود در چند سال گذشته در شورای عالی اشاره کرد که شورا و جامعه حرکتی روبه‌تعالی داشته است. وی گفت باید وظایف کارگروه‌ها تدقیق شود. پرویزیان با اشاره به آمادگی بانک مرکزی برای توسعه‌ی کسب‌وکار حسابرسی اعلام کرد که در نظام بانکی نمی‌توانیم کار دست دوم را بپذیریم.

رحمت‌اله صادقیان، رییس شورای عالی در ادامه با تأکید بر اهمیت امانت‌داری و حفظ اسرار حرفه‌ای همکاران توسط اعضای کارگروه‌ها و توجه دایمی به آیین رفتار حرفه‌ای اشاره کرد و گفت باید بر مسئولیت اجتماعی حسابرسان و در نظر گرفتن منافع عمومی توسط افراد این حرفه تأکید کنیم. صادقیان با توضیح درباره‌ی انتظارات بورس و وزارت امور اقتصادی و دارایی و بانک مرکزی از جامعه‌ی حرفه‌ای بر ضرورت تأمین نیاز ذی‌نفعان حرفه‌ای تأکید کرد. صادقیان همچنین به آمار جلسات ریاست شورا با نهادهای مختلف و نیز ۳۴ نماینده‌ی مجلس شورای اسلامی برای طرح مسایل حرفه‌ی حسابرسی و آگاهی از دیدگاه‌های ذی‌نفعان و تعامل با آنها و کاهش فاصله‌ی انتظارات اشاره کرد.

مصطفی دیلمی پور نیز طی صحبت کوتاهی به اهمیت آیین رفتار حرفه‌ای در فعالیت حسابرسی و نیز ضرورت استقلال حرفه‌ای اعضا اشاره داشت و از دخالت سازمان‌های نظارتی مختلف در امور حرفه‌ای حسابرسان انتقاد کرد.

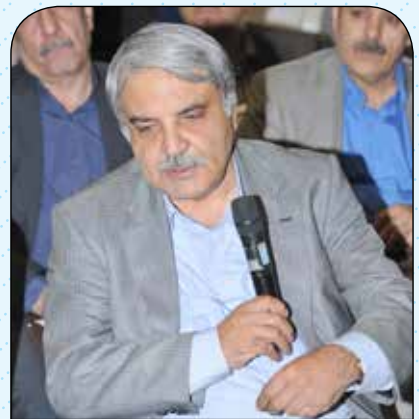
حسین شیخ سلفی طی بحث کوتاهی تأکید کرد که اکنون هنگام ایجاد اتحاد در حرفه‌ی حسابرسی است و تنها بدین شکل می‌توان به حرفه اعتلا بخشید. اصغر پارسایی نیز در صحبت کوتاهی با تأکید بر ضرورت برخورداری از تفکر بنیادی از جمله اشاره کرد که جامعه‌ی حسابداران رسمی باید با شورای عالی فضای مجازی در تعامل باشد.

در ادامه، عباس هشی با اشاره به این که شورای عالی وظیفه دارد امنیت و کارهای حق‌های اعضای جامعه را تأمین کند با اشاره به یک مورد دخالت و اعمال نظر وزارت دارایی در انتخاب عضو کارگروه جامعه‌ی حرفه‌ای، از عملکرد این وزارتخانه انتقاد کرد.

اصغر پارسایی نیز طی صحبت کوتاه دیگری تأکید کرد که باید توجه کنیم توسعه‌ی جامعه به سمت توسعه‌ی بوروکراتیک نباشد و افراد درون هر کارگروه از وزن مشابهی برخوردار باشند. همچنین شمس احمدی بر ضرورت مشارکت جامعه در تدوین قانون نظارت بر حرفه‌ی حسابرس تأکید داشت.

در پایان نیز رحمت‌اله صادقیان ضمن تشکر از حاضران در نشست، توضیحاتی درباره‌ی تعامل جامعه در خصوص تدوین قانون جامعه حرفه‌ی حسابرسی ارائه کرد و به دیگر اقدامات جامعه در امر بیمه‌ی مسئولیت حسابرسان و ارائه‌ی خدمات رفاهی برای آنان اشاره داشت.

نشست مشترک اعضای کارگروه‌های تخصصی جامعه، اعضای شورای عالی و هیأت مدیره‌ی جامعه در ساعت ۲۰:۳۰ به اتمام رسید و پس از آن مراسم افطاری و شام به اتمام رسید.

نشست‌های مشترک هیأت‌مدیره‌ی جامعه و جمعی از شرکای مؤسسات حسابرسی

نخستین نشست از مجموعه جلسات هیأت‌مدیره‌ی جامعه با جمعی از شرکای مؤسسات حسابرسی یکشنبه یازدهم اردیبهشت‌ماه برگزار شد.

سیدمحمد علوی دبیرکل جامعه در این خصوص اعلام کرد که به منظور بحث و تبادل نظر حرفه‌ای با مؤسسات حسابرسی سلسله جلساتی با هدف هم‌اندیشی در زمینه‌ی چالش‌های حرفه و مؤسسات، آگاهی از دیدگاه‌های شرکای مؤسسات درباره‌ی مسایل کنونی حرفه‌ی حسابرسی، راهکارهای شناسایی تنگنای سازمانی و نیز برون‌رفت از آن طراحی شده است.

علوی تأکید کرد تصمیم‌سازی‌های جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران از دل مباحث شکل گرفته در این جلسات صورت خواهد پذیرفت.

دومین نشست مشترک هیأت‌مدیره‌ی جامعه حسابداران رسمی ایران با بحث و هم‌اندیشی درباره‌ی مسایل جاری حرفه با شماری از شرکای مؤسسات حسابرسی بعدازظهر دوشنبه ۲۵ اردیبهشت‌ماه برگزار شد. از زمره‌ی موضوعاتی که حاضران در این نشست به بحث و بررسی در مورد آن پرداختند: مسایل جاری حرفه، طرح قانون نظام جامع حسابرسی، حق‌الزحمه‌ی خدمات حسابرسی، موضوع ادغام مؤسسات، فن‌آوری‌های جدید و روش‌شناسی حسابرسی، حسابرسی شرکت‌های دولتی و لحاظ ماده‌ی ۲۴۱ جدید قانون تجارت، ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان، حداکثر حقوق، تمرکز حساب‌های بانکی در نزد بانک مرکزی و ارائه‌ی گزارش حسابرسی حداکثر تا پایان خرداد ماه بود.

سومین نشست هیأت‌مدیره با شرکای مؤسسات حسابرسی از سلسله نشست‌های

ماهانه‌ی هیأت‌مدیره با شرکای مؤسسات حسابرسی دوشنبه هشتم خرداد ماه برگزار شد. در این نشست که با حضور جمعی از حسابداران رسمی و اعضای هیأت‌مدیره‌ی جامعه برگزار شد مباحث مختلف حرفه‌ای مورد تأکید و بحث و بررسی طرفین قرار گرفت.

از جمله مواردی که در این نشست مورد تأکید قرار گرفت ارتقای کیفیت ارائه‌ی خدمات از سوی جامعه به اعضا بود. این گروه از حسابداران رسمی خواستار ارتقای کیفیت آموزش حرفه‌ای جامعه، اصلاح کنترل کیفیت از کنترل شکلی به کنترل محتوایی و حمایت از اعضا در برابر رفتار خلاف قانون تأمین اجتماعی و سازمان مالیاتی شدند.

همچنین آنان بر ضرورت کاهش فاصله‌ی انتظاری ذی‌نفعان، جلوگیری از نرخ‌شکنی، سامان‌دهی گزارشگری شهرداری‌ها و دانشگاه‌ها، اتخاذ تدابیر لازم برای اجرای مفاد مواد ۲۷۴ تا ۲۷۶ قانون مالیات‌های مستقیم، مسأله‌ی صلاحیت مساوی برای کلیه‌ی حسابداران رسمی، پای‌بندی به آیین رفتار حرفه‌ای، برگزاری دوره‌های آموزشی در مراکز استان‌ها، تدقیق طبقه‌بندی مؤسسات، تعریف کنسرسیوم و شبکه‌ی کاری مؤسسات به‌جای ادغام تأکید کردند.

سیدمحمد علوی، دبیرکل و سخنگوی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران، در پی برگزاری این نشست اعلام کرد با توجه به سلسله جلسات هیأت‌مدیره با شرکای مؤسسات حسابرسی، هیأت‌مدیره‌ی جامعه به قانون ممنوعیت به‌کارگیری بازنشستگان، ضوابط حقوق و مزایا، تمرکز حساب‌های بانکی در بانک مرکزی، مفاد ماده‌ی ۲۴۱ جدید قانون تجارت، قانون ارتقای سلامت نظام اداری و مبارزه با فساد، قانون مبارزه با پول‌شویی،

موعد ارایه‌ی صورت‌های مالی در حسابرسی شرکت‌های دولتی، ارایه‌ی به‌موقع گزارش‌ها و قراردادهای سامانه‌ی سحر، و طرح قانون جامع حسابرسی توجه ویژه خواهد داشت و از دیگر ارکان جامعه هم برای مشارکت و هم‌اندیشی در این زمینه‌ها دعوت می‌کند.

بعدازظهر دوشنبه ۲۲ خردادماه چهارمین نشست مشترک هیأت‌مدیره‌ی جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران و شماری از شرکای مؤسسات حسابرسی برگزار شد.

در این نشست که به بحث و تبادل نظر بر سر مسایل حرفه‌ای جاری اختصاص داشت در خصوص ادغام مؤسسات حسابرسی بحث به عمل آمد. در این خصوص، مطالعات تطبیقی جهانی در مورد روند ادغام مؤسسات حسابرسی معرفی و بر ضرورت آسیب‌شناسی ادغام‌های صورت‌گرفته توسط جامعه تأکید شد.

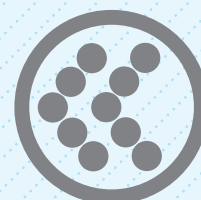
بحث در زمینه‌ی کنترل رعایت آیین‌نامه‌ی حق‌الزحمه‌های حسابرسی، و جلوگیری از نرخ‌شکنی برخی مؤسسات از دیگر مباحث این جلسه بود. در عین حال، از مؤسسات حسابرسی درخواست شد که به منظور سهولت انجام کار و به‌روزمستندات حسابرسی را به‌صورت الکترونیکی و دیجیتال نگهداری کنند.

همچنین سیدمحمد علوی، دبیرکل و سخنگوی جامعه حسابداران رسمی ایران، در بخشی از جلسه ضمن تشریح آیین‌نامه‌ی وصول مبلغ ورودیه و حق عضویت اعضای جامعه حسابداران رسمی ایران، دلایل افزایش حق عضویت‌ها از ابتدای سال جاری را بیان کرد. وی همچنین در بخش دیگری از سخنان خود با توجه به ضرورت ارتقای شفافیت در فعالیت‌های اقتصادی و رسالت حسابرسان در این زمینه بر رعایت دقیق مفاد ماده ۲۴۱ قانون تجارت در شرکت‌های مشمول حسابرسی تأکید کرد.

جلسه با مدیر بخش خاورمیانه ACCA در محل جامعه

دوشنبه یازدهم اردیبهشت، خانم لیندزی مدیر بخش خاورمیانه انجمن حسابداران خیره ACCA میهمان جامعه حسابداران رسمی ایران بود. به گزارش پایگاه اطلاع رسانی جامعه در این جلسه که رئیس شورای عالی و اعضای هیأت مدیره جامعه حسابداران رسمی ایران حضور داشتند در خصوص مسایل کنونی حرفه‌ی حسابرسی در ایران بحث و گفت‌وگو صورت پذیرفت. در همین زمینه، رحمت اله صادقیان، رئیس شورای عالی عمده‌ی

مباحث را پیرامون برگزاری دوره‌های آموزش حرفه‌ای مشترک، راهکارهای تسهیل عضویت حسابداران رسمی در ACCA و نیز تشکیل فدراسیون منطقه‌ای نهادهای رسمی حرفه‌ای برشمرد. وی همچنین تأکید کرد که شورای عالی جامعه بر این باور است که تحقق اهداف استراتژیک جامعه مستلزم همکاری‌های حرفه‌ای بین‌المللی و استفاده از تجارب و فرصت‌های آموزشی مرتبط است و در همین چارچوب برنامه‌های برای گسترش تعامل جامعه با نهادهای حرفه‌ای بین‌المللی در دستور کار داریم.

پرسش و پاسخ‌های فنی و استانداردها

کارگروه فنی و استانداردهای جامعه حسابداران رسمی ایران

جلسه مورخ ۱۳۹۶/۲/۴

پرسش: در صورتی که استهلاك دارایی‌های ثابت مشهود، بر اساس برآورد عمر مفید دارایی‌های مزبور از طریق انجام کارشناسی، بیش از عمر مفید آن طبق جدول استهلاكات موضوع ماده (۱۴۹) قانون مالیات‌های مستقیم، محاسبه و در حساب‌ها منعکس شده باشد، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

پاسخ: بر اساس استاندارد حسابداری شماره ۱۱ با عنوان "دارایی‌های ثابت مشهود"، عمر مفید دارایی‌های ثابت مشهود برحسب استفاده مورد انتظار واحد تجاری از دارایی مزبور تعریف می‌شود. همچنین طبق بخشنامه شماره ۲۰۰/۹۵/۸۷ مورخ ۱۳۹۵/۶/۴ سازمان امور مالیاتی، مؤسسات مجاز می‌باشند که دارایی‌های استهلاك پذیر خود را بیش از مدت و یا با نرخ کمتر از نرخ‌های مقرر در جدول استهلاكات بخشنامه مزبور مستهلك نمایند، مشروط بر اینکه فهرست دارایی‌های مربوط و نحوه استهلاك آنها را تا پایان انقضای مهلت تسلیم اظهارنامه عملکرد سال تحصیل دارایی، به اداره امور مالیاتی ذی‌ربط اعلام نمایند.

پرسش: آیا در گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای، درج بند توضیحی در خصوص پی‌گیری تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالیانه، امکان‌پذیر می‌باشد؟

پاسخ: با توجه به اینکه، درج بند توضیحی در خصوص پی‌گیری تکالیف مقرر در مجمع عمومی عادی سالیانه، در گزارش بررسی اجمالی حسابرس مستقل نسبت به صورت‌های مالی میان دوره‌ای، در دستورالعمل تهیه و ارائه گزارش حسابرس مستقل در مورد بررسی اجمالی، پیش‌بینی نگردیده است، لذا درج آن در گزارش یاد شده، منطبق با دستورالعمل مزبور نمی‌باشد.

پرسش: مبنای تصمیم‌گیری مجمع عمومی عادی سالیانه برای تقسیم سود قابل تقسیم، اشخاص سهامدار در تاریخ ترازنامه است و یا اشخاص سهامدار در تاریخ تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه؟

پاسخ: بر اساس مفاد ماده (۲۴۰) قانون تجارت، "مجمع عمومی پس از تصویب حساب‌های سال مالی و احراز اینکه سود قابل تقسیم وجود دارد، مبلغی از آن را که باید بین صاحبان سهام تقسیم شود، تعیین می‌نماید". بنابراین سود سهام مصوب مجمع عمومی عادی صاحبان سهام به سهامدارانی تعلق می‌گیرد که در تاریخ برگزاری مجمع عمومی عادی سالانه شرکت، مالک سهام شرکت باشند، مگر این که در اساسنامه و یا سایر توافقات فی‌مابین سهامداران شرکت، ترتیبات دیگری مقرر شده باشد.

جلسه مورخ ۱۳۹۶/۱/۲۸

پرسش: در صورتی که در خصوص رسیدگی به یک قلم از صورت‌های مالی، حسابرس بامحدودیت مواجه باشد، و هم‌زمان در صورت‌های مالی افشای لازم طبق استانداردهای حسابداری نسبت به آن انجام نشده باشد، نحوه برخورد حسابرس چگونه است؟

پاسخ: در صورت اهمیت، موضوع محدودیت دسترسی به اطلاعات و موضوع عدم افشا، بایستی در گزارش حسابرس درج گردد.

پرسش: چنانچه سال مالی شرکت اصلی ۲ ماه قبل از سال مالی شرکت فرعی باشد، آیا قابلیت تلفیق صورت‌های مالی وجود دارد؟

پاسخ: طبق بند ۲۹ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی"، قابلیت تلفیق وجود ندارد و شرکت فرعی بایستی صورت‌های مالی خود را به تاریخ صورت‌های مالی شرکت اصلی تهیه نماید.

پرسش: چنانچه سال مالی شرکت اصلی ۲ ماه قبل از سال مالی شرکت فرعی باشد، آیا صورت‌های مالی ۱۰ ماهه شرکت فرعی (متناسب با تاریخ پایان سال مالی صورت‌های مالی شرکت اصلی)، قابلیت تلفیق با صورت‌های مالی شرکت اصلی را دارد؟

پاسخ: قابلیت تلفیق وجود ندارد. طبق بند ۲۹ استاندارد حسابداری شماره ۱۸ با عنوان "صورت‌های مالی تلفیقی و حسابداری سرمایه‌گذاری در واحدهای تجاری فرعی"، "دوره گزارشگری واحد فرعی باید با دوره گزارشگری واحد اصلی یکسان باشد.

پرسش: در صورتی که شرکت اصلی مالک ۳۴٪ سهام شرکت "الف" باشد، آیا می‌توان صورت‌های مالی شرکت "الف" را با صورت‌های مالی شرکت اصلی تلفیق نمود؟

پاسخ: در صورتی که شرکت اصلی با دارا بودن مالکیت ۳۴٪ سهام شرکت "الف"، بر شرکت "الف" کنترل داشته باشد، این شرکت مشمول تلفیق با شرکت اصلی می‌باشد.

جلسه مورخ ۱۳۹۵/۱۱/۲۵

پرسش: چنانچه سرمایه‌گذاری در سهام سریع‌المعامله که به اقل بهای تمام شده و خالص ارزش فروش ارزیابی می‌گردد، نماد آن به دلیل عدم تشکیل مجمع عمومی عادی سالیانه و یا عدم افشای اطلاعات مورد نیاز سازمان بورس و اوراق بهادار بسته و معاملات آن متوقف شده باشد، پس از تاریخ ترازنامه و قبل از تاریخ تصویب صورت‌های مالی، نماد آن بازگشایی و به بهای کمتر از بهای خرید قبلی شرکت عرضه گردد، نحوه‌ی برخورد حسابرسان با کاهش ارزش سرمایه‌گذاری چگونه است؟

پاسخ: چنانچه اطلاعات دریافتی بعد از تاریخ ترازنامه، بیانگر آن باشد که ارزش یک دارایی در تاریخ ترازنامه کاهش یافته است، یا مبلغ زیان کاهش ارزش شناسایی شده قبلی برای آن دارایی کافی نمی‌باشد، ضروری است مطابق استانداردهای حسابداری، ذخیره کاهش ارزش دارایی در حساب‌ها منظور گردد.

پرسش: چنانچه شرکت اصلی دارای زیان انباشته باشد، اما صورت‌های مالی تلفیقی گروه، دارای سود خالص و سود انباشته باشد، نحوه برخورد حسابرسان با مفاد ماده (۱۴۱) قانون تجارت، چگونه است؟

پاسخ: صورت‌های مالی تلفیقی در راستای گزارشگری مالی گروه به عنوان یک شخصیت حسابداری و نه یک شخصیت حقوقی ارائه می‌گردد. بر این اساس، بازرسان قانونی در خصوص گزارش موارد عدم رعایت قوانین و مقررات، از جمله ماده (۱۴۱) اصلاحیه قانون تجارت، در ارتباط با شرکت اصلی، به عنوان یک شخصیت حقوقی، دارای مسئولیت می‌باشد.

پرسش و پاسخ‌های قوانین و مقررات

کارگروه قوانین و مقررات جامعه حسابداران رسمی ایران

در ارتباط با مفاد تبصره ۲ ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت مصوب ۲۰ اردیبهشت ماه ۱۳۹۵ مجلس شورای اسلامی جمهوری اسلامی ایران

پرسش: آیا عضویت همزمان اعضای هیأت مدیره شرکت اصلی در "شرکت‌های فرعی"، از جمله موارد تصدی در "بیش از یک شرکت"، می‌باشد؟ و در صورتی که "اعضای هیأت مدیره شرکت اصلی"، بابت تصدی "سمت هیأت مدیره شرکت‌های فرعی"، هیچ‌گونه وجهی دریافت نمایند، آیا مشمول مفاد مصوبه مزبور می‌باشند؟ ضمناً با توجه به اینکه در مصوبه مزبور عنوان گردیده: "بخشی از سرمایه آن متعلق به دولت یا نهادها و مؤسسات عمومی غیر دولتی"، آیا منظور درصد مشخصی از سرمایه (به طور مثال بیش از ۵۰٪) بوده و یا "هر درصدی از سهام"، مشمول این مصوبه خواهد بود؟ چنانچه مالکیت سرمایه دولت، نهادها یا مؤسسات عمومی غیردولتی در شرکت‌ها به طور غیر مستقیم باشد، آیا شرکت‌های سرمایه‌پذیر مشمول مفاد مصوبه مذکور می‌باشند؟

پاسخ: عضویت همزمان اعضای هیأت مدیره شرکت اصلی در شرکت‌های فرعی که تمام یا بخشی از سرمایه آنها متعلق به دولت، نهادها و یا مؤسسات عمومی غیر دولتی باشد، فارغ از دریافت یا عدم دریافت حق حضور و هرگونه وجوه دیگر و همچنین بدون در نظر گرفتن میزان سرمایه و مالکیت، مشمول مفاد تبصره ۲ ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت می‌باشد.

پرسش: از آنجایی که دستیابی به اطلاعات مربوط به اعضای هیئت مدیره و مدیر عامل کلیه شرکت‌های مشمول مصوبه مذکور، به سهولت امکان‌پذیر نبوده و به‌ویژه اطلاعات مرتبط با "حق حضور در جلسات و پاداش" نیز در بخش عمده موارد، افشاء نمی‌شود و با توجه به اینکه بازرسان قانونی فاقد امکانات لازم برای راستی‌آزمایی اطلاعات ارائه شده در مورد تصدی و یا عدم تصدی اعضای هیئت‌مدیره شرکت موضوع گزارش بازرسان در سایر شرکت‌ها است، وظیفه و نحوه‌ی برخورد حسابرسان و بازرسان در این خصوص چگونه است؟

پاسخ: حسابرسان و بازرسان قانونی در خصوص کنترل رعایت تبصره ۲ ماده (۲۴۱) لایحه قانونی اصلاح قسمتی از قانون تجارت، باید کلیه رسیدگی‌های لازم را طبق استانداردهای حسابرسان به عمل آورده و نسبت به اخذ تأییدیه مدیران که به امضای کلیه اعضای هیئت‌مدیره و مدیرعامل شرکت رسیده و مبین رعایت مفاد تبصره فوق‌الذکر باشد، اقدام نماید.

رأی هیأت عالی انتظامی جامعه حسابداران رسمی ایران

شماره رأی:

۴/۹۵/۱۵۱۸

تاریخ رأی:

۱۳۹۵/۱۰/۱۳

نام مؤسسه:

مؤسسه حسابرسی

نام واحد مورد رسیدگی:

.....

حکم صادره:

شش ماه ممنوعیت مؤسسه از انعقاد هرگونه قرارداد خدمات حرفه‌ای و تخصصی و تعلیق عضویت ۲ نفر شرکای امضاکننده گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی به مدت ۲ سال و ۶ ماه.

مبنای حکم صادره:

کارشناسی کارگروه کنترل کیفیت جامعه و احراز تخلف از استانداردهای حرفه‌ای، قانونی و مقرراتی.

نتایج کارشناسی و ادله مربوط:

۱) عدم بکارگیری استاندارد حسابداری شماره ۲۴۰ با عنوان "مسئولیت حسابرس در ارتباط با تقلب و اشتباه در حسابرسی صورت‌های مالی" در موارد زیر:

- ۱-۱) بند (۲) استاندارد: حسابرس هنگام برنامه‌ریزی و اجرای روش‌های حسابرسی و ارزیابی و گزارشگری نتایج حاصله، باید خطر وجود تحریف با اهمیت در صورت‌های مالی را که از تقلب یا اشتباه ناشی می‌شود، در نظر بگیرد.
 - ۱-۲) بند (۱۲) استاندارد: حسابرسی باید به گونه‌ای طراحی و اجرا شود که از نبود تحریف با اهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه در صورت‌های مالی، اطمینانی معقول بدست آید.
 - ۱-۳) بند (۱۷) استاندارد: حسابرس می‌بایست حسابرسی را با تردید حرفه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کند.
- با توجه به مراتب فوق، حسابرس می‌بایست با حساسیت بیشتر به ضرورت اثبات توضیحات یا تأییدیه‌ی مدیریت درباره‌ی موضوعات با اهمیت و تعدیل روش‌های حسابرسی در برخورد با عوامل خطر تقلب، توجه می‌نمود.
- ۲) با توجه به اینکه مبلغ ۲۱۵ میلیارد ریال برگشت از فروش در سال مورد گزارش تحت سرفصل تعدیلات سنواتی در اقلام مقایسه‌ای سال قبل منعکس شده است، حسابرس در سال مالی قبل نیز نسبت به آن موضع‌گیری ننموده است. در این خصوص مفاد بند ۱۲ استاندارد حسابرسی شماره ۷۱۰ با عنوان "اطلاعات مقایسه‌ای" مبنی بر موضع‌گیری حسابرس نسبت به صورت‌های مالی دوره گذشته در خصوص مواردی که باعث تعدیل گزارش گردیده، لیکن هنوز برطرف نشده است، رعایت نگردیده است.
- ۳) عدم موضع‌گیری لازم در خصوص موارد مربوط به الزامات ارائه و افشا در صورت‌های مالی شامل:
- الف) درج اشتباه ارقام در یادداشت مربوط به معاملات با اشخاص وابسته،
 - ب) عدم افشای کافی در یادداشت ذخایر پرداختنی،
 - پ) درج اشتباه معاملات غیر نقدی در متن صورت جریان وجوه نقد و یادداشت توضیحی مربوط،
 - ت) درج اشتباه سود پرداختنی بابت تسهیلات مالی دریافتی در متن صورت جریان وجوه نقد،
 - ث) درج اشتباه ارقام در سرفصل دارایی‌های ثابت در جریان تکمیل.
- ج) عدم افشای کامل در خصوص پیش‌پرداخت خرید خارجی به شرکت ... و
- چ) عدم افشای کافی در سرفصل تعدیلات سنواتی.

- ۴) عدم رعایت مفاد استانداردهای حسابرسی شماره ۷۰۰، ۷۰۵ و ۷۰۶ در خصوص موضع‌گیری مناسب در گزارش حسابرسی در موارد زیر:
- الف) نامشخص بودن محدودیت حسابرس در بند ۵ گزارش حسابرسی، با توجه به اینکه در متن این بند، عدم احتساب مطالبات مشکوک‌الوصول در خصوص مبلغ ۱۵۰ میلیارد ریال از اقلام راکد و سنواتی حساب‌های دریافتنی تجاری و غیرتجاری و پیش‌پرداختها تصریح شده است.
 - ب) نامشخص بودن دلیل عدم امکان تعیین آثار مالی بر صورت‌های مالی در بند ۷ گزارش حسابرسی، با توجه به وجود شواهد کافی مورد اشاره در متن این بند.
 - پ) در بند ۱۰ گزارش حسابرسی با ماهیت "محدودیت در کسب شواهد حسابرسی کافی و مناسب"، با توجه به اینکه در متن این بند در خصوص تسویه بدهی‌های ارزش شرکت به وجود شواهدی مبنی بر عدم تخصیص ارز مرجع و مطالبه تفاوت نرخ ارز مرجع تا مبادله‌ای به مبلغ ۱۸۰ میلیارد ریال تصریح گردیده، دلیل در نظر گرفتن این بند به عنوان محدودیت مشخص نمی‌باشد.
 - ت) عدم موضع‌گیری مناسب در خصوص بندهای ۱۲ و ۱۴ گزارش حسابرسی به عنوان بندهای تأکید بر مطلب خاص، با توجه به اینکه طبق مفاد استاندارد حسابرسی شماره ۷۰۶ این بندها ماهیت تأکید بر مطلب خاص ندارند، همچنین موضوع بند ۱۳ (تأکید بر مطلب خاص) نیز در صورت‌های مالی افشا نشده است.

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران (۱۰ تیرماه ۱۳۹۶)

آئین ارقام

محمد ترامشلو، احمد زندی نژاد، علی علیمردانی

۴۴۲۹۲۸۱۳-۱۴

۴۴۲۹۲۸۱۱

تهران - فلکه دوم صادقیه - ابتدای اشرفی اصفهانی - خیابان مرودشت - پلاک ۱ - طبقه ۴ - واحد ۱۵

براساس مفاد ماده‌ی ۲۵ اساسنامه جامعه، مؤسسات حسابرسی توسط حداقل سه نفر حسابدار رسمی دارای حداقل سه سال سابقه‌ی مدیریت حسابرسی، پس از صدور مجوز توسط جامعه در اداره‌ی ثبت شرکت‌ها به عنوان مؤسسه غیرانتفاعی غیرتجاری ثبت می‌شوند.

علاوه بر وجود حداقل سه نفر شریک حسابدار رسمی با شرایط مزبور برای تشکیل مؤسسه حسابرسی، ارائه‌ی خدمات تخصصی و حرفه‌ای با استفاده از کارکنان حرفه‌ای در رتبه‌های حسابرس، حسابرس ارشد، سرپرست، سرپرست ارشد و مدیر حسابرسی صورت می‌گیرد.

برای هریک از شرکا و مدیران حسابدار رسمی با کمتر از ۶ سال سابقه شراکت یا مدیریت حسابرسی و نیز بیش از ۶ سال سابقه شراکت یا مدیریت حسابرسی به ترتیب حداکثر ۱۲ و ۱۸ نفر کارکنان حرفه‌ای تحت پوشش پیش‌بینی شده است.

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه‌ی حسابداران رسمی ایران طبق مفاد ماده (۲) آیین‌نامه اجرایی تبصره ۴ قانون استفاده از خدمات تخصصی و حرفه‌ای حسابداران ذی‌صلاح، به عنوان حسابدار رسمی مصوب هیأت وزیران مجاز به انجام حسابرسی و بازرسی قانونی یا حسابرسی (حسب مورد) در واحدهای ذیل هستند:

الف) شرکت‌های پذیرفته شده یا متقاضی پذیرش در بورس اوراق بهادار و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها

ب) شرکت‌های سهامی عام و شرکت‌های تابعه و وابسته به آن‌ها

ج) شرکت‌های (دولتی) موضوع بندهای الف و ب ماده (۷) قانون اساسنامه سازمان حسابرسی با رعایت ترتیبات مقرر در تبصره یک ماده (۱۳۲) قانون محاسبات عمومی (د) شعب و دفاتر نمایندگی شرکت‌های خارجی که با اجرای قانون اجازه ثبت شعبه و نمایندگی شرکت‌های خارجی - مصوب ۱۳۷۶ - در ایران ثبت شده‌اند

ه) مؤسسات و نهادهای عمومی غیردولتی و شرکت‌ها، سازمان‌ها و مؤسسات تابعه و وابسته به آن‌ها

ز) سایر اشخاص حقوقی و حقیقی که بر اساس آخرین اظهارنامه مالیاتی تسلیمی خود جمع درآمد (فروش یا خدمات) آن‌ها بیش از مبلغ ۵۰ میلیارد ریال (در مورد شرکت‌های پیمانکاری جمع دریافتی آن‌ها بابت پیمان منعقد شده بیش از مبلغ ۵۰ میلیارد ریال) یا جمع ارزش دارایی‌های آن‌ها بیش از مبلغ ۸۰ میلیارد ریال است.

جامعه حسابداران رسمی ایران به طور سالیانه مؤسسات حسابرسی عضو را به لحاظ کیفیت حسابرسی (در سطح کار و موسسه حسابرسی) در چهار گروه (الف، ب، ج، د)، طبقه‌بندی و در پایگاه اطلاع‌رسانی جامعه به نشانی www.iacpa.ir منتشر می‌کند.

حسابداران رسمی شریک

حسابداران رسمی تحت استخدام موسسه

آئین تدبیر سهند

محمد سمائی، جعفر شیخی گرجان، منصور عطائی، نادر فخورنژاد

۰۴۱-۳۳۳۷۰۸۰۱

۰۴۱-۳۳۳۶۷۱۳۰

تبریز - خیابان فارابی (خ چایکنار) - نرسیده به پل سنگی - مجتمع کوثر - طبقه سوم - واحد ۱

آئین تراز آریا

عطاء ... برنا، اصغر حمصیان اتفاق، اکبر هاشمیان

مهرداد پور قدیری اصفهانی، حسین علیخانی دهقی

۰۳۱-۳۷۸۶۶۲۹۲

۰۳۱-۳۷۸۶۶۲۹۲

اصفهان - خیابان رودکی - نیش فرعی ۶۰ - ساختمان ستایش - طبقه دوم

آئین محاسبان امین

گامران خدائی، صالح ضیائی شه‌میری، بلال محمدزاده، کریم هاتفی

۶۶۹۴۳۴۹۹-۶۶۹۴۳۴۹۲

۶۶۴۳۶۰۷۸

تهران - میدان توحید - خیابان نصرت غربی - پلاک ۶۲ - طبقه دوم

آئین ابرار حساب

عبدالله صلاحی شیره جینی، احمد علی رضائی، علی معینی

۶۶۵۳۲۹۹۱-۸۸۷۹۹۷۵۴-۸۸۴۹۹۷۵۲

۸۸۹۱۸۰۱۱

تهران - میدان فردوسی - ابتدای خیابان استاد نجات الهی (ویلا) - کوچه ایلورچی - پلاک ۴ - طبقه اول - واحد ۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آئین آگاهان حساب

ابوالفضل شیرخانی، حمید رضا قناد، مهدی وکیلان آغویی

۲۲۶۸۱۶۰۴

۲۲۶۸۲۶۸۴

تهران- خیابان پاسداران- بالاتر از بهارستان یکم- جنب بانک صادرات- پلاک ۴۸۶

آئین پژوهان ایرانیان

حجت ثابتی بیلندی، براتعلی دارابی، طاهره کمالی مقدم

۰۵۱۳۷۶۶۳۷۷۳-۰۵۱۳۷۶۴۲۱۲۱

۰۵۱۳۷۶۲۶۷۶۲

مشهد- بلوار فردوسی- خیابان مهدی- بین مهدی ۵ و ۷- پلاک ۱۷- طبقه اول

آئین ابرار آریا

مهناز خاوریان، ناصر شکاری وانقی، محمد عسکری انارکی

۸۸۹۳۸۳۴۰-۸۶۰۳۷۳۹۶

۸۸۹۴۷۳۳۱

تهران- میدان ولیعصر- ابتدای بلوار کریم خان زند- پلاک ۳۰۸- طبقه ۷- واحد ۷۴

آئین محاسب و همکاران

محمدابراهیم پژمان، حمید غفوریان، افشین قوی اندام

۰۵۱-۳۸۸۴۶۵۸۴-۵

۰۵۱-۳۸۸۱۶۲۵۰

مشهد- بلوار هاشمیه- هاشمیه ۲۵- صرمی ۲۳- پلاک ۹۵

آئین ابرار جامع

حسینعلی باقرزاده، حسین مشهوری، حسین خیرالهی روشتی

۶۶۰۴۵۵۲۱-۶۶۰۰۹۱۰۱

۶۶۰۰۹۱۰۱

تهران- خیابان آزادی- خیابان حبیب الهی- بالاتر از میدان حسن حسینی- تقاطع یادگار امام- کوچه پیام آزادی- پلاک ۶- طبقه اول

آب دیده محاسبان

اصغر پارسائی، سیدمسعود حسینی، مسیح سالاریان، نصراله سعادت

حسین ولی پور اهرنجان، محمود پارسائی

۸۸۴۸۱۶۳۲

تهران- یوسف آباد- خیابان جمال الدین اسدآبادی- نبش چهاردهم- پلاک ۲- واحد ۳

آئین بهروش

علی پارکی، بابک دورگلی، نادر فرهنگدینیا

۸۸۴۴۴۶۶۸-۸۸۴۴۳۴۲۳

۸۸۴۵۲۸۶۲

تهران- خیابان مطهری- خ شهید محسن وزوایی- پلاک ۲۸- طبقه ۹ واحد جنوبی

آباد نوین تهران

مجید اسدی صفا، علی اصغر متقی، احمد محمدی

۰۴۱-۳۳۸۵۳۰۵۷-۳۴۷۸۱۳۲۱

۰۴۱-۳۳۸۴۵۱۷۶

تبریز- گلشهر- تقاطع گلشهر- پرواز- بلوار گلشهر- پلاک ۴۷

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آبادیس نگار آرون

کامران طرفه، علاء الدین محمدی سربند، سیدمحمد رضا دهدشتی

۸۸۶۱۱۹۷۱-۲

۸۸۶۱۱۹۷۱-۲

تهران- میدان ونک- خ شهید حجت الاسلام عباس شیرازی- خیابان برزیل غربی- پلاک ۵۹- طبقه ۴- واحد ۱۹

آبتین روش آریا

موسی حسینی، حسین طالبی، ناصر عسگری نائینی، محبوب مهدی پوربهمبری، سید مجید مختارنژاد، بهمن فدوی رودسری

۸۸۱۰۹۴۱۸-۹

۸۸۱۰۹۴۲۱

تهران- خیابان ولیعصر- بالاتراز خیابان بهشتی- کوچه نادر- پلاک ۶- طبقه ۵- واحد ۱۸

آبان ارقام پارس

شجاع ابراهیمی توانی، رضا مظاهری کلهرودی، عبدالله قلعه

سجاد ظهراپی فرد

۸۸۶۰۵۶۷۴-۸۸۶۰۵۶۷۵-۸۸۰۶۱۹۹۱-۸۸۰۶۱۹۹۰

۸۸۶۰۵۶۷۴-۸۸۰۶۱۹۹۰

تهران- خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی- بالاتراز میدان فرهنگ- نبش خ ۳۷- پلاک ۳۰۱- ط ۲- واحد ۶

آبتین محاسب پارس

مسعود بیات مختاری، مهدی حسین زاده، مهدی فخریان

۵۱۳۸۴۷۳۴۱۱

۵۱۳۸۴۷۳۴۱۳

مشهد- بلوار بعثت- بعثت ۱۴- بعد از تامین اجتماعی- سمت چپ- خ فروردین- پلاک ۱۰

آبان حساب

مرتضی ادیبی، ناصر ایران نژاد، حمید حسینیان، محمد کاظمی

محمد رضا شجاعی، تقی ولی سلطانی

۸۸۷۰۸۷۵۹-۸۸۷۰۸۲۳۵-۸۸۷۰۸۲۳۴-۸۸-۸۸۱۰۲۹۸۷

۸۸۱۰۲۹۸۵

تهران- خیابان احمد قصیر(بخارست)- خ یکم- پلاک ۱۰- واحد ۳

آپادانا

یوسف امیری، جبرائیل بهاری، محمد صفری کوبائی

۸۸۵۴۲۸۴۴

۸۸۵۴۲۸۴۵

تهران- خیابان شهید بهشتی- خیابان سهروردی شمالی- خیابان کورش- پلاک ۴۵- طبقه ۵- واحد ۱۴

آبان روش

زیداله مشکوتی، محمدجواد معتمدی مهر، احمد ناصری جورشری

۴۴۲۴۱۴۲۲

۸۹۷۸۷۶۹۷

تهران- فلکه دوم صادقیه- بلوار اشرفی اصفهانی- بن بست ۱۲ متری بهار- پلاک ۴- واحد دوم- ص پ ۱۴۹۵ / ۱۴۵۱۵

آتیه اندیش ارقام

سیامک اعتمادی نژاد، شاهین پورکائند، خیراله گلناریان، فرهاد نژادفلاطوری مقدم

کاوه حسین پور

۸۸۵۲۲۰۹۶-۷

۸۸۷۵۲۲۰۸

تهران- خیابان شهید مطهری- خیابان میرعماد- کوچه چهارم- پلاک ۱۲- طبقه ۵- واحد ۱۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آذینه حساب ارقام	آذین ارقام پیام
مجتبی اسدی، نصرت اله اسمعیلی، مرتضی صنعتی موسی تورانی ۰۲۶-۳۲۵۴۵۱۷۰ ۰۲۶-۳۲۵۴۵۱۶۸ کرج-عظیمیه - بلوار کاج-بین ندا و پامچال-پلاک ۲۵۷-طبقه ۵-واحد ۷	محمد خالقی، سید عبدالله علوی، غلامحسین مختاری خیرآبادی اصغر حسینی ۰۲۶-۳۲۵۴۵۱۷۰ ۰۲۶-۳۲۵۴۵۱۶۸ تهران-خیابان باقرخان غربی-پلاک ۸۵-طبقه ۴-واحد ۱۷
آذینه نگر	آذین تراز ارقام
محمد کریمی، سعید وطنی، هادی یوسف زاده ایرج رهنمون ۸۸۵۲۸۱۹۵-۸۸۵۲۰۶۷۹-۸۸۱۷۶۱۰۱-۲ ۸۸۵۲۸۱۹۵ تهران-خیابان سهروردی شمالی-خ قرقاول-پلاک ۱۶-طبقه دوم-واحد ۵	پرویز شایسته شجاعی، همت کریمی کوکنده، باقر کریوند یداله تازی وردی ۸۸۰۲۹۸۷۷ تهران-یوسف آباد-خیابان جهان آرا-خیابان ۱۲/۲ رحیم زاده-پلاک ۶۰-طبقه اول
آداک آئین	آراء
داریوش حسن زاده ۸۸۳۰۴۶۰۹-۱۲ ۸۸۳۰۴۶۰۲ تهران-خیابان قائم مقام فراهانی-پایین تر از مطهری-کوچه الوند-پلاک ۱۳-واحد ۷	راضیه بهفروزی، رقیه جاودان، امیر شهلانی مقدم ۸۸۹۰۵۳۱۶-۸۸۸۰۲۹۳۲ ۸۸۹۰۳۹۴۹ تهران-خیابان فلسطین شمالی-پلاک ۴۶۳-ساختمان ۵۵-طبقه ۲-شماره ۱۰
آذین حساب	آرتین پרגاس
پژمان معتمدیان دهکردی، ابوالقاسم معماری، حسین منصوری محمد رضا خالقی، حامد مختاری تودشکی ۰۳۱-۳۶۶۴۱۹۱۷ ۰۳۱-۳۶۶۲۷۹۰۷ اصفهان-خیابان شیخ صدوق شمالی-جنب بانک تجارت-بن بست اسلامی-پلاک ۳۱۷-طبقه دوم-زنگ ۳	میرشجاع حسینی شیوائی، حمید سلیمی، شهرام طاهری ضیاء الدین مجدی ۰۳۱-۳۶۶۴۱۹۱۷ ۰۳۱-۳۶۶۲۷۹۰۷ تهران-بزرگراه جلال آل احمد-خیابان آرش-کوچه جهاد ۳-پلاک ۲۱-طبقه سوم

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آرشین حساب	آرمان پژوهان محاسب
عباس ابراهیمی، ارسلان اسمعیلی کاکرودی، عبدا.. هانی	یوسف افضل خانی، اکبر عباسی
مهدی عاصمی	محمد جواد افضل خانی
۸۸۴۸۰۹۶۶	۸۸۵۴۳۹۶۵
۸۸۴۸۰۸۵۴	۸۸۱۷۱۰۲۵
تهران - خیابان ولیعصر - بالاتر از خیابان بهشتی - کوچه نادر - پلاک ۶ - طبقه چهارم - واحد ۱۴	تهران - خیابان پاکستان - کوچه شهید حکیمی (دهم) - پلاک ۲۸ - طبقه ۳ - واحد ۴
آرمان اصول	آرمان پیام جامع
علیرضا فاضلی، علیرضا قیداری، حمیدرضا اعرابی	کامبیز جامع کلخوران، رحیم سلیمانی کلیشمی، حسن قیامی اشکیت
۶۶۵۹۴۷۱۰-۶۶۵۶۷۵۴۶-۴۷	۸۸۳۱۶۶۸۰-۸۸۳۱۶۸۹۷
۶۶۵۹۴۷۰۵	۸۸۳۱۳۷۷۰
تهران - خیابان اسکندری شمالی - تقاطع خیابان میرخانی (نصرت شرقی) - پلاک ۱۲۵ - واحد ۳	تهران - خیابان خردمند جنوبی - کوچه شهید محمد حقانی - پلاک ۱۱ - واحد ۱۰
آرمان اندیش آگاه	آرمان روش
رامین جهانگیری، محمدجعفر دهقان طرزجانی، فرهاد مصفا	محمد رضا حجتی، غلامرضا ذاکری نژاد، محمدحسین قربانی، محمد علی اعتمادیان
محمد ایمانی بزدق، حسین دبیری	محمد علی امینی، رشید بابایی ماتک، محمد روحانی
۰۴۴۳۲۲۲۸۲۲۲	۸۸۰۸۷۹۷۹
۸۹۷۸۳۶۱۵	۸۸۰۸۷۹۷۹
ارومیه - خ جاهد - کوی اول - کوچه سوم - پلاک ۲۵	تهران - خیابان ملاصدرا - مابین شیخ بهایی و اتوبان چمران - پلاک ۲۴۲ - ساختمان فردوس - طبقه ۲ - واحد ۷
آرمان بصیر	آرمان نگر سیستم
محسن صفاجو، حمیدرضا ملک عسگر، احمد عیسائی خوش	علی روح بخش سیاح مقدم، جواد نوائی نوغان نشین
آرشینا منتظری	عماد دانشور داورانی
۸۸۷۴۶۳۰۴-۵	۰۵۱-۳۶۰۱۲۰۲۷-۳۶۰۱۲۰۲۶-۳۶۰۱۲۰۲۵-۳۶۰۸۹۵۰۰
۸۸۵۳۳۸۳۲	۵۱۳۶۰۵۹۹۹۱
تهران - خیابان احمد قصیر (بخارست) - کوچه ششم - پلاک ۲۰ - واحد ۶	مشهد - بلوار سجاد - نبش سجاد ۲۰ (عمید) - پلاک ۴۶ - طبقه ۳ - واحد ۳۰۱ و ۳۰۲

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آرمان نوین رسیدگی	آروین حساب رسا
علیرضا فخرشغاتی، مرتضی کردمدانلو، محسن گنجی، داراب ناظمی	فرشید درویش، محمدباقر ملکی
جاوید سرچمی، مهرانز براتی	
۸۸۴۴۷۱۰۷-۸۸۴۰۲۱۲۱	۸۸۷۰۳۳۵۱-۵۲
۸۸۴۴۷۱۰۷-۸۸۴۰۲۱۲۱	۸۸۷۰۳۳۵۱
تهران- خیابان مطهری- خیابان ترکمنستان- اول کوچه سرو- پلاک ۲- واحد ۱	تهران- یوسف آباد- خ فتحی شقاقی- بین اسدآبادی و چهل ستون- پلاک ۴۷- واحد ۱
آرمون گستران پیشگام	آروین باستان محاسب
امیر هوشنگ دلجو، حبیب سزاوار، محمود شوکت فدائی، خسرو هادوی	حسن دانشور، محمود صانع زرنگ، نور... عبدالحسینی مقدم
۸۸۸۹۵۳۵۷	۸۸۴۷۱۲۷۹
۸۸۸۹۰۶۱۳	۸۸۴۷۱۲۷۹
تهران- خیابان مطهری- خیابان لارستان- نیش کوچه پورفلاح- پلاک ۱۸- طبقه ۴	تهران- خیابان مطهری- خیابان ترکمنستان- کوچه نارنج- پلاک ۳- طبقه ۳- واحد ۹
آرنیکا ارقام پارس	آروین خدمات مدیریت رادوین
علی توکلی نیا، پژمان روحی، سید محمود موسوی شیرینی حسن آبادی	احمد علی اکبر، داریوش فراهانی
۵۱۳۶۰۱۵۲۰۰-۳۶۰۱۴۱۴-۵۱۳۶۰۱۴۱۴	۸۸۷۳۶۳۱۶
مشهد- بلوار وکیل آباد- وکیل آباد ۱۹- عدل ۱۱- پلاک ۱۹۸- طبقه اول	تهران- خیابان احمد قصیر- نیش کوچه ششم- پلاک ۹- طبقه ۲- واحد ۱۰
آرمان آروین پارس	آریا بصیر اندیشه
سیدمصطفی جان نثاری، محمد بهنام دائی مژدهی، جواد رائی نوجه دهی، سیروس شمس، جهانگیر ذوالفقاری، محمود رجایی، علی آقا عزیزی برزکی، علی اصغر مسلمی، سید مهدی تیموریان	مصطفی خادم الحسینی، عباس رضائیان، عباسعلی صفائیان پور
سید عطا احمدیان حسینی، سید تقی حسینی بیجی کلا، معصومه سیدی	
۸۸۹۳۷۳۱۷-۱۹	۸۸۶۴۷۸۴۴-۸۸۶۴۷۹۱۰-۸۸۶۴۷۹۱۱
۸۸۹۰۱۸۳۴	۸۸۶۴۷۸۴۳
تهران- خیابان استاد نجات الهی (ویلا)- خیابان خسرو- پلاک ۳۱- طبقه ۳	تهران- خیابان ولیعصر- بالاترازپارک ساعی- خیابان سی و ششم- پلاک ۷- مجتمع ولیعصر (۲)- طبقه ۲- واحد ۲۲۴

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آریا بهروش

محمد صالح، فرامرز میرزایی صلی، فتحعلی ولاتی

رحیم حجت شمایی

۸۸۸۷۴۱۸۶-۸۸۰۶۲۶۶۰-۸۸۰۳۴۴۰۶

۸۸۷۸۷۲۵۱-۸۸۰۳۴۴۸۲

تهران- خیابان شیخ بهائی شمالی- ابتدای خیابان ستول- پلاک ۳۱- واحد ۲- طبقه بالای همکف- آپارتمان اول شرقی

آریان محاسب پویا

علی ارشدی، پرویز پیری، سعید جلیلی سہی، مصطفی حسینی مهر، علیرضا فضل زاده، کریم کهندل مغانلو، جواد هاشمی

محمد حسین زواریان، محمد حسین سراج شیروان

۸۸۲۳۰۷۳۴-۶

۸۸۲۳۰۷۳۵

تهران- گیشا- خیابان چهارم- خیابان بلوچستان- بین کوچه ۵ و ۷- پلاک ۱۱- واحد ۵

آریا حسابرسان پارسا

حسین خطیبیان، صغری شهراسبی، مجتبی ثقفی

۸۸۷۷۳۸۲۸-۸۸۷۷۴۲۲۵

۸۸۷۷۳۸۲۸

تهران- خیابان گاندی- خ بیست و یکم- پلاک ۲۶- واحد ۴

آرین حساب شیراز

محمد جعفر امیری، محمد علی پسران، حسین همایون فرد

محسن کریمی

۰۷۱۳-۶۲۶۲۸۸۲-۶۲۶۳۳۹۵

۷۱۳۶۲۸۶۶۷۳

شیراز- خیابان قصرالدشت- نبش کوچه ۵۳- ساختمان نوین- واحد ۶۰۱

آریا روش

سید محمد بزرگ زاده، حبیب جامعی، محمد کاظم ملایک صفت

۸۸۶۶۰۸۲۴-۸۸۶۷۴۷۰۴

۸۸۱۹۸۴۰۱

تهران- خیابان ولیعصر- بالاتر از میرداماد- بلوار ستاری- پلاک ۷۴- طبقه چهارم- واحد ۱۵

آزاد رای امین

سعید امینی، حمید کاظمی

۸۸۵۱۵۴۶۴-۸۸۵۱۵۱۳۳-۳۴

۸۸۵۱۵۴۶۴

تهران- ابتدای خیابان سهرودی شمالی- بالاتر از آپادانا- خیابان سراب- شماره ۱۲- واحد ۲

آریا نیک روش

احمد حاجی زاده، مجتبی غلامی، محمد همتی

غلامرضا علیمرادی

۸۸۷۰۹۳۱۱-۲

۸۸۷۰۹۳۱۳

تهران- خیابان قائم مقام فراهانی- کوچه شهدا- پلاک ۹- طبقه ۲- واحد ۱۲

آرما تراز ژرف

محمد رضا دوکوکب، مهدی محمدی، احمد یعقوب نژاد

۸۸۷۴۵۸۷۴

۸۸۵۰۵۵۸۷

تهران- سهروردی شمالی- کوچه سراب- پلاک ۶- واحد ۸- طبقه چهارم

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آزمودگان

مهرداد آل علی، سید مرتضی فاطمی اردستانی، فرهاد فرزانه، علی اصغر فرخ	
۸۸۹۳۹۵۱۳-۸۸۹۲۹۷۰۹-۸۸۹۱۹۷۰۸	
۸۸۹۲۹۶۴۲	
تهران- خیابان کریم خان زند- خیابان دکتر عضدی (آبان جنوبی)- شماره ۵۲- طبقه دوم	

آزمون تراز پارس

محمودرضا آموزگار حقیقی، سید رضا گلستانی، حمید لعل پور	
میثم نوشادی، عبدالحمید هوشمند	
۰۷۱۳-۶۲۶۵۴۰۲	
۰۷۱-۳۶۲۶۶۴۸۱	
شیراز- بلوار ستارخان- روبروی خ ولی عصر- ساختمان خضرا- طبقه ۲- واحد ۲۷	

آزموده کاران

داود اسعدی، حدیث توکلی کوشا، اسد... درخشانی، مسعود سورانی، علی اصغر فرخ، فرهاد کاظمی موقر	
علی اسلامی، مهدی رضایی	
۲۲۹۲۵۹۱۰-۲۰	
۲۲۹۲۵۹۰۳	
تهران- خیابان شریعتی- قلهک- نرسیده به یخچال- کوچه شریف- شماره ۵	

آزمون حساب تدبیر

مرتضی شعبانی، مهدی گنج خانی، بهزاد یزدانی	
۸۸۶۲۵۹۹۴-۳-۸۸۶۱۲۹۸۲	
۸۸۶۲۶۰۱۷	
تهران- میدان ونک- خیابان ملاصدرا- ضلع شمال غربی پل کردستان- بن بست فرشید- پلاک ۴- طبقه ۳- واحد ۶	

آزمون

پروین جعفری ویشکائی، مسعود دیزه ای، حمیدرضا سبزه ئی، فریدون کشانی، ایرج مرحمتی خامنه	
۸۸۹۳۴۰۵۱-۸۸۰۱۲۳۱۵	
۸۸۰۱۲۳۱۵	
تهران- بلوار کشاورز- بین ولیعصر و فلسطین شمالی- پلاک ۲۵- طبقه سوم	

آزمون سامانه

حسین قاسمی روچی، علی اصغر نجفی مهری، سید عبدالرضا (فرهاد) نوربخش	
۲۲۰۳۵۱۶۰-۲-۸۸۶۷۲۴۴۰-۷۷۵۳۷۹۴۴	
۷۷۵۲۷۴۵۸	
تهران- خیابان بهار شیراز- تقاطع سهروردی جنوبی - شماره ۱۰۷	

آزمون پرداز ایران مشهود

سید عباس اسمعیل زاده پاکدامن، مصطفی اعلائی، علی اکبر اورعی، محمود بابائی رهنی، نیما جناب، محمد صادق حشمتی، محمد حسن سعادتیان فریور، ناصر سنگسر یزدی، عباس شجاعی، فرزاد شهادت فرد، فریبرز طاهری، علیرضا عطوفی، محمدرضا گلچین پور، خسرو لطفی زاده، فرشید محبی، رضا معصوم زاده، محمود میوند، عباس وفادار	
حسین آریان، احمد آقاجانی، میترا امیری اقدم، رامین حشمتی، معرفت صالحی، محمدرضا طائی پور، حسن عرب جعفری محمد آبادی، سیاوش مهدی پور روشن، حسین مهربانی، احسان میلادیان	
۸۸۵۰۳۵۲۷-۸۸۷۳۶۸۷۲	
۸۸۵۰۳۵۲۸	
تهران- خ بخارست- کوچه ششم- شماره ۳۶- واحد دی- صندوق پستی: ۱۵۸۷۵-۴۹۷۵	

آفاق کاوشگران

حمید ابوالحسنی، علی اکبرزاده، مهدی امیدوارفاز	
بهروز شیرخانی- وحید پورمشرقی	
۰۵۱-۳۷۲۵۹۷۱۴-۳۷۲۵۹۳۱۷-۳۷۲۶۴۷۴۶	
۰۵۱-۳۷۲۵۹۷۱۴-۳۷۲۵۹۳۱۷	
مشهد- میدان راهنمایی- ابتدای بلوار سازمان آب- خیابان عطار- عطار غربی ۱- پلاک ۸	

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آگاه نگر	آگاه اندیشان خردمند
محمد افسری، محمدرضا تقوائی، محمد نورزاد دولت آبادی حیدر محمدزاده سالطه ۸۸۵۲۱۶۷۷-۸۸۵۲۳۸۱۶-۸۸۷۵۷۵۹۲ ۸۸۵۰۵۱۱۱ تهران- خیابان شهید بهشتی (عباس آباد)- خیابان کاوسی فر (میترا) - شماره ۵۰ - واحد ۳	حبیب آقامحمدپور، محمد برزگر نفری، عباسعلی نیک نفس ۸۸۶۶۱۹۷۳ ۸۸۶۵۸۴۰۰ تهران- خیابان وحید دستگردی- پلاک ۲۸۷- طبقه سوم- واحد ۷
آگاهان ارقام	آگاه تدبیر
علی عبدا... شمشیر ساز، مسعود دستجانی فراهانی، خلیل گنجه ۸۸۷۴۴۲۲۸-۹ ۸۸۷۴۴۲۲۸ تهران- خیابان سهروردی شمالی- خیابان حسینی (سوزنا)- شماره ۸- طبقه ۳- واحد ۱۴	سعید برهانی، خسرو حجاری زاده، سیامک فتحی دهکردی، مهدی کیانی ۰۳۱-۹۵۰۱۹۹۸۷-۹۵۰۱۹۹۸۶ ۳۱۹۵۰۱۹۹۸۷ اصفهان- میدان آزادی- بلوار دانشگاه- مجتمع تجاری اداری پردیس ۲- طبقه ششم- واحد ۲۶۲
آگاهان ارقام خبره	آگاه تراز مدبر
محمدرضا صابونچی، اروجعلی سلیمانی آقچای، مهرداد کریمان ۶۶۵۸۰۹۰۳ ۶۶۵۸۰۹۰۵ تهران- میدان انقلاب- ابتدای خ آزادی- روبروی دانشکده دامپزشکی- مجتمع برجساز- برج A- واحد ۳۰	احمد جبرائیلی، سید شهریار نوریان، کوروش محمدقمی مصطفی ردانی پور ردانی ۰۳۱-۳۶۶۹۵۴۴۵-۳۶۶۹۵۴۲۹-۳۶۶۹۵۴۲۴ ۳۱۳۶۶۹۵۴۶۱ اصفهان- خیابان شیخ صدوق جنوبی- کوچه ۱۴- پلاک ۸۴- طبقه دوم
آگاهان تراز توس	آگاه گرتراز
هاشم خواجه کرم الدین، حسن سعیدی بیلندی، حسین محمدجانی رضا اسدی، مصطفی سیاحی ۰۵۱-۳۷۶۷۳۳۷۰-۳۷۶۱۴۷۷۴-۳۷۶۸۴۴۰۴ ۰۵۱-۳۷۶۷۳۳۷۰ مشهد - بلوار فردوسی - بین فردوسی ۲ و ۴ - روبروی آپارتمان های مرتفع - شماره ۶۸- طبقه ۲	غلامرضا ایروانیان، داود عبدالمحمدی سنجانی، محمدتقی لک کمری ۸۸۸۲۵۸۷۰ ۸۸۸۲۶۲۹۵ تهران- میدان هفت تیر- اول مفتاح جنوبی- کوچه شیمی- پلاک ۷۰- طبقه سوم- واحد ۶

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

آویژه ارقام امین
عبداله آزاد، علی اسماعیلی، حجت سلیمانی، محمد علی اکبرخانی
حسین کریمی، حمید سلیمانی
۵۱-۳۶۰۱۷۵۷۳-۳۶۰۱۷۶۸۸
۵۱۳۶۰۱۷۵۷۳
مشهد- بلوار وکیل آباد- وکیل آباد ۲۳- سید مرتضی ۸- پلاک ۲۷۳

آگاهان و همکاران
محمد جم، فرید ذکائی آشتیانی، اصغر طهوری، بهزاد فیضی، حمید ناموری
فرید عزیزی
۸۸۹۰۲۰۴۷
۸۸۹۰۳۸۹۹
تهران- خیابان سپهبد قرنی- خیابان شاداب - پلاک ۲۸

آیین بهرنگ صادق
کریم برزگری مولان، جواد صفاپور، غلامحسین کشاورز محمدیان
مهدی زینلی موخر - فرهاد شاه‌ویسی
۴۶۰۹۱۳۶۰
۴۶۰۹۱۳۶۰
تهران- خیابان فردوس غربی- سازمان برنامه جنوبی- خیابان وحید جنوبی- خیابان هجدهم غربی- ساختمان آرمیتا- پلاک ۹- واحد ۱۹

آمارگران
کیانوش بهلولی، ولی خلیفه نیری، حبیب قوتی
عباس سرلک
۶۶۴۸۵۰۶۳
۶۶۴۸۵۰۶۴
تهران- خیابان طالقانی- بین وصال شیرازی و فلسطین - نبش خیابان فریمان- ساختمان اداری ۱۱۸- پلاک ۵۴۸- طبقه ۱- واحد ۲

ابتکار حساب آریا
ابراهیم اسفندیاری، جعفر باقری، ایوب رستمی سلطان احمدی
مهدی زینلی موخر - فرهاد شاه‌ویسی
۳۱-۳۶۲۶۶۸۸۸-۳۶۲۶۷۷۶۶
۳۱-۳۶۲۶۷۷۶۶
اصفهان - خیابان دانشگاه - کوچه ۱۳- پلاک ۳ - کدپستی ۸۱۷۳۹۶۴۹۶۱

آوا تدبیر تراز
مجید ترکمان، حسن رضائی، فریدون رضائی
مهدی زینلی موخر - فرهاد شاه‌ویسی
۳۱-۳۶۶۱۷۴۵۲-۳-۲۱۸۸۰۰۱۸۹۵
۳۱-۳۶۶۱۳۸۱۷
اصفهان- خیابان میر- خیابان آب ۲۵۰- کوچه شماره ۴- پلاک ۴۶

ابرار اندیشان
حسین جباری، حمید طبائی زاده فشارکی، زادا... فتحی
مهدی زینلی موخر - فرهاد شاه‌ویسی
۶۶۹۰۰۱۷۰-۶۶۹۰۳۸۹۳
۶۶۹۰۰۱۷۰
تهران- خیابان انقلاب- خیابان فرصت شیرازی- شماره ۱۰۸- واحد ۱۴

آوند
مهناز آفرند، کورش پرتوی، علی نظاری
مهدی زینلی موخر - فرهاد شاه‌ویسی
۸۸۲۸۴۰۶۰-۸۸۲۷۴۷۴۶-۸۸۲۷۳۵۹۵
۸۸۲۷۰۸۴۰
تهران- کوی نصر- خیابان چهارم- پلاک ۲۲- طبقه ۱- واحد ۲

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

احراز ارقام

حبیب جهانگشای رضائی، هوشنگ علی زاده، محمدحسین فرضی

احمد رضا اسلامپور قاموری

۸۸۸۹۲۲۷۷-۸۸۹۲۰۲۱۵

۸۸۸۵۲۹۴۱

تهران- خیابان کریم خان- خ شهید عضدی - پلاک ۱- واحد ۶ غربی

ارقام پژوهان دقیق

پرویز آزادپیما، اسماعیل شیخ بابایی، محسن آمون

علیرضا یداله‌ی فارسانی، مصطفی رشیدنیا چنار

۸۸۵۴۷۰۷۵-۸۸۷۶۴۴۴۸

۸۸۷۶۴۴۴۸

تهران- خیابان خرمشهر- پلاک ۲۱۸- طبقه دوم- واحد ۱۱

ادیب

فریبرز اطمینان، احمد رضا عباسی زرمهری، عبدالامیر میرآب

صابر جلیلی

۸۸۸۱۰۸۴۲

۸۸۸۱۰۸۴۲

تهران- خیابان خردمند جنوبی- بن بست یکم- پلاک ۳- طبقه ۴

ارقام پویا

رضا ابوالفتحی زاده، نیما اخباری، محمدرضا غرویان، مرتضی قندچی

سعید خرمی، محمد خمیس آبادی، محمود نصرتی

۳۸۸۱۶۳۵۹-۳۸۸۲۷۳۳۳-۳۸۸۲۷۳۳۴-۳۸۸۲۳۵۰۱-۳۸۸۲۳۵۰۱

۵۱-۳۸۸۲۳۵۰۱

مشهد- بلوار وکیل آباد- بین وکیل آباد ۸ و ۱۰- پلاک ۷۸- واحد ۲

ارزنگ خبره

ایرج امید الیگر، علی محمد رفعتی، عادل ویسی

محمد حسین گلستان، حمید رهنما

۴۴۱۵۱۱۳۵-۶

۴۴۱۷۰۳۱۸

تهران- آریا شهر- بلوار فردوس - خ ورزی جنوبی- ۱۸ شرقی- پلاک ۲- واحد ۴

ارقام نگر آریا

مصطفی احمدی وسطی کلائی، مهناز خشنودنیا، محمدتقی رضائی، ابوالفضل رضائی، قاسم شیخانی، سید محمد طباطبایی، علی اصغر عرب احمدی، عباس حیدری کبیریتی، اسفندیار گرشاسبی، قدرت ا... مشایخی کرهرودی، حسن معلومات، محمود رضا ناظری، محسن زرعی، علیرضا زند بابا رئیسی، عباس اسماعیلی، محمد حسین ملکیان، ابوالفضل میرزایی

فهیمة ایروانی قلعه سرخ، احمد علی بزی، حجت رهبری، علی محمد رضائی، سعید رضائی معینی، محمد محمودی، علی گستاسب، حمید فرد افشاری

۶۶۴۳۲۲۱۸-۶۶۹۳۲۰۲۲-۶۶۴۲۰۲۶۳

۶۶۹۲۰۸۷۶

تهران- میدان توحید- خیابان توحید- نبش کوچه پرچم- پلاک ۶۸

ارقام بهین آرا

علی اسکندری، عباس اعظمی، سید محمود سادات هلبز

۴۴۲۱۵۴۱۲-۴۴۲۱۰۱۰۵

۴۴۲۱۵۳۴۷

تهران- خیابان ستارخان- بین فلکه دوم و اول صادقیه- بلوار شهدای صادقیه شمالی- نبش کوچه ۱۵- پلاک ۴۹- طبقه دوم- واحد ۷

ارقام نماد چرتکه

احمد افشاریان، محمدرضا بهاری مهربانی، عبدالعزیز مقصودی

۰۲۶-۳۴۴۷۳۳۳۵

۲۶۳۴۴۷۹۰۵۸

کرج- خیابان مطهری- روبروی بلوار نبوت- جنب بانک مسکن- ساختمان دلتا- طبقه ۲- واحد ۴

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

ارکان سیستم

عبدالله... شفاعت، محمد شوقیان، علیرضا مصطفی زاده، افشین نخبه فلاح

عباس لاری دشت بیاض

۸۸۸۰۴۹۴۱-۲

۸۸۸۰۴۹۴۰

تهران - خ ولیعصر - بالاترازفروشگاه قدس - نرسیده به فاطمی - خ حمیدصدر - پلاک ۳۵ - طبقه ۳ - واحد ۱۰

اصول نگر آریا

فیروز شعبانی، احمد عباسی دینانی، پرویز مقدس، محمد بدراقی نژاد

۸۸۸۷۵۳۲۲-۳

۸۸۲۰۸۵۹۸

تهران - میدان ونک - خیابان برزیل شرقی - روبروی دانشکده فنی شهید شمسی پور - پلاک ۲۹ - واحد ۳

اصلاح گستران امین

علی اصغر حق شناس چوبری، هادی روحی ثانی لنگرودی، حسن زلفی، سیدعباس موسوی سنگسرکی

یوسف باقریان قره تپه، مصطفی رضانی

۲۲۹۱۲۴۱۸-۱۹

۲۲۹۱۲۴۲۰

تهران - خیابان میرداماد - خیابان شنگرف - خیابان یکم غربی - پلاک ۲۸ - طبقه دوم - واحد ۳

اطمینان فرد

حمید رضا وکیلی فرد، مسعود وکیلی فرد

۲۲۱۴۸۲۱۵

۲۲۱۴۸۲۱۵

تهران - شهرک غرب - بلوار فرحزادی - خیابان ۱۸ متری مطهری - خیابان ده متری - پلاک ۴۳ - واحد ۳

اصول اندیشه

شهریار آذری سامانی، فریدا عطائی، سید هادی علی پور، محمد رضا یادگاری

۸۸۷۹۹۳۶۵

۸۸۸۷۶۴۴۵

تهران - میدان آرژانتین - خیابان الوند - بن بست کامبیز - پلاک ۶ - واحد ۳

اطمینان بخش و همکاران

یاسین قاسمی، سعید گل محمدی، مهدی مرادی

هادی پارسان

۸۸۱۰۵۴۳۶-۸۸۱۰۵۴۷۲-۸۸۱۰۵۳۶۷

۸۸۱۰۵۳۹۰

تهران - یوسف آباد - خیابان شهید ابوالفضل فراهانی پور - خیابان شهید فتحی شقاقی - پلاک ۱۷ - واحد ۵

اصول پایه فراگیر

حسن صالح آبادی، هوشنگ منوچهری، ابراهیم موسوی، رزا صالح آبادی، پریناز موسوی

روح اله امینی مصلح آبادی

۸۸۷۰۸۱۷۴-۶

۸۸۷۰۴۱۱۲

تهران، میدان آرژانتین، ضلع جنوب غربی، پلاک ۲۲، ساختمان اداری صحبا، طبقه اول، واحد ۲

اطهر

شاهرخ ایرجی، مسعود هادیان جزی، غلامرضا ایوبی

ندا احمدی کامه علیا

۸۸۸۹۶۴۲۵-۸۸۹۶۴۲۸۰

۸۸۹۶۴۲۵۸

تهران - خیابان دکتر فاطمی - بین خیابان ولیعصر و میدان دکتر فاطمی - ساختمان ۳۷ - طبقه ۵

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

اعتماد ارقام امین	امین آزمون
سعيد شرافتمند، سيد حسين صحاف رضوي، محمد سليمانى روح اله مهربان ۴۴۹۶۸۳۷۲-۴۴۹۵۴۸۷۲-۵ ۴۴۹۶۸۳۵۶ تهران- خیابان آیت اله کاشانی- ساختمان آرمیتا- پلاک ۴۳۰- طبقه اول- واحد ۶	علیرضا اکبری امامی، عرفان ذبیحی، یعقوب نصری سرائی ۲۶۴۲۱۸۵۶ ۲۶۴۰۱۲۵۲ تهران- میرداماد- خیابان شهید حصارى- خیابان کوشا- کوچه شهره- پلاک ۱- واحد ۹
اعداد آراء	امین تدبیر بصیر
سالار بابائی، حسن رضوی، ابراهیم شاکری، محمد حسین قاضی مرعشی ۷۷۵۱۶۶۳۴-۷ ۷۷۵۱۶۶۳۷ تهران- خیابان شریعتی- خیابان بهار شیراز- پلاک ۶- طبقه سوم- واحد ۸	امیر ناصر دخانی، کیانوش کیانی، فرهاد نوابخش علی ظهرابی فر، سجاد ظهرابی فرد، محمد نادری (۰۳۱۱-۶۶۴۴۲۸۰) - (۰۲۱-۶۶۶۵۶۸۶۵) (۰۳۱۱-۶۶۴۴۲۸۲) - (۰۲۱-۶۶۶۵۶۸۶۷) اتوبان کرج- نرسیده به شیرپاستوریزه- ساختمان پارس صنعت- واحد ۳۳
الگو حساب	امین حسابرس افق
احمد باقری کلهر، حسن زیوری، سعید سلیمی ۴۴۲۵۰۴۹۴ ۴۴۲۵۰۴۹۹ تهران- خ ستارخان- بین چهارراه اسدی و چهارراه خسرو- پلاک ۶۱۹- طبقه اول	کیهان آزادی هیر، مهدی غلامی علیرضا گنجی، عبدالحسین رجبی ۸۸۵۷۵۴۷۵-۶-۸۸۳۷۴۸۶۱ ۸۸۳۷۴۸۶۲ تهران- شهرک غرب- خیابان شهید دادمان (پونک باختری)- خیابان درختی- نبش کوچه پنجم- پلاک ۲- طبقه ۱
امجد تراز	امین محاسب پارس
اصغر بهنیا، محمد حسین واحدی، محمد حسن واحدی حسین مؤمنی هرندي ۰۳۱-۳۶۶۲۱۳۴۵-۳۶۶۳۸۳۵۰ ۰۳۱-۳۶۶۳۸۹۹۲ اصفهان- میدان آزادی - خ سعادت آباد- کوچه کارگران- شماره ۲۰ - طبقه ۳- واحد ۶- صندوق پستی: ۱۹۹-۸۱۶۴۵	علی اکبر اصغری، بهجت طیبیان، حسن فرنیا ۸۸۴۹۱۴۱۲-۸۸۴۹۱۴۷۰ ۸۸۴۹۱۴۷۰ تهران- خیابان کریم خان زند- خیابان خردمند جنوبی- کوچه بن بست یکم- پلاک ۸- طبقه چهارم

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

امین محاسب روش

بیژن آریائی نژاد، قاسم امی، جهانگیر خسرو تبار، نوید زندی مقدم، اصغر سراج

فاطمه صالحی

۲۲۸۷۰۲۰۸
۲۲۸۹۲۹۸۱

تهران - خ شریعتی - پل سید خندان - خ خواجه عبدالله انصاری - پ ۱۰۳ - طبقه سوم - واحد ۶

اندیشمند تدبیر

علی اصغر جان نثاری، امیرحسین سید صالحی، فتح اله فاطمیه، ولی اله کریمی، عباس مرصع نشان

۸۸۷۰۰۷۲۹-۸۸۷۰۰۸۲۱
۸۸۷۰۰۸۰۱

تهران - خیابان سید جمال الدین اسدآبادی (یوسف آباد) - خ ۱۳ - پلاک ۵۲ - واحد ۳

امین مشاور بصیر

احمد فلاح، عبدالرحیم مایار، محسن نظریان، محسن رحیمی

۸۸۸۷۴۹۰۰-۱
۸۸۷۹۳۷۹۱

تهران - خیابان ولیعصر - بالاتر از پارک ساعی - کوچه چمن - پلاک ۱/۱۱۸۰ - واحد ۳

اندیشه نیکان حساب

محمد عطائی جعفری، پروین علی نژادی بنائی

۸۸۸۵۳۰۷۹-۸۸۸۵۳۰۷۳
۸۸۹۲۷۵۹۱

تهران - خیابان ولیعصر - بالاتر از سه راه فاطمی - کوچه افتخاری نیا - ساختمان ۶۳ - طبقه سوم

ایمان پردازش اعداد

احمد بابایی، حسین نوریان، علی شیخ علیا لواسانی

احسان اسدی نیا، حمیدرضا حاجی اسمعیلی

۸۸۱۹۷۵۱۱
۸۸۱۹۷۵۰۸

تهران - بلوار آفریقا - ضلع شمال غرب - تقاطع جهان کودک - پلاک ۶۶ - طبقه ۴ - واحد ۱۶

اهمیت نگر

عبدالجواد اسلامی، حسین صاحب الزمانی، علیرضا هزاره

نادر علی پور

۶۶۳۸۱۱۵۱-۳
۶۶۳۸۱۲۵۷

تهران - خ شهید نواب صفوی - جنب ایستگاه مترو - ساختمان شهاب ۲ - واحد ۲۵۴

امین نگاه بینا

سجاد وجاهت گورچین قلعه، مهدی وحیدی شمس، رضا عباسی

علی حسن زاده

۴۴۷۵۴۶۹۴-۴۴۷۵۳۷۸۷
۴۴۷۵۴۶۹۴

تهران - جنوب غرب اتوبان همت - بلوار دهکده المپیک - خ ۱۳ - پلاک ۱۴

ایستاتیس محاسب کویر

غلامحسین رضائیان، محمدعلی معتمدی، علی محمد همتی

۰۳۵۳۸۲۶۵۳۹۱-۲
۳۵۳۸۲۶۵۳۹۲

یزد - صفائیه - بلوار دانشگاه - انتهای خ وزیری - نبش خ منتظر فرج - مجتمع امیرکبیر - طبقه ۳

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

بهبود ارقام

سید امیرحسین ابطحی نائینی، مهرداد شریعت زاده، ابوالفضل یوسفی

مریم ستاریان، سید حسام الدین قائم مقامی، علی احمدی

۸۸۵۲۰۵۰۵-۶
۸۸۷۵۴۲۱۸

تهران - خیابان قائم مقام فراهانی - خیابان دهم - شماره ۱۲ - واحد ۲۰

برنا اندیشان رایان

علیرضا خلیلی شنگل، مهدی وکیلی، رضا محمدی

۸۸۸۳۰۶۷۶

تهران - کریم خان زند - کوچه حسینی - پلاک ۶۱ - طبقه ۴ - واحد ۵۰۳

بهداد حساب آریا

علی رضائی، عقیل محمدی، علی اصغر جعفرزاده هنجی

علی اکبر پورموسی، جواد شیخ غفاری

۴۴۲۸۹۱۶۴-۴۴۲۹۹۹۸۰-۱
۴۴۲۸۹۲۳۵

تهران - میدان صادقیه - نبش ستارخان - مجتمع اداری تجاری گلдіس - طبقه ۱۲ - واحد ۱۶

بخردیار

مسعود استحمای، علیرضا پورسروی تهرانی

علی احمدی بیدخوبدی، محمد مقرونی

۷۷۵۱۴۵۷۵-۷
۷۷۵۱۴۵۷۷

تهران - خیابان شریعتی - سه راه طالقانی - خیابان خواجه نصیرطوسی - پلاک ۲۳۷ - طبقه دوم - واحد ۲

بهداد روش امین

سیدمحسن حسینی، طاهره شمس، محمود ملائی

میر مجید ذاکر

۸۸۳۹۲۲۱۵
۸۸۳۹۲۲۳۴

تهران - یوسف آباد - خیابان چهلستون - خیابان دوم - پلاک ۱۸ - طبقه ۵ - واحد ۱۰

بصیر راهبر

محمود جوادی نسب، اکبر صیام، رهام مصدقی

میر مجید ذاکر

۲۲۴۱۸۰۴۹-۲۲۴۰۸۵۵۶
۸۲۰۲

تهران - ولنجک - خیابان ساسان - پلاک ۳۷ - طبقه ۵ - واحد ۱۷

بهراد مشار

مجیدرضا بیرجندی، مهربان پروز، فریده شیرازی، رضا یعقوبی

مرتضی حاجی عباسی، بهاره همتی

۸۸۴۹۳۱۷۱-۷۶-۸۸۳۴۳۲۳۵-۳۶-۸۸۸۴۹۶۴۰-۴۱
۸۸۳۰۹۴۹۰

تهران - خیابان شهید مطهری - خیابان فجر - پایین تر از کانون زبان - پلاک ۲۷ - صندوق پستی ۱۵۸۷۵-۵۵۵۱

بصیر محاسب توس

غلامحسین پورفاطمی جزین، علیرضا رضائی، براتعلی مشکانی

سیدرضا حسین زاده، سید حسین موسوی زاده

۵۱۳۸۴۳۵۰۲۶-۷
۵۱۳۸۴۳۵۰۲۶

تهران - خراسان رضوی - مشهد - خیابان کوهسنگی - بین عدالت و ملاصدرا - پلاک ۲۹۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

بهرنگ روش	به بین محتوا
 علی اکبر خالقی کرهرودی، حمید نصیری افشار	 رامین رضازاده، رضا نوری روزبهانی، جواد شیرکوند
	
 ۰۹۱۲۱۰۱۶۰۲۶-۰۹۱۲۱۹۳۸۲۲۳	 ۲۶۴۱۳۹۰۵
 تهران- بزرگراه صدر- دیباجی جنوبی- خ تسلیمی- خ زاور- کوچه گل شمالی- نبش مریم- پلاک ۱۵	 تهران- بلوار میرداماد- خ البرز- کوچه قبادیان شرقی- پلاک ۲۸- واحد ۱

بهروزان حساب	بهنام مشار
 محمد صدیق امیری، علیرضا عبدالرحیمی، بهرام همتی، جعفر غلامی	 سید حشمت ا... اقبالی نمین، مجید اله وردی، سید رضا تقوی تکیار، مهدی رضا قاسمیان، محمد علی معینی
 مجید ملاتی، دریتا ریحانیان	 رویا دارابی
 ۲۲۸۸۹۴۱۰-۲۲۸۸۹۰۱۱	 ۸۸۷۰۷۹۲۵-۸۸۷۰۷۹۲۴
 تهران- خ میرداماد- میدان کتابی- خیابان جلفا- نبش کوچه سیمرغ غربی- پلاک ۲- واحد ۶	 تهران- ضلع غربی میدان آرژانتین- خیابان بیست و یکم- پلاک ۶- طبقه ۲- واحد ۶

بهروش پارسا	بهنود حساب
 مرضیه پردلی، مرتضی رحمانی یگانه، هوشنگ رهنمائی	 محمد رضا ابراهیمی، رضا صالحی، مهران فرجی، محمود واحدی، نظام الدین وفا
 رضا عزیزی مقدم	 مهدی دهقانی، احمد شهنوازی
 ۸۸۴۲۵۲۰۹	 ۸۸۹۸۰۴۰۲-۸۸۹۸۰۴۴۸
 تهران- خ استاد مطهری - خ ترکمنستان - پلاک ۲۰- طبقه ۳- واحد ۶- صندوق پستی: ۳۱۴-۱۵۶۵۵	 تهران- خیابان دکتر فاطمی- روبروی خیابان کاج- پلاک ۱۳۶- ساختمان تهران ۶۴- طبقه پنجم جنوبی- واحد ۲۴

بهمند	بوستان محاسب ایرانیان
 رضا آتش، محمدرضا آرزومند صومعه سرایی، نادر رستگاری، احمد رضا شریفی قزوینی، علی مشرقی آرائی، هومن هشی، رسول دوازده امامی	 محمد اقوامی پناه، خسرو عسگری، مهدی عباسی
 ولی اله صمدی، محمد جواد معصومی، داود کلوانی	 مهدی پروین
 ۸۸۸۴۳۷۰۸-۸۸۳۰۵۳۹۱-۳	 ۲۲۰۹۳۶۷۱-۲۲۳۵۶۴۳۱
 تهران- خ قائم مقام فراهانی - جنب میدان شعاع - ساختمان ۱۱۴- طبقه ۴- صندوق پستی: ۱۱۳۷-۱۵۸۱۵	 تهران- بلوار فرحزادی- بعد از پل نیایش- نبش گلستان سوم- ساختمان افق- طبقه ۲- واحد ۷

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

بیات رایان

منوچهر بیات، علیرضا جم، عبدالحسین رهبری، امیرحسین ظهرابی مزرعه شاهی، ابوالقاسم مرآتی

محمد ابراهیمی، حسن سراجی، محمود عبدلی، مهدی فرزندگان

۸۸۵۰۴۵۸۶-۸

۸۸۵۰۲۰۴۵

تهران- خیابان مطهری- بین دریای نور و کوه نور- ساختمان هواپیمایی ترکیه- شماره ۲۳۱- طبقه ۳- ص پ ۳۷۳۹-۱۴۱۵۵

پارس

فرهمنده امیری جوبنی، محمد مهدی جمشیدی فر، علیرضا صفائی

۰۲۶۳۲۷۳۶۸۶۲-۳

۲۶۳۲۷۵۶۸۶۳

کرج- مهرویلا- میدان معلم- ساختمان معلم (شماره ۱۵)- طبقه ۳- واحد ۸

بیداران

عباس اسرارحقیقی، حسین فرج الهی

محمد کاظم ضیاء پور

۸۸۳۰۶۹۱۱-۸۸۸۳۵۲۰۷-۸۸۸۲۹۷۶۱

۸۸۸۳۱۶۸۱

تهران- شمال میدان هفت تیر- خیابان ملایری پور- خیابان مهندس زیرک زاده- شماره ۲۰- طبقه اول

پایش گستر حساب

رضا محمدخانلو، حمید علایی ورکی

۴۴۰۲۲۳۷۷

۴۴۰۴۷۵۹۰

تهران- فلکه دوم صادقیه- بلوار فردوس- خ ولیعصر- کوچه اعتمادیان شرقی- پلاک ۱۵- واحد ۸

بیلان گزارشگر

عارف شفقت رودسری، مینو فرقاندوست حقیقی، مرتضی ممبینی

۸۸۵۶۱۷۰۴-۸۸۵۶۱۰۸۹

۸۸۶۹۵۷۱۹

تهران- سعادت آباد- خیابان علامه جنوبی- کوچه شهید حق طلب (۲۶ شرقی)- پلاک ۱۱- واحد ۱۷

پارس ارکان تراز

محمد ستاری، قاسم قاسمی، علی قریشی طبیبی

حمیدرضا کریمپور آذر

۴۴۴۷۰۰۸۴

۴۴۴۳۰۱۸۶

تهران- بزرگراه اشرفی اصفهانی- بالاترازمیدان پونک- خیابان سوم- پلاک ۶۱- واحد ۴

بینا تدبیر روش

علیرضا ابراهیمی پویان، سید عباس حسینی سهی، مرتضی زنجانی، مزدک کاظم زاده

۸۶۰۲۵۶۱۸-۸۶۰۲۵۷۸۱-۸۶۰۲۵۷۹۶-۸۸۱۷۵۴۵۰-۴۰

۸۹۷۸۲۱۵۳

تهران- سهروردی شمالی- اندیشه سوم- پلاک ۹۶- طبقه دوم- واحد ۳

پارس بهروش

علی بانوی، محمد قبول، سعید لعل قادری

حمید پورمشرفی، جواد تنهائی، محمد رضا ویژه رستمی

۰۵۱۳۷۲۳۷۴۶۰-۶۵

۵۱۳۷۲۷۷۹۸۱

مشهد- خیابان صاحب الزمان ۱۴- مولوی ۱۴- پلاک ۱/۱۱

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

پردازش حساب هونام

منوچهر سرمدی، سیدمصطفی شاه صاحبی، رضا طهرانی، ناصر صلیحی

مهدی شربتی

۴۴۲۸۸۰۸۴

۴۴۲۸۸۰۸۵

تهران - فلکه دوم صادقیه - برج گلдіس - طبقه ششم - واحد ۶۲۱

پارسیان حسابرس افق

افشین حسن زاده نامقی، پیام محمودی، حسین کهندل

۰۵۱-۳۶۰۳۸۷۹۷-۸

۰۵۱۳۶۰۳۸۷۹۹

مشهد - بلوار دانش آموز - بین دانش آموز ۱۵ و ۱۷ - پلاک ۱۴۹ - ساختمان پزشکان - طبقه دوم - واحد ۶

پرسیان پاد

رسول نصیری خوبدهی، رضا یارمحمدی، میثم باسری

امان کمی

۲۲۳۴۱۸۸۰

۲۲۳۴۱۸۸۰

تهران - اوین - مجتمع آتی ساز - فازیک - بلوک ۵ - شماره ۵۱۷۳

پاسارگاد احرار

محمدتقی اختیاری، غلامرضا حسین پورمشتاق، اعظم رضائی پورنوجه ده

۴۴۲۶۴۴۸۶

۴۴۲۶۴۴۸۷

تهران - خیابان ستارخان - روبروی برق آلستوم - پلاک ۷۹۴ - واحد ۴

پرهام مشار

مهرداد حاجی ابوالحسنی، مسعود رجبی پسرخانی، بیژن نجفی

۸۸۴۱۶۹۶۸-۸۸۴۱۹۱۵۲

۸۸۴۰۸۲۲۹

تهران - خیابان مطهری - خیابان یوسفیان - شماره ۱۲۳ - طبقه ۷ - واحد ۲۵

پاسارگاد تدبیر

فریدون جمشیدی، فرخ حیدری نوری، رامین معانی

رضا حاجی ابراهیمی، سید مهدی حسینی، محمد جواد دلپار، هادی نجاری

۴۴۰۲۲۹۷۵

۴۴۰۲۲۹۷۵

تهران - خیابان آیت اله کاشانی - بلوار ابادر - نبش شهید فهیمی - پلاک ۲ - واحد ۴

پویش دقیق تراز

داود حسینی، سید رسول حسینی، کاظم عامری

۸۸۱۴۱۷۰۷

۸۸۱۴۱۷۸۷

تهران - خیابان کریم خان زند - خ شهید مصطفی حسینی - نبش کوچه دوم غربی - پ ۳ - ط ۳ - واحد ۹ - (صندوق پستی ۳۳۹ - ۱۵۸۵۵)

پایش پرگاس کاردان

معصومه ثابت راسخ، محمد حسین فرخ بخت، کیوان کابه

۳۶۶۱۱۰۷۱-۰۳۱۳۶۱۵۵۰۵

۳۱۳۶۱۱۰۷۱

اصفهان - خیابان میر - حدفاصل بیمارستان سپاهان تا میدان فیض - روبروی هلال احمر - جنب رستوران نیکان - پلاک ۸۲ - طبقه اول - واحد ۳

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

تدبیر محاسب شرق

امیرآقا میری موسوی، علی اکبر آراسته، مجتبی محمدی

مرتضی دهقانی

۳۶۰۸۷۹۹۰-۰۵۱۳۶۰۸۹۶۸۱
۰۵۱۳۶۰۸۹۶۸۱

مشهد- بلوار آموزگار- حد فاصل جلال آل احمد و سید رضی- آموزگار ۲۱-
سمت راست- پلاک ۶۲

پویندگان پارس حساب

محمد باباپور، جمشید شاهرخی چمن آبادی، محمد حسین ودیعی نوقابی

مرتضی دهقانی

۰۴۱۳۴۰۶۵۳۶-۹
۴۱۳۴۰۶۵۳۶

مشهد- پنجره سناباد- خ دانشسرای جنوبی- خ ابن سینا- پلاک ۱۴۵- طبقه اول- واحد شرقی

تدبیرگران مستقل

محمود آقاجعفری، احمد رجب خواه شلمانی، علیرضا رسولی، مرتضی مصدري

کاظم زارعی

۸۸۹۰۲۹۹۹-۸۸۹۰۹۱۴۴
۸۸۹۰۸۸۳۷

تهران- خ استاد نجات الهی- خیابان اراک - پلاک ۷۲- طبقه ۲ - شماره ۴

پیشداد اندیشه مهرگان

سعید رضائی قدیم، علی رمضان نژاد، منصور گرکز

کاظم زارعی

۴۴۹۷۶۸۲۲-۴۴۹۷۶۸۱۵
۴۴۰۸۹۷۰۲

تهران- بلوار آیت آله کاشانی- بلوار ابادر- نبش خیابان شهید فهمی- پلاک ۴- طبقه ۳- واحد ۱۱

تدبیر امید خاورمیانه

تورج امجدیان، حسن حجی زاده کلاته سالاری، مهدی فرضی

کاظم زارعی

۸۸۷۴۶۱۱۵-۸۸۷۵۴۰۸۸
۸۸۷۴۶۱۱۵-۸۸۷۵۴۰۸۸

تهران، خیابان خرمشهر (آبادانا)، خیابان دشتک، کوچه فیروزه، پلاک ۲۲، طبقه ۵، واحد ۱

پیوند ارقام راهبر ایرانیان

منوچهر احمدی، هاشم حبیبی، غلام شاهی

کاظم زارعی

۰۱۱۴۴۲۹۱۹۹۲
۰۱۱۴۴۲۹۱۹۹۳

آمل- خیابان طالب آملی- روبروی دریای ۲۶- طبقه دوم فروشگاه کاشی نیلو

تدبیر تراز نگار

بیژن افشاری علی آباد، علیرضا خلیلیان، مهربان ریحانی

غلامرضا توکلی

۲۲۹۱۲۳۶۹-۲۲۹۱۲۳۶۸
۲۲۹۱۳۹۲۲

تهران- بلوار میرداماد- خیابان شهید بهزاد حصار- خیابان دوم- پلاک ۴۱- طبقه ۲- واحد ۱۸

تدبیر محاسب آریا

عباس حاجی آقا پور، عبدالمحمد غیاث یگانه، سیروس مهربانی

جمشید پیک فلک، فرید رضائی

۴۴۰۱۲۵۳۶
۴۴۹۶۱۶۴۵

تهران- فلکه دوم صادقیه- ابتدای آیت اله کاشانی- خ اعتمادیان- پشت بیمارستان ابن سینا - پ ۱۵ - طبقه ۱- واحد ۳

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

تلاش ارقام	تدبیر محاسبان توانا
فریدون ایزدپناه، فیروز عرب زاده ۸۸۸۰۶۸۷۶ ۸۸۸۰۶۸۷۶ تهران- خیابان مطهری- خیابان لارستان- نبش خیابان عبده- ساختمان سپهر- پلاک ۵- طبقه سوم- واحد ۳۰۲	روح اله قدیانی، مجید قدیانی، محمد نصرالهی فکجور ۴۴۶۲۴۱۰۱ ۴۴۶۲۲۹۱۷ تهران- جنت آباد- ۳۵ متری گلستان (شهید مخبری)- نرسیده به شاهین شمالی- پلاک ۱۷۹- واحد ۲
تلفیق نگار	تدوین و همکاران
محمد رضا بیات سرمدی، سید حسن رسول زاده کاشانی، میر محمود موسوی هوجقان شیوا حبیب زاده ۲۲۱۴۲۹۴۲-۲۲۱۴۲۹۴۳ ۲۲۱۴۳۱۷۱ تهران- سعادت آباد- بالاتراز میدان کاج- کوچه پنجم- پلاک ۶- طبقه ۳- واحد ۱۴	احمد ثابت مظفری، علیرضا خالق، زهیر شیرین، ابوالقاسم فخاریان، محمد کاظم روح الهی ورنوسفاد رانی، حامد سیار، مصطفی نوروزی اصغر حیرانی، محمدرضا صانعی، مسعود محمدپور ۸۸۱۰۲۶۳۱-۳ ۸۸۷۲۸۵۲۵ تهران- خ بخارست- نبش کوچه یازدهم- پلاک ۳۸- طبقه ۸- واحد ۳۳
توانگر محاسب و همکاران	تراز محاسب ماندگار
حسن ستاری، حمید شاکری، حسین مقدم، وحید ناعمی فتح آباد محسن فتاحیان، مجید نعمتی ۶۶۹۴۹۰۷۱-۲ ۶۶۹۱۳۷۳۳ تهران- میدان توحید- خیابان فرصت شیرازی- پلاک ۸۳- واحد ۶B	حسن اخوان ماسوله، جواد باروئی، جعفر فرزید محسن مرادی ۵۱-۳۸۴۳۴۵۱۶-۳۸۴۶۳۸۳۴ ۵۱۳۸۴۶۵۱۵۹ خراسان رضوی- مشهد- خ احمدآباد- بلوار رضا- نبش رضا ۱- پلاک ۴۰- طبقه اول
توسعه مدیریت دانا	تراز نما همکاران
مهران پوریان، فرشته نوروزی، سید محمود تقوی محمد مرادی ۲۲۹۰۳۷۵۸-۹ ۲۲۲۷۶۳۳۸ تهران- بلوار میرداماد- میدان محسنی- خیابان شاه نظری- کوچه چهارم- شماره یک- واحد ۷	یدا... اکرمی، مسعود حاجی عبدالحمید، حمید رضا معلم، منصور میرزاخانی نافچی محمد مرادی ۸۸۷۲۶۳۹۵-۶ ۸۸۷۲۶۳۹۷ تهران- خ بخارست- کوچه ۵ - پلاک ۲۳ - واحد ۳۳

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

حافظ اندیشان پارس	حساب نگر متین
یوسف قیاسوند، رضا کریمی، اسداله گرانپایه	نجف باقرلو، اسماعیل محمدی کیا، محمدرضا نظریان رستمی
۴۴۹۶۰۴۹۵	۷۷۶۴۹۶۶۳-۷۷۶۵۷۱۲۲-۸۸۹۲۹۹۲۴
۴۴۹۶۰۴۹۵	۷۷۶۴۹۶۶۳
تهران- فلکه دوم صادقیه- ابتدای بلوار فردوس- خیابان ولیعصر-خ	تهران- خیابان شریعتی- سه راه طالقانی- خیابان خواجه نصیر- نبش کوچه
اعتمادیان شرقی- پلاک ۱۹- طبقه اول - واحد ۳	معززی- پلاک ۴- واحد ۹- صندوق پستی ۱۵۳۶- ۱۴۱۵۵
حافظ گام	حسابدانان
مهدی آقاجانی، سیویل احمدزاده، حمید خادمی، حسین شیخی	رضانعلی کیوانی، خسرو محمدی رودباری، علی نصیری نسب رفسنجانی
۲۲۲۷۰۹۴۹-۲۲۲۷۰۹۸۱-۲۲۹۱۲۱۵۹	۸۸۷۰۹۳۱۵-۸۸۷۱۲۷۹۲
۲۲۲۷۰۹۴۹-۲۲۲۷۰۹۸۱	۸۸۷۰۹۳۱۵
تهران- خیابان میرداماد- خیابان نفت جنوبی- کوچه تابان- پلاک ۱۰- واحد ۱۵	تهران- خیابان شهید بهشتی - پلاک ۴۹۰- طبقه دوم
حامیان کاردیده پارس	حسابرس معتمد پارسیان
حسین آقامحمدی، علی خسروی لرگانی	علی بخشی، مجید عبداللهی، محمدرضا گل محمدی
رضا کلائی	ناصر حیدری رنجنوش
۸۸۵۸۴۱۶۳-۸۸۶۹۰۸۳۰	۸۸۷۰۷۶۱۵-۸۸۷۰۸۱۴۸
۸۸۶۹۰۸۳۰	۸۸۷۰۸۱۴۸
تهران- خیابان علامه طباطبایی- ساختمان علامه- شماره ۸۰- طبقه ۳- واحد ۴	تهران- خیابان ولیعصر- بالاتر از مطهری- کوچه ناهید- پلاک ۸۴- واحد ۴
حساب گستر پویا	حسابرسان نواندیش
محمدرضا عزیزی، محمد حسن کریمی	منصور خداپرست، فرهاد خلیلی، داود غرقابی
۸۸۵۴۵۴۴۰-۸۸۵۴۵۴۴۱-۸۸۵۴۵۴۴۰	۸۸۵۴۶۳۰۰-۸۸۵۱۶۷۹۲-۳
۸۸۵۴۵۴۴۰	۸۸۷۵۷۴۷۹
تهران- خیابان مطهری- خیابان کوه نور- بن بست دوم- پلاک ۱۲- طبقه اول- واحد ۱	تهران- خیابان مطهری- خیابان علی اکبری- خیابان صحافزاده- پلاک ۵۶- طبقه سوم

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

حسابرسین

منیژه آریان پور، حسن اسمائی، ابوالفضل بسطامی، منوچهر زندی

مجتبی فریدونی، سجاد بسطامی

۸۸۷۰۹۷۴۳-۸۸۷۰۹۷۴۴-۸۸۷۲۱۲۶۹

۸۸۷۱۶۵۱۸

تهران- خیابان قائم مقام فراهانی - بالاتر از بیمارستان تهران کلینیک - ساختمان

۲۱۶ - طبقه ۳ - واحد ۲۶

داریا روش

شهریار دیلم صالحی، سیدعلی شیرازی، حسن طهرانی، محمدحسن قامیلی

فرشید سلطانی لرگانی

۴۴۲۹۹۳۴۰-۱

۴۴۲۹۷۱۹۲

تهران- بلوار اشرفی اصفهانی- بالاتر از جلال آل احمد- خیابان طالقانی-

پلاک ۱۲- واحد ۱۴ و ۱۵

خبرگان پارس پویا

عباس احمدیان، ابراهیم خیبری، حسین نجفی

علی تاریخ چی، محمد کهندل

۵۱-۳۸۸۳۴۱۸۱-۳

۵۱-۳۸۸۳۴۱۸۳

مشهد- بلوار وکیل آباد- بلوار کوثر- کوثر شمالی-۱ پلاک ۸۱- صندوق پستی

۹۱۸۹۵-۱۱۷۵

داوران حساب

شعبان حبیب پورکوچکی، حسین شریفی یزدی، ابراهیم مرادی

۸۸۵۴۵۶۳۸-۸۸۵۴۵۶۲۵-۸۸۵۱۰۰۵۴

۸۸۵۴۳۷۸۳

تهران- خیابان قائم مقام فراهانی- بالاتر از خیابان استاد مطهری- خیابان ششم-

شماره ۲۳- طبقه اول - ص پ ۱۳۳۶-۱۴۳۳۵

خبرگان حساب امین

ارمیا اصفهانی، ناصر شاکری، علیرضا مهدی بابائی

۵۱۴۴۲۲۷۶۳۵-۸

۵۱۴۴۲۲۷۶۳۸

آمل- میدان قائم- ساختمان الماس- طبقه ۴- واحد ۴۰۳

دایارهیافت

منصور اسدزاده، علی امانی، داریوش امین نژاد، ایرج جمشیدی فر، مصطفی جهانبانی، احمد حسینی، سید جمیل خباز سرابی، غلامحسین دوانی، مهدی سواد لو، مجید صفاتی، مرتضی عسگری، عبدالحسین فرزاد، کاظم محمدی، فریده محمدی، سنجبر مقبلی، حسن منوچهری فرد، نوروزعلی میر، خسرو واشقانی فراهانی، احمد وحیدنیا، سید خضرا... ولی زاده

مهدی امیری، حمید خادم، مسعود خزائی، وحید خسروی، غلامرضا زاده کفاش، محسن صحت، عاطفه مرادی، فرزاد خالبندی، علی دارابی

۸۸۸۶۶۰۲۱-۵

۸۸۸۶۷۶۴۰

تهران- سهروردی جنوبی- پایین تر از مطهری- خیابان برادران نوبخت- شماره

۲۹- طبقه اول

دش و همکاران

منوچهر انوری زاده نائینی، میلتن ایوان کریمیان، بهروز دارش، سعید ربیعی، سید حسین عرب زاده

محمداسماعیل نوحی سیاهرودی، فاطمه وحیدنیا، بیژن کریمی، مریم عربی مزرعه شاهی، مصطفی سامانی، حمیدرضا علیزاده

۴۴۸۴۶۶۰۵-۳-۴۴۸۴۶۶۰۱

۴۴۸۴۶۶۱۲

تهران- بزرگراه نیایش- بعد از چهارراه سردار جنگل- آشناسان- خیابان نشاط-

نبش کوچه سوم غربی- پلاک ۲۴

خبره

داود خمارلو، سیاوش سهیلی، نعمت ا... علیخانی راد

غلامرضا صرام

۸۸۹۰۲۳۱۶

۸۸۹۰۲۳۴۰

تهران- خیابان ولی عصر- بین فروشگاه قدس و پمپ بنزین کوچه پزشک پور

- شماره ۲۴

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

رئوف اندیش امین

علیرضا دژگامه، اردشیر شهبندیان، بهروز فریدی راد

هادی ابراهیمی مجد

۸۸۹۲۸۹۸۱
۸۸۹۲۹۹۲۳

تهران- میدان ولیعصر- ساختمان تجارت ایرانیان- طبقه سوم - واحد ۶

دقیق آزما تراز

محسن آل آقا، بهزاد جعفرپور، مهدی صولتی، طاهر مراغه پور

۴۴۲۸۹۴۵۶-۷
۴۴۲۸۹۴۵۵

تهران- فلکه دوم صادقیه- ساختمان گلдіس- طبقه ۱۲- واحد ۱۲

راده

حسین اعوانی، یداله علیزاده، جهانگیر کوشکی

محمد صدیقی

۴۴۲۶۷۰۴۶-۴۴۲۶۷۰۴۵
۴۴۲۶۶۸۲۴

تهران- خیابان ستارخان- بعد از بزرگراه یادگار امام - چهارراه خسرو- مجتمع اداری الماس غرب- پلاک ۹۲۰- طبقه ۴- واحد ۴۰۷

دقیق تراز سپاهان

عبدالعظیم ایزدی، محسن شکری زاده، فریدون مظاهری

مهدی ماست بند زاده

۵-۳۶۲۰۴۷۹۴-۳۱
۵-۳۶۲۰۴۷۹۴-۳۱

اصفهان- چهارباغ بالا، مجتمع تجاری کوثر ۲، طبقه ۴، شماره ۶۰۳- صندوق پستی: ۸۱۶۵۵-۸۹۶

رازدار

مسعود پارسائی، محمدعلی صالحی تجریشی، محمدجواد صفار سفلائی، محمود لنگری، محمود محمدزاده، سعید قاسمی، حمیدرضا فروزان، مجید رضازاده، حسن حدادی، مریم عبدالهی طادی، احمدرضا پاک گوهر

علی سالاری، عباس حاجی عرب، حسین اکرمی ثانی

۸۸۷۲۶۸۰۲-۸۸۷۲۶۶۶۵
۸۹۷۷۴۸۵۳

تهران- خیابان احمد قصیر (بخارست)- کوچه نوزدهم- پلاک ۱۸- واحد ۱۴- طبقه ۷

دل آرام

محمد دل آرام، جواد نعمتی، حمید باغدوست

محمد رضا مرادی

۸۸۸۰۸۴۳۹-۸۸۹۰۱۴۹۶
۸۸۸۰۸۴۳۹

تهران- میدان جهاد (دکتر فاطمی)- خیابان کامران- پلاک ۱۵- واحد ۱- طبقه همکف

راهبرد پیام

احمدرضا ترابی نژاد، محبوب جلیل پورثمرین، امیر جمال امیدی، کیهان مهمام

علیرضا آقائی قهی، مهدی جمشیدی، حسین شرفخانی، محمد عبادی

۸۸۹۳۴۳۵۰-۲
۸۸۹۱۶۵۲۲

تهران- خیابان سپهبد قرنی- کوچه خسرو غربی- پلاک ۲۴- واحد ۱۰

دیلمی پوروهمکاران

مهرداد چوبینه، مصطفی دیلمی پور، کورش سپانلو، محمدرضا محمدی

۲۶۲۱۳۱۳۷
۲۶۲۱۳۱۰۲

تهران- بزرگراه آفریقا- شماره ۲۴۴- مجتمع اداری الهیه- واحد ۶۰۶

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

رهبین
محمد حاجی پور، حسین شیخ سفلی، جواد عیش آبادی، نقی مزرعه فراهانی
محسن تنانی، سیدحسن میرمحمدمیگونی
۸۸۵۳۲۶۲۸-۸۸۵۲۳۰۵۹
۸۸۷۶۰۹۲۰
تهران- خیابان سهروردی شمالی- انتهای خیابان خرمشهر- خیابان شهید عربعلی- شماره ۱- واحد ۶

رایان بهروش پارس
محمد شهرآبادی، محمدرضا شورورزی، کامبیز عسگری
۵۱۳۶۰۷۳۴۱۱-۳۸۶۵۱۶۱۱-۱۳
مشهد- بلوار معلم- معلم ۳۱- پلاک ۱۰

رهنمود ارقام پارس
فرشته بکشلو، بهمن دامنی
۴۴۹۷۸۸۱۹-۲۰-۲۱-۲۳-۲۴
۴۴۹۷۶۰۴۳
تهران- فلکه دوم صادقیه- بلوار فردوس شرق- نبش خیابان وفاآذر جنوبی- مجتمع تجاری و اداری آبریک سنتر- طبقه سوم- واحد ۱۱۵

رایمند امین
علی اسلامی گنق، روح اله گلکانی، سیدعلیرضا یحیائیان بافنده
۵۱-۳۶۰۲۱۷۳۳-۵
۵۱-۳۶۰۲۱۷۳۶
مشهد- بلوار فرامرز عباسی- بین فرامرز عباسی ۸- سمت چپ- نبش چهار راه اول- پلاک ۸۳

رهنمودگران کاردان
رسول انگبینی، قاسم بنی مهد، مسعود قریب، هاشم مقدمیان
۸۸۷۰۲۴۶۷-۷۰-۳۱-۸۸۷۰۲۴۶۷-۷۰
۸۸۷۱۳۸۰۹
تهران- خیابان خالداسلامبولی(وزراء)- خیابان ۱۳- پلاک ۱۳- طبقه ۳- واحد ۹ - صندوق پستی: ۹۸۶-۱۷۳۳۵

رایمند و همکاران
فریبرز امین، امیرحسین بهرامیان، کریم حسین آبادی، عباسعلی دهدشتی نژاد، همایون مشیرزاده
محمد خان محمدی، عباس سالک، شهاب نجاری، امیر نظیف، مجید محمدی
۲۲۱۳۷۷۰۷
۲۲۱۳۷۷۰۸
تهران- سعادت آباد- بلوار پاک نژاد- بالاتر از میدان سرو- خیابان حیدریان (آسمان سوم)- پلاک ۱۵- صندوق پستی ۴۷۳-۹۱۸۶۵

رهیافت حساب تهران
عبدالله... تمدنی جهرمی، موسی حسن زاده تازه قشلاق، غلامعلی خسروی
هوشنگ غیبی
۸۸۹۸۵۷۵۱
۸۸۹۷۵۷۲۱
تهران- خیابان سیدجمال الدین اسدآبادی- خیابان ۴- شماره ۵- واحد ۶ - صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۱۳۵۸

رمز پویا
حسن حیاط شاهی، مسعود شیرازیان، سید مصطفی علوی، محمدحسین ولی
۲۲۹۱۲۹۱۷-۲۲۹۱۱۸۸۳
۲۲۲۲۹۷۵۱
تهران- بلوار میرداماد- میدان مادر- خیابان شاه نظری- کوچه دوم- پلاک ۳۹- طبقه ۵- واحد ۹

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

روشنگر بصیر

ناصر بیگ، رمضان پاک، محمد دشت آبادی، جواد صالحی

خدیجه ایرانی مشتقین

۸۸۲۸۸۸۶۲-۳

۸۸۲۸۸۸۶۵

تهران- جلال آل احمد- بعدازپل آزمایش- ابتدای خ اطاعتی جنوبی- کوچه مهدی اول- پلاک ۲۰۵- طبقه دوم

سامان پندار

محمدعلی جلالی گلوسنگ، غلامرضا شجری، احمد ظفرپرنده، مصطفی هاشمی، محمدامین زکی زاده، اکبر وقار کاشانی

علی حیدری، مختار موسوی پور، علی موسی زاده، مهدی قنبری

۲۲۰۳۷۲۱۳-۵

۲۲۰۱۲۲۶۴

تهران- بلوار آفریقا- نبش عاطفی غربی- پلاک ۱۵۲- برج صبا- طبقه ۷- واحد ۷۱

رهنو حساب مبین

سعید امیرخانی توران پشتی، عباس خزانه، مجید شهبازی، سعید فاتحی

مهدی کوکی، محسن حمیدیان

۸۸۱۷۲۵۶۳-۸۸۱۷۲۵۶۰-۸۸۵۴۳۸۸۲

۸۸۱۷۲۵۶۰-۸۸۵۴۳۸۸۲

تهران- خ بهشتی (عباس آباد)- خیابان قائم مقام فراهانی- خ چهارم- پلاک ۱۰- طبقه همکف

۲۲۳۷۲۵۵۱-۲۲۰۸۸۵۴۷

تهران- سعادت آباد- بلوار شهید پاک نژاد- چهارراه سرو- بلوار سرو غربی- کوچه شبنم- پلاک ۲۱- طبقه ۵

سخن حق

هوشنگ خستوئی، شهره شهلایی، اسدا... نیلی اصفهانی

۸۸۷۹۴۶۴۶

۸۸۷۹۴۹۲۸

تهران- میدان آرژانتین- اول خ آفریقا- شماره ۹- بلوک ب- واحد شماره ۳- صندوق پستی: ۴۱۷۵-۱۴۱۵۵

ژرف بین بهبود ارقام

جمشید اسکندری، محمد دلیرانی، علی اصغر شهبازی، حمیدرضا عرفی، امیر حسین عسگری زاده

سید مصطفی حسینی هرانده، رضا رجبی، میر وحید حسینی، ناصر معرفت

۸۸۹۵۲۲۹۰-۸۸۹۵۲۲۸۹

۸۸۹۵۲۲۸۹

تهران- میدان فاطمی- پلاک ۱۳- ساختمان فاطمی- طبقه هفتم- واحد ۷۳

سنجه حساب

محمد رضا سرافراز، مهران شاکری، پرویز نوبهار شیبستری

۸۸۳۳۴۶۸۱-۸۸۰۰۷۴۹۶-۸۸۶۳۰۲۰۰

۸۸۰۰۷۴۹۶

تهران- انتهای خیابان هفتم کارگر شمالی- جنب بزرگراه کردستان- خیابان اشکان- پلاک ۴- طبقه ۲

سامان اندیشان یکتا

علی صحرایی، محمد رضا نعمتی، حمیدرضا نقی زاده

۲۲۰۲۸۷۷۴-۵

۲۲۰۲۸۷۷۶

تهران- خیابان ولیعصر- روبروی پارک ملت- خیابان ارمغان غربی- شماره ۶۶- واحد ۵۴

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

سنجیده روش آریا	شاخص روش
لقمان سینکا کریمی، جواد محمدی، محمد رضا همتی	محرم بردبار، محسن حامدی فر، محمد نداف
عیسی آهنگری ننه کران	
۴۴۲۲۱۳۹۶-۴۴۲۲۱۱۴۹	۲۲۰۴۸۶۲۹-۲۲۰۴۳۶۰۴
۴۴۲۲۰۰۷۲	۲۲۰۵۰۸۴۱
تهران- خیابان اشرفی اصفهانی- بلوار مرزداران- ساختمان نگین آسمان- پلاک ۱۷۸- طبقه ۳- واحد ۴۵	تهران- خیابان آفریقا- خیابان طاهری- پلاک ۴۴- واحد ۲

سیاق نوین جهان	شاهدان
عبدالهادی بحرانی اصل، عباس حسنی کیوترخانی، لیلا رضائی جهقی، محمد تقی منصوری راد	حسین خمسه، منصور شمس احمدی، الهام گودرزی
داریوش فارسی منش، علیرضا مسعود خورسندی	محبوبه حسینی، مهدیه متقی الحق، دیاکو زارعی
۴۴۲۹۸۶۲۲-۴۴۲۶۴۹۵۷-۴۴۲۶۴۸۱۲	۸۸۳۰۹۱۰۰
۴۴۲۹۸۶۲۲	۸۸۳۲۸۳۱۳
تهران- بلوار مرزداران- بلوار آریافر- نبش گلدیس- شماره ۲۱- طبقه اول- واحد ۲	تهران- خیابان کریم خان- خیابان خردمند شمالی- شماره ۹۵

سینافکر	شراکت
سید حسین سجادی، علیرضا سینائی، علیرضا مستوفی	محمد علی اکباتانی، مهسا فرخی، مجید کشورپژوه لنگرودی، سیروس گوهری
	ام البنین خوشنام زارع
۶۱۳۳۳۳۴۹۰۴	۸۸۷۱۷۶۵۱-۸۸۷۱۷۶۵۰
۶۱۳۵۵۲۱۹۱۷	۸۸۷۲۰۱۸۸
اهواز- امانیه- خیابان سقراط شرقی- بین عارف و لقمان- جنب پلاک ۳۳- صندوق پستی ۴۴۱۳-۶۱۳۳۵	تهران- خیابان دکتر بهشتی- خ قائم مقام فراهانی- ساختمان ۲۱۶- طبقه ۴- واحد ۳۵- ص پ ۶۶۶۶-۱۵۸۷۵

شاخص اندیشان	شهودامین
مجتبی الهامی، جهانگیر رضائی، کوروش شایان، حمیدرضا شایان، علیرضا شایان، احد شله چی	حسن حاجیان، محمدصفا دهقان، حسن روح افشاری، افسر عابدین
محمد علی آقاجانی، سید محمد باقرآبادی، بیژن گیاه چائی، امیر نعمت اشرفی	ابراهیم تیموری، حسینعلی کاوان
۲۲۹۰۴۲۰۰-۲۲۹۰۴۱۹۹-۲۲۹۰۲۴۸۶-۲۲۹۰۲۴۸۵-۲۲۹۰۲۴۸۴	۴۴۰۰۸۱۷۷-۹-۴۴۰۲۲۶۶۰
۲۲۲۷۲۱۹۰	۴۴۰۴۹۰۶۳
تهران- خیابان میرداماد- نفت شمالی- نبش خیابان نهم- پلاک ۳۹- واحد ۲۳	تهران- فلکه دوم صادقیه- بلوار آیت اله کاشانی- جنب برج یاران- پلاک ۲۱۰ (ساختمان ماد) طبقه ۴- واحد ۱۴ و ۱۵

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

فرابین مشاور روش

ابوالفضل اقبال

عباس زند عباس آبادی، محمود اردستانی جعفری، حسن وارسته پور، ربرت آب، نادر داوطلب ثابت
۰۹۱۲۲۴۰۷۴۵۷-۰۹۳۵۱۲۷۲۰۵۴

تهران- بلوار فردوس غرب- تقاطع شهید باکری- ضلع جنوب غربی تقاطع- کوچه الناز- پلاک ۲- طبقه ۲

صالح اندیشان

فرهاد بهزادی، محمد ابراهیم زرنگار پور، سهیل لشگری، پویا مهدوی فر

حسن صادقی حسن آبادی
۸۸۸۵۱۶۷۷-۸۸۸۵۱۶۷۵
۸۸۹۴۷۵۴۹

تهران- خیابان فلسطین شمالی- پائین تر از زرتشت- نبش کوچه امینی- پلاک ۲۲- طبقه ۲- واحد ۴

فراز حساب

جهانگیر حاجی میرزابیگی، فیروز خاکپور، عنایت فاروقی

۸۸۵۱۴۵۳۹
۸۸۵۱۹۵۳۷

تهران- ضلع جنوب غربی پل سیدخندان- خ میرمطهری- ساختمان ۳۸- طبقه ۵- واحد ۵۲- ص پ ۳۵۵۳-۱۵۸۷۵

صدر

هادی باباپور، محمود صدر، مرتضی آزاده، محمد قلی زاده

علیرضا تقی زاده فانید
۸۸۸۴۳۰۱۵
۸۸۳۴۵۷۹۴

تهران- ضلع جنوب شرقی میدان هفت تیر- کوچه شیمی- پلاک ۷۰- واحد ۲- صندوق پستی: ۱۵۸۵۵-۳۵۷

فراز مشاور

نریمان ایلخانی، فریبرز حیدری بیگوند، سعید خاریابند، پرویز صادقی، مهدی صفرزاده، اصغر عبداللہی تیرآبادی

حمیدرضا العمی
۸۸۹۳۸۵۳۴-۸۸۹۳۸۵۲۹-۸۸۹۳۸۵۲۸-۸۸۸۹۳۸۹۸
۸۸۹۰۲۵۲۲

تهران- خیابان مطهری- نرسیده به لارستان- شماره ۴۴۴- طبقه سوم

عامر مشاور تهران

نسرین پاشائی راد، معصومه شعبان، مرتضی نوبخت

۸۸۹۰۵۶۴۷-۸۸۸۹۰۶۱۹
۸۸۹۰۲۳۸۹

تهران- خ فلسطین شمالی- بالاتر از بلوار کشاورز- ساختمان ۵۵- طبقه ۴- واحد ۱۸- صندوق پستی: ۱۴۳۳۵-۱۹۸

فراگیر اصول

مراد جعفرزاده اسلامی، مسعود جعفرزاده اسلامی، علی صدر پناه

۸۸۶۷۱۶۸۱-۸۸۶۷۵۷۲۲-۸۸۶۶۱۱۷۵
۸۸۶۶۱۲۶۹

تهران- خیابان گاندی- خیابان ۲۳- پلاک ۲۱- واحد ۲

فاطر

مجید بمانی محمدآبادی، مهدی کشاورزبهداری، حلیمه خاتون موصلی، محمد رضا نادریان، آذر صالحی نیک، فاطمه ماهرخ دانایی

بنفشه حمزه میوه رود، علیرضا عیوضلو
۶۶۴۰۸۲۲۶-۶۶۴۹۸۰۲۵-۶۶۴۹۲۸۷۱
۶۶۴۷۹۱۸۹

تهران- خ وصال شیرازی- بزرگمهر غربی- کوی اسکو- پلاک ۱۴- طبقه ۴

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

فرانگر حساب خبره

اسماعیل اقبال صفت رونقی، ناصر کاظمی باویل

ابراهیم اسفندیاری، سعید رستمی

۸۸۱۷۰۶۹۷-۸

۸۸۱۷۰۶۹۷

تهران- سهروردی شمالی- خیابان خرمشهر- خ گلشن- کوچه چهارم- پلاک ۴ - طبقه دوم

فریوران

محمدسعید اصغریان، مریم بستانیان، جواد بستانیان

حمید امیرعلائی، قهرمان سراج

۸۸۰۸۷۷۹۶-۹

۸۸۳۶۱۵۱۲

تهران- شهرک قدس - خ خوردین - خ توحید- پلاک ۱- طبقه ۵

فرجام اندیشان محاسب

مهریار پورقبادی، مصطفی رضائی، رضا مسگرها

۷۶۷۹۰۶۲۷-۷۶۷۹۰۷۲۱-۷۶۷۹۰۷۱۲

۷۶۷۹۰۶۲۷

تهران- فلکه دوم تهرانپارس- خیابان شهید ناهیدی (جشنواره)- روبروی درمانگاه هلال احمر- پلاک ۸۰- واحد ۴

فهیم مدبر

محمدرضا آرون، بیژن جلالی، محمود محمودی نیا

۸۸۴۴۸۳۶۰

۸۸۴۴۸۳۶۰

تهران- خیابان مطهری-نرسیده به ترکمنستان- پلاک ۲۸- طبقه ۴- واحد جنوبی

فردا پدید

حمیدرضا ارجمندی، ابوالفضل اسلامی، احسان رضائی

۸۸۸۹۰۱۲۰

۸۸۸۰۶۰۶۵

تهران- میدان فاطمی- خیابان (شهید بهرام مصیری)- کامران- پلاک ۱۵- واحد ۷- صندوق پستی: ۵۵۴۴ - ۱۴۱۵۵

قواعد

محمدعلی بشارتی، کورش جمشیدی اوانکی، فرزین حاجی محمدعلی

آرش رجبی

۶۶۵۹۷۶۴۴-۶۶۵۹۷۷۵۳

۶۶۵۹۷۷۰۶

تهران- میدان توحید- ابتدای خ ستارخان- خ کوثر دوم- پلاک ۱- واحد ۵

فردا پدید و همکاران

اصغر بختیاری، حسن تنگ عیش، فرانک زنده نوش

۸۸۰۰۷۶۶۴

۸۸۳۳۵۷۶۶

تهران- خیابان کارگرشمالی- جنب پمپ بنزین- خیابان شهید فکوری - پلاک ۱۸۱- طبقه ۲- واحد ۳

کاربرگ سامان

حمید محمدنژاد، بهرام حشمتی، وحید خردور

۴۴۰۳۰۰۰۲

تهران، اشرفی اصفهانی، نرسیده به بلوار مرزداران، خیابان گلستان ۱۴، برج نگین رضا، طبقه دهم شمالی، واحد ۱۵

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

کاسپین تراز سما	
اسماعیل ستوده، سید حسن مرتضوی کیاسری، جواد امیرخانلو	
۰۱۱-۳۳۲۰۶۰۲۵	
۰۱۱-۳۳۲۰۶۰۲۳	
ساری- بلوار طالقانی- ساختمان جم- طبقه ۲- واحد ۶	

کارآمد حساب ایرانیان	
رضا ارزیتون، جواد بختیاری، علیرضا شهروزی، حسن علیزاده، سیدمحمد کشاورزبان، مهدی مسچی	
محمد علی فخرآبادی، محمدرضا هاتفی، سعید تاتاری	
۸۸۰۲۰۱۳۷-۸۸۳۳۴۶۵۴	
۸۸۳۳۴۶۵۴-۸۸۰۲۰۱۳۷	
تهران- خیابان فاطمی- میدان گلها- خیابان کاج جنوبی- خیابان شهید فکوری- پلاک ۹- طبقه اول- واحد ۲	

کاشفان	
شهرام پوراختیاری ناوی، قاسم ضرغامی، شهراد عوض پور، جعفر عوض پور، هادی ملک زاده	
۸۸۸۲۷۵۵۶-۸۸۸۳۵۲۱۳-۸۸۸۴۷۵۲۵	
۸۸۸۲۷۵۵۶	
تهران- خیابان میرزای شیرازی- خیابان فریدون نژادکی (کامکار سابق)- روبروی بانک ملت- پلاک ۶- طبقه ۲	

کارای پارس	
بهزاد کیانی، مجید نیک بخت شببانی، مریم علی شیر، حسین یاراحمدی، رویا شریف نیا	
جمشید احمدی	
۰۷۱۳۶۳۴۰۰۱۶-۱۸	
۰۷۱۳۶۳۴۰۲۹۴	
شیراز- خیابان معالی آباد- روبروی پارک ملت- ساختمان طوبی- ۸- طبقه ۱- واحد ۱	

کوشا منش	
احمد موسوی، اسدا ... نیکوئی	
علیرضا مانیان سودانی	
۲-۰۴۵۰۲۶۲۰۰	
۲۲۰۵۷۸۳۵	
تهران- خیابان ولیعصر- بالاتراز چهارراه نیایش- کوچه شهید رحیمی - پلاک ۵۴- طبقه ۳- واحد ۱۲- صندوق پستی ۶۶۳ - ۱۵۱۷۵	

کاربرد ارقام	
محمدحسین بدخشایی، حسن خدایی، علی رحمانی، علی اصغر محمود زاده	
محمدحسین بدخشایی، حسن خدایی، علی رحمانی، علی اصغر محمود زاده	
۲۲۰۲۳۵۴۴	
۲۲۰۳۸۲۴۴	
تهران- خیابان ولیعصر- بالاتراز بزرگراه نیایش- خیابان ارمغان غربی - شماره ۶۴- طبقه دوم- واحد ۶	

کوشش	
امجد استیفا، محمد هاشم پورمند، هوشنگ خوشروان	
لیلا بشیری خصال	
۸۸۷۳۴۷۰۷-۸	
۸۸۷۳۶۳۶۱	
تهران- میدان آرژانتین- خیابان بخارست- شماره ۴۹- طبقه ۴- واحد ۵- صندوق پستی ۶۶۳ - ۱۵۱۷۵	

کاربرد تحقیق	
منصور اعظم نیا، محمد زمانی، منصور یزدانیان	
غلامرضا خانبازی عمله، حمیدرضا قهرائی، علیرضا مستغاثی	
۰۳۱-۳۷۷۵۰۱۴۴-۵	
۰۳۱-۳۷۷۵۰۱۴۶	
اصفهان- پل وحید- ابتدای بلواروحید- مجتمع اداری امین- طبقه ۳- واحد ۲	

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

متین محاسب نوین

فاقد شریک

کیهان قزوینیان، حمیدرضا شایسته‌مند، اکبر گیوکی، مهدی علی حسینی، مهدی یاری
۸۸۶۶۲۵۹۲-۳
۸۸۶۶۲۵۹۲
تهران- میدان ونک- خ برزیل- خ شهید عباسپور (توانیر شمالی)- کوچه جهان‌آرا- پلاک ۱۰

مدبران مستقل

نصرا... صالح، سعید صدرائی نوری، محمدرضا طارمی، قاسم یاحقی

۸۸۵۰۲۸۵۵-۸۸۵۰۴۱۵۹-۸۸۵۱۱۲۹۳
۸۸۵۰۴۱۵۹
تهران- استاد مطهری- خ شهیدسرافراز- برج موج- پلاک ۱۱- واحد ۷ و ۱۳- صندوق پستی: ۱۵۸۷۶-۵۴۷۳

مجربان پویا

تقی امینی فر، علی اصغر خلفی، حسن پارسا

۸۸۶۳۹۷۰۱-۸۸۰۲۳۷۲۹
۸۸۶۳۹۷۰۱
تهران- خ فتحی شقاقی- نرسیده به کاج شمالی- پلاک ۱۱۸- طبقه ۲- صندوق پستی: ۱۴۳۹۵-۹۷۵

مطلب‌زاده و همکاران

اکرم علیاری، زهرا مطلب‌زاده، محمدرضا نصر اصفهانی

۸۸۵۴۹۳۱۴-۵
۸۸۵۴۹۳۱۳
تهران- خ مطهری- خ دکتر مفتاح- کوچه شهید منصور دوست محمدی (ششم)- پلاک ۳- طبقه ۳- واحد ۷

مختار و همکاران

حسین حسنی، غلامرضا درباری، بهرام غیائی

رضا محمدی، ایمان نیکوکار لپسه رودی
۸۸۹۰۹۷۱۸
۸۸۹۰۳۴۹۶
تهران- خیابان ولی عصر- خیابان زرتشت غربی- پلاک ۱۴- طبقه ۵

مستقل اندیشان پارس

سید سعید صادقی، محمدتقی رستمی، ناصر سلیمانی

داریوش کیان آسا
۸۸۷۰۶۱۸۶-۷
۸۸۷۱۲۵۹۹
تهران- خیابان یوسف‌آباد- خیابان فتحی شقاقی- نبش بیستون- پلاک ۷۱- واحد ۳

مدبران امین

علی اسماعیلی شیرازی، محسن جهرمی زاده، سید اصغر رهایی

۳۱۳۲۳۷۳۶۵۳
۳۱۳۲۳۵۴۳۷۸
اصفهان- خیابان شیخ بهایی- بعد از چهار راه آذر- بن بست صفاری (شماره ۲۵)- مجتمع آئینه- طبقه دوم- واحد ۴

معتد ارکان

بهروز ابراهیمی، محمد امیری صدر، سیمین دخت عامری

کاظم علیزاده لداری
۲۶۳۳۵۵۲۲۸۳
۲۶۳۳۵۵۲۲۸۳
کرج- مهریلا- خیابان درختی- سه راه تهران- مجتمع باران- طبقه ۳- واحد ۶

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

مهر آفرین بصیر

رضا دیوان علی

۸۸۱۰۰۵۸۹-۸۸۵۵۲۰۸۹

۸۸۵۵۲۰۸۹

تهران- خیابان خالد اسلامبولی (وزرا)- خیابان ششم- کوچه دل افروز- پلاک ۱۹- واحد ۱۶

معین مشاور مجرب

سعید براتی، علی وفازاده، حمیدرضا گیوی، حسن روشن زاده

۸۸۸۳۴۲۲۸-۸۸۸۱۱۹۷۳-۵

۸۸۸۴۹۹۸۴

تهران- خیابان کریم خان زند- خیابان حسینی- نبش اعرابی ۳- پلاک ۴۳- طبقه اول- واحد ۵

مهرگان تراز و همکاران

ابراهیم ثنائی فرد، حسن جابری، حسین عباس طلائی

۵۱۳۸۸۴۴۷۵۰

۵۱۳۸۸۴۴۷۵۰

مشهد- بلوار کوثر- حد فاصل میدان کوثر و شهید صارمی ۱۶- پلاک ۹۴- طبقه ۲- واحد ۴

مفاهیم حساب جامع

نادر بسنده، شاهین ترکمنندی، مرتضی فلاح موحد، حمید رضا نیکخواه

محمد علی دارابی

۸۸۵۵۹۳۱۶-۸۸۵۵۹۳۷۰

۸۸۵۵۰۸۹۷

تهران- خیابان ولیعصر- نرسیده به پارک ساعی- برج سپهر ساعی- واحد ۴۰۶

نامی مشارآگاه

محمد فدایی حسینی، جهانبخش فرهادیان بروجردی، سید محمد مهدی یوسف زاده

حسن پور محمدی نوشری

۸۸۰۱۶۶۱۳-۱۵

۸۸۰۱۶۶۱۲

تهران- میدان گلها- خیابان گلها- خیابان مرداد- پلاک ۷- واحد ۲

مفید راهبر

فاقد شریک

هوشنگ نادریان، محمود پوربهرامی، محمد اوج، محمد علی ذهبی، حمزه پاک نیا

قاسم محبی، علیرضا مهرانفر، کیوان اسکندری، غلامعباس کریمی، مجید نجاتزاداصل، یداله اسلامی، مسعود محمدزاده، علی اکبر عباسی حسن کیاده، ابوالفضل دستجردی، حسن اسماعیلی، محمد پاشائی، علی شمس، محسن خانی، ایمان جنیدی جعفری، رضا ماندی زاده کلهرود، علیرضا لشگری، ایمان پوریا، مسلم شاهین، فریبرز خانی، محمد میکانیلی الهاشم، حسین نظیف، داود سلمانی، حسن ایمانی نوجانی، عبدالعلی محسنی، سید مسعود صالحی، محمد حیدری، داریوش دارابی، محمد تقی شیرخوانی

۸۸۸۷۲۱۲۲-۸۸۸۷۲۰۱۰-۸۸۷۸۰۲۳۴

۸۸۷۹۷۴۸۹

تهران- خیابان وحید دستگردی- بین خیابان آفریقا و ولیعصر - پلاک ۳۰۱

نکونگرش

محسن اسدی، آرزو احمدی، مریم پروانه رو

۸۸۶۵۲۵۳۴-۸۸۶۰۸۲۸۸۴

۸۸۶۵۲۵۳۴-۸۸۶۰۸۲۸۸۴

تهران، میدان ونک، نبش خیابان ونک، ساختمان اداری آسمان، طبقه ۷، واحد ۷۰۳

ممیز

محمد نبی داهی، حسین سیادت خو، سعید سینائی مهربانی

سعید تیمورنژاد

۸۸۹۰۷۶۷۹-۸۸۸۰۲۹۰۱-۸۸۹۰۱۵۴۷

۸۹۷۷۱۶۴۱

تهران- خیابان کریم خان زند- خیابان آبان جنوبی- خیابان سپند غربی- پلاک ۶۴- طبقه سوم -آپارتمان شرقی

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

نمایگر حساب	نویین نگر مانا
محمد مهدی امیدوار، مهدی خاکباز مقدم	محمد شریعتی، مهدی شلیله، مجتبی علی میرزائی، ابراهیم نعمت پژوه
۸۸۵۸۱۴۳۷-۹	نعمت محمدی
۸۸۳۶۰۱۹۸	۸۸۸۰۱۳۵۳-۵۸
تهران - شهرک غرب - بلوار دادمان - خ بوستان - کوچه بوستان یکم - پ ۴-ط ۳- واحد شرقی	۸۸۸۰۱۲۴۱
	تهران - خیابان استاد نجات الهی - بالاتراز خیابان سپند - کوچه خسرو - پلاک ۳۱ - طبقه دوم

نمودگر روش	نیک روشن
عبدالوهاب بریمانی، حسن رضا زارعی، موسی محسنی	سردار بارگاهی، محمد حسن ربیعی، غلامرضا زریابی لنگرودی، مصطفی حق دوست
هادی نبی پور آهنگر	
۳۳۳۲۹۸۸۶-۰۱۱۳۳۳۲۲۸۹۲	۸۸۷۷۹۸۷۸
۱۱۳۳۳۲۴۱۸۳	۸۸۶۶۲۸۹۴
ساری - خ خاقانی - ساختمان احمد - طبقه ۳ - واحد ۷	تهران - بلوار آفریقا - نبش سپیدار - شماره ۵۹ - طبقه دوم - واحد ۷

نهان نیک نگر	نیک روشن تهران
یوسف حسن زاده، سودابه رفیعی، بهمن ظهرابی	عبدالحسین تجلی، حسین حیدری، تیرانداز شکیب، بیژن عبداللہی نمین
علی شیبانی	
۸۸۸۹۱۶۳۰-۳۱	۲۱-۷۷۸۷۳۵۱۹
۸۸۸۹۱۶۳۰-۱	۷۷۸۷۳۵۱۹
تهران - خیابان سپهبد قرنی - بعد از تقاطع طالقانی - پلاک ۱۰۸ - واحد ۵	تهران - تهرانپارس - خیابان فرجام - خیابان باغدارنیا (رشید شمالی) - انتهای خیابان ۱/۱۷۴ غربی - ساختمان پارس - پلاک ۲۰ - طبقه ۳

نواندیشان	هادی حساب تهران
سورن آبنوس، غلامعلی رشیدی، گارو هوانسیان فر	عباس جباری، اکبر دادگرنمینی، محمد حسین (بهرورز) سربی، حمید رضا کیهانی، علی کیهانی
ناربه آغازاریان، عباس عسگری سامانی	مصطفی منصوری خواه
۸۸۸۴۷۹۶۲	۸۸۴۴۳۶۳۴_خط ویژه
۸۸۸۴۱۲۲۷	۸۸۴۷۲۶۶۰
تهران - خیابان میرزای شیرازی - نبش کامکار - ساختمان ۸۳ - طبقه ۴ - واحد ۱۶	تهران - خیابان مطهری - خیابان ترکمنستان - نبش کوچه سرو - پلاک ۲ - طبقه ۶ - واحد ۱۵

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

همیار حساب

عبدالمهدی امینی، محمدتقی سلیمان نیا، مسعود مبارک، منصوره منصفی

نیره خداپرست جوردهی - شهاب سلیمانی ایرانشاهی

۶۶۵۶۵۲۹۰-۱
۶۶۹۰۰۹۴۰

تهران- خیابان کارگرشمالی- خیابان میرخانی (نصرت شرقی) - پلاک ۵۴ - طبقه ۲- واحد ۴

هدف همکاران

محمدعلی رادمان، غلامحسین سمیعی تبریزی، مرجان سیفی، پیام صادقی جزی

۸۸۶۱۳۸۱۰-۱۲
۸۸۶۱۳۸۰۹

تهران- خیابان ستول- بالاتر از نیایش- خیابان دوم شرقی- شماره ۱ - طبقه دوم

هوشیار ممیز

محمد حسینی منش، محسن رضائی، عظیم ره نورد واقف، محمد سلطانی، مظفر شفیعی، محمد صابر هشتجین، امیر حسین نریمانی خمسه، عباس نویدی، محمد جواد هدایتی املشی

مهدی افشار، حمید حدودی، حسین رسولی، مهدی قره باغی، اسمعیل ملکی، سید مهدی میرحسینی، عاطفه نوروزیان، سیدمحمد نوریان رامشه، رضا کریم زاده تبریزی، مهدی معین پور، محسن رضایی، منصور شهبایی

۸۸۲۰۹۸۱۷-۱۸
۸۸۲۰۹۸۱۹

تهران- انتهای گاندی شمالی- پلاک ۸- طبقه ۵- واحد ۱۹

هژیران

فرخ اربابی وحدت، ساسان عماد دادرس، بهروز عمو هاشم، رازمیک نظریان

۲۲۰۱۵۲۲۹-۳۰
۲۲۰۱۹۹۵۲

تهران- خیابان نلسون ماندلا (افریقا)- خیابان ارمغان شرقی- پلاک ۱۳ (مجمع اداری ارمغان)- طبقه ۴- آپارتمان A

وانیا نیک تدبیر

حمیدرضا افسرکازرونی، بهزاد افشارهور، علی اکبر پارسا منش، احمد خالقی بایگی، حسین مقیمی اسفند آبادی، سعید نوری

فرامرز رضائی، ایوب ساقی، محمد علیزاده گیاشی، مجتبی فتحی مقدم بادی، فرشاد کریمی حصار

۲۲۰۳۱۴۷۶-۷
۲۲۰۳۱۴۸۷

تهران- بلوار افریقا- پایین تر از مدرس- خیابان گلدان- پلاک ۸- واحد ۳

هشیار- بهمند

مصطفی باتقوا، محمد سخایی فر، رؤیا مهدی زاده، محمد علی ناظری، عباس هشی، حمید یزدان پرستی

جواد باغبان، مصطفی فضلی

۸۸۸۴۳۷۰۴-۵
۸۸۸۴۳۷۰۴

تهران- خیابان قائم مقام فراهانی- بالاتر از میدان شعاع- پلاک ۱۱۴ - طبقه ۴ - واحد ۲۰- صندوق پستی ۱۶۱۹-۱۵۸۱۵

یکتا تدبیر

سید احمد استاد، شهریار سیفی، جابر علیزاده

رضانعلی دهقان زاده - علی افشار رضایی

۲۲۸۸۸۹۳۷-۸-۲۲۸۸۷۹۰۳-۵
۲۲۸۸۷۹۰۳

تهران- ابتدای پاسداران- سه راه ضرابخانه- دشتستان دوم- پلاک ۲۱

همپیشگان روش

عباس گرچی، قاسم مالکی، هادی محبی

۲۶۷۰۵۳۳۶-۲۶۷۰۵۱۱۶
۲۲۲۷۰۱۳۸

تهران- میرداماد- خیابان رودبار شرقی- خیابان فلسفی- ساختمان شماره ۲- طبقه ۲- واحد ۱۰

مؤسسات حسابرسی عضو جامعه حسابداران رسمی ایران

یکتا اندیشان بهمن	یکتا روش امین
مهناز پرافکنده حقیقی، نوشین شاپورزاده، محمدعلی صابری افتخار بهرام کیانی ۴۴۰۳۷۰۰۵-۴۴۰۱۷۶۲۱ تهران- فلکه دوم صادقیه- خیابان کاشانی- گلستان یک- بوستان یک- پلاک ۲۱- طبقه ۲- واحد ۷	حسین امینی، سلام زینالی، امید سیری، حسین عزیزی مهدی اباذری گوشکی ۸۸۴۸۲۹۰۵-۸۸۷۱۹۲۴۵ تهران- میدان آرژانتین- خیابان خالد اسلامبولی- کوچه دوازدهم- پلاک ۸- واحد ۱

اسامی مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی مشمول تنبیهات ردیف‌های ۴ الی ۶ ماده ۳۶ اساسنامه در فهرست مزبور درج نشده است.

مؤسسات ادغام شده

ردیف	موسسه حسابرسی ادغام شونده	موسسه حسابرسی ادغام کننده	تاریخ ادغام	نام موسسه حسابرسی پس از ادغام
۱	دایارایان	رهیافت و همکاران	۱۳۹۴/۰۲/۱۶	دایارهیافت
۲	ایران مشهود	آزمون پرداز	۱۳۹۴/۰۶/۰۱	آزمون پرداز ایران مشهود
۳	آریان فراز	دایا رهیافت	۱۳۹۴/۰۸/۰۲	دایارهیافت
۴	اندیشگران پویا	آزمون پرداز ایران مشهود	۱۳۹۴/۱۰/۰۱	آزمون پرداز ایران مشهود
۵	دانشگر محاسب خبره	ارقام نگر آریا	۱۳۹۴/۱۱/۰۳	ارقام نگر آریا
۶	دانشگر محاسب	ارقام نگر آریا	۱۳۹۴/۱۱/۰۳	ارقام نگر آریا
۷	آگاه حساب	ارقام نگر آریا	۱۳۹۵/۰۵/۲۴	ارقام نگر آریا
۸	تدبیرگران شاخص اندیش	ارقام نگر آریا	۱۳۹۵/۰۷/۲۵	ارقام نگر آریا
۹	امین مشهود پارس	کارای فارس	۱۳۹۵/۰۸/۰۱	کارای فارس
۱۰	فرازمند	بهنود حساب	۱۳۹۵/۱۲/۰۱	بهنود حساب
۱۱	متین خردمند	رازدار	۱۳۹۵/۱۲/۰۵	رازدار
۱۲	آرمان راه برد	آروین ارقام پارس	۱۳۹۵/۱۲/۱۵	آرمان آروین پارس

برگ اشتراک فصلنامه حسابدار رسمی

در صورت تمایل به اشتراک نشریه نکات زیر را در نظر داشته باشید:

- فرم اشتراک را که شامل: کدپستی و شماره تلفن است، کامل و خوانا تکمیل فرمایید.
- حق اشتراک را به شماره حساب ۴۴۰۰۴۳۰۰۷۷ بانک ملت به نام جامعه حسابداران رسمی (قابل پرداخت در کلیه شعب بانک ملت) با شناسه واریز ۲۲۰۰۰۱۲۲ و یا از طریق شماره کارت ۶۱۰۴۳۳۷۹۹۵۴۸۴۵۹۷ با همان شماره شناسه واریز کرده و اصل فیش بانکی را همراه با فرم‌های اشتراک تکمیل شده به آدرس: خیابان سپهبد قرنی- نرسیده به پل کریمخان - خیابان شهید امانی - پلاک ۴ - کدپستی ۱۵۹۸۸-۶۶۴۱۶ یا صندوق پستی ۷۵۴۳-۱۵۸۷۵ جامعه حسابداران رسمی ایران (نشریه حسابدار رسمی) ارسال فرمایید.
- نشریه برای حسابداران رسمی شاغل در مؤسسات حسابرسی و حسابداران رسمی شاغل انفرادی رایگان ارسال می‌گردد.
- نشریه برای سایر حسابداران رسمی با ۵۰ درصد تخفیف و با تکمیل و ارائه فرم اشتراک و پرداخت حق اشتراک ارسال می‌شود.
- نشریه برای اعضای هیأت علمی گروه حسابداری دانشگاه‌ها و مؤسسات آموزش عالی و دانشجویان دوره دکترای حسابداری ۵۰ درصد تخفیف اعمال می‌گردد. (ارائه کپی حکم کارگزینی یا کارت دانشجویی الزامی است).
- از کلیه مشترکین محترم درخواست می‌شود هر گونه تغییر در آدرس خود را به اطلاع نشریه برسانند.

مشترک حقیقی	مشترک حقوقی
نام:	نام مشترک:
نام خانوادگی:	وابسته به:
نام پدر:	نام شخص دریافت‌کننده:
سال تولد:	سمت:
شغل:	اشتراک از شماره تا
محل کار:	
میزان تحصیلات:	
اشتراک از شماره تا	
تعداد درخواست از هر شماره	

مشخصات فیش واریزی پیوست: شماره	تاریخ	مبلغ
بانک	استان	شهر
	امضاء	

شهر	تلفن:
استان:	دورنگار:
کدپستی:	پست الکترونیک:
صندوق پستی:	آدرس:
.....	

خواهشمند است با انعکاس نظرات خود در مورد فصلنامه حسابدار رسمی در سایت جامعه به آدرس www.iacpa.ir ما را در هرچه پربارتر آن یاری فرمایید.